

Tartalomjegyzék

Alsó tagozat	2
Magyar nyelv és irodalom 1-4. évfolyam	2
Matematika 1-4. évfolyam	35
Bibliaismeret (Hit-és erkölcsstan)1-4. évfolyam.....	61
Környezetismeret 3 - 4. évfolyam.....	83
Ének-zene 1 - 4. évfolyam	97
Vizuális kultúra 1 - 4. évfolyam	114
Technika és tervezés 1 - 4. évfolyam.....	136
Digitális kultúra 3 - 4. évfolyam.....	149
Testnevelés 1 - 4. évfolyam.....	157
Felső tagozat	188
Magyar nyelv és irodalom 5 - 8. évfolyam	188
Matematika 5 - 8. évfolyam	213
Történelem 5 - 8. évfolyam	254
Állampolgári ismeretek 8. évfolyam.....	273
Hon- és népismeret 6. évfolyam	285
Bibliaismeret 5 - 8. évfolyam	290
Természettudomány 5 - 8. évfolyam.....	305
Idegen nyelv (Angol) 7 - 8. évfolyam	368
Ének – zene 5-8. évfolyam	380
Vizuális kultúra 5 - 8. évfolyam	398
Technika és tervezés 5 - 8. évfolyam.....	422
Digitális kultúra 5 - 8. évfolyam.....	434
Testnevelés 5 - 8. évfolyam.....	448
Közösségi nevelés 5 - 8. évfolyam	480

Alsó tagozat

Helyi tanterv

Magyar nyelv és irodalom I-4. évfolyam

Bevezetés

Az anyanyelv a viselkedési szabályrendszer átadásának egyik leghatékonyabb eszköze. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamata a kisiskolások nevelésében a tanulók együttműködésére épül, kooperatív technikákat alkalmazva. A pedagógus a tanulók fejlettségére figyelve, differenciált tervezéssel és tanulásirányítással fokozatosan növeli a terhelést és a teljesítményelvárásokat. A tanulók előmenetelét fejlesztő értékeléssel segíti elő. Élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal fejleszti a kulcskompetenciák összetevőit, az alapvető képességeket és alapkészségeket. Formálja az attitűdöket, közvetíti az elemi ismereteket, valamint a tanulási és magatartási szokásokat. Mintákat és gyakorlóterepet ad magatartási normák, szabályok elsajátításához, a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztése az elsődleges feladat. A beszédfejlesztést az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével végezzük a nyelv funkcióinak megfelelően. A bevezető szakasz célja átvezetni a gyermekeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységeibe. A szakasz feladata olyan fejlettségi szintre hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszköztárával, módszereivel, terápiáival –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására az állapotához mért kellő idő biztosítása mellett felkészült legyen. Fel kell kelteni az érdeklődését a tanulás iránt, oly módon, hogy tág teret adunk az életkorának, a fejlettségének megfelelő játéknak és mozgásnak. A tanulót fogékonnyá, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlenül megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt.

Az olvasás és írás tanításának kezdő időszakában kiemelt szerepet kap a cselekvéses tanulás. A tantárgy tanítása során megvalósul az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció kialakítása és megerősítése, a vizuális, akusztikus és beszédmotoros észlelés, a téri és síkbeli tájékozódás, a grafomotoros készségek és a vizuális, akusztikus memória fejlesztése.

Az olvasás és írás jelrendszerének elsajátítása a diákok egyéni sajátosságainak figyelembevételével történik. A szavak olvasásának begyakorlása során az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetésére is figyelmet kell fordítani.

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás e szakaszában a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének. Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt tananyag elsajátítására – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – ajánlott egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A

hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységet tesz lehetővé a tanulók számára.

Az 1–2. évfolyamon a fő cél a személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a leghatékonyabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

Olyan fejlettségi szintre kell hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszközrendszerének, módszereinek, terápiáinak felhasználásával –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen. A tanulókat fogékonnyá, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

E szakasz feladata a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkori jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a mindennapi iskolai gyakorlatban. Szociális konvenciók (köszönés, megszólítás stb.) szerepének tudatosítása a közösségi életben.

Célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a

kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az otthon, az iskola, a lakóhely alapvető személyi viszonyainak megismerése, biztos tájékozódás kialakítása az alapvető téri és időrelációkban, a nevezetes események megismerése, az ezzel kapcsolatos élmények feldolgozása. Hagyományok, népszokások megismerése, felelevenítése az azokban való aktív részvétel feltételeinek megteremtésével.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai keretek között gyakorolható demokratikus részvétel. A házirend értelmezésével a jogok és kötelességek szerepének megértése. Szociális attitűd kialakítása mások problémái, nehézségei iránt, megoldások keresése.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanulók önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet létrehozásával az önmagukra jellemző tulajdonságok, érzelmi és indulati megnyilvánulásokat ismerik meg. Az énkép, önismeret alakítása, fejlesztése, szociális tanulás, az ember jellegzetes külső és belső jegyeinek megismerése. Az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség, elfogadás alapozása. A gyakran előforduló konfliktusok kezelésének gyakorlása, helyes magatartás bemutatásával. Az együttműködés és közreműködés a csoportban, közösségben, a meghatározott feladatok végzésében. A családi és az iskolai szerepek megismerése, alkalmazkodás és azonosulás a családi és iskolai viszonyrendszerekben.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

Személyes élmények alapján a családi élet jellemzőinek megbeszélése, élmények, történések, családi események feldolgozása. A családon belüli kapcsolatok, egymás segítése, felelősségvállalás a családon belüli feladatokért, az egymásrataltságot tudatosítása.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Gyakorlati tevékenységekben a részvétel különbözőségeinek megfigyelése, hasonlóságok és különbségek, egymás erősségeinek és gyengeségeinek felismerése, az együttműködésre alapozott segítség és a segítéshatásainak megtapasztalása.

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek felé irányuló szociális attitűd, támogató, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Médiatudatoságra nevelés

Életkornak megfelelő gyermekműsorok hallgatása, nézése és a tapasztalatok megbeszélése. A valóság és a virtuális valóság megkülönböztetésének elemi példáival az értelmező, mérlegelő gondolkodás alapozása.

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatoságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia

részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, sok személyes élmény biztosítása a tanulói tevékenység serkentésével. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek lehetőségeinek megismerése, az azokban való részvétel igényének kialakítása, alapozása.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

I évfolyam

Óraszám:	288 óra/év	8 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	BESZÉD ÉS OLVASÁS	162
	Beszéd-készség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	50
	Olvasás, az írott szöveg megértése	86
	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	26
II.	ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	126
	Írás, szövegalkotás	95
	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	31
	Összesen óraszám:	288 óra

BESZÉD ÉS OLVASÁS
Témakör: Beszéd-készség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása
Órakeret: 50 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:
A megfelelő hangképzés, beszédlejtés és hangoztatás fejlesztése. Törekvés az érthető és kifejező beszédre. Megfelelő beszédtempó kialakítása.

Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanghallás fejlesztése. A beszédszervek mozgásának tudatosítása.

A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukciónak képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédbátorság növelése.

A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás).

A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben.

Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmácsolása.

Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése.

Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítélőképesség kialakítása.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Beszédhallás, hallás utáni értés Beszédfejlettség Memoriterek szöveghű tolmácsolása	Belégzés, kilégzés, levegővétel, hang, szó, rövid, hosszú, halk, hangos, hangerő, gyors, lassú, tempó, kép, esemény, vers, mondóka, kiszámoló, dal, jel, szokás, kérdés, válasz, jó, rossz, szép, csúnya.

Fejlesztési tevékenységek:

- Hangfelismerési és hangutánzó gyakorlatok végzése.
- Beszédlégzés tudatosítása légzőgyakorlatokkal.
- Szájtérben való tájékozódás gyakorlása.
- A hangok tiszta ejtésének gyakorlása.
- A beszédhangok időtartamának érzékeltetése.
- Beszéddritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása utánmondással.
- Hang-, szótag- és szósor ismétlése.
- Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása.
- Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés).
- Verseket, mondókák ritmusának megfigyelése, érzékelése.
- Rövid hallott szövegek megértése hallás után.
- Szöveges kiejtési gyakorlatok.
- Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben.
- Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.
- Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás).
- A helyes ejtés gyakorlása játékos utánmondással.
- Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése.
- Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása.
- Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása.
- Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása.
- A magyar nyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés elsajátítása, alkalmazása spontán beszédben is.
- Kérdezés és válaszadás gyakorlása mindennapi élethelyzetekben.
- Konkrét élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak megnevezése.
- A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben, szituációkban.

<ul style="list-style-type: none"> – Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése. Mimetizálás – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás. – Érzelmek kifejezése. – Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel. – Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása. – Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. – Gyermekdalok, körjátékok éneklése, eljátszása. 	
Témakör: Olvasás, az írott szöveg megértése	
Órakeret: 86 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Akusztikus, vizuális megfigyelő- és differenciáló-képesség fejlesztése. Téri, síkbeli tájékozódás, lateralitás fejlesztése. Jelfelismerés, rész-egész viszony, soralkotás. Az olvasás teljes jelrendszerének elsajátítása a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételével. A hangos olvasás megtanulása szótagoló, illetve szóképes szinten, az olvasástechnika fejlesztése. Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése, értelmezése, a megértés bizonyítása segítséggel, irányítással. Szókincsbővítés. Értő olvasás fejlesztése. Az olvasási készség fejlesztése. Algoritmus követése. Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Felkészülés az olvasásra Az olvasás jelrendszere Az írott szöveg megértése	Azonos, egyforma, különböző, hang, betű, szótag, szó, mondat, szöveg, írásjel, pont, vessző, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű, nyomtatott betű, betűkártya, nyelv, fogsor, szájpadrólás, ajak, sor, oszlop, vízszintes, függőleges, bal, jobb, alatt, fölött, mellett, között, előtt, mögött, oldal, néma olvasás, hangos olvasás, cím, tartalom, cselekmény, szereplő, szín.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, képek, vizuális jelek azonosságának, hasonlóságának, különbözőségének megfigyelése, megfogalmazása. – Képolvasási gyakorlatok végzése. – A rész-egész viszonyának megtapasztalása. – Szótagolás tapssal kísérve. – Közvetlen környezet hangjainak megfigyelése, differenciálása. – Beszédhangok megkülönböztetése. – Rövid-hosszú hangok differenciálása. – Globálisan észlelt nyelvi egységek (szavak) hangokra bontása. – Zöngés-zöngétlen hangok megkülönböztetése. – A téri tájékozódás fejlesztése, irányok megnevezése. – Irányított szemmozgás gyakorlása, szemfixáció megerősítése. – Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) játékos memóriagyakorlatok végzése. – Szövegtanulási technikák megismerése. 	

- Jelek, piktogramok, rajzos utasítások felismerése, értelmezése.
- Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban.
- Hang és betű azonosítása.
- Betűk felismerése szavakban, szövegben.
- Az olvasás teljes jelrendszerének megtanulása (kis- és nagybetűk).
- Egy- és többtagú szavak kirakása, összeolvasása.
- Szótagok, szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása szótagoló, ill. szóképes formában.
- Hangos olvasás gyakorlása.
- Törekvés a szöveghű olvasásra.
- Hangsúly, hanglejtés érzékeltetése.
- Tájékozódás a tankönyvben.
- Tájékozódás a szövegben.
- Az adatok visszakeresése.
- Információk kiemelése.
- A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel.
- Szó és kép, illetve mondat és kép egyeztetése.
- Mondatok kiegészítése képek segítségével.
- Mondatok hangos és néma olvasása.
- Rövid szöveg hangos és néma olvasása.
- Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása.
- Cím, szereplők, események megbeszélése.
- Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása (segítséggel, irányítással).
- A történet dramatizálása.
- Szerepjátékok, önismereti gyakorlatok végzése.
- Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, a szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával.
- A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék öröme kapcsán.

Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

Órakeret: 26 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése.

Ritmuszérék fejlesztése.

Ítéloképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakészség növelése.

Szabálytudat megerősítése.

Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása.

Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése.

Szövegértő képesség fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi	Mese, vers, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, helyszín, báb, jó, rossz, szép, csúnya.

Epikus művek jellemzői	
Lírai alkotások jellemzői	
Báb- és drámajátékok jellemzői	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Mesehallgatás. – Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. – Rövid gyermekversek, versrészletek meghallgatása, elolvasása, megtanulása. – Rövid mesék olvasása. – Szereplők, helyszín kiemelése irányítással. – Cselekmény megfogalmazása segítséggel. – Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmának ismerete, használata. – Vers, versszak felismerése. – A mesék cselekményének eljátszása. 	
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	
Témakör: Írás, szövegalkotás	
Orakeret: 95 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>Síkbeli és téri tájékozódás fejlesztése. A vonalközben való tájékozódás kialakítása.</p> <p>Vizuális észlelés, optikus differenciáló képesség, formaérzékelés, emlékezet, sorrendiség fejlesztése. Dominancia megerősítése.</p> <p>Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, finommozgás, összerendezett írásmozgás alapozása, kialakítása.</p> <p>Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés.</p> <p>Az írás funkciójának megismertetése.</p> <p>Íráshasználati módok megismerése: másolás, tollbamondás.</p> <p>Az íráskészség megalapozása.</p> <p>Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés.</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás megalapozása.</p> <p>Az eszközszintű írás előkészítése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Az írás jelrendszere	Vonal, vonalköz, vastag vonal, segédvonal, margó, rajta, vissza, ráírás, grafitceruza, postairon, álló egyenes, fekvő egyenes, ferde egyenes, kör, csészevonal, kapuvonal, cseppvonal, fecskevonal, hullámvonal, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli, síkbeli tájékozódás gyakorlása. – Az irányok felismerése, megnevezése és összekapcsolása az irányokat kifejező szavakkal. – Az írófelületen való tájékozódás gyakorlása. – Tájékozódás vonalközben. – Nagymozgások, kismozgások végzése. – Az íráshoz szükséges helyes testtartás kialakítása. 	

<ul style="list-style-type: none"> – A kézíráshoz szükséges ceruzafogás elsajátítása. – Egyszerű formák vázolása, rajzolása, vonalkövetés, ráírás. – Sorkövetés, sorváltási tevékenység. – Betűelemek vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása, kapcsolása. – Írott kisbetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása. – Írott kisbetűk összekapcsolása. – Betűk írása tollbamondással. – Írásjelek írása, alkalmazása. – Szavak írása másolással, tollbamondással. – Magán- és mássalhangzók hosszúságának megfigyelése, jelölése. – Szó szerkezetek írása másolással, tollbamondással. – Önellenőrzés irányítással. – Hibajavítás segítséggel. 	
Témakör: Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	
Órakeret: 3 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differenciálás fejlesztése. Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése. Szókincsbővítés. Verbális emlékezet növelése. Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok). Helyes beszédhangsúly kialakítása. A nyelvhasználat alapozása. A kisbetűk használata. A helyesírási készség megalapozása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái</p> <p>Szavak jelentése, szókincs</p> <p>Hang, betű, szótag, szó</p> <p>Modalitás szerinti mondatfajták</p> <p>Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek</p>	<p>Bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdés, válaszadás, búcsúzás, beszélgetés, vita, vélemény, hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolat zárása: – Társas nyelvi magatartás kialakítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdés, válaszadás, búcsúzás). – Beszélgetés, vita: – Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben. – Saját élmények egyszerű megfogalmazása. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez. – Nyelvi mintakövetés beszédben. – Konkrét élethelyzetben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak tisztázása. – Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével. – A beszédhangok differenciálása és felismerése szavakban. – Betűk válogatása, csoportosítása. 	

– Szavak hangokra bontása.
– Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük.
– Szótagolás tapssal, szótagok számlálása.
– Kérdés, kijelentés és felszólítás mondathangsúlyának érzékeltetése mintakövetéssel.
– Magánhangzók időtartamának jelölése előkészítés után másolásnál, tollbamondásnál.
– Hosszú mássalhangzók jelölése a szavakban másolással.
– Mondatvégi írásjelek alkalmazása.

2. évfolyam

Óraszám:	288 óra/év	8 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

	Témakör neve	Óraszám
I.	BESZÉD ÉS OLVASÁS	161
	Beszédkésztség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	50
	Olvadás, az írott szöveg megértése	85
	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	26
II.	ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	127
	Írás, szövegalkotás	95
	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	32
	Összesen óraszám:	288 óra

BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Témakör: Beszédkésztség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	
Órakeret: 50 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megfelelő hangképzés, beszédleghzés és hangoztatás fejlesztése.	
Törekvés az érthető és kifejező beszédre. Megfelelő beszédtempó kialakítása.	
Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanghallás fejlesztése. A beszédszervek mozgásának tudatosítása.	
A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukciónak képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédlátorság növelése.	
A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás).	
A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben.	
A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása.	
Rövid kiszámolók, mondókák, versek szövegű tolmácsolása.	
Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése.	
Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítélőképesség kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Beszédhallás, hallás utáni értés	Belégzés, kilégzés, levegővétel, hang, szó, rövid, hosszú, halk, hangos, hangerő, gyors, lassú, tempó, hangsúly, kép, esemény, vers,
Beszédfejlettség	

Memoriterek szöveghű tolmácsolása	mondóka, kiszámoló, dal, jel, szokás, kérdés, válasz, jó, rossz, szép, csúnya.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangfelismerési és hangutánzó gyakorlatok végzése. – Beszédlégzés tudatosítása légzőgyakorlatokkal. – Szájtérben való tájékozódás gyakorlása. – A hangok tiszta ejtésének gyakorlása. – A beszédhangok időtartamának érzékeltetése. – Beszéddritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása után mondással. – Hang-, szótag- és szósor ismétlése. – Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása. – Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés). – Rövid hallott szövegek megértése hallás után. – Szöveges kiejtési gyakorlatok. – Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez. – Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás). – A helyes ejtés gyakorlása játékos után mondással. – Saját élmények megfogalmazása. – Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése. – Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása. – Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása. – Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása. – A magyar nyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés elsajátítása, alkalmazása spontán beszédben is. – A kijelentés és a kérdés beszéddallamának megfigyelése, gyakorlása hangerő, hanglejtés, hangsúly érzékeltetésével. – Kérdezés és válaszadás gyakorlása mindennapi élethelyzetekben. – Konkrét élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak megnevezése. – Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése. – Mimetizálás – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás. – Érzelmek kifejezése. – Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel. – Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása. – Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. – Gyermekdalok, körjátékok éneklése, eljátszása. 	
Témakör: Olvasás, az írott szöveg megértése	
Órakeret: 85 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Akusztikus, vizuális megfigyelő- és differenciáló-képesség fejlesztése. Téri, síkbeli tájékozódás, lateralitás fejlesztése. Jelfelismerés, rész-egész viszony, soralkotás. Az olvasás teljes jelrendszerének elsajátítása a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe</p>	

<p>vételével.</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése.</p> <p>Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése, értelmezése, a megértés bizonyítása segítséggel, irányítással. Szókincsbővítés.</p> <p>Értő olvasás fejlesztése.</p> <p>A néma olvasás elemi szintű kialakítása.</p> <p>Az olvasási készség fejlesztése. Algoritmus követése. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése.</p> <p>Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Felkészülés az olvasásra</p> <p>Az olvasás jelrendszere</p> <p>Az írott szöveg megértése</p>	<p>Azonos, egyforma, különböző, hang, betű, szótag, szó, mondat, szöveg, írásjel, pont, vessző, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű, nyomtatott betű, betűkártya, nyelv, fogsor, szájpaddás, ajak, sor, oszlop, vízszintes, függőleges, bal, jobb, alatt, fölött, mellett, között, előtt, mögött, oldal, néma olvasás, hangos olvasás, cím, tartalom, cselekmény, szereplő, közmondás, szólas, szín.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, képek, vizuális jelek azonosságának, hasonlóságának, különbözőségének megfigyelése, megfogalmazása. – Képolvasási gyakorlatok végzése. – A rész-egész viszonyának megtapasztalása. – Szótagolás tapssal kísérve. – Közvetlen környezet hangjainak megfigyelése, differenciálása. – Beszédhangok megkülönböztetése. – Rövid-hosszú hangok differenciálása. – Globálisan észlelt nyelvi egységek (szavak) hangokra bontása. – Zöngés-zöngétlen hangok megkülönböztetése. – A téri tájékozódás fejlesztése, irányok megnevezése. – Irányított szemmozgás gyakorlása, szemfixáció megerősítése. – Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) játékos memóriagyakorlatok végzése. – Szövegtanulási technikák megismerése. – Jelek, piktogramok, rajzos utasítások felismerése, értelmezése. – Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban. – Hang és betű azonosítása. – Betűk felismerése szavakban, szövegben. – Egy- és többtagú szavak kirakása, összeolvasása. – Szótagok, szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása szótagoló, ill. szóképes formában. – Hangos olvasás gyakorlása. – Törekvés a szöveghű olvasásra. – Hangsúly, hanglejtés érzékeltetése. – Tájékozódás a tankönyvben. – Tájékozódás a szövegben. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Az adatok visszakeresése. – Információk kiemelése. – A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel. – Szó és kép, illetve mondat és kép egyeztetése. – Mondatok kiegészítése képek segítségével. – Mondatok hangos és néma olvasása. – Rövid szöveg hangos és néma olvasása. – Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. – Cím, szereplők, események megbeszélése. – Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása (segítséggel, irányítással). – Tartalom elmondása. – A történet dramatizálása. – Szerepjátékok, önismereti gyakorlatok végzése. – Közmondások, szólások jelentésének megbeszélése. – Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, a szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával. – A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék öröme kapcsán. 	
Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	
Órakeret: 26 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése.	
Ritmusérzék fejlesztése.	
Ítéloképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakészség növelése.	
Szabálytudat megerősítése.	
Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása.	
Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése.	
Szövegértő képesség fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi Epikus művek jellemzői Lírai alkotások jellemzői Báb- és drámajátékok jellemzői	Mese, vers, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, helyszín, báb, jó, rossz, szép, csúnya.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Mesehallgatás. – Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. – Rövid gyermekversek, versrészletek meghallgatása, elolvasása, megtanulása. – Rövid mesék olvasása. – Szereplők, helyszín kiemelése irányítással. – Cselekmény megfogalmazása segítséggel. – Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a 	

<p>csúnya fogalmának ismerete, használata.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vers, versszak felismerése. – A mesék cselekményének eljátszása. 	
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	
Témakör: Írás, szövegalkotás	
Órakeret: 95 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Síkbeli és téri tájékozódás fejlesztése. A vonalközben való tájékozódás kialakítása. Vizuális észlelés, optikus differenciáló képesség, formaérzékelés, emlékezet, sorrendiség fejlesztése. Dominancia megerősítése.</p> <p>Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, finommozgás, összerendezett írásmozgás alapozása, kialakítása.</p> <p>Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés.</p> <p>Az írás funkciójának megismertetése.</p> <p>Íráshasználati módok megismerése: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás.</p> <p>Az íráskészség megalapozása.</p> <p>Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés.</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás megalapozása.</p> <p>Az eszközszintű írás előkészítése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Az írás jelrendszere	Vonal, vonalköz, vastag vonal, segédvonal, margó, rajta, vissza, ráírás, grafitceruza, postairon, álló egyenes, fekvő egyenes, ferde egyenes, kör, csészevonal, kapuvonal, cseppvonal, fecskevonal, hullámvonal, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Térbeli, síkbeli tájékozódás gyakorlása. – Az irányok felismerése, megnevezése és összekapcsolása az irányokat kifejező szavakkal. – Az írófelületen való tájékozódás gyakorlása. – Nagymozgások, kismozgások végzése. – Sorkövetés, sorváltási tevékenység. – Betűelemek vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása, kapcsolása. – Írott nagybetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása. – Írott kis- és nagybetűk összekapcsolása. – Betűk írása tollbamondással. – Írásjelek írása, alkalmazása. – Szavak írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. – Magán- és mássalhangzók hosszúságának megfigyelése, jelölése. – Szószerkezetek írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. – Nagybetűk alkalmazása nevek írása során. – Mondatkezdő nagybetű használata. – Önellenőrzés irányítással. – Hibajavítás segítséggel. 	

Témakör: Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	
Órakeret: 32 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differenciálás fejlesztése. Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése. Szókincsbővítés. Verbális emlékezet növelése. Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok). Helyes beszédhangsúly kialakítása. A nyelvhasználat alapozása. A kis- és a nagybetűk használata. A helyesírási készség megalapozása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái</p> <p>Szavak jelentése, szókincs</p> <p>Hang, betű, szótag, szó</p> <p>Modalitás szerinti mondatfajták</p> <p>Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek</p>	<p>Bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás, beszélgetés, vita, vélemény, hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolat zárása: – Társas nyelvi magatartás kialakítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás). – Beszélgetés, vita: – Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben. – Saját élmények egyszerű megfogalmazása. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez. – Nyelvi mintakövetés beszédben. – Konkrét élethelyzetben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak tisztázása. – Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével. – A beszédhangok differenciálása és felismerése szavakban. – Betűk válogatása, csoportosítása. – Szavak hangokra bontása. – Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük. – Szótagolás tapssal, szótagok számlálása. – Kérdés, kijelentés és felszólítás mondathangsúlyának érzékeltetése mintakövetéssel. – Magánhangzók időtartamának jelölése előkészítés után másolásnál, tollbamondásnál. – Hosszú mássalhangzók jelölése a szavakban másolással. – Nagybetűk használata nevek írásakor és mondatkezdésnél. – Mondatvégi írásjelek alkalmazása. 	

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére:

- Saját személyi adatok elmondása. Napszaknak megfelelő köszönés.
- Érthető, tagolt beszéd helyes köznyelvi kiejtéssel, helyes ritmusban.
- A kommunikációs készség fejlődése. Bekapcsolódás a beszélgetésekbe, kérdésekkel, válaszadással.
- Szókincs gyarapodása.
- Közreműködés egyszerű üzenetek átadásában.
- Ismeret- és élménykörből tárgyak megnevezése.
- Kérdések és szemléltetés segítségével beszámolás eseményekről.
- Négy-öt mondóka, vers ismerete, bekapcsolódás a dramatikus játékokba.
- Konkrét élethelyzetekben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak helyes megítélése.
- Az olvasás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni sajátosságok figyelembevételével).
- A szavak hangokra bontása, betűkből szavak alkotása.
- Szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása ütemes szótagoló, illetve lassú szóképes formában.
- Beszámolás hangosan vagy némán olvasott szövegrészek tartalmáról kérdések segítségével. A szereplők és események megnevezése.
- A szövegértést bizonyító feladatok megoldása előkészítés után, segítséggel.
- Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása.
- Szavak, rövid mondatok másolása előkészítéssel írott, nyomtatott szövegről. 3-4 betűből álló szavak leírása tollbamondás után. Begyakorolt szavak leírása emlékezetből.
- Az írott nagybetűk. alkalmazása másolásnál önállóan, tollbamondásnál előkészítés után.
- Rendezett, olvasható íráskép.

Helyi tanterv
Magyar nyelv és irodalom
3. évfolyam

Az anyanyelv birtoklása pozitívan hat a társas kapcsolatok alakulására, a társadalom közösségeiben (pl. család, iskola, munkahely) való aktív részvételre. Meghatározó szerepe van a társadalom egyéb értékeinek közvetítésében is.

Az irodalmi művek elemzésével megalapozzuk az együttműködés, az együttérzés, a segítőkészség, az önkéntes feladatvállalás, a felelősségvállalás, a tisztelet, a kötelességtudat, az önfegyelem készségét. E tevékenység során alakul a tanuló attitűdje önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fejlődik az önismerete, erősödik az önbizalma. Az ismerettartalmú szövegek olvasásával egészséges és tudatos életmódra, környezettudatosságra ösztönözzük a tanulókat. Fontos a család szerepének hangsúlyozása, az erkölcsi normák közvetítése.

Az irodalmi nevelés fejleszti a mérlegelő érzéket. Megteremti az önkifejezés iránti nyitottságot. Fejleszti a kreativitást, gazdagítja az önismeretet.

A szövegértés-szövegalkotási kompetencia fejlesztése a különböző észlelések, tapasztalatok megfogalmazását teszi lehetővé szóban és írásban. Segíti a saját gondolatok pontosabb

kifejezését, mások gondolatainak követését. Erősíti a döntési és szervezőképességet, a vitakészséget és az önérvényesítést. Fejleszti a mérlegelő gondolkodáshoz szükséges kulcskompetenciákat. Az infokommunikációs technikák alkalmazása lehetővé teszi az önálló ismeretszerzést.

A szakasz kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. A 3–4. évfolyam feladata a kreativitásra, a tevékenységre való ösztönzés. A tanulási, viselkedési szokások kialakítása, magatartási normák közvetítése elősegíti a tanulók személyiségének érését, önismeretük fejlődését.

A kommunikációs kompetenciák alapozása és fejlesztése a szövegértés-szövegalkotás tevékenységrendszerébe ágyazva valósul meg. A nyelvtan tanítása során tudatosodik a nyelvhasználat. A képességfejlesztés áll a középpontban, ezért a megfigyelés, a tapasztalás, a feladathelyzetből kiinduló, készségeket fejlesztő gyakorlati tevékenység a vezető szerep. Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. Cél a szövegértés fejlesztése, szövegösszefüggések megláttatása. Fontos szerepet kap a helyesírási szokások kialakítása, megerősítése.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozottan szükség van a játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőségének megteremtésére, amelyek támogatják a nyelvi tudatosság, az árnyalt önkifejezés megvalósulását, felkeltik a másik megértésének igényét, alakítják az erre alkalmassá tevő képességet. A korai tanulási kudarcok kialakulásának megelőzése érdekében a fejlesztés kritikus pontjain hosszabb fejlesztő szakaszok iktathatók be.

3. évfolyam

Óraszám:	252 óra/év	7 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	41
2.	Olvasás, az írott szöveg megértése	88
3.	Írás, szövegalkotás	72
4.	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	36
5.	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	15
	Osszesen óraszám:	252 óra

Témakör: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	
Orakeret: 41 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanghallás fejlesztése. Beszédkedv, társalgási kedv növelése. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly, hangszín, beszédritmus használata. A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a mindennapi érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre. Összefüggő beszéd további fejlesztése az életkornak megfelelő témákban. Szóbeli szövegek kommunikációs sémáinak, nyelvi jellemzőinek használata. Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszédkészség fejlesztése. A mindennapi élet és a tankönyvek szókincsének ismerete. Helyzetfelismerés, szituációhoz igazodó, beszéd tartalomnak megfelelő szóhasználat. A beszélői szándék és az érzelmek kifejezése. Mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása. Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szöveghű tolmácsolása. Empátia, szociális készségek formálása. Ítéletképesség, erkölcsi érzék alakítása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Beszédhallás, hallás utáni értés Beszédfejlettség Memoriterek szöveghű tolmácsolása</p>	<p>Belégzés, kilégzés, hang, szó, mondat, szöveg, hangerő, hangsúly, tempó. Vélemény, vita, párbeszéd, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak, időrend, sorrend, esemény, cím, jó, rossz, szép, csúnya. Arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás, hangerő, hangsúly, tempó, valóság, mese, vers, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, érzés, érzelm, élmény, hangulat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyes beszédlégzés megfigyelése és alkalmazása hangkapcsolatok, szósorok, szövegek, versek mondása során. – Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szöveggörnyezetben, toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban. – Hangkapcsolatok, szósorok ismétlése. – Mondatfonetikai gyakorlatok végzése. – Különböző beszédhelyzetnek megfelelő hangerő, hangszín, beszédtempó megválasztása, gyakorlása; ritmusváltás, hangerőváltás, szünettartás. – Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel, képek és kérdések segítségével; tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása. – Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése. – Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe. – Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten. – Egyes tantárgyak szakszavainak beépítése a mindennapi szóhasználatba. – Segítséggel három-négy mondat összefűzése az időrend betartásával – Saját és közösségi élmények megfogalmazása. – Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgóképélmények tartalmának 	

<p>felidézése, elmondása az időrend betartásával.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok. – Az iskolai életben előforduló események megbeszélése. – Bekapcsolódás társak és felnőttek beszédébe (figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra). – Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata. – Társas nyelvi magatartási formák gyakorlása: tematikus társalgás, üzenetközvetítés. – Udvariassági formák gyakorlása: megszólítás, kérés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása. – Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során. – Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében. – Címadási gyakorlatok. – Szerepjátékok gyakorlása mesedramatizálással (bábjáték, árnyjáték). – Önismereti gyakorlatok. – Véleményalkotás, mások véleményének meghallgatása. – A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak helyes megítélése és használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben. – Különböző magatartásformák elemzése, értékelése. – Az életkornak megfelelő erkölcsi választások. – Mimetizálás (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan). – Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. – Verstanulás. – Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása. – Tanult szövegek (versek, nyelvtörők, kiszámolók) szövegű és kifejező tolmácsolása. – Ismert szövegek megjelenítése dramatikus játékkal. – Különböző dramatikus formák kipróbálása (pl. bábjáték, versmondás, helyzetgyakorlat).

Témakör: Olvasás, az írott szöveg megértése

Órakeret: 88 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Szóképes, illetve folyamatos olvasás képességének kialakítása, szövegű olvasásra törekvés erősítése.

Megfelelő olvasási tempó kialakítása.

Hangos olvasásnál megfelelő hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése. Olvasástechnika fejlesztése.

Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése.

Információkereső technikák megalapozása.

A kifejező olvasás képességének fejlesztése.

Az olvasás megszerettetése, az irodalom szeretete iránti igény felkeltése, olvasóvá nevelés.

Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, környezettudatos nevelés, nemzeti identitástudat megalapozása szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával.

Fantázia, kreativitás, beleélő képesség növelése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az olvasás jelrendszere</p> <p>Az írott szöveg megértése</p>	<p>Stafétaolvasás, párbeszéd, gondolatjel, bekezdés. Helyszín, időpont, vázlat, találós kérdés, népszokás, hagyomány, szabály.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rendszeres mesehallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával. – Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése. – Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata. – Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál. – Mondatok hangos és néma olvasása. – Szövegek hangos és néma olvasása. – Törekvés a pontos, kifejező, szöveghű olvasásra. – Tájékozódás a szövegben. – Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása. – Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése. – Rövid szöveg megismerése, tartalmának megértése. – Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. – Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban. – Cím, szereplők, helyszín kiemelése, időpont megállapítása, cselekmény követése. – Tanulság megfogalmazása segítséggel. – Tartalom elmondása. – Szövegösszefüggések keresése. – Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással: <ul style="list-style-type: none"> – a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel, – mondatok és képek egyeztetése, – szereplők tulajdonságainak felismerése, – vázlatkészítés rajzzal, szöveg kiegészítésével, – mondatok kiegészítése, tagmondatok összekapcsolása. – Dramatizálás. – Ismerettartalmú szövegek olvasásával információkereső technikák alkalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – az adatok visszakeresése, – információk kiemelése. – A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén. – Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése. – Versolvasás, verstanulás. – Versek hangulatának átélése, belefeledkezés a ritmus, a zene révén. – Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása. – Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése. – Gyermeklexikon használata. – Ismerkedés gyermekújságokkal. 	

Témakör: Írás, szövegalkotás	
Órakeret: 72 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. Rész és egész megfigyelése. Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. Készségszintű másolás (írottról és nyomtatottról) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése. Mondatok írása tollbamondással, látási-hallási megfigyeltetés után emlékezetből írással. Eszközszintű íráshasználat az írásos feladatmegoldásokban. Önálló szövegalkotás fejlesztése. Rugalmas gondolkodás, fantázia növelése. Önellenőrzés képességének szokássá alakítása. Lendületes, esztétikus íráskép kialakítása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Az írás jelrendszere Szövegalkotás írásban	Egy-, két- és háromjegyű betű, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző. Tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás, szöveg, szó, mondat, cím, vélemény, értesítés, meghívó, hirdetés, sms, rendezett íráskép.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az írástechnika gyakorlása. – Segédvonal nélküli füzet használata. – Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben. – Szavak, szó szerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottról, nyomtatottról). – Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással. – Szavak, rövid mondatok írása emlékezetből. – Írásjelek alkalmazása. – Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során. – Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása. – Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése. – Hibafelismerés, hibajavítás segítségével. – Szavak gyűjtése és írása. – Mondatok kiegészítése. – Mondatbővítés. – Mondatbefejezés. – Mondatalkotás. – Címadás. – Szövegalkotás mondatok összekapcsolásával. – Meghívó megfogalmazása, megírása. – Rövid szöveges üzenetek írása sms. – Két-három soros jellemzés megfogalmazása, leírása. – Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése írásban. 	

Témakör: Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	
Órakeret: 36 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Kommunikációs képesség fejlesztése. Szókincs gyarapítása. A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematikus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése. A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással. A kiejtés, szóelemzés elvének alkalmazása a begyakorolt szókészletben, analízis, szintetizálás. A közlési helyzethez alkalmazkodó nyelvhasználat fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái</p> <p>Szavak jelentése, szókincs</p> <p>Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék</p> <p>Szófajok</p> <p>Modalitás szerinti mondatfajták</p> <p>Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek</p>	<p>Vélemény, vita, párbeszéd, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak. szó, mondat, rokon értelmű szavak, több jelentésű szavak, azonos alakú szavak. Hang, betű, szótag, időtartam, hosszú, rövid, magánhangzó, mássalhangzó. Melléknév, tulajdonság, ige, cselekvés, történés, főnév, köznévi, tulajdonnévi, számnév, határozott, határozatlan. Kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat, óhajtó mondat, közlés, kijelentés, megállapítás, kérdés, érdeklődés, tudakozódás, kérés, tiltás, parancs, utasítás, öröm, fájdalom, meglepődés, kívánság. Szótagolás, kis és nagybetű, írásjel, pont, vessző, kötőjel, kérdőjel, felkiáltójel.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás: – részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben, – társas nyelvi magatartási formák alkalmazása. – Beszélgetés, vita: – helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez, – a vitakultúra formálása, – vélemény megfogalmazása, megosztása. – Nyelvi mintakövetés beszédben és írásban. – A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben. – Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés. – Szavak csoportosítása jelentésük szerint: – rokon értelmű szavak, – több jelentésű szavak, – azonos alakú szavak. – Állandósult szókapcsolatok értelmezése. – Közmondások, szólások értelmezése. – A szókincs folyamatos gyarapodása. – Hang és betű megkülönböztetése. – A magánhangzók és mássalhangzók időtartama: megfigyelése, jelölése begyakorolt szóanyagban. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Toldalékos szó megfigyelése, szótő és toldalék elkülönítése. – A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok megfigyelése a szavakban és a szavak végén, helyesírása begyakorolt szókészletben. – Szavak csoportosítása: <ul style="list-style-type: none"> kérdések alapján; jelentés szerint. – Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás megfigyelése, felismerése olvasott szövegekben, helyes használata a mindennapi beszédben, írásbeli gyakorlása. – Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után. – A „j” hang kétféle jelölése begyakorolt alapszókészletben. – A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben. – Szótagolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint. – Az elválasztás eseteinek megfigyelése. 	
Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	
Órakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése. Ritmuserzők fejlesztése. Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése. Szóbeli szövegalkotás fejlesztése. Erkölcsei érzék, ítélőképesség formálása. Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése. Az olvasás örömeinek és a mű élvezetének megtapasztaltatása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Ajánlott szerzők és művek - Népköltészet - Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései - Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései - Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései Epikus művek jellemzői Lírai alkotások jellemzői Báb- és drámajátékok jellemzői	Író, költő, valóság, mese, népmese, vers. Történet, szereplő, főszereplő, helyszín, párbeszéd, hangulat, ellentét, ismétlés, jó, rossz, szép, csúnya. Vers, verssor, versszak, rím, refrén. Mondóka, kiszámoló, dal, népi játék.

Fejlesztési tevékenységek:

- Mondókák, kiszámolók meghallgatása, olvasása.
- Népi játékok eljátszása.
- Találós kérdések olvasása.
- Magyar és más népek meséinek olvasása.
- Gyermekversek olvasása.
- Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása.
- Elbeszélések közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel.
- Könyvtárlátogatás.
- Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása.
- A történet idejének és helyszínének azonosítása.
- Az események sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása segítséggel.
- Történet főszereplőinek azonosítása.
- Tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás gyakorlása.
- Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalma.
- Verseket hangos és néma olvasása.
- A lírai mű témájának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése.
- A vers versszakokra bontása.
- A versszak felismerése, egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszúsága, szótagszáma).
- Rím felismerése.
- A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése:
- ellentét,ismétlés (refrén).
- Népi játékok játszása.
- Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása.
- Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékban (pl. bábjáték).
- A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése:
- ellentét,ismétlés (refrén).

Ajánlott magyar szerzők és művek:

Arany János: *Őszbe csavarodott*

Bartos Erika: *Maci a Holdon, Budapest*

Csukás István: *Hideg szél fúj, Sün Balázs*

Fazekas Anna: *Ősz, Télapó, Tél, Szüret*

Gárdonyi Géza: *Gólyák, Cifra mese, Macskánk*

Gryllus Vilmos: *Füsti fecskék, Kémény tetején, Hallgatag erdő*

József Attila: *Betlehemi királyok, Altató, Csozogi, az öreg suszter*

Kányádi Sándor: *Hófoltos még a határ, Kelj föl, nap*

Lázár Ervin: *Öregapó madarai*

Móra Ferenc: *Tükrös Kata, A pillangók királya, Vasgyúró Gyurka, Sose volt király bánata, A kis bicebóca, A didergő király*

Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri, Kevélykerek, Kuckókirály, A köszöntő, A nehéz kétgarasos, A török és a tehének*

Nemes Nagy Ágnes: *Cifra palota, Lila fecske, Madarak, Nyári rajz*

Petőfi Sándor: *Itt van az ősz, itt van újra, Nemzeti dal (részlet)*

Szabó Lőrinc: *A szél meg a nap, Esik a hó, Nyitnikék (részletek), Falusi hangverseny*

Tamkó Sirató Károly: *Mondjam még?*

Varró Dániel: *Buszvezetők*

Weöres Sándor: *Vásár (részlet), Ha vihar jő a magasból, Újesztendő, Száncsengő, Galagonya,*

Birkaskola, Szép a fenyő, Női a dér, álom jár
 Zeltk Zoltán: *A tölgyfa születésnapja, Köd és fény, Télapó és a hóember, Alszik a szél, Október, Hova futsz, te kicsi őz?, Az állatok iskolája, Mikulás bácsi csizmája, Rajzpapír*

Ajánlott európai szerzők és művek:

Andersen: *A két gyertya, A rendíthetetlen ólomkatona, A három versenyugró*

Aesopus: *Kincs a szőlőben, Az oroszlán és az egér, A róka és a gólya*

Grimm: *A csillagruha*

La Fontaine: *A tücsök és a hangya*

Richard Scarry: *Mentenek a tűzoltók, Miből lesz a kenyér?*

Szutyeyev: *Az alma, Miau, A három kiscica, A sün, akit meg lehetett simogatni*

4. évfolyam

Óraszám:	252 óra/év	7 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	49
2.	Olvasás, az írott szöveg megértése	74
3.	Írás, szövegalkotás	36
4.	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	62
5.	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	31
	Összesen óraszám:	252 óra

Témakör: Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

Órakeret: 49

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanghallás fejlesztése.

Beszéd-kezd, társalgási kezd növelése. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly, hangszín, beszédritmus használata.

A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a mindennapi érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre.

Összefüggő beszéd további fejlesztése az életkornak megfelelő témákban.

Szóbeli szövegek kommunikációs sémáinak, nyelvi jellemzőinek használata. Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszéd-készség fejlesztése.

A mindennapi élet és a tankönyvek szókincsének ismerete.

Helyzetfelismerés, szituációhoz igazodó, beszéd-tartalomnak megfelelő szóhasználat. A beszélői szándék és az érzelmek kifejezése.

Mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása.

Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szöveg-hű tolmácsolása.

Empátia, szociális készségek formálása.

Ítélet-képesség, erkölcsi érzék alakítása.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Beszédhallás, hallás utáni értés</p> <p>Beszédfejllettség</p> <p>Memoriterek szöveghű tolmácsolása</p>	<p>Belégzés, kilégzés, hang, szó, mondat, szöveg, hangerő, hangsúly, tempó. Vélemény, vita, párbeszéd, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak, időrend, sorrend, esemény, cím, jó, rossz, szép, csúnya. Arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás, hangerő, hangsúly, tempó, valóság, mese, vers, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, érzés, érzelem, élmény, hangulat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyes beszédleégzés megfigyelése és alkalmazása hangkapcsolatok, szósorok, szövegek, versek mondása során. – Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szöveggörnyezetben, toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban. – Hangkapcsolatok, szósorok ismétlése. – Mondatfonetikai gyakorlatok végzése. – Különböző beszédhelyzetnek megfelelő hangerő, hangszín, beszédtempó megválasztása, gyakorlása; ritmusváltás, hangerőváltás, szünettartás. – Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel, képek és kérdések segítségével; tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása. – Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése. – Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe. – Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten. – Egyes tantárgyak szakszavainak beépítése a mindennapi szóhasználatba. – Segítséggel három-négy mondat összefűzése az időrend betartásával – Saját és közösségi élmények megfogalmazása. – Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgóképélmények tartalmának felidézése, elmondása az időrend betartásával. – Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok. – Az iskolai életben előforduló események megbeszélése. – Bekapcsolódás társak és felnőttek beszédébe (figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra). – Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata. – Társas nyelvi magatartási formák gyakorlása: tematikus társalgás, üzenetközvetítés. – Udvariassági formák gyakorlása: megszólítás, kérés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása. – Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során. – Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében. – Címadási gyakorlatok. – Szerepjátékok gyakorlása mesedramatizálással (bábjáték, árnyjáték). – Önismereti gyakorlatok. – Véleményalkotás, mások véleményének meghallgatása. – A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak helyes megítélése és használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben. – Különböző magatartásformák elemzése, értékelése. – Az életkornak megfelelő erkölcsi választások. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Mimetizálás (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan). – Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. – Verstanulás. – Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása. – Tanult szövegek (versek, nyelvtörők, kiszámolók) szöveghű és kifejező tolmácsolása. – Ismert szövegek megjelenítése dramatikus játékkal. – Különböző dramatikus formák kipróbálása (pl. bábjáték, versmondás, helyzetgyakorlat). 	
Témakör: Olvasás, az írott szöveg megértése	
Orakeret: 74	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>Szóképes, illetve folyamatos olvasás képességének kialakítása, szöveghű olvasásra törekvés erősítése.</p> <p>Megfelelő olvasási tempó kialakítása.</p> <p>Hangos olvasásnál megfelelő hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése. Olvasástechnika fejlesztése.</p> <p>Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése.</p> <p>Információkereső technikák megalapozása.</p> <p>A kifejező olvasás képességének fejlesztése.</p> <p>Az olvasás megszerettetése, az irodalom szeretete iránti igény felkeltése, olvasóvá nevelés.</p> <p>Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, környezettudatos nevelés, nemzeti identitástudat megalapozása szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával.</p> <p>Fantázia, kreativitás, beleélő képesség növelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az olvasás jelrendszere</p> <p>Az írott szöveg megértése</p>	<p>Stafétaolvasás, párbeszéd, gondolatjel, bekezdés. Helyszín, időpont, vázlat, találós kérdés, népszokás, hagyomány, szabály.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Rendszeres mesehallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával. – Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése. – Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata. – Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál. – Mondatok hangos és néma olvasása. – Szövegek hangos és néma olvasása. – Törekvés a pontos, kifejező, szöveghű olvasásra. – Tájékozódás a szövegben. – Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása. – Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése. – Rövid szöveg megismerése, tartalmának megértése. – Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. – Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban. – Cím, szereplők, helyszín kiemelése, időpont megállapítása, cselekmény követése. – Tanulság megfogalmazása segítséggel. – Tartalom elmondása. 	

- Szövegösszefüggések keresése.
- Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással:
- a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel,
- mondatok és képek egyeztetése,
- szereplők tulajdonságainak felismerése,
- vázlatkészítés rajzzal, szöveg kiegészítésével,
- mondatok kiegészítése, tagmondatok összekapcsolása.
- Dramatizálás.
- Ismerettartalmú szövegek olvasásával információkereső technikák alkalmazása:
- az adatok visszakeresése,
- információk kiemelése.
- A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén.
- Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése.
- Versolvasás, verstanulás.
- Versek hangulatának átélése, belefeledkezés a ritmus, a zene révén.
- Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása.
- Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése.
- Gyermeklexikon használata.
- Ismerkedés gyermekújságokkal.

Témakör: Írás, szövegalkotás

Orakeret: 36

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése.

Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés.

Rész és egész megfigyelése.

Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása.

Készség szintű másolás (írottról és nyomtatotról) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése.

Mondatok írása tollbamondással, látási-hallási megfigyeltetés után emlékezetből írással.

Eszközsintű íráshasználat az írásos feladatmegoldásokban. Önálló szövegalkotás fejlesztése. Rugalmas gondolkodás, fantázia növelése.

Önellenzés képességének szokássá alakítása.

Lendületes, esztétikus írásképek kialakítása.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Az írás jelrendszere Szövegalkotás írásban	Egy-, két- és háromjegyű betű, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző. Tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás, szöveg, szó, mondat, cím, vélemény, értesítés, meghívó, hirdetés, sms, rendezett írásképek.

Fejlesztési tevékenységek:

- Az írástechnika gyakorlása.
- Segédvonal nélküli füzet használata.
- Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben.
- Szavak, szó szerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottról,

<p>nyomtatotról).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással. – Szavak, rövid mondatok írása emlékezetből. – Írásjelek alkalmazása. – Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során. – Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása. – Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése. – Hibafelismerés, hibajavítás segítséggel. – Szavak gyűjtése és írása. – Mondatok kiegészítése. – Mondatbővítés. – Mondatbefejezés. – Mondatalkotás. – Címadás. – Szövegalkotás mondatok összekapcsolásával. – Meghívó megfogalmazása, megírása. – Rövid szöveges üzenetek írása sms. – Két-három soros jellemzés megfogalmazása, leírása. – Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése írásban. 	
Témakör: Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	
Orakeret: 62	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Kommunikációs képesség fejlesztése. Szókincs gyarapítása. A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematikus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése. A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással. A kiejtés, szóelemzés elvének alkalmazása a begyakorolt szókészletben, analízis, szintetizálás. A közlési helyzethez alkalmazkodó nyelvhasználat fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái</p> <p>Szavak jelentése, szókincs</p> <p>Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék</p> <p>Szófajok</p> <p>Modalitás szerinti mondatfajták</p> <p>Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek</p>	<p>Vélemény, vita, párbeszéd, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak. szó, mondat, rokon értelmű szavak, több jelentésű szavak, azonos alakú szavak. Hang, betű, szótag, időtartam, hosszú, rövid, magánhangzó, mássalhangzó. Melléknév, tulajdonság, ige, cselekvés, történés, főnév, köznévi, tulajdonnévi, számnévi, határozott, határozatlan. Kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat, óhajtó mondat, közlés, kijelentés, megállapítás, kérdés, érdeklődés, tudakozódás, kérés, tiltás, parancs, utasítás, öröm, fájdalom, meglepődés, kívánság. Szótagolás, kis és nagybetű, írásjel, pont, vessző, kötőjel, kérdőjel, felkiáltójel.</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás:
- részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben,
- társas nyelvi magatartási formák alkalmazása.
- Beszélgetés, vita:
- helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyezethez,
- a vitakultúra formálása,
- vélemény megfogalmazása, megosztása.
- Nyelvi mintakövetés beszédben és írásban.
- A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben.
- Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés.
- Szavak csoportosítása jelentésük szerint:
- rokon értelmű szavak,
- több jelentésű szavak, azonos alakú szavak.
- Állandósult szókapcsolatok értelmezése.
- Közmondások, szólások értelmezése.
- A szókincs folyamatos gyarapodása.
- Hang és betű megkülönböztetése.
- A magánhangzók és mássalhangzók időtartama:
- megfigyelése,
- jelölése begyakorolt szóanyagban.
- Toldalékos szó megfigyelése, szótő és toldalék elkülönítése.
- A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok
- megfigyelése a szavakban és a szavak végén,
- helyesírása begyakorolt szókészletben.
- Szavak csoportosítása:
- kérdések alapján;
- jelentés szerint.
- Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás
- megfigyelése,
- felismerése olvasott szövegekben,
- helyes használata a mindennapi beszédben,
- írásbeli gyakorlása.
- Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után.
- A „j” hang kétféle jelölése begyakorolt alapszókészletben.
- A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben.
- Szótagolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint.
- Az elválasztás eseteinek megfigyelése.

Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése**Orakeret: 3 I****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése.

Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése.

Ritmuserző képesség fejlesztése.

Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése.

Szóbeli szövegalkotás fejlesztése.

Erkölcsei érzék, ítélőképesség formálása.

Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése. Az olvasás örömeinek és a mű élvezetének megtapasztaltatása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Ajánlott szerzők és művek</p> <p>Népköltészet</p> <p>Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései</p> <p>Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései</p> <p>Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései</p> <p>Epikus művek jellemzői</p> <p>Lírai alkotások jellemzői</p> <p>Báb- és drámajátékok jellemzői</p>	<p>Író, költő, valóság, mese, népmese, vers. Történet, szereplő, főszereplő, helyszín, párbeszéd, hangulat, ellentét, ismétlés, jó, rossz, szép, csúnya. Vers, verssor, versszak, rím, refrén. Mondóka, kiszámoló, dal, népi játék.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mondókák, kiszámolók meghallgatása, olvasása. – Népi játékok eljátszása. – Találós kérdések olvasása. – Magyar és más népek meséinek olvasása. – Gyermekversek olvasása. – Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása. – Elbeszélések közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel. – Könyvtárlátogatás. – Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása. – A történet idejének és helyszínének azonosítása. – Az események sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása segítséggel. – Történet főszereplőinek azonosítása. – Tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás gyakorlása. – Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalma. – Versek hangos és néma olvasása. – A lírai mű témájának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése. – A vers versszakokra bontása. – A versszak felismerése, egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszúsága, szótagszáma). – Rím felismerése. – A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése: <ul style="list-style-type: none"> – ellentét,ismétlés (refrén). – Népi játékok játszása. – Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása. – Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékban (pl. bábjáték). – A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése: <ul style="list-style-type: none"> – ellentét,ismétlés (refrén). 	

Ajánlott magyar szerzők és művek:

Arany János: *Őszbe csavarodott*
 Bartos Erika: *Maci a Holdon, Budapest*
 Csukás István: *Hideg szél fúj, Sün Balázs*
 Fazekas Anna: *Ősz, Télapó, Tél, Szüret*
 Gárdonyi Géza: *Gólyák, Cifra mese, Macskánk*
 Gryllus Vilmos: *Füsti fecskék, Kémény tetején, Hallgatag erdő*
 József Attila: *Betlehemi királyok, Altató, Csoszogi, az öreg suszter*
 Kányádi Sándor: *Hófoltos még a határ, Kelj föl, nap*
 Lázár Ervin: *Öregapó madarai*
 Móra Ferenc: *Tükrös Kata, A pillangók királya, Vasgyúró Gyurka, Sose volt király bánata, A kis bicebóca, A didergő király*
 Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri, Kevélykerek, Kuckókirály, A köszöntő, A nehéz kétgarasos, A török és a tehenek*
 Nemes Nagy Ágnes: *Cifra palota, Lila fecske, Madarak, Nyári rajz*
 Petőfi Sándor: *Itt van az ősz, itt van újra, Nemzeti dal (részlet)*
 Szabó Lőrinc: *A szél meg a nap, Esik a hó, Nyitnikék (részletek), Falusi hangverseny*
 Tamkó Sirató Károly: *Mondjam még?*
 Varró Dániel: *Buszvezetők*
 Weöres Sándor: *Vásár (részlet), Ha vihar jő a magasból, Újesztendő, Száncseggő, Galagonya, Birkaiskola, Szép a fenyő, Nől a dér, álom jár*
 Zelk Zoltán: *A tölgyfa születésnapja, Köd és fény, Télapó és a hóember, Alszik a szél, Október, Hova futsz, te kicsi őz?, Az állatok iskolája, Mikulás bácsi csizmája, Rajzpapír*

Ajánlott európai szerzők és művek:

Andersen: *A két gyertya, A rendíthetetlen ólomkatona, A három versenyugró*
 Aesopus: *Kincs a szőlőben, Az oroslán és az egér, A róka és a gólya*
 Grimm: *A csillagruha*
 La Fontaine: *A tücsök és a hangya*
 Richard Scarry: *Mentenek a tűzoltók, Miből lesz a kenyér?*
 Szutyjev: *Az alma, Miau, A három kiscica, A sün, akit meg lehetett simogatni*

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére:

- A Nat-ban meghatározott tanulási eredmények a tanulók sajátos nevelési igénye és egyéni képességei szerint, különösen:
- A hangok hosszúságának érzékeltetése. Megfelelő beszédtempó, hangerő, beszédtechnika, hangsúly.
- Négy-öt mondóka, vers ismerete. A megtanulandó memoriterek képességi szintnek megfelelő tolmácsolása.
- Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő részvétel a dramatikus, szerep- és szituációs játékokban. A megismert nyelvi formák alkalmazása a társas érintkezésben.
- Kérdésekre adekvát válaszadás a szituációnak megfelelően.
- Önálló vélemény alkotása. Az életkornak megfelelő erkölcsi ítélet alkotása.
- A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondat megfogalmazása.
- Összefüggő szóbeli szöveg alkotása kevés segítséggel.
- Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás, megfelelő hangsúlyozás.
- Olvasott szövegrészek, szövegek tartalmáról beszámolás segítséggel.
- Szövegértést bizonyító egyszerű feladatok megoldása. A szereplők, helyszín, időpont

megnevezése. Az események sorba rendezése.

- Szövegelemzés végzése segítséggel. Összefüggések észrevétele a szövegben.
- Mondatok és rövid szövegek másolása írott és nyomtatott mintáról.
- A begyakorolt alapszókészlet szavainak leírása tollbamondással, emlékezetből való írással.
- Előkészítés után 4-5 mondatból álló szöveg leírása tollbamondás után.
- Az írott nagybetűk alkalmazása.
- Írásos feladatok megoldása fokozódó önállósággal.
- A tanult nyelvhelyességi és helyesírási ismeretek alkalmazása.
- Önellenzés, hibajavítás. Tiszta, rendezett, könnyen olvasható íráskép.

Helyi tanterv

Matematika I-4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságban alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszú távon használható tudásukat. A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematikatanítás további célja, hogy lehetővé tegye a tanulók számára a környező világ térformáinak, mennyiségi viszonyainak, összefüggéseinek megértését, a valóság megismerését. Feladata felkelteni a tanulók érdeklődését, segíteni a pozitív attitűd kialakulását a tantárgy tanulása iránt, tapasztalati úton megalapozva a tanulók matematikai ismereteit, változatos tevékenységekkel alakítva ki a matematikai fogalmakat. Fejlesztenie kell a tanulók matematikai készségeit (számlálás, számolás, mennyiségi következtetések, becslés, mérés, mértékegységváltás, szöveges feladatok megoldása) és matematikai képességeit (rendszerzés, kombinativitás, induktív, deduktív és valószínűségi következtetések), ezáltal lehetővé tenni a tanulók gondolkodásának fejlődését.

A pontos matematikai nyelv használatára való törekvés, a gondolatok szabatos megfogalmazása tevékenységek során alakul a matematikatanulás szokásrendjének gyakorlásával, a pontos, fegyelmezett munkavégzés és az önellenzés igényének kialakításával együtt.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése csak a többi kulcskompetenciával együtt, egymással összhangban, egymást felerősítve valósítható meg. A matematikaórákon megszerzett készségek, képességek, ismeretek birtokában a tanulók alkalmassá válnak az önálló tanulásra, eszközként használják azokat más területeken, különböző kontextusokban (továbbtanulás, otthon, munkahely) való alkalmazásra. A matematikai nevelés hozzájárul a természettudományos neveléshez. Vannak közös fejlesztési területeik, mint a tájékozódási képesség fejlesztése térben, síkban, időben és a világ mennyiségi viszonyaiban, valamint a kognitív képességek fejlesztése. Vannak olyan készségek, mint a becslés, mérés, számlálás,

számolás, melyeket pl. különböző számításoknál alkalmaznak. Az ének, zene tanulása fejleszti a matematikai gondolkodás különböző formáit. A ritmusgyakorlatok, kottairás, kottaolvasás, számkotta használata hozzájárulnak az akusztikus és vizuális figyelem és emlékezet, valamint a szerialitás fejlesztéséhez. A matematikai kompetenciát eszközként használják a tanulók a földrajzi ismeretek tanulása során is. Tájékozódnak síkban különböző léptékű térképeken, térben a földgömbön és az időzónákban. Becslési, mérési és számolási készségüket alkalmazzák a távolságok becslésére, mérésére, a magassági számok pontos leolvasására, a földrészek, országok területe, lakossága és a népsűrűsége közötti összefüggések értelmezésére, számításokra. A testnevelésórák nagymértékben hozzájárulnak a motoros képességek fejlődéséhez, ezzel segítik a tanulókat a matematikai és szerkesztő eszközök használatában. A különböző ugrások, dobások alkalmával fejlődik becslési, mérési készségük. Rendgyakorlatoknál a számlálásra végzett mozgássorok hozzájárulnak a számlálás ritmusának kialakulásához.

A vizuális kultúra tanítása során a vizuális nyelv alapelemeinek (vonalak, sík- és térformák) előállítását, azok rendezését, azonosságok, hasonlóságok észrevétele, arányok, kontrasztok megfigyelése, ismétlések, ritmusok leképezése, szimmetrikus alakzatok létrehozása segíti a formaérzékelést, a térlátást és a vizuális gondolkodás fejlesztését, a geometriai ismeretek elmélyítését.

A digitális kompetenciák fejlesztése, az IKT-eszközök használata hozzájárul a megismerési képesség, a verbális és a nonverbális kommunikáció fejlődéséhez. Az órákon segíti az önálló ismeretszerzést, a matematikai készségek, képességek fejlesztését, a matematika iránti pozitív attitűd kialakulását, az önismeret, az önértékelés fejlődését. Habilitációs foglalkozások keretében fejlesztő programok segítségével hozzájárul a tanulók alapképességeinek fejlesztéséhez.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztése közben különböző szervezeti keretekben (egyéni, páros, csoport és kooperatív formában) tevékenykednek a tanulók. Ezáltal fejlődik együttműködési készségük, nő a toleranciájuk, kialakul egymás iránti érdeklődésük, megtanulják társaik elfogadását.

A matematikatanulás hatékonyságának egyik fontos feltétele a módszerek megválasztása. A kisiskolások legfontosabb tevékenysége a játék. Ezért kezdetben játékos tevékenységek megszervezésével biztosítunk lehetőséget a gyerekeknek a közvetlen tapasztalatszerzésre.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyerekeknek hosszabb ideig (több éven át) lehetőséget kell teremteni a matematikai problémák cselekvéses tapasztalatra alapozó megoldására. A motiváló hatású tanulási környezet, a játékok, a különböző matematikai eszközök, IKT-eszközök, digitális tananyagok felkeltik a tanulók érdeklődését, igényét a világ megismerésére, saját ismereteik, képességeik fejlesztésére, az érdeklődés ébrentartására, pozitív attitűd kialakulására a tantárgy, a tanulás iránt, mindez biztosítéka a sikeres együtt-tanulásnak.

Az egy osztályba kerülő gyermekek pszichés funkciói, képességei, ismeretei, az egész személyiségük nagyon különböző. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók képességprofilja jelentősebb eltérést mutat, mint ép társaiké. Ezért nagyon fontos minden tanuló egyéni fejlődési folyamatának a megismerése, és az ehhez igazodó differenciált nevelés, oktatás, fejlesztés. A pedagógusnak fel kell térképeznie az osztály tanulóinak ismereteit, képességeit,

érdeklődésüket, motiváltságukat, tanulási stílusukat, szokásaikat, tempójukat. Fel kell tární társas kapcsolataikat, fizikai és pszichés állapotukat.

Szükséges és lehetséges differenciálni a tartalmak és tevékenységek szintjén egyaránt. A tartalmi differenciálás megnyilvánulhat a feladatok mennyiségében, a feladatok minőségében és a kivitelezés módjában. A tevékenységek szintje is különböző lehet. Lehet elvontan, verbális szinten megoldani a feladatokat, de ugyanazok a feladatok megoldhatók eszközökkel, a cselekvés szintjén is. Differenciálni lehet segítségnyújtással is. Segíthetjük a tanulást eszközök biztosításával, az eszközök használatának segítségével, a feladat megismétlésével, a feladatok algoritmizálásával, mintaadással, analógia alkalmazásával és célirányos kérdésekkel.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál gyakran előfordul súlyos képességzavar, illetve valamelyik képesség hiánya. Ezeket a problémákat nem lehet kizárólag a tanítási órák keretei között orvosolni. Ilyen esetekben szükség van külön habilitációs foglalkozásokra, ahol célirányos fejlesztési terv alapján egyéni fejlesztéssel lehet korrigálni és/vagy kompenzálni a képességzavarokat és hiányokat.

I–2. évfolyam

Az első két év kiemelt célja a tanulási képességek alapozása, a tantárgy iránti érdeklődés, a tanulási kedv felkeltése, a tantárgy megszerettetése. A matematikai tevékenységek elvégzéséhez és az ismeretek befogadásához szükséges a megfelelő szomatikus és pszichés állapot fejlesztése is. Fontos feladat a matematikai eszközök használatának megismerésével az önálló ismeretszerzés lehetőségének megteremtése, a tanulók ismereteinek, készségeinek, képességeinek, érdeklődésének a feltérképezése, és ehhez igazodó tanulási módok, eljárások megkeresése, alkalmazása. Az IKT-eszközök megismerése, használata tanári segítséggel történik.

Az elemi gondolkodási műveletek alapozása cselekvéssel, cselekvésre épülő tapasztalatok megfogalmazásával valósul meg, csakúgy, mint a matematikai nyelv alapozása, ismerkedés a matematikai alapfogalmakkal, jelekkel. Az alkotás örömeinek megtapasztalása, a folyamatos ösztönzés a matematikai tevékenykedésre, kitartó feladatmegoldásra egyrészt a motiváció erősödését, másrészt a tanulók önértékelésének és önismeretének kialakítását segíti. A módszerek megválasztása támogatja a folyamatos tanári visszajelzés lehetőségeit, a társakkal közös tevékenységek megvalósulását azért, hogy az elősegítse az elemi kommunikációs képességek fejlesztését, társas kapcsolatokban való működtetését.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében biztosítani kell a terápiás fejlesztést a tanulók sérült vagy/és fejletlen pszichikus funkcióinak, készségeinek, képességeinek és gondolkodásának javítására, kompenzálására úgy, hogy a tevékenységek segítsék elő a tanulók együttműködését, az egymás iránti tolerancia kialakulását. Vonatkozik ez a figyelem terjedelmének, tartósságának növelésére, a koncentráció időtartamának növelésére, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztésére, a finommotoros mozgáskoordináció fejlesztésére is.

I. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	17
2.	Számelmélet, algebra	102
3.	Geometria – mérés	44
4.	Függvények, az analízis elemei	17
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 17 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A vizuális, auditív és taktilis percepció fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, válogatás gyakoroltatása. Kombinatorikus gondolkodás alapozása. Szerialitás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Halmazok <ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság) Matematikai logika <ul style="list-style-type: none"> – Igaz-hamis állítások Kombinatorika <ul style="list-style-type: none"> – Kombinatorikai feladatok 	Szín, alak, méret, tulajdonság, összehasonlítás, minden, egyetlen, egyik sem
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságainak megfigyelése, kiemelése, egyeztetése, megfogalmazása, jelölése jelkártyával, IKT-eszközök alkalmazásával. – Azonosságok-különbözőségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval. – Tárgyak válogatása, csoportosítása választott és adott tulajdonság alapján. – Tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása. – Állítások igazságának eldöntése személyek, tárgyak, matematikai eszközök halmazáról. – Kombinatorikai feladatok megoldása matematikai eszközök kirakásával, színezéssel, minél több lehetőség előállítása próbálgatással. 	

Témakör: Számelmélet, algebra	
Órakeret: 102 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Mennyiségi állandóság kialakítása. A számlálás ritmusának kialakítása, a finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. Biztos számfogalom kialakítása a 10-es számkörben, tájékozódás a 10-es számkörben saját élményből kiindulva, majd a számolási készség fejlesztése a 10-es számkörben, változatos gyakorlati feladatok segítségével. Tájékozódás a számegyenesen. Az összeadás és kivonás tartalmi megértésének alapozása mindennapi élethelyzetekből kiindulva. Szövegértés, szövegalkotás alapozása. Analógiás gondolkodás értelmezése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Számok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Számköri ismeretek a 10-es számkörben – Halmazok számossága – Sorszámok, sorszámnevek – Számok írása, olvasása 10-ig – Számok bontása – Számok viszonyítása, rendezése – Relációs jel – Számegyenes – Számszomszédok – Számtulajdonságok – Helyi érték <p><i>Műveletek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Műveleti jelek (+, −, =, <, >) – Összeadás, kivonás tartalmának kialakítása: halmazok bővítése, szűkítése, halmazok egyesítése, különbsége, halmazok összemérése – Fejben számolás – Szóbeli összeadás, kivonás – Az összeadás tagjainak felcserélhetősége – Egyszerű szöveges feladatok <p><i>Számelméleti ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Páros-páratlan számok 	<p>Számok neve, jele, relációs jel, egyjegyű-kétjegyű szám, kerek tízes, (kisebb-nagyobb) szomszéd, számegyenes, sorszám, sorszámnev, pénz, forint, ár, áru, olcsó-drága, sorszám, páros, páratlan, művelet, műveleti jel, összeadás-kivonás, bontás, hozzátevés, elvétel, semmi, üres, sok, kevés, összehasonlítás.</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Határozott és határozatlan halmazok alkotása (személyek, tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök segítségével).
- Halmazok számosságának megállapítása le- és megszámlálással.
- Mennyiségek kirakása játékpénzzel.
- Számfogalom megerősítése a 10-es számkörben, választott mértékegységekkel végzett mérésekkel (hosszúság, űrtartalom). Mennyiségek egyeztetése számnévvvel, számképpel, számjeggyel.
- Sorszámok, sorszámnevek használata valós helyzetekben.
- Számok írása és olvasása változatos feladathelyzetekben.
- Adott elemszámú tárgyhalmazok bontása matematikai és IKT-eszközökkel. A kirakásokról bontások megfogalmazása, lejegyzése.
- Bontott alakú számoknak megfelelő helyzetek előállításával tevékenységgel, rajzzal.
- Különböző elemszámú halmazok összehasonlítása tárgyak, matematikai és IKT-eszközök segítségével, jelölésük relációs jelekkel.
- Számok viszonyítása, sorba rendezése, helyük megkeresése a számegyenesen, számszomszédok megállapítása.
- Egy- és kétjegyű számok értelmezése.
- Számok válogatása, csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján.
- Számok tulajdonságainak megnevezése.
- Tízes csoportok alkotása, tízesek, egyesek helyi értékének értelmezése.
- Műveleti jelek megismerése, értelmezése, írása, kiolvasása, használata.
- Műveletek megjelenítése egyszerű történetek lejátszásával, tárgyak, matematikai eszközök kirakásával, IKT-eszközökkel.
- A mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzésük művelettel.
- Matematikai művelethez történetek alkotása.
- Fejben számolás 10-es számkörben.
- Egyjegyűek hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül.
- A tagok felcserélhetőségének érzékeltetése kirakásokkal (matematikai eszközökkel, IKT-eszközökkel), rajzzal, lejegyzésük műveletekkel.
- Szóban megfogalmazott, egyszerű szituációkba ágyazott szöveges feladatok lejátszása, megjelenítése matematikai eszközök kirakásával, rajzban, lejegyzésük műveletekkel.
- Matematikai műveletekhez történet alkotása.
- Halmaz elemeinek (személyek, tárgyak, matematikai eszközök) párosítása.
- Páros és páratlan számok helyének megfigyelése a számegyenesen.

Témakör: Geometria – mérés**Órakeret: 44 óra****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

Térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztése.

Gyakorlati mérések gyakoroltatása választott és szabványmértékegységekkel.

Mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének alakítása.

Szabványmértékegységek nevének, jelének megismertetése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<i>Térbeli, síkbeli helyzetek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Térbeli helyzetek – Síkbeli helyzetek <i>Síkbeli alakzatok</i>	Forma (háromszög, négyszög, kör, gömbölyű, szögletes, kocka), térbeli és síkbeli viszonyzó, becslés, mérés, hosszúságmérték, űrmérték, tömegmérték, mértékegység.

<ul style="list-style-type: none"> – Síkidomok tulajdonságai <p><i>Térbeli alakzatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testek tulajdonságai <p><i>Mérés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlati mérések – Mérőeszközök – Szabványmértékegységek 	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Térbeli helyzetek megfigyelése, leolvasása, megfogalmazása. – Térbeli helyzetek létrehozása tárgyak, matematikai eszközök építésével – szabadon, minta és szóbeli utasítás után. – Síkbeli helyzetek létrehozása függőleges és vízszintes síkban. – Síkbeli helyzetek leolvasása, megfogalmazása. – Építés saját fantázia, minta, szóbeli utasítás alapján. – Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása, előállítása tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök használatával. – Síkidomok összehasonlítása, azonosságok, különbségek megfogalmazása. – Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján. – Testek tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása. – Építés szabadon és minta alapján. – Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján. – Mennyiségek mérése (hosszúság, tömeg, űrtartalom) választott mértékegységekkel. – Hosszúság, magasság, szélesség mérése és összehasonlítása választott egységekkel. – Űrtartalom mérése és összehasonlítása különböző mérőeszközökkel. – Tömeg mérése és összehasonlítása. – Mérőeszközök megismerése. – Mérendő anyagokhoz mérőeszközök rendelése. 	
Témakör: Függvények, az analízis elemei	
Orakeret: 17 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az összehasonlítás, az összefüggés- és szabályfelismerés alapozása. A rendezés, kiegészítés gyakoroltatása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Relációk</p> <ul style="list-style-type: none"> – Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számossága között <p>Sorozatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sorba rendezések – Egyszerű sorozatok – Növekvő-csökkenő számsorok <p>Függvények</p>	<p>Összefüggés, ellentétes viszonyzó, sorozat, hozzárendelés.</p>

– Hozzárendelések	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, geometriai alakzatok közötti egyszerű kapcsolatok, összefüggések felismerése. – Relációk megfogalmazása szóban, jelölésük (összekötés, nyíl, relációs jel). – Személyek, tárgyak sorba rendezése különböző tulajdonságaik alapján (nagyság, szélesség, hosszúság, magasság, tömeg stb.). – Halmazok sorba rendezése számosság alapján. Számok sorba rendezése. – Ciklikus sorok megfigyelése, az ismétlődések megfogalmazása és folytatása tevékenységgel (építéssel, kirakással, színezéssel, rajzzal). – Egyszerű sorozatok folytatása megadott, felismert és választott szabály alapján. – Állandó különbségű növekvő és csökkenő számsorok leolvasása, folytatása. – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök egymáshoz rendelése szóbeli utasítás és jelkártyák alapján. – Hozzárendelések párosító játékokban (pl. logikai készlet elemeinek egymáshoz rendelése egy tulajdonság megváltoztatásával). – Számjegyek hozzárendelése tárgyhalmazokhoz, számképekhez, színes rudakhoz. – Természetes számok hozzárendelése a számegyenes pontjaihoz. 	

2. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	25
2.	Számelmélet, algebra	85
3.	Geometria – mérés	45
4.	Függvények, az analízis elemei	25
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 25 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A vizuális, auditív és taktilis percepció fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, válogatás gyakoroltatása.	
Kombinatorikus gondolkodás alapozása. Szerialitás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Halmazok <ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság) Matematikai logika <ul style="list-style-type: none"> – Igaz-hamis állítások 	Szín, alak, méret, tulajdonság, összehasonlítás, minden, egyetlen, egyik sem, csoportosítás, főfogalom.

Kombinatorika	
– Kombinatorikai feladatok	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságainak megfigyelése, kiemelése, egyeztetése, megfogalmazása, jelölése jelkártyával, IKT-eszközök alkalmazásával. – Azonosságok-különbözőségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval. Tárgyak válogatása, csoportosítása választott és adott tulajdonság alapján. – Tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása. – Állítások igazságának eldöntése személyek, tárgyak, matematikai eszközök halmazáról. – Kombinatorikai feladatok megoldása matematikai eszközök kirakásával, színezéssel, minél több lehetőség előállítása próbálgatással. 	
Témakör: Számelmélet, algebra	
Orakeret: 85 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Mennyiségi állandóság kialakítása.	
A számlálás ritmusának kialakítása, a finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.	
Biztos számfogalom kialakítása a 10-es számkörben, tájékozódás a 10-es számkörben saját élményből kiindulva, majd a számolási készség fejlesztése a 10-es számkörben, változatos gyakorlati feladatok segítségével.	
Tájékozódás a számegyenesen.	
Az összeadás és kivonás tartalmi megértésének alapozása mindennapi élethelyzetekből kiindulva.	
Szövegértés, szövegalkotás alapozása.	
Analógiás gondolkodás értelmezése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Számok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Számköri ismeretek a 20-as számkörben – Halmazok számossága – Sorszámok, sorszámnevek – Számok írása, olvasása 20-ig – Számok bontása – Számok viszonyítása, rendezése – Relációs jel – Számegyenes – Számszomszédok – Számtulajdonságok – Helyi érték <p><i>Műveletek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Műveleti jelek (+, −, =, <, >) – Összeadás, kivonás tartalmának kialakítása: halmazok bővítése, 	<p>Számok neve, jele, relációs jel, egyjegyű-kétjegyű szám, kerek tízes, (kisebb-nagyobb) szomszéd, számegyenes, sorszám, sorszámnevek, pénz, forint, ár, áru, olcsó-drága, sorszám, páros, páratlan, művelet, műveleti jel, összeadás-kivonás, bontás, hozzátevés, elvétel, semmi, üres, sok, kevés, összehasonlítás.</p>

<p>szűkítése, halmazok egyesítése, különbsége, halmazok összemérése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás – Szóbeli összeadás, kivonás – Az összeadás tagjainak felcserélhetősége – Egyszerű szöveges feladatok <p><i>Számelméleti ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Páros-páratlan számok 	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Határozott és határozatlan halmazok alkotása (személyek, tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök segítségével). – Halmazok számosságának megállapítása le- és megszámlálással. – Mennyiségek kirakása játékpénzzel. – Számfogalom megerősítése a 20-as számkörben, választott mértékegységekkel végzett mérésekkel (hosszúság, úrtartalom). Mennyiségek egyeztetése számnévvel, számképpel, számjeggyel. – Sorszámok, sorszámnevek használata valós helyzetekben. – Számok írása és olvasása változatos feladathelyzetekben. – Adott elemszámú tárgyhalmazok bontása matematikai és IKT-eszközökkel. A kirakásokról bontások megfogalmazása, lejegyzése. – Bontott alakú számoknak megfelelő helyzetek előállítása tevékenységgel, rajzzal. – Különböző elemszámú halmazok összehasonlítása tárgyak, matematikai és IKT-eszközök segítségével, jelölésük relációs jelekkel. – Számok viszonyítása, sorba rendezése, helyük megkeresése a számegegyenesen, számszomszédok megállapítása. – Egy- és kétjegyű számok értelmezése. – Számok válogatása, csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. – Számok tulajdonságainak megnevezése. – Tízes csoportok alkotása, tízesek, egyesek helyi értékének értelmezése. – Műveleti jelek megismerése, értelmezése, írása, kiolvasása, használata. – Műveletek megjelenítése egyszerű történetek lejátszásával, tárgyak, matematikai eszközök kirakásával, IKT-eszközökkel. – A mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzésük művelettel. – Matematikai művelethez történetek alkotása. – Fejben számolás 10-es számkörben, eszközhasználat 20-as számkörben. – Kerek tízesekhez egyjegyűek adása. – Teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele. – Teljes kétjegyű számokhoz egyjegyűek hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül. – A tagok felcserélhetőségének érzékeltetése kirakásokkal (matematikai eszközökkel, IKT-eszközökkel), rajzzal, lejegyzésük műveletekkel. – Szóban megfogalmazott, egyszerű szituációkba ágyazott szöveges feladatok lejátszása, megjelenítése matematikai eszközök kirakásával, rajzban, lejegyzésük műveletekkel. – Matematikai műveletekhez történet alkotása. – Halmaz elemeinek (személyek, tárgyak, matematikai eszközök) párosítása. – Páros és páratlan számok helyének megfigyelése a számegegyenesen. 	

Témakör: Geometria – mérés	
Órakeret: 45 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztése.	
Gyakorlati mérések gyakoroltatása választott és szabványmértékegységekkel.	
Mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének alakítása.	
Szabványmértékegységek nevének, jelének megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Térbeli, síkbeli helyzetek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Térbeli helyzetek – Síkbeli helyzetek <p><i>Síkbeli alakzatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Síkidomok tulajdonságai <p><i>Térbeli alakzatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testek tulajdonságai <p><i>Mérés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlati mérések – Mérőeszközök – Szabványmértékegységek 	<p>Forma (háromszög, négyszög, kör, gömbölyű, szögletes, kocka), térbeli és síkbeli viszonyzó, becslés, mérés, hosszúságmérték, űrmérték, tömegmérték, mértékegység.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli helyzetek megfigyelése, leolvasása, megfogalmazása. – Térbeli helyzetek létrehozása tárgyak, matematikai eszközök építésével – szabadon, minta és szóbeli utasítás után. – Síkbeli helyzetek létrehozása függőleges és vízszintes síkban. – Síkbeli helyzetek leolvasása, megfogalmazása. – Építés saját fantázia, minta, szóbeli utasítás alapján. – Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása, előállítása tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök használatával. – Síkidomok összehasonlítása, azonosságok, különbségek megfogalmazása. – Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján. – Testek tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása. – Építés szabadon és minta alapján. – Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján. – Mennyiségek mérése (hosszúság, tömeg, űrtartalom) választott mértékegységekkel. – Hosszúság, magasság, szélesség mérése és összehasonlítása választott egységekkel. – Űrtartalom mérése és összehasonlítása különböző mérőeszközökkel. – Tömeg mérése és összehasonlítása. – Mérőeszközök megismerése. – Mérendő anyagokhoz mérőeszközök rendelése. – Mérés szabványmértékegységekkel. – Szabványmértékegységek nevének és jelének megismerése, használata (m, dm, kg, l, dl). 	

Témakör: Függvények, az analízis elemei	
Órakeret: 25 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az összehasonlítás, az összefüggés- és szabályfelismerés alapozása. A rendezés, kiegészítés gyakoroltatása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Relációk</p> <ul style="list-style-type: none"> – Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számossága között <p>Sorozatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sorba rendezések – Egyszerű sorozatok – Növekvő-csökkenő számsorok <p>Függvények</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hozzárendelések 	<p>Osszefüggés, ellentétes viszonyzó, sorozat, hozzárendelés.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, geometriai alakzatok közötti egyszerű kapcsolatok, összefüggések felismerése. – Relációk megfogalmazása szóban, jelölésük (összekötés, nyíl, relációs jel). – Személyek, tárgyak sorba rendezése különböző tulajdonságaik alapján (nagyság, szélesség, hosszúság, magasság, tömeg stb.). – Halmazok sorba rendezése számosság alapján. Számok sorba rendezése. – Ciklikus sorok megfigyelése, az ismétlődések megfogalmazása és folytatása tevékenységgel (építéssel, kirakással, színezéssel, rajzzal). – Egyszerű sorozatok folytatása megadott, felismert és választott szabály alapján. – Állandó különbségű növekvő és csökkenő számsorok leolvasása, folytatása. – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök egymáshoz rendelése szóbeli utasítás és jelkártyák alapján. – Hozzárendelések párosító játékokban (pl. logikai készlet elemeinek egymáshoz rendelése egy tulajdonság megváltoztatásával). – Számjegyek hozzárendelése tárgyhalmazokhoz, számképekhez, színes rudakhoz. – Természetes számok hozzárendelése a számegyenes pontjaihoz és geometriai alakzatokhoz. 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<ul style="list-style-type: none"> – A Nat-ban meghatározott tanulási eredmények a tanulók sajátos nevelési igénye és egyéni képességei szerint, különösen: – Személyek, tárgyak, alakzatok csoportosítása azonosság, azonos tulajdonság alapján. – Nagyságbeli, térbeli és síkbeli viszonyzavak használata. – Biztos számfogalom 10-es számkörben. – Jártasság 20-as számkörben. – Összeadások és kivonások 10-es számkörben készségszinten, 20-as számkörben eszközhasználatl. – Egyszerű szóbeli szöveges feladatok megoldása. – Alkotás térben, síkban. 	

- Térbeli és síkbeli helyzetek létrehozása, létrehozott helyzetek leolvasása, megfogalmazása.
- A tanult térbeli és síkbeli alakzatok felismerése, tulajdonságaik megfogalmazása.
- Tapasztalatok gyűjtése a hosszúság, tömeg, űrtartalom méréséről.
- Összefüggések felismerése, jelölése egyszerűbb esetekben.
- Egyszerű sorozatok folytatása megadott szabály alapján.

3–4. évfolyam

A két év kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. Feladata a tantárgy iránti érdeklődés folyamatos fenntartása, azért, hogy a tanulók szívesen és aktívan tevékenykedjenek a matematikaórákon; helyes tanulási szokások kialakítása; az önálló tanulás kialakulásának segítése egyénre szabott motivációval, tanulási módokkal, eljárásokkal; a matematikai ismeretek bővítése, készségek, képességek fejlesztése változatos tevékenységek, saját élmények és tapasztalatok alapján. Az IKT-eszközök használata a tanítás-tanulási folyamat különböző szakaszaiban jelenik meg. A gondolkodási módok gyakorlása valós élethelyzetekből kiindulva történik a szövegértés, szövegalkotás fejlesztésével, a tanult matematikai fogalmak, a matematikai nyelv egyre pontosabb használatával.

A kreativitás és az alkotókedv felkeltése matematikai tevékenységek során valósul meg, törekedve a minél pontosabb és kitartó munkavégzésre, az önellenőrzésre ösztönzésre. Az önértékelés és az önismeret fejlesztése párhuzamosan valósul meg az önbizalom folyamatos megerősítésével, az együttműködési képesség, a segítőkészség fejlesztésével, mások segítségének, észrevételeinek elfogadásával.

A 3–4. évfolyamon a figyelem terjedelmének, tartósságának és a koncentráció időtartamának növelése kiegészül az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztésével, a mozgásos, képi és fogalmi emlékezet fejlesztésével. Kiemelt figyelmet kell fordítani a finommotoros mozgáskoordináció további fejlesztésére a matematikai és a szerkesztőeszközök használatának során is. A sérülésekből, fogyatékokosságból eredő tanulási nehézségek leküzdése differenciálással és egyénre szabott tanulási eljárásokkal, terápiás, fejlesztő programokkal kiegészítve valósul meg.

A Gondolkodási módszerek alapozása, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, valamint a Függvények, az analízis elemei és a Statisztika, valószínűség témaköröknél javasolt óraszámok az új ismeretek feldolgozására vonatkoznak, ezeknek a témaköröknek az ismereteit eszközként használjuk a többi témakör tanulásakor.

3. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	10
2.	Számelmélet, algebra	80
3.	Geometria – mérés	35
4.	Függvények, az analízis elemei	19
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 10 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása; közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Halmazok <ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása – Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés – Tulajdonságok jelölése – Tulajdonságok változásai – Kombinatorikus feladatok Matematikai logika <ul style="list-style-type: none"> – Igaz, hamis állítások 	Nagyságbeli viszonyozó, tulajdonság, szín, forma.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. – Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. – Közös tulajdonság kiemelése. – Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. – Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Jelkártyák értelmezése. – Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása. – Kombinatorikus játékok, építések, színezések. – Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. – Állítások igazságának eldöntése. 	
Témakör: Számelmélet, algebra	
Órakeret: 80 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. A matematikai nyelv egyre pontosabb használata.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Számok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Számfogalom megerősítése 20-as számkörben – A 100-as számkör – Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám – Római számok – I, V, X, L, – Sorszám – Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám – A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai – A helyiérték-táblázat szerkezete – Viszonyítás – Számsorok – Számok tulajdonságai – Bontás <p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Összeadás, kivonás 20-as számkörben tízesátlépéssel – Összeadás, kivonás száz-as számkörben: – kerek tízesek összeadása, kivonása, – kerek tízesekhez egyesek 	<p>Szám neve, jele; alaki, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, száz-as; egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű szám; kerek tízes, kerek száz-as; összeadás, összeadandó, összeg; kivonás, kisebbítendő, kivonandó, maradék, különbség; szorzás, bennfoglalás, osztás.</p>

<p>hozzáadása, teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele,</p> <ul style="list-style-type: none"> – teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül, – Szorzás, bennfoglalás, részekre osztás – A 10-es, 5-ös, 2-es szorzó- és bennfoglaló táblák – A matematikai jelek (+ – : < > =) – Műveleti tulajdonságok: a tagok és tényezők felcserélhetősége – Műveletek közötti összefüggések – Egyszerű szöveges feladatok <p>Számelméleti ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Páros, páratlan számok 	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, matematikai eszközök meg- és leszámllása. – A számlálás ritmusának (szem, kéz koordinációjának) kialakítása. – Tízes csoportok alkotása. – Számok írása, olvasása, értelmezése. – Számok modellezése matematikai eszközökkel. – A római számok írása, olvasása, használatuk a mindennapi élet különböző területein (kerületek, hónapok, emeletek). – Sorszám írása, olvasása, használata valós helyzetekben. – Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegységekkel. (hosszúság, tömeg, úrtartalom). – Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal. – Helyi értékek közötti összefüggések megfigyelése és megfogalmazása. – Számok modellezése, összehasonlítása, – a relációs jelek (< > =) értelmezése, használata. – A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata. – Tájékozódás a számegyenesen és a százastáblán. – Egyes és tízes számszomszédok leolvasása. – Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. – Számok bontása tízesek és egyesek összegére matematikai eszközökkel. – Bontások lejegyzése. – Fejben számolás. – Összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás és részekre osztás értelmezése. – Történetek megjelenítése tevékenységgel. – Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése művelettel. – Műveletek modellezése matematikai eszközökkel. – Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten. 	

– Önellenőrzés, számológép használata.	
Témakör: Geometria, mérés	
Órakeret: 35 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése.	
Érzékelés pontosságának fejlesztése.	
Tájékozódás síkban, térben, időben és a mennyiségi viszonyokban.	
Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése.	
Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, azonosságok megállapítása (vonalak, síkidomok, testek).	
Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága).	
Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakoroltatása.	
Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések.	
Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Téri elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vonalak (görbe, egyenes) – Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek) – Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek – Pont és vonal helyzete <p>Síkbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Háromszög, négyzet, téglalap, kör <p>Térbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kocka, téglatest, gömb <p>Transzformációk</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tükrös alakzatok, tengelyes szimmetria – Tükrözés <p>Mérés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hosszúság, űrtartalom, tömeg – Szabványmértékegységek – hosszúság (m, dm) – űrtartalom (l, dl) – tömeg (kg) – Mértékváltás – Idő mértékegységei: év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc 	<p>Térbeli elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Pénz, forint <p>Kerület, terület</p> <ul style="list-style-type: none"> – Négyzet, téglalap kerülete 	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és görbe vonalak előállítás pálcikákkal, zsinórral. – Vonalak rajzolása szabad kézzel, vonalzóval – Vonalak tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: egyenes, görbe vonal nyitott, zárt vonal töröttvonal. – Különböző helyzetű egyenesek modellezése pálcikákkal, IKT-eszközökkel. – Egyenesek helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. – Két vagy több egyenes egymáshoz viszonyított helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. – Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek kirakása pálcikákkal, rajzolásuk vonalzóval. – Pont és vonal helyzetének megfigyelése, egymáshoz való viszonyuk megfogalmazása (rajta, kívül, belül). – Adott helyzet létrehozása. – Síkidomok felismerése a környezetben, megnevezésük. – Síkidomok előállítása tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel. – Síkidomok jellemzőinek megfigyelése. – Síkidomok összehasonlítása, analízisa, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. – Testek felismerése a környezetben, megnevezésük. – Testek előállítása gyurmából. – Építés kockákból minta alapján és szabadon. – Testek tulajdonságainak megfigyelése. – Testek összehasonlítása, analízisa, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. – Tükrös alakzatok megfigyelése a környezetben. – Tükrös alakzatok vizsgálata síktükörrel. – Tükrös alakzatok előállítása tépéssel, vágással, hajtogatással. – Tükrös alakzatok előállítása térben. – Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel. – Alakzatok és tükröképük összehasonlítása, az azonosság és a különbség megfogalmazása. – Mérés választott és szabványmértékegységekkel. – Becslés, megmérés, kimérés. – Összefüggések felfedezése a mértékegység nagysága és a mérőszám között. – Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük. – Mérendő anyagok, mérőeszközök, mértékegységek egymáshoz rendelése. – Ugyanannak a mennyiségnek megmérése különböző mértékegységekkel. – Mértékváltás következtetéssel. – Múlt, jelen, jövő fogalma. – Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk. – Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel. – Időpont leolvasása. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Óra beállítása adott időpontra. – Pénzermék megismerése, használata. – A forint jele: Ft – Mennyiségek be- és felváltása. – Ugyanannak a mennyiségnek kifizetése többféleképpen. – Kerület fogalmának alapozása körüljárással, méréssel. – Négyzet és a téglalap kerületének számítása mért vagy adott adatok alapján. 	
Témakör: Függvények, az analízis elemei	
Órakeret: 19 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés. Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása. Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése. Relációs szókincs használata.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Összefüggések Sorozatok <ul style="list-style-type: none"> – Szabályfelismerés, szabálykövetés – Növekvő és csökkenő számsorok Függvények megadása, ábrázolása <ul style="list-style-type: none"> – Táblázat olvasása 	Kapcsolat, különbség, azonosság, szabály, táblázat, sorozat, függvény.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmazok, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében. – Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel. – Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal egy tulajdonság változásával. – Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése. – Táblázat kitöltése adott és felismert szabály alapján. – Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban. – Számok rendezése. – Hiányos számsorok kiegészítése. – Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján. – Állandó különbségű sorozatok folytatása megadott és választott szabály alapján. – A mindennapi életből megfigyelt, gyűjtött, számlált, mért adatok lejegyzése, táblázatba rendezésük. – Táblázat adatainak értelmezése, kitöltésük adott és felismert szabály alapján. 	

4. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	10
2.	Számelmélet, algebra	80
3.	Geometria – mérés	35
4.	Függvények, az analízis elemei	19
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 10 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása; közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Halmazok <ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása – Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés – Tulajdonságok jelölése – Tulajdonságok változásai – Kombinatorikus feladatok Matematikai logika <ul style="list-style-type: none"> – Igaz, hamis állítások 	Nagyságbeli viszonyzó, tulajdonság, szín, forma.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. – Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. – Közös tulajdonság kiemelése. – Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. – Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. – Jelkártyák értelmezése. – Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása. – Kombinatorikus játékok, építések, színezések. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. – Állítások igazságának eldöntése. 	
Témakör: Számelmélet, algebra	
Órakeret: 80 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. A matematikai nyelv egyre pontosabb használata.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Számok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Számfogalom megerősítése 20-as számkörben – A 100-as számkör – Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám – Római számok – I, V, X, L, C – Sorszám – Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám – A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai – A helyiérték-táblázat szerkezete – Helyi érték, alaki érték, valódi érték – Viszonyítás – Számsorok – Számok tulajdonságai – Bontás <p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Összeadás, kivonás 20-as számkörben tízesátlépéssel – Összeadás, kivonás száz-as számkörben: – kerek tízesek összeadása, kivonása, – kerek tízesekhez egyesek hozzáadása, teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele, 	<p>Szám neve, jele; alaki, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, száz-as; egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű szám; kerek tízes, kerek száz-as; összeadás, összeadandó, összeg; kivonás, kisebbítendő, kivonandó, maradék, különbség; szorzás, bennfoglalás, osztás.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül, – teljes kétjegyű számokhoz egyjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel – Szorzás, bennfoglalás, részekre osztás – A 10-es, 5-ös, 2-es szorzó- és bennfoglaló táblák – A 4-es, 3-as, 6-os szorzó és bennfoglaló táblák – A matematikai jelek (+ – : < > =) – Műveleti tulajdonságok: a tagok és tényezők felcserélhetősége – Műveletek közötti összefüggések – Egyszerű szöveges feladatok – 2.3. Számelméleti ismeretek – Páros, páratlan számok 	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, matematikai eszközök meg- és leszámlálása. – A számlálás ritmusának (szem, kéz koordinációjának) kialakítása. – Tízes csoportok alkotása. – Számok írása, olvasása, értelmezése. – Számok modellezése matematikai eszközökkel. – A római számok írása, olvasása, használatuk a mindennapi élet különböző területein (kerületek, hónapok, emeletek). – Sorszám írása, olvasása, használata valós helyzetekben. – Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegységekkel. (hosszúság, tömeg, úrtartalom). – Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal. – Helyi értékek közötti összefüggések megfigyelése és megfogalmazása. – Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolatának megfigyelése, megfogalmazása. – Számok modellezése, összehasonlítása, – a relációs jelek (< > =) értelmezése, használata. – A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata. – Tájékozódás a számegyenesen és a százasképtáblán. – Egyes és tízes számszomszédok leolvasása. – Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. – Számok bontása tízesek és egyesek összegére matematikai eszközökkel. – Bontások lejegyzése. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás. – Összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás és részekre osztás értelmezése. – Történetek megjelenítése tevékenységgel. – Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése művelettel. – Műveletek modellezése matematikai eszközökkel. – Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten. – Önellenőrzés, számológép használata. 	
Témakör: Geometria, mérés	
Órakeret: 35 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése.	
Érzékelés pontosságának fejlesztése.	
Tájékozódás síkban, térben, időben és a mennyiségi viszonyokban.	
Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése.	
Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, azonosságok megállapítása (vonalak, síkidomok, testek).	
Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága).	
Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakoroltatása.	
Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések.	
Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Téri elemek <ul style="list-style-type: none"> – Vonalak (görbe, egyenes) – Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek) – Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek – Pont és vonal helyzete Síkbeli alakzatok <ul style="list-style-type: none"> – Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör Térbeli alakzatok <ul style="list-style-type: none"> – Kocka, téglalest, gömb Transzformációk <ul style="list-style-type: none"> – Tükrös alakzatok, tengelyes szimmetria – Tükrözés Mérés <ul style="list-style-type: none"> – Hosszúság, úrtartalom, tömeg – Szabványmértékegységek – hosszúság (m, dm, cm) 	Térbeli elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület.

<ul style="list-style-type: none"> – űrtartalom (hl, l, dl) – tömeg (kg, dkg) – Mértékváltás – Idő mértékegységei: év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc – Pénz, forint <p>Kerület, terület</p> <ul style="list-style-type: none"> – Négyzet, téglalap kerülete, területe 	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és görbe vonalak előállítása pálcikákkal, zsinórral. – Vonalak rajzolása szabad kézzel, vonalzóval, körzővel. – Vonalak tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: egyenes, görbe vonal nyitott, zárt vonal töröttvonal. – Különböző helyzetű egyenesek modellezése pálcikákkal, IKT-eszközökkel. – Egyenesek helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. – Két vagy több egyenes egymáshoz viszonyított helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. – Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek kirakása pálcikákkal, rajzolásuk vonalzóval. – Pont és vonal helyzetének megfigyelése, egymáshoz való viszonyuk megfogalmazása (rajta, kívül, belül). – Adott helyzet létrehozása. – Síkidomok felismerése a környezetben, megnevezésük. – Síkidomok előállítása tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel és a szerkesztő eszközökkel. – Síkidomok jellemzőinek megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló vonalak (egyenes, görbe), – határoló egyenesek száma, – oldalak helyzete, – oldalak nagysága. – Síkidomok összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. – Testek felismerése a környezetben, megnevezésük. – Testek előállítása gyurmából. – Építés kockákból minta alapján és szabadon. – Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (egyenes- és görbe lap), – határoló lapok száma, – határoló lapok helyzete, – határoló lapok alakja (négyzet, téglalap). – Testek összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. – Tükrös alakzatok megfigyelése a környezetben. – Tükrös alakzatok vizsgálata síktükörrel. 	

- Tükrös alakzatok előállítását tépéssel, vágással, hajtogatással.
- Tükrös alakzatok előállítását térben.
- Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel.
- Alakzatok és tükröképük összehasonlítása, az azonosság és a különbség megfogalmazása.
- Mérés választott és szabványmértékegységekkel.
- Becslés, megmérés, kimérés.
- Összefüggések felfedezése a mértékegység nagysága és a mérőszám között.
- Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük.
- Mérendő anyagok, mérőeszközök, mértékegységek egymáshoz rendelése.
- Ugyanannak a mennyiségnek megmérése különböző mértékegységekkel.
- Mértékváltás következtetéssel.
- Múlt, jelen, jövő fogalma.
- Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk.
- Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel.
- Időpont leolvasása percnyi pontossággal.
- Óra beállítása adott időpontra.
- Pénzermék megismerése, használata.
- A forint jele: Ft
- Mennyiségek be- és felváltása.
- Ugyanannak a mennyiségnek kifizetése többféleképpen.
- Kerület fogalmának alapozása körüljárással, méréssel.
- Négyzet és a téglalap kerületének számítása mért vagy adott adatok alapján.
- Terület fogalmának előkészítése lefedéssel.

Témakör: Függvények, az analízis elemei

Órakeret: 19 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés.

Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása.

Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése.

Relációs szókincs használata.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Összefüggések</p> <p>Sorozatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szabályfelismerés, szabálykövetés – Növekvő és csökkenő számsorok <p>Függvények megadása, ábrázolása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Táblázat olvasása 	<p>Kapcsolat, különbség, azonosság, szabály, táblázat, sorozat, függvény.</p>

Fejlesztési tevékenységek:

– Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmazok, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében.

– Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel, nyitott mondatokkal.

– Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal egy tulajdonság változásával.

– Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése.

– Táblázat kitöltése adott és felismert szabály alapján.

– Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban.

- Számok rendezése.
- Hiányos számsorok kiegészítése.
- Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján.
- Állandó különbségű sorozatok folytatása mindkét irányban megadott és választott szabály alapján.
- A mindennapi életből megfigyelt, gyűjtött, számlált, mért adatok lejegyzése, táblázatba rendezésük.
- Táblázat adatainak értelmezése, kitöltésük adott és felismert szabály alapján.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- A Nat-ban meghatározott tanulási eredmények a tanulók sajátos nevelési igénye és egyéni képességei szerint, különösen:
- Halmaz elemeinek adott, illetve választott szempont szerinti válogatása, csoportosítása.
- Kész halmazról igaz, nem igaz állítások megfogalmazása.
- Állítások igazságának eldöntése.
- Számok írása, olvasása, értelmezése 100-as számkörben.
- Számok összehasonlítása, helyük a számsorban, számszomszédok.
- Összeadás, kivonás 20-as számkörben készségszinten.
- Összeadás, kivonás 100-as számkörben tízesátlépés nélkül analógia és eszközök segítségével.
- Gyakorlottság a tanult szorzó- és bennfoglaló táblákban.
- A négyzet, téglalap, háromszög, kör felismerése, megnevezése.
- A négyzet és a téglalap tulajdonságainak ismerete.
- A négyzet és a téglalap területének mérése, számítása mért adatok alapján (szükség esetén segítségével).
- A kocka, téglatest és a gömb felismerése, megnevezése.
- A tanult mértékegységek ismerete, használata.
- Nem matematikai és matematikai relációk felismerése, jelölése.
- Szabály felismerése, megfogalmazása egyszerűbb esetekben.
- Állandó különbségű sorozatok folytatása mindkét irányban.

Helyi tanterv

Bibliismeret (Hit-és erkölcsstan)

I-4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A Bibliismeret alapvető feladata a Biblia igazságainak megismertetése, a Teremtő és Gondviselő Mennyei Atya bemutatása, és ezek alapján a gyerekek társaikhoz, családjukhoz és környezetükhöz való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A Biblia és annak tanítása több évezredes múltra tekint vissza. A köznevelésben most újból bevezetésre kerülő hittan létfontosságú ahhoz, hogy a felnövő generációk keresztény emberként tudjanak majd szembenézni korunk megannyi új és régi kihívásával. A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az erkölcsstannal megegyezően, az értékek közvetítése, valamint az, hogy Isten Igéjének alapnormái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak.

A Bibliaismeret középpontjában a Mindenható Isten kijelentése áll, amely képes formálni a gyermeki személyiséget – testi, szellemi és lelki értelemben egyaránt. Ez határozza meg a tanulás-tanítás folyamatát, illetve a tartalmának szerkezetét. A Biblia évezredek óta tartalmazza az elidegeníthetetlen emberi jogokat, melyeket megfogalmaztak az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, valamint hazánk Alaptörvénye is rögzítette. Ezek a jogok alapvetően a közös teremtettségünkből, istenképőségünkből illetve Isten felénk való szeretetéből származnak. Minden embernek joga van a szabad élethez. Isten Igéje hirdeti a személy egyediségét, értékes voltát és a fajra, nemre való megkülönböztetés nélküli méltóságát. Ugyanakkor határozottan tanít a bűn, erkölcstelenség romboló hatásáról, és hirdeti a kiutat ezekből Jézus Krisztus által. A Bibliaismeret magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását – Istenhez, a jóhoz és gonoszhoz, önmagához, társaihoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz –, mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat.

A Bibliaismeret egyben erkölcsi nevelés is. Egyik célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, az Isten Igéjében megfogalmazott és általában az európai keresztény kultúra alapvető erkölcsi értékeinek tanulmányozása és alkalmazása a mindennapokban – azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. Az erkölcsi kérdésekről való gondolkodás során az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori keresztény életmódot, életfelfogást és életminőséget.

A Biblia értékközvetítő tanítás. Az isteni ihletettség, a több évezredes kipróbáltság és hatása a világra meggyőzően bemutatja, hogy napjainkban is létjogosult a belőle kiolvasható értékrend. Ezek alapján lehet véleményt formálni a cselekedetek és az elmulasztott cselekedetek, a társadalmi teljesítmények megítéléséről. Mindezek alapvetően összhangban állnak az egyetemes és európai emberi értékrenddel, amely az Alaptörvényben is megjelenik.

Az értékek és a normák világosan megfogalmazottak. Vita és egyeztetés tárgyát ezek megélése, megvalósulása képezheti napjaink társadalmában, amikor a környezet a korábbiaknál kevesebb biztos tájékozódási pontot kínál a fiatalok számára.

A magatartást befolyásoló értékek/erények egy része személyes jellegű, mivel az énnel, az identitással és az Istennel való személyes kapcsolatáról szólnak. Más részük interperszonális – másokra és a hozzájuk fűződő kapcsolatainkra vonatkoznak. S megint más részük alapvetően társadalmi jellegű – közösségeinkhez és környezetünk egészéhez kapcsolódva fontos szerepet játszanak abban, hogy világunk élhető, áldott és utódainkra is átörökíthető maradjon. A Biblia mindezt a két nagy parancsolatban foglalja össze: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. ...Szeresd felebarátodat, mint magadat. (Máté evangéliuma 22. rész 37. 39. vers)

A tananyag felépítése egyrészt lineáris, hiszen sorba veszi a Bibliai történeteket az Ószövetségben a Teremtéstől a Bírák koráig másrészt pedig spirális szerkezetű, mert az ünnepkörök illetve Jézus élete és tanítása évfolyamonként ismétlődően megjelenik.

A hittanár, Bibliaismeret tanító feladata elsősorban a Biblia és annak üzenetének megismertetése, megszerettetése. Történeteken, tanításokon keresztül segítheti a gyermekek ismeretének bővülését, de ezeken keresztül be kell mutatnia a napjainkban is jelen lévő és szerető Istent.

Tagadhatatlan azonban – különösen az általános iskolai korosztály esetében –, hogy az eredmény döntő mértékben nem a közlések tartalmán, hanem a közvetítés módján múlik. Egy hiteles felnőtt, akinek Istenben vetett hite összhangban van tetteivel, példája révén akár erősebb és maradandóbb erkölcsi hatást tud gyakorolni a gyerekekre, mint mások a szavaikkal.

A Bibliaismeret tanítását többféle pedagógiai módszer és tevékenység segítheti, amelyek legfontosabb közös jellemzője az élményszerűség, a fizikai, szellemi és lelki értelemben vett cselekvő tanulói részvétel. A Bibliaórák munkaformája lehet sok egyéb mellett: a beszélgetés, az önkifejező alkotás, a szerepjáték, a megfigyelés, a kérdés, valamint az iskolai és a helyi közösség életébe, esetleges problémáinak megoldásába, a különböző szintű közösségi életbe való tevékeny bekapcsolódás például az ünnepkörök révén.

Mindezzel összhangban az értékelés módja is részben eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől, miközben megtarthatja annak felépítését.

A kötelezően választható bibliaismeret tantárgy értékelése során az általános iskola 1. évfolyamában, valamint a 2. évfolyam első félévében szöveges értékelést, a 2. év végétől pedig osztályzatokat kapnak a tanulók. A fakultatív bibliaismeret oktatás során nem értékeljük a tanulókat, a bizonyítványban jelezzük, hogy részt vettek a bibliaismeret órákon.

Osztályzattal értékelhető az egyéni vagy közös feladatokban való részvétel, illetve egy-egy konkrét tevékenység. Soha nem irányulhat viszont az értékelés azoknak a személyes vélekedéseknek a minősítésére vagy osztályozására, amelyek a gyermek életségét tükrözik.

Fontos, hogy tanulóink folyamatos visszajelzést, pozitív megerősítést kapjanak munkájukról. A tanár az értékelésben arra fókuszáljon, mi az, amit a tanuló tud. A bibliaismeret órákon nem a memória, nem a logika vagy a kezűgyesség a lényeg. A tananyag átadásánál a tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanulók aktív órai részvétele során a tanítási órán elsajátítsák a szükséges ismereteket. Lehetőség szerint csak szorgalmi feladatokat adjunk, ne legyen kötelező házi feladat. A memoriterek is közösen a tanítási órákon igyekezzünk megtanítani. Az így megszerzett tudásról az egyes fejezeteket követő írásbeli témazárók segítségével tájékozódhatunk, vagy projektfeladatokat adhatunk, s a projektmunkát értékelhetjük a témakör végén. Azonban ügyelnünk kell arra, hogy a bibliaismeret nem válhat a tanulók számára egy a többi tantárgyhoz hasonló számonkérési kötelezettséggel követelő ismeretanyaggá. Meg kell őrizni azt a többletet, amit a Biblia lelkiülete és értékrendje képvisel.

I. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	I óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Kicsoda Isten?	9
2.	Jézus, Isten Fia	8
3.	Jézus, a Mester	6
4.	Jézus, a Szabadító	7
5.	Isten szeret engem	6
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Kicsoda Isten?	
Órakeret: 9 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Istenkép alakítása a korosztály szintjén. Az én és Isten viszonya. Helyünk a teremtett világban.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Ki Isten? Mit és hogyan teremtett Isten? Miben hasonló Isten hozzánk? Miben különböző Isten tőlünk? Megismerni a körülöttünk lévő csodálatos világot és felismerni, hogy minden Isten műve. Istennek szeret mindenkit ezért alkotott minket. Mi a jó és a rossz? Ki mondhatja meg, hogy mi a jó, és mi a rossz? Miért érdemes a jót választani? Mi lehet a rossz választásának következménye? Felismerni a jó és rossz cselekedeteket. Vállalni tettünk következményét. Milyen Isten? Mit jelent: Isten az Atya?	Isten, Teremtő, hála, jó, rossz, büntetés, Atya, tékozlás, bocsánatkérés, megbocsátás, Biblia, védelem

<p>Felismerni, hogy Isten úgy szeret, ahogyan a szülő szereti a gyermekét.</p> <p>Mit tesz Isten, ha bocsánatot kérünk tőle?</p> <p>Mit tegyünk, ha valaki megbánt minket?</p> <p>Bocsánatkérés és a megbocsátás fontossága.</p> <p>Hogyan szól hozzánk Isten?</p> <p>Hogyan szól hozzánk a teremtett világban?</p> <p>Hogyan szólítja meg az embert?</p> <p>Hogyan szól a Biblia által?</p> <p>Figyeljünk Isten szavára. Csendesedjünk el, hogy meghalljuk az ő szavát.</p> <p>Hogy vigyáz ránk Isten?</p> <p>Mit jelent, hogy mellettünk van Isten?</p> <p>A nehézségek idején a tenyerében hordoz.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Világunk felfedezése és megismerése. – Tudatosítani, hogy mindent Isten teremtett. – Jó cselekedetek fontosságára való rávilágítás. – Helyes kommunikáció fejlesztése a mindennapi életünkben. – Másokra és Istenre figyelés fontossága. 	
<p>Témakör: Jézus, Isten Fia</p>	
<p>Orakeret: 8 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Jézus személyével való ismerkedés.</p> <p>Jézus szeretetének tudatosítása bibliai történeteken keresztül.</p> <p>Karácsony és Húsvét ünnepköre átérzésének elősegítése.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hogyan jelezte előre Isten Jézus születését? Hol, és hogyan született meg Jézus? Hogyan ünnepeljük Jézus földre jöttét? Milyen szokások kapcsolódnak karácsony ünnepköréhez? Karácsony fontossága. Szeretet kifejezése szeretteink felé. Jézus megszületett mindnyájunkért. Milyen várakozás előzte, meg Jézus a Szabadító megérkezését? A várakozás fontosságának megismertetése. Megéri várni a jó dolgokra. Milyen gyermek volt Jézus? Hogyan kell viselkednie egy gyermeknek? Mi a különbség a gyermekek és a felnőttek világa között? Miért jó templomba, imaházba járni? Gyermeki én megőrzésének fontossága. Mivel mutatta meg Jézus, hogy Istenhez tartozik? Hogyan tesz bizonyosságot az Atya Jézus mellett? Hogyan lehet, és miért érdemes úrrá lenni a kísértésen? A nehézségekben tanuljanak meg Istenben bízni és rá támaszkodni.</p>	<p>ígéret, hit, Jézus, születés, Isten Fia, Szabadító, gyermekkor, felnőttkor, megkeresztelés, kísértés</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Karácsony fontosságára való nevelés. – A várakozás fontossága, helyes időzítés. – Gyermeki én megőrzésének fontossága. – Kitartás fejlesztése. – A bizalom kialakításának fontossága. 	
<p>Témakör: Jézus a Mester</p>	
<p>Orakeret: 6 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Jézus kiválasztottainak elhívási történetei. Jézus csodáival foglalkozó történetek megismerése, elemzése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Miért választott Jézus tanítványokat?</p>	<p>Mester, tanítvány, kiválasztás, csoda, hit, türelem, bizalom</p>

<p>Miért követték Jézust?</p> <p>Mit gondolhattak róla?</p> <p>Fontos feladatra való kiválasztás felismerése.</p> <p>Mit nevezünk csodának?</p> <p>Jézus milyen tulajdonságai fedezhetőek fel a bibliai történetekben?</p> <p>Mit üzennek számunkra ezek a csodálatos tettek?</p> <p>Mit gondoltak Jézusról az emberek</p> <p>Mai csodák felismerése. Nyitott szemmel való járás.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A megtanult és új fogalmak ismétlése, tudatosítása. – A mai világunkban a csodák felismerése. 	
<p>Témakör: Jézus a Szabadító</p>	
<p>Órakeret: 7 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Egyházi ünnepeink jelentőségének fontossága.</p> <p>Nagyhét eseményeinek megismerése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Mi történt Virágvasárnap?</p> <p>Hogyan zajlottak a nagyhét eseményei?</p> <p>Mit jelent a testünk halála?</p> <p>Miért fogták el és ítélték el Jézust?</p> <p>Milyen volt Jézus feltámadása?</p> <p>Hogy lehet ma is találkozni Jézussal?</p> <p>Jézus meghalt értünk. Az ünnepek fontosságának felismerése.</p>	<p>ünnep, áldozat, szeretet, halál, feltámadás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ünnepek fontossága. – Felismerni, hogy Jézus miért jött a világra, majd pedig miért halt meg. – Jézus áldozatának fontossága. 	
<p>Témakör: Isten szeret engem</p>	
<p>Órakeret: 6 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A szeretet fontossága Jézus világában és mai világunkban.</p> <p>Minden ember értékes.</p> <p>isten hangjának meghallása zajos világunkban.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Miért szeretheti Isten a világot?</p> <p>Hogyan fejezi ki Isten az ő szeretetét?</p>	<p>szeretet, áldás, elveszettség, gondviselés</p>

<p>Szavak nélküli könyv segítségével megérteni, hogyan változtatja meg Isten az ember életét.</p> <p>Miben különböznek a gyerekek a felnőttektől?</p> <p>Miért szereti Jézus a gyermekeket?</p> <p>Hogyan mutatja meg ezt a szeretetét?</p> <p>Isten számára fontosak a gyerekek. A gyermeki lelkület fontossága.</p> <p>Mitől értékes egy ember?</p> <p>Mennyit érünk?</p> <p>Mit jelent az, hogy Isten értékesnek tart?</p> <p>Mindnyájan értékesek vagyunk. Felfedezni az értékeinket.</p> <p>Hogyan szól Isten a gondviselésen keresztül?</p> <p>Minden körülmények között gondoskodik rólunk.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minden ember szerethető. - Gyerekek fontossága. - Felismerni, miért vagyok értékes. 	

2. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Mit gondol Isten?	6
2.	Isten figyel rád	6
3.	Még akkor is szeret!	5
4.	Győzd le a rosszat jóval!	5
5.	Isten vigyáz rád	5
6.	Vedd észre!	9
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Mit gondol Isten?	
Órakeret: 6 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A gyermekek közötti konfliktusok kezelése. Az engedelmesség pozitív illetve az engedetlenség, önfejűség negatív következményeinek felmérése és tudatosítása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Milyen volt Kain és Ábel kapcsolata egymással?</p> <p>Hogyan jellemezhető Kain és Ábel kapcsolata Istennel? Mit eredményez a figyelmeztetés figyelmen kívül hagyása?</p> <p>A harag elengedésének megtanulása.</p> <p>Negatív érzéseink felismerése.</p> <p>Miért Nóéhoz szólt Isten?</p> <p>Miben kellett engedelmeskednie Nóénak? Miért volt özönvíz?</p> <p>Bizalom Istenbe és megtanulni, hogy érdemes rá hallgatni.</p> <p>Milyen szövetség jött létre ember és Isten között az özönvíz után? Mi ennek a jele?</p> <p>Köszönet kifejezése Istennek és a környezetünknek.</p> <p>Mit akart elérni az emberiség?</p> <p>Miért lett annyiféle nyelv a földön?</p> <p>Istenre figyelés, az ő véleményének keresése.</p>	<p>Kapcsolatok, felelősség, következmény, Bárka, engedelmesség, Hála, szövetség, oltár, áldozat, Engedetlenség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konfliktus megoldó képesség fejlesztése. – Pozitív és negatív tulajdonságának felismerése. – Köszönet kifejezésének fontossága. – Kommunikáció jelentősége, fejlesztése. 	
Témakör: Isten figyel rád	
Órakeret: 6 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megfigyelni, ahogyan Isten megszólít embereket. Az Istenben vetett hit értékének felfedezése a történeken keresztül.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hogyan szólította meg Isten Ábrahámot?</p> <p>Isten szavának meghallása és cselekvése.</p> <p>Miért vált külön egymástól Ábrahám és Lót?</p>	<p>Elhívás, Lemondás, Engedetlenség, sóbálvány, Ígéret, Hit</p>

<p>A lemondás örömeinek megtapasztalása. Felismerni azt, hogy a vágyaink nem mindig vezetnek jóhoz.</p> <p>Mi történt Sodoma és Gomora városával?</p> <p>Mi történt Lót feleségével?</p> <p>Érdeemes meglátni, hogy jó dolog azonnal engedelmessé válni Istennek. Az engedelmesség fontosságának felismerése.</p> <p>Milyen ígéretet kapott Ábrahám?</p> <p>Mi volt Ábrahám legnagyobb próbája?</p> <p>Fontos a saját ígéreteink, szavunk megtartása. Bízni Isten ígéretében.</p> <p>Hogyan lett Izsáknak felesége?</p> <p>Isten gondviselésének keresése.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ránk osztott feladatok elvégzésének fontossága. – Kudarc, csalódás feldolgozásának megtanulása. – Engedelmesség fontosságának felismerése. – Adott szó megtartásának jelentősége. 	
<p style="text-align: center;">Témakör: Még akkor is szeret!</p>	
<p style="text-align: center;">Órakeret: 5 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megfigyelni, ahogyan Isten megszólít embereket. Az Istenben vetett hit értékének felfedezése a történeken keresztül.</p>	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési ismeretek</p> <p>Hogyan született Ézsau és Jákób?</p> <p>Milyen módon szerezte meg Jákób az apai áldást?</p> <p>Mások elfogadása különbözőségeink ellenére.</p> <p>Mi lett a következménye annak, hogy Ézsau eladta az elsőszülöttségi jogát?</p> <p>Mi volt Jákób álma és fogadalma?</p> <p>Bűneink megvallása.</p> <p>Hogyan lett Jákóbnak családja?</p> <p>Milyen volt a kapcsolata Lábánnal?</p> <p>Dicséret kifejezésének gyakorlása.</p> <p>Mi lett Jákób és Ézsau sorsa?</p> <p>Bocsánatkérés és megbocsátás gyakorlása.</p>	<p style="text-align: center;">Fogalmak</p> <p>Elsőszülöttségi jog, áldás, Fogadalom, Ígéret, Megbocsátás</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Egymás iránti tolerancia fejlesztése. – Mások munkájának elismerése. – Bocsánatkérés és megbocsátás gyakorlása a mindennapi életben. 	
Témakör: Győzd le a rosszat jóval!	
Órakeret: 5 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Megfigyelni, ahogyan Isten megszólít embereket. Az Istenben vetett hit értékének felfedezése a történeken keresztül.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Mi volt József álmainak jelentősége?</p> <p>Önfegyelem gyakorlása.</p> <p>Miért adták el Józsefet testvérei?</p> <p>Felismerni, hogy nem vagyunk egyedül a nehézségek idején sem.</p> <p>Istennek terve van velünk.</p> <p>Hogyan engedelmeskedett József Istennek a nehézségek között is?</p> <p>Kitartó munka örömeinek a megélése.</p> <p>Kitartás a nehézség idején is.</p> <p>Mi lett József hitének és hűségének jutalma?</p> <p>Megbocsátás gyakorlása.</p>	Irigység, Kereskedők, rabszolga, Álomfejtés, Jutalom
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Önfegyelem gyakorlása. – Kitartó munka örömeinek megélése. – Megbocsátás gyakorlása. 	
Témakör: Isten vigyáz rád	
Órakeret: 5 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megvetettség helyzetének tudatosulása és megértése, miért jár rossz következményekkel. Isten, történelem alakító hatalmának felismerése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Miért kellett rejtegetni az újszülött Mózeset?</p> <p>Honnan kapta Mózes a nevét? Ki és miért mentette őt meg?</p> <p>Terheink, gondjaink megosztása Istennel.</p> <p>Hogyan szólította meg Isten Mózeset?</p> <p>Mit ígért neki Isten?</p> <p>Hogyan készítette fel Isten Mózeset a küldetésre?</p> <p>Saját magunk és mások bátorítása feladatok</p>	Fáraó, rejtegetés, Elhívás, Csapás, csoda, Páska, szabadság

<p>elvégzésében.</p> <p>Mi volt Isten parancsa a fáraó felé?</p> <p>Milyen csapásokkal sújtotta Isten az egyiptomiakat?</p> <p>Miért érte őket ez a sok nehézség?</p> <p>Istenhez tartozás öröme.</p> <p>Milyen módon készítet Isten szabadítást a népének?</p> <p>Mit kellett ehhez nekik is megtenniük?</p> <p>Milyen ünnepünk kötődik az egyiptomi szabaduláshoz?</p> <p>Felszabadulás élményének megélése.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Terheink megosztása másokkal, Istennel. – Mások bátorításának gyakorlása. – Istenhez tartozás örömének felfedezése. 	
<p>Témakör: Vedd észre!</p>	
<p>Órakeret: 9 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Megismerni Jézus csodálatos hatalmát.</p> <p>Az elesettek, betegek felé való segítségnyújtás szükségének megértése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Minek a jele volt a kánai menyegzőn tett csoda?</p> <p>Mi volt a jelentősége a csodálatos halfogásnak a tanítványok életében?</p> <p>A csodák észrevétele környezetünkben, életünkben.</p> <p>Hogyan viszonyul Jézus a betegekhez, betegségekhez?</p> <p>Mi volt a feltétele annak, hogy valaki meggyógyuljon?</p> <p>Segítség gyakorlása. Tisztelet kifejezése a segített felé.</p> <p>Mi volt Lázár feltámasztásának célja?</p> <p>Mit jelentett ki magáról ezen keresztül Jézus?</p> <p>Együttérzés, vigasztalás kifejezése.</p> <p>Kinek van szüksége szabadításra?</p> <p>Mitől tud Jézus megszabadítani?</p> <p>Mit kell tennie annak, akit Jézus megszabadít?</p>	<p>Menyegző, halászat, Betegség, meggyógyulás, Halál, Megkötözöttség</p>

Jézusnak hatalma van a gonosz felett.	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Csodák fontosságának felismerése. – Mások segítségének gyakorlása. – Tisztelet gyakorlása mások felé. – Együttérzés, vigasztalás kifejezése. 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<ul style="list-style-type: none"> – Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete. Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban. – A gyerekek közötti konfliktusok kezelése. Megfigyelni, hogyan szólít meg Isten embereket. – A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani mi a bűn, mit jelent Istennek engedelmeskedni, őt követni. Bibliai történetekkel igazolja, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia. Isten történelemalkító hatalmának felismerése. 	

3. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Istenhez tartozunk	7
2.	Ne felejtse el!	6
3.	Építs Istenre!	8
4.	Fogadd el!	8
5.	Nem hagy egyedül	7
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Istenhez tartozunk	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Annak felismerése, hogy a Biblia Isten szava és 66 kisebb könyvből áll. Megérteni, hogy a Biblia több író által szerkesztett könyv.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Ki adott parancsot Mózesnek az igék leírására? Mire írta le az Igéket? Milyen embereket használt Isten a Biblia megírására? (néhány bemutatása- királytól a földművesig) Miért Isten igéje a Biblia? Mit tett Izrael népe mikor félt? Hogyan válaszolt nekik Isten? Miért menekültek meg? Egymáshoz és Istenhez tartozás érzelmi	Biblia szó jelentése, Isten igéje, Szabadulás, Parancsolat, Szövetség, Bálvány, hűség, hűtlenség, Szent Sátor, Szövetség ládája, közösség

<p>élményének erősítése</p> <p>Miért volt szükség a parancsolatokra? (kapcsolatok)</p> <p>A Tízparancsolat megismerése</p> <p>Közösségünk védő, egymást építő szabályaival való azonosulás</p> <p>Mit tett Izrael népe, mikor bizonytalanságba került?</p> <p>Miért bocsátott meg Isten?</p> <p>Hűség Istenhez és embertársainkhoz.</p> <p>Mire emléktette az embereket a szövetség ládája? Mit fejezett ki, hogy a Szent Sátorat megépíthették? (közösség)</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanult fogalmak ismételése. – Az egymáshoz tartozás érzelmi élményének erősítése. – Közösség szabályainak betartásának fontossága. 	
<p>Témakör: Ne felejtse el!</p>	
<p>Órakeret: 6 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Isten többféleképpen megnyilvánuló szabadító hatalmának felismerése.</p> <p>Megérteni, hogyan formálta Isten a népet, mint közösséget a vándorlás során.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Milyen földet szánt népe hazájának Isten? Mi lett a következménye a közösség hitetlenségének? (közös szenvedés)</p> <p>Mit tett Izrael népe, mikor türelme végkép elfogyott, elfáradt? Mi segít nekünk is ilyen helyzetben?</p> <p>Az elégedettség és a hála jelentőségének tudatosítása.</p> <p>Hogyan vigyázott a kémekre Isten?</p> <p>Miért segített Ráháb a kémeknek?</p> <p>Az összetartozás fontossága. Egymás segítése.</p> <p>Miért mutatta meg Isten újra a „vizes” csodát az új nemzedéknek? Az emlékezés, emlékeztető jeleink, tárgyaink fontosságának átérzése.</p> <p>Mire volt szükség a város elfoglalásához?</p> <p>Isten szavának érdemes engedelmeskedni,</p>	<p>Kémek, hitetlenség, Hála, Manna, Haza, bátorság, Emlékoszlop, páska, Honfoglalás, Isten segítsége, saru</p>

még ha nem értjük miért. Isten tanácsának keresése.	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Elégedettség és hála jelentőségének tudatosítása. – Az összetartozás fontosságának erősítése. – Emlékezés fontossága. – Egymás segítése. 	
Témakör: Építs Istenre!	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A példázat, mint irodalmi műfaj felismerése. Megérteni, hogy Jézus példázatai miről tanítanak.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A királyi palota és Isten fiának születési körülményei közötti ellentét meglátás.</p> <p>Miért pusztult el az egyik és maradt meg a másik ház? Életünk háza mikor marad meg?</p> <p>Jézus szava szilárd, mint a sziklára épült ház, érdemes rá építeni.</p> <p>Mit jelent Isten igéje?</p> <p>Mit kell tenni ahhoz, hogy jó dolgok szülessenek az életemben?</p> <p>Miből indul ki és hogyan változik Isten országa? Önmagunk iránti türelem fejlődésének megfigyelése.</p> <p>Kinek mondta Jézus ezt a példázatot?</p> <p>Hogyan beszéljünk Istenhez?</p> <p>Alázatra való törekvés.</p> <p>Ki volt az, aki segített a bajbajutott emberen? Ki a felebarátom?</p> <p>Mások szükségleteinek észrevétele. A cselekvő szeretet gyakorlása.</p> <p>Milyen értékeket ad nekünk Isten?</p> <p>Miért adja?</p> <p>Saját talentumok felismerése, használata.</p>	<p>Bölcs, hódolat, tömjén, mirha, Pélázat, Isten igéje, konkoly, Isten országa, Farizeus, adószedő, imádság, Felebarát, samáriai, irgalom, Talentum, pénzváltó</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Isten szerepének felismerése az életünkben. – Önmagunk iránti türelem fejlődésének megfigyelése. – Kitartás, türelem fejlesztése. – Alázatra való törekvés. – A cselekvő szeretet gyakorlása. 	

Témakör: Fogadd el!	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Tudatosítani, hogy Jézus képes bárkinek segíteni.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Miről beszélget Jézus ezzel a vezető emberrel? Mire figyelmezteti Jézus őt?</p> <p>Hogyan lehet örök életünk?</p> <p>Mit tett félre Jézus, mikor az asszonnyal kezdett beszélgetni?</p> <p>Jézus feltétel nélküli szeretetének megismerése, felismerése. Empátia mások iránt.</p> <p>Miért nem mert Zákeus Jézus közelébe menni? Mit tett Jézus ezzel a kirekesztett emberrel?</p> <p>Jézus szeretetének értékelése, elfogadása.</p> <p>Miért az özvegyasszony adta a legtöbbet?</p> <p>Belső, lelki kincsek értékelése másokban, önmagunkban. Empátia, szociális érzékenység fejlesztése.</p> <p>Szerette-e Péter Jézust? Miért hazudott?</p> <p>Hűség és az őszinteség fontossága.</p> <p>Kiket feszítettek keresztre? Kin tudott Jézus segíteni élete utolsó pillanatában is?</p> <p>Jézus szeretetének elfogadása.</p> <p>Hogyan ismerték fel a tanítványok Jézust? Péter hogyan győzte meg Jézust, hogy szereti?</p> <p>Megbocsátás fontossága. Megtanulni, hogyan viszonyuljunk azokhoz, akik megbántottak.</p>	<p>Ujjászületés, örök élet, Próféta, Kirekesztett, Adakozás, Hazugság, megtagadás, Messiás, keresztre feszítés, Talentum, pénzváltó</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Jézus feltétel nélküli szeretetének felismerése. – Empátia, szociális érzékenység fejlesztése. – Őszinteség fontossága. – Megbocsátás gyakorlása. 	

Témakör: Nem hagy egyedül	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A Szentlélek személyének megismerése. A Szentlélek bennünk él és segít.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A feltámadt Jézus miért búcsúzott el tanítványaitól?</p> <p>Milyen feladatot adott a tanítványoknak és mit ígért nekik segítségül?</p> <p>Milyen látható jele volt annak, hogy Isten Szentlelke a tanítványokra szállt?</p> <p>Miért volt szükség erre a csodára?</p> <p>A Szentlélek eljövételének és hatásának megértése.</p> <p>Mit mondott el Péter Jézusról? Mi történt a beszéd nyomán az emberekkel, mit tettek?</p> <p>Tudatos „tükörbe nézés” gyakorlása.</p> <p>Mit kért a beteg ember a tanítványoktól? Mit kapott?</p> <p>Testi- lelki gyógyuláshoz kötődő érzések megosztása.</p> <p>Milyen különleges képességeket adott a Szentlélek Istvánnak? Mit tettek a féltékeny emberek vele?</p> <p>Bántó, igazságtalan helyzetekben helytállni.</p> <p>Mit üzent Isten Fülöpnek? A Szentlélek hogyan segítette Fülöpöt feladatában?</p> <p>A lélek hangjának meghallása. A Szentlélek vezetésére figyelni.</p>	<p>Tanúskodni, mennybemenetel, Szentlélek, apostol, Gyülekezet, Betegség, csoda, Vértanú, Vezetés, keresztteljedés</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A Szentlélek megértése. – Saját gyengeségeink felismerése. – Érzelmek megosztása másokkal. – Mások felé való megnyílás. – Helytállás gyakorlása a nehéz helyzetekben. 	

4. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	1 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Ki vezet engem?	9
2.	Úti cél a menny	6
3.	Szállkaszedegető	6
4.	Életadó Isten	6
5.	Úton Istennel	9
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Ki vezet engem?

Órakeret: 9 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A jó vezetők szerepének megértése. Pozitív attitűd kialakítása a vezetői felelősség felvállalására.

Isten jelenlétének felismerése a különböző történelmi helyzetekben.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Ki volt Debóra? Mi volt a bírák feladata? Milyen próbákat állít elénk az Úr? Debórához, mint példaképhez való pozitív viszony erősítése.</p> <p>Ki volt Gedeon?</p> <p>Hogyan szólt hozzá Isten? Mit kellett megtanulnia Gedeonnak? Isten vezetésével kapcsolatos bizonytalanság feltárása. Isten iránti bizalomerősítése.</p> <p>Mi volt Sámson születéséről szóló ígéret?</p> <p>Milyen hőstettei voltak Sámsonnak? Hogyan vesztette el erejét?</p> <p>Mi volt az utolsó hőstette?</p> <p>Mit jelent Istennek szentelve lenni?</p> <p>Motiválás, kitartásra nevelés a kísértés idején.</p> <p>Miért követte Ruth idegen földre is anyósát?</p> <p>Ruth ragaszkodása hogyan vált áldássá?</p>	<p>Bírák, próféta, példakép, Bizalom, kiválasztás, hit, Istennek szentelés, filiszteus, Hűség, áldás, Teher</p>

<p>Kik származtak Ruthtól?</p> <p>Mindennapi döntéshelyzetekben Isten akaratának és a másik javának megfontolása.</p> <p>Tudatosítani, hogy néha a nehezebb út a jó.</p> <p>Milyen nehézséggel kellett Annának szembenéznie?</p> <p>Mi lett hitének a gyümölcse?</p> <p>A nehéz helyzetekben is fordulhatunk Istenhez megoldásért.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Isten iránti bizalom erősítése. – Döntéshelyzetekben segítség kérése. – Motiválás, kitartás gyakorlása. 	
<p>Témakör: Úti cél a menny</p>	
<p>Orakeret: 6 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A helyes értékítélet kialakítása a tanulók gondolkodásában.</p> <p>Az Istennek tetsző életvitel elsajátítása és beépítése a személyes értékrendbe.</p> <p>Jézus Krisztus egyedülálló tanításának felismerése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Jézus szerint kik boldogok?</p> <p>Mit mond erről a mai kor?</p> <p>Felhívni a figyelmüket arra, hogy az igazi boldogság nem a körülményektől függ, hanem belülről fakad.</p> <p>Mit tanít Jézus az imádkozásról?</p> <p>Mit tanít a Miatyánkon keresztül?</p> <p>Bátorítás az imádkozás gyakorlására.</p> <p>Van-e okunk aggódni?</p> <p>Mit tanácsol Jézus az aggodással kapcsolatban?</p> <p>Milyen ígérete van a számunkra?</p> <p>Isten gondviselésébe vetett bizalom erősítése. Saját értékességünkhöz való pozitív viszonyulás.</p> <p>Milyen lehetséges utakat választhatunk?</p> <p>Melyik a helyes döntés? (keskeny vagy széles)</p> <p>Döntéseink következményeinek mérlegelése.</p>	<p>Hegy beszéd, boldogság, Hálaadás, könyörgés, bűnvallás, dicsőítés, közbenjárás, Aggodalom, Keskeny, széles út</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Imádság gyakorlásának fontossága. – Döntések fontossága. – Döntések következményeinek mérlegelése. 	
Témakör: Szálkaszedető	
Órakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A helyes értékítélet kialakítása a tanulók gondolkodásában.</p> <p>Az Istennek tetsző életvitel elsajátítása és beépítése a személyes értékrendbe.</p> <p>Jézus Krisztus egyedülálló tanításának felismerése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hogyan lehet egy mondatban összefoglalni az emberi együttélés szabályát?</p> <p>Mit jelent ez a gyakorlatban?</p> <p>Motiválás a másik szeretettankjának töltögetésére.</p> <p>Önmagunk és mások szeretetnyelvének felfedezése.</p> <p>Mi Jézus megoldása a képmutató viselkedéssel kapcsolatban? Hogyan tudjuk ezt a gyakorlati életben megvalósítani?</p> <p>Bátorítás az őszinteségre, megbízhatóságra, felelősség vállalásra.</p> <p>Miről tanúskodik a beszédünk, cselekedeteink?</p> <p>Hogyan kellene megtanulni azt, hogy a jót lássuk másokban és ne a negatívát?</p> <p>Bátorítás a másik elfogadására. Empátiára való ösztönzés.</p> <p>Mi Jézus tanítása az érzelmek kezelésével kapcsolatban?</p> <p>Miért fontos az indulatok helyes kezelése?</p> <p>A haragkezelés lépéseinek gyakorlása, tudatosítása.</p> <p>Mit jelent a megbocsátás nekem?</p> <p>Mit jelent a megbocsátás a másik embernek?</p> <p>Bátorítás a megromlott kapcsolatok helyreállítására. Megbocsátás gyakorlása.</p>	<p>Aranyszabály, szeretetnyelv, Őszinteség, eskü, Ítélezés, Harag, indulat, Megbocsátás</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Szeretetnyelv gyakorlása. – Empátiára való ösztönzés. – Megbocsátás gyakorlása. 	

Témakör: Eletadó Isten	
Órakeret: 6 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Isten szeretete irántunk felfoghatatlan. Az Istennek tetsző életvitel elsajátítása és beépítése a személyes értékrendbe. Jézus Krisztus egyedülálló tanításának felismerése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hogyan teljesült be az ígélet? Mi Jézus feltámadásának jelentése? A megváltás csodája a mai világban, életünkben. Elmélkedés a feltámadás bizonyítékairól. Miért üldözte Saul Jézus követőit? Miért állította meg Isten? Hogyan változott meg az élete? Pozitív változás iránti vágy felkeltése. Bátorítás a jobb emberré válásra. Hogy lett Péter halászból Isten csodáit tevő ember? Miért tesz Isten csodákat? Vannak ma csodák? Rávilágítani arra, hogy ma is vannak csodák, csak nyitott szemmel kell járnunk. Mi alapján barátkozunk másokkal? Mi határozza meg véleményünket másokról? Hogyan és hol imádkozzunk? Bátorítás mások iránti nyitottságra. Rávilágítani arra, hogy az őszinte imának nagy ereje van.</p>	<p>Feltámadás, Húsvét, Megtérés, Csoda, Személyválogatás, imaközösség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pozitív változások felismerése. – Megváltás csodájának fontossága. – Mások iránti nyitottságra bátorítás. 	
Témakör: Utón Istennel	
Órakeret: 9 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Jézus Krisztus egyedülálló tanításának felismerése. Jézus kiválasztott mindenkit valamilyen feladatra, ezt fel kell ismerni és cselekedni.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Mi volt a missziójuk célja? Hogyan kerültek közelebb céljaikhoz, még ha</p>	<p>Misszió, Csalódás, Bizalom, csüggedés, Istenszobrok, Zaj, Vezetés, keresztelkedés</p>

<p>akadályokba ütköztek?</p> <p>Bátorítás jó célok kitűzésére.</p> <p>Miért csalódott Pál?</p> <p>Hogyan viselkedtek vele az emberek?</p> <p>Bátorítás a csalódásainkon való felülemelkedésre.</p> <p>Mit tettek a börtönben Pálék?</p> <p>Miért nem törtek össze? Hogyan szabadultak meg?</p> <p>Isten dicséretének gyakorlása.</p> <p>Megtanulni bízni Istenben, a nehéz helyzetekben is.</p> <p>Hogyan fogadják Pált?</p> <p>Hogyan reagál a bálványokra?</p> <p>Isten igéjét megtanulni megosztani másokkal.</p> <p>Miért csüggedt el Pál?</p> <p>Mivel bátorította Isten? Mi lett az eredmény?</p> <p>Ösztönzés Isten figyelésére. Megtanulni Istenre figyelni a külső zajok kiszűrésével.</p> <p>Miért ment vissza Pál? Mit tettek a bálványokkal?</p> <p>A bálványok romboló hatásának felismerése.</p> <p>Saját bálványaink felismerése.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mások bátorításának fontossága. – Isten dicséretének gyakorlása. – Isten igéjének megosztása másokkal. – Ösztönzés Isten figyelésére. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Megismerjék a Biblia keletkezésének a hátterét. Isten többféleképpen megnyilvánuló szabadító hatalmát fel/megismerjék. Isten akkor Izrael népét formálta, ma pedig minket. – Felismerjék, hogy a nehézségek legyőzhetőek Isten segítségével. Haza, honfoglalás megértés. – Példázat, mint irodalmi műfaj megismerése. Megérteni, miről tanítanak Jézus példázatai. – Tudatosítani, hogy Jézus képes bárkinek segíteni. – Szentlélek személyének meg- és felismerése. A Szentlélek bennünk él és segít. – Jó vezetők szerepének megértése. pozitív attitűd kialakítása a vezetői felelősség felvállalására. Isten jelenlétének felismerése a különböző történelmi helyzetekben. – Helyes értékítélet kialakítása a tanulók gondolkodásában. Az Istennek tetsző életvitel elsajátítása és beépítése a személyes értékrendbe. Jézus Krisztus egyedülálló tanításának felismerése. 	

- Jézus meghalt a mi bűneinkért. Isten tanít minket más emberek életén keresztül, hogy meglássuk azt, hogy neki mindenre van hatalma.
- A kiválasztottakra feladatot bíz, amit a nehéz élethelyzetekben benne bízva teljesíthetnek. Ha kilátástalannak látjuk is a helyzetet, Isten ott van és segít.

Helyi tanterv

Környezetismeret 3 - 4. évfolyam

Bevezetés

A Természettudomány és földrajz műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismerő ember áll. A természettudományos műveltség kialakításának alapja a természettel való közvetlen, megértő és szeretetteljes kapcsolat. A tanulók a tantárgy elsajátítása során megismerkednek a természeti és technikai környezettel. A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés. A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömét, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

Célok, feladatok

Helyi tantervünkben figyelembe vesszük az enyhe értelmi fogyatékos tanulók megismerési sajátosságait, ezért az olyan megismerési helyzetekre helyezük a hangsúlyt, amelyekben az aktív tevékenység, a közvetlen tapasztalatszerzés, a cselekvések sokasága, a konkrét gyakorlati vonatkozások értelmezése szerepel. A tanulási folyamatban az érzékelésre, az észlelésre, a személyes élményekre, felfedezésekre építve jut el a tanuló a bonyolultabb gondolkodási műveletig, az elemi probléma megoldásáig.

A természettudományos műveltség az egyén és a társadalom számára meghatározó jelentőségű. Az egészség tudatos megőrzése, a természeti és a technikai, az épített környezet felelős, fenntartható átalakítása természettudományos kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nélkül elképzelhetetlen.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak az ismeretsajátítási folyamat során olyan tudásrendszerek alapjait kell kiépíteniük, amelyek alkalmasak a mindennapi tevékenységben való felhasználásra. A tanulók ismeretsajátításában a természeti környezeti világ elemi megismerésének lehetőségét tűztük ki célul. A folyamat során kiemelt figyelmet kell fordítanunk a kapcsolatrendszerek feltárására, az élő és élettelen természet szoros kölcsönhatására, az ember és természet összetartozására, egymásrataltságára, az ember természetben betöltött helyének és szerepének felismerésére.

A tanterv olyan jelenségekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, és kihatással vannak a jövő alakulására. Ezek az egészségmegőrzéssel, természeti forrásokkal összefüggő problémák. Ezek feltárása, megértése hangsúlyos az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál is.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt célunk az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő korszerű tudások elsajátítása, a fogalmak folyamatos érlelése, pontosítása. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése aktív tevékenységek során, folyamatos gyűjtőmunkával, pozitív megerősítéssel és következetes segítségadással történik. A tanulói aktivitás és tevékenység-központúság érdekében szükséges a vizsgáló munkaeszközök, kísérleti eszközök, egyéni igényekhez igazított taneszközök alkalmazása. A tanterv célja a tájhoz, a hazához, a közösséghez tartozás örömeinek, felelősségének és érzelmi biztonságának kialakítása közben a térbeli és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése. A kognitív képesség, a megismerő képesség fejlesztése, a megismerési módszerek elsajátítása, tapasztalatok szerzése közben, értelmezéssel, pontosítással kísérve történik. A kommunikációs képesség fejlesztésében a szókincsbővítés, a fogalmak értelmezése, a beszédprodukció kerül a középpontba. Az érdeklődés, a nyitottság, a kíváncsiság felkeltésének és tartósságának fokozásával megvalósítható a cselekvési képesség gazdagítása, az önkifejezési formák erősítése, a szociális képességek fejlesztése, együttműködés a feladatokban, kapcsolatteremtés és együttműködési szokások kialakítása, a társak segítése.

A fejlesztendő készségek, képességek az elemi természettudományos műveltség megszerzését és gyakorlatban való alkalmazását teszik lehetővé. Enyhe értelmi fogyatékos

tanulók számára a tanulási tevékenységek közül kiemelt jelentőségű a megfigyelés, a közvetlen tapasztalatszerzés, vizsgálódás, aktív részvétel a kísérletekben, a kísérleti eszközök használata, továbbá a balesetmentes kísérletezés szabályainak elsajátítása.

3–4. évfolyam

A természettudományos műveltség alapozása a mindennapi gyakorlatban szerzett játékos tapasztalatszerzéssel történik. Saját élményű tevékenységek formájában gyakorolva biztosítható a beilleszkedés, az együttműködés, a kapcsolatteremtés képességének fejlődése, a másság, a sérült társak elfogadása. Fontos cél, hogy a tanuló tudja elfogadni mások segítségét, képességeinek, életkorának megfelelően tudjon segítséget adni.

A környezetismeret tanítása során felkeltjük a tanulók érdeklődését közvetlen környezetük, társaik és önmaguk iránt. Az életkori sajátosságuknak és egyedi képességeikhez igazodó játékokon keresztül lehetséges csak a tantárgy megszerettetése. A játékok szolgálják az aktív figyelem- és emlékezetfejlesztést. A játékos gyakorláson keresztül alakítják ki a legfontosabb képzeteket, alapvető fogalmakat, ezek megjelenítését rajzban, formázással, mintázással. Bővítsék szókincsüket, alkalmazzák helyesen a tanult fogalmakat. A közvetlen környezet felfedezésén, önmaga megismerésén keresztül fokozatosan bővítjük a megismerés körét. A valóság megfigyelését kövesse annak képi megjelenítése, rajzon, fotón, maketten, terepasztalon történő ábrázolása, amely alkalmas a játékos gyakorlásra, majd szóbeli megerősítésre. A téri, időbeli tájékozódás kezdetben csak tanteremben történjen, konkrét tárgyhöz, valóságos történésekhez kötötten. Ezeken a fejlesztési szinteken haladva lesznek képesek elsajátítani a tanulók azokat az alapokat, amelyekre a következő évek tanulási folyamatait, a tanuló gondolkodási képességének, érzelmvilágának a fejlesztését építhetjük. Az elsődleges a kíváncsiság, az érdeklődés, a motiváció felkeltése és fenntartása, a szabálytudat, feladattudat kialakítása.

3. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	1 óra / hét
-----------------	--------------------	--------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Tájékozódás térben és időben	16
2.	Megfigyelés, mérés	5
3.	Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4
4.	Életközösségek lakóhelyünk környezetében	7
5.	Testünk, egészségünk	4
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Tájékozódás térben és időben	
Órakeret: 16 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Tér, idő orientációs képesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése. Feladattudat, szabálytudat erősítése. Szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Kooperatív technikák elsajátítása, gyakorlása. Elemi térkép-olvasás gyakorlása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Tér, idő, nagyságrendek</i></p> <p>Tájékozódás az időben, saját élettörténet a születéstől máig.</p> <p>Az idő mérése, alkalmi és szabványegységei, az idő becslése, mértékegységei.</p> <p>Tájékozódás térben.</p> <p>A lakóhely és környéke.</p> <p>Irányok, távolság, hosszúság.</p> <p>Fő világtájak, iránytű.</p> <p>Magyarország domborzati térképe.</p> <p>Alapvető térképjelek (államhatár, felszíni formák, vizek, főváros, települések, útvonalak).</p> <p>Alaprajz, térkép, kicsinyítés, nagyítás.</p> <p><i>Rendszer, rendszer és környezete</i></p> <p>Rész, egész, összetettség, funkció (élőlények, épületek, tárgyak, eszközök részei) természetes és mesterséges (épített) környezetben.</p>	<p>mértékegység, térkép, élőhely, rész, egész.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Események időbeli sorrendbeállítása, időszak, időnaplár készítése. – Események, jelenségek rögzítése, fogalmazás szóban, írásban, rajzban. – Tapasztalatok szerzése séták, kirándulások alkalmával. – Rajzos ábrák, makettek készítése. – Terepasztal berendezése. – Játékos tájékozódási gyakorlatok iránytűvel. – Irányított megfigyelések, elemzések alapján játékos szerelési, építési gyakorlatok. – A növények, állatok és részeik csoportosítása adott szempontok alapján. – Tanulmányi séták, kirándulások, megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása szóban és írásban, rajzok, tablók készítése. 	
Témakör: Megfigyelés, mérés	
Órakeret: 5 óra	

A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megfigyelés, összehasonlítás, vizsgálódás képességének fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Az analízis, szintetizáló készség fejlesztése. Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. Szociális képesség fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása. Információszerző eszközök használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Mérés</p> <p>Anyagok és testek mérhető tulajdonságai</p> <p>A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, megismerése, mérése.</p> <p><i>Az élettelen környezet megfigyelése</i></p> <p>A környezet anyagai.</p> <p>A természetben előforduló és mesterséges anyagok (fa, fém, levegő, víz, talaj).</p> <p>Anyagformák és tulajdonságaik.</p> <p>Az anyagok megmunkálhatósága.</p> <p><i>Az élő környezet megfigyelése</i></p> <p>Termesztett növények.</p> <p>Növénytermesztés</p> <p>Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet).</p> <p>A növény élete az ültetéstől a terméshozatalig.</p>	<p>mérőeszköz, becslés, mérés ,a víz különböző előfordulásai,, letjelenségek, növények, növénytermesztés</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás). – A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. – Természetes és mesterséges anyagok gyűjtése, csoportosítása. – Az anyagfajták és a használat közötti összefüggés felismerése. – Vágás, tépés, gyurmázás. – Egyszerű kísérletek végzése cukorral, sóval, homokkal, kavicsal. – Az életjelenségek megfigyelése, egyszerű kísérletek végzése. – Babnövény ültetése, fejlődési napló vezetése. 	
Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai	
Órakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A megismerés módszereinek bővítése. A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természetben előforduló</p>	

anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Anyag</i></p> <p>A környezetben előforduló gyakori anyagfélék.</p> <p>Anyag-forma kapcsolata.</p> <p>Halmazállapot.</p> <p>Csapadékformák.</p> <p><i>Változás</i></p> <p>Fizikai változások.</p> <p>Alakváltozások (aprítás, darabolás, aprózódás).</p> <p>Halmazállapot-változások (olvadás, fagyás, párolgás, csapadékformák, fagyasztás, szárítás, locsolás a háztartásban).</p>	<p>halmazállapot, halmazállapot-változás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Anyagok halmazállapotainak felismerése, megnevezése, tapasztalatszerzés, kísérletezés. – Csoportosítás halmazállapotok szerint. – A tapasztalatok rögzítése rajzban, tábló készítése. – Egyszerű kísérletek, játékok készítése (szélforgó). – Gyűjtőmunka, beszámoló készítése az energiáról. – Megfigyelések, játékos kísérletek. – A természetben lejátszódó és az ember által létrehozott halmazállapot-változások megfigyelése, megbeszélése. – Képek gyűjtése, rendezése adott szempontok alapján. – Rajzok, táblók készítése. – Megfigyelés, beszélgetés, képek, ábrák elemzése. 	
Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében	
Órakeret: 7 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, természetszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése. Környezetvédelem, energiatakarékosság.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Élő és élettelen környezeti tényezők</p> <p>A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság</p> <p>Egészséges, gondozott környezet.</p> <p>A közvetlen és tágabb környezet (iskola, lakás, közlekedési eszközök, parkok, játszóterek rendjének megóvása.</p> <p><i>Természetvédelem</i></p> <p>Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében.</p> <p>A természet megóvása.</p> <p><i>A lakóhely közvetlen és tágabb környezetében található életközösségek</i></p> <p>Park, erdő.</p> <p>Élőhely.</p> <p>Természetvédelem.</p> <p><i>Változatos élővilág</i></p> <p>A közvetlen környezet növényvilága (fák, bokrok, virágos növények).</p> <p>A zöldségeskert, gyümölcsöskert növényei.</p> <p>Néhány lágyszárú, fás szárú növény.</p> <p>A gombák.</p> <p>Főbb állatcsoportok.</p> <p>A vadon élő állatok.</p> <p>Az élőlények csoportjai (növény, állat, ember).</p>	<p>élőhely, környezetszennyezés, szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, park, élőhely, növény-, állatgondozás, felelősség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Élő és élettelen megkülönböztetése konkrét példák alapján a közvetlen környezetben. – Tablókészítés, plakátkészítés, képek gyűjtése, csoportosítás, elemzés a közvetlenebb és tágabb környezetről. – Élősarok növényeinek (dísznövények, palánták) gondozása, növényültetés. – Felelősség a rábízott élőlényekért. – Madáretető készítése, madarak etetése télen. – Közvetlen környezetünk tisztasága. – Információs jelek felismerése. – Séta, kirándulás során megfigyelések végzése. – Kirándulások, séták során élőlények megfigyelése. – Az élőlények közötti kapcsolatok felismerése. – A természet értékeinek védelme. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Séta, a növények érzékelhető, mérhető tulajdonságainak vizsgálata. – Megfigyelés, analízis-szintézis, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban. – Az állatok jellemzőinek megfigyelése a kültakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szájszerv, érzékelés, szaporodás szerint. – A vadon élő csoportosítása. – Képek csoportosítása. – Rajzok, tablók készítése. – Az élőlények egyszerű csoportosítása adott szempontok alapján. 		
Témakör: Testünk, egészségünk		
Orakeret: 4 óra		
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:		
<p>Megismerési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése, a szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése, empátiakészség fejlesztése, helyes magatartási szokások megerősítése, pozitív attitűd kialakítása a másággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére; az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. A motoros képességek fejlesztése. A kauzális gondolkodás fejlesztése, döntési képesség fejlesztése, az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének fejlesztése, az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése. Együttműködési formák működtetése, problémaérzékenység fejlesztése.</p>		
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak	
<p><i>Az emberi test</i></p> <p>Testrészek és funkciójuk.</p> <p>A mozgás szerepe az egészséges életmódban.</p> <p>Játék, sport.</p> <p><i>A test, az érzékszervek védelme</i></p> <p>Egészséges életmód.</p> <p>Egészséges táplálkozás.</p> <p>Helyes fogápolás.</p> <p><i>Szaporodás, egyedfejlődés</i></p> <p>Az életkori szakaszok időbelisége a születéstől a halálig.</p>	<p>Az emberi test részei, mozgás, sport, testedzés, tisztálkodás, tisztálkodási eszköz, helyes táplálkozás, fogápolás, életműködés, növekedés, változás,</p>	
Fejlesztési tevékenységek:		
<ul style="list-style-type: none"> – A főbb testrészek megnevezése. – Játékos gyakorlatok a testrészek mozgására. – A helytelen táplálkozás okozta problémák felismerése. – Figyelem a hang- és fényártalmakra. – Csoportosítás, gyűjtőmunka, rajzolás és tablókészítés az egészséges életmóddal kapcsolatban. – Információgyűjtés a családról, feldolgozás, tablókészítés. – Rajz- és tablókészítés. 		
4. évfolyam		
Óraszám:	36 óra / év	1 óra / hét

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Megfigyelés, mérés	7
2.	Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4
3.	Életközösségek lakóhelyünk környezetében	11
4.	Hazánk, Magyarország	8
5.	Testünk, egészségünk	6
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Megfigyelés, mérés**Órakeret: 7 óra****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

Megfigyelés, összehasonlítás, vizsgálódás képességének fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Az analízis, szintetizáló készség fejlesztése. Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. Szociális képesség fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása. Információszerző eszközök használata.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Mérés</i></p> <p>Mérőeszközök, mértékegységek.</p> <p>Becslés, mérés.</p> <p>Mérési rendszerek (tömeg, hosszúság, hőmérséklet, úrtartalom)</p> <p>A mérhető anyagi tulajdonságok mérése.</p> <p><i>Az élettelen környezet megfigyelése</i></p> <p>A víz szerepe.</p> <p>A víz előfordulása a természetben.</p> <p>Eső, hó, jégeső, folyóvíz, tó.</p> <p>Az ivóvíz.</p> <p>Vízben oldódó és nem oldódó anyagok</p> <p><i>Az élő környezet megfigyelése</i></p> <p>Állattenyésztés.</p> <p>Életjelenségek: táplálkozás, légzés, növekedés, fejlődés, mozgás, szaporodás.</p>	<p>mérőeszköz, becslés, mérés, a víz különböző halmazállapotai és előfordulása, oldhatóság, állatok, állattenyésztés, életjelenségek</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás, becslés, mérés). – A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. – Mérőeszközök használatának gyakorlása. – A víz vizsgálata, halmazállapotainak megnevezése, felismerése, a víz hőfokának mérése. – A csapadék különböző formáinak megkülönböztetése. 	

<ul style="list-style-type: none"> – A víz mint életfontosságú anyag tudatosítása. – Egyszerű kísérletek végzése cukorral, sóval, homokkal, kavicsal. – Az életjelenségek megfigyelése, egyszerű kísérletek végzése. – Az állatok megfigyelése (pl. akváriumi halak, kutya, macska, hörcsög, papagáj). 	
Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai	
Órakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A megismerés módszereinek bővítése. A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természetben előforduló anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Energia</i></p> <p>Energiaforrások.</p> <p>Energia felhasználása.</p> <p>Energiát felhasználó berendezések, fűtő, hűtő háztartási eszközök.</p> <p>Energiafajták (nap, szél, víz, elektromos, fény).</p> <p><i>Kölcsönhatások</i></p> <p>Mágnes, vonzás, taszítás.</p> <p>Mozgások.</p> <p><i>Változás</i></p> <p>Fizikai változások.</p> <p>Az évszakok változásai, következményei a természetben, a mindennapi életben.</p> <p>Helyzet- és helyváltoztatás.</p> <p>Kémiai változások.</p> <p>Az égés, tűz, tűzvédelem, tűzoltás eszközei.</p> <p>A tűzoltók munkája.</p>	<p>energiafajta, mágneses kölcsönhatás, évszak, tűz</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Egyszerű kísérletek, játékok készítése (szélforgó).
- Gyűjtőmunka, beszámoló készítése az energiáról.
- Megfigyelések, játékos kísérletek.
- Anyagok csoportosítása a mágnesesség alapján.
- Ismerkedés az iránytűvel.
- A változásokat kiváltó hatások azonosítása a mindennapi környezetben megfigyelhető jelenségek esetében.
- A természetben lejátszódó és az ember által létrehozott halmazállapot-változások

<p>megfigyelése, megbeszélése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képek gyűjtése, rendezése adott szempontok alapján. – Rajzok, tablók készítése. – Időjárási naptár készítése. – A mozgásban megnyilvánuló állandóság és változás megfigyelése, tanulmányozása. – A változások felismerése, az összefüggések megértése. – Megfigyelés, beszélgetés, képek, ábrák elemzése. – Éghető és éghetetlen anyagok csoportosítása. Teendők tűzriadó esetén. – Információs jelek felismerése. – Aktív részvétel tűzriadós gyakorlatokban. 	
Témakör: Egyszemélyes lakóhelyünk környezetében	
Órakeret: 11 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, természetszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése. Környezetvédelem, energiatakarékosság.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak

<p><i>Élő és élettelen környezeti tényezők</i></p> <p><i>A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság</i></p> <p>Vizek védelme, víztakarékosság, energiatakarékosság.</p> <p><i>Környezetszennyezés</i></p> <p>Levegő-, talaj-, vízszennyezés.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p><i>Energiatakarékosság</i></p> <p>Takarékosság az árammal, a vízzel.</p> <p>Fűtés, szellőztetés.</p> <p><i>A Föld szépsége, egyedisége</i></p> <p>A lakóhely közvetlen környezetében előforduló természeti nevezetesség</p> <p>Nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek – információs jelek.</p> <p><i>A lakóhely közvetlen és tágabb környezetében található életközösségek</i></p> <p>Rét, mező, vizek, vízpartok.</p> <p>Élőhely.</p> <p>Természetvédelem.</p> <p><i>Változatos élővilág</i></p> <p>A zöldségeskert, gyümölcsöskert növényei.</p> <p>A növény részei.</p> <p>A virág része, a termés és részei.</p> <p>Néhány lágyszárú, fás szárú növény.</p> <p>Főbb állatcsoportok.</p> <p>A házi és ház körül élő állatok.</p> <p>Madár, emlős, rovar.</p>	<p>élőhely, energiatakarékosság, víztakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, környezetszennyezés, energiatakarékosság, víztakarékosság, természetvédelem, élőhely, növény-, állatgondozás, felelősség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törekvés a víztakarékosságra, energiatakarékosságra. – Élősarok növényeinek (dísznövények, palánták) gondozása, növényültetés. – Kisállatok gondozása. – Felelősség a rábízott élőlényekért. – Madáretető készítése, madarak etetése télen. – A levegő, víz, talaj szennyező anyagainak megfigyelése a természetes és mesterséges környezetben. – Egyszerű kísérletek végzése a különböző szennyező anyagokkal. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Törekvés az energiatakarékos életvitelre, egyszerű technikák gyakorlása, szituációs játékok. – Közvetlen környezetünk tisztasága. – Információs jelek felismerése. – Séta, kirándulás során megfigyelések végzése. – Kirándulások, séták során élőlények megfigyelése. – Az élőlények közötti kapcsolatok felismerése. – A természet értékeinek védelme. – Séta, a növények érzékelhető, mérhető tulajdonságainak vizsgálata. – Megfigyelés, analízis-szintézis, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban. – Az állatok jellemzőinek megfigyelése a kültakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szájszerv, érzékelés, szaporodás szerint. – A házi állatok csoportosítása. – Képek csoportosítása. – Rajzok, tablók készítése. – Az élőlények egyszerű csoportosítása adott szempontok alapján. 	
Témakör: Hazánk, Magyarország	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, hazaszeretetre, természetszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Közvetlen és tágabb települési környezetünk</i></p> <p>Lakóhely, megyék, főváros.</p> <p>Lakóhelyünk értékei.</p> <p><i>Térképészeti gyakorlatok</i></p> <p>Földrajzi elhelyezkedés.</p> <p>Felszínformák.</p>	<p>Térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Térképhasználat. – Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével. – Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában. – Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül. – Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép. – Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése a térképen. – Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen <ul style="list-style-type: none"> – Irányok. 	
Témakör: Testünk, egészségünk	
Órakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	

Megismerési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése, a szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése, empátiakészség fejlesztése, helyes magatartási szokások megerősítése, pozitív attitűd kialakítása a mássággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére; az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. A motoros képességek fejlesztése. A kauzális gondolkodás fejlesztése, döntési képesség fejlesztése, az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének fejlesztése, az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése. Együttműködési formák működtetése, problémaérzékenység fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>A test, az érzékszervek védelme</i></p> <p>Egészséges életmód.</p> <p>Egészséges táplálkozás.</p> <p>Helyes fogápolás.</p> <p>Egészség és betegség (néhány fertőző gyermekkori betegség)</p> <p>A káros élvezeti szerek.</p> <p><i>Öröklődés</i></p> <p>A család.</p> <p>Különböző emberi külső és belső tulajdonságok (ilyen vagyok).</p> <p><i>Magatartás</i></p> <p>Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében.</p> <p>Viselkedések betegség esetén.</p> <p>Viselkedés közösségekben.</p> <p>A sérült embertársak segítése.</p> <p>Önismeret.</p> <p>Veszélyek a gyermekekre.</p>	<p>gyermekbetegség, védőoltás, fertőzés és járvány, orvos, gyógyszer, önismeret, gyermekbetegség, védőoltás, fertőzés és járvány, orvos, gyógyszer</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Figyelem a hang- és fényártalmakra. – Csoportosítás, gyűjtőmunka, rajzolás és tablóképzítés az egészséges életmóddal kapcsolatban. – A helyes viselkedési szokások megismerése betegség esetén, részvétel szituációs játékokban. – A káros élvezeti szerek elutasítása. – Információgyűjtés a családról, feldolgozás, tablóképzítés. – Rajz- és tablóképzítés. – Tulajdonságok megnevezése, csoportosítás (külső-belső). – Hasonlóságok, különbségek észrevétele. – A károsító szerek elutasítása. 	

– Veszélyeztető magatartásformák felismerése.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Tapasztalatok, megfigyelések, ismeretek szerzése a környezetben előforduló legismertebb tárgyak, anyagok tulajdonságairól, az élőlényekről, természeti formákról, jelenségekről.
- Aktív részvétel egyszerű kísérletek, mérések végzésekor.
- Tapasztalatok megfogalmazása szóban, rajzos formában.
- Adott szempontok szerint csoportosítás.
- Egyszerű összefüggések felismerése.
- Tájékozódás térben, időben a tanuló saját lakóhelyén.
- Magyarország fő jellegzetességeinek ismerete.
- Irányok, iránytű használata.
- Az idő mérése, mértékegysége.
- Elemi szintű térképismeret. A másság elfogadása.
- A sérült embertársak segítése.
- Társainak és saját testének védelme.
- Aktív részvétel a környezet óvásában.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- Energiatakarékosságra törekvés.

Helyi tanterv

Ének-zene I - 4. évfolyam

Bevezetés

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain. Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

A művészi tevékenység, a művészetek hatása semmivel nem pótolható szerepet játszik személyiségünk fejlődésében, az ízlés, a kreativitás, az érzések árnyalt kifejezésének fejlesztésében. A műalkotások által közvetített magatartásminták elsajátítása a kulturális közösség fennmaradásának biztosítéka, az egyén szocializációjának döntő mozzanata. A kultúra értékeinek megismerése közös élményanyaggal szolgálja az összetartozás érzésének erősítését. A művészeti nevelés segítséget nyújt a tanulóknak abban, hogy felismerjék, becsüeljék a kultúra értékeit, hozzájárul a nemzeti azonosságtudat kialakításához.

Célok és feladatok

Az ének-zenei nevelés fő célja az ének megszerettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértetése. Ennek eszköze, a zenei élmény, személyiség- és közösségformáló erejével, pedagógiai jelentőségével, jóval túlmutat a zenélés tevékenységén. A tanítás célja a zeneértő és zeneérző képességek fejlesztése, a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével. A közös együttes élmény

megteremtése segítségével a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósulhat meg.

Ének-zenei oktatásunk jellemzője az érték közvetítés és az értékőrzés a Kodály-módszer segítségével. E módszer teljes embert fejlesztő pedagógia, melynek középpontjában az európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző, nyitott, kreatív, közösségi ember áll. Zenei örökségünk bemutatásával, tanításával erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét, kötődését saját népe és kultúrája értékeihez, a szülőföld, a haza és a nemzet fogalmának kialakítását.

A zenei reprodukció témakörében a pedagógus feladata az éneklés különböző formáinak (hangszerkíséretes éneklés, egy- és többszólamú éneklés) megismertetése, hallás utáni daltanítással magyar és külföldi népzenei anyag bemutatása, aktív énekléssel maradandó élmények nyújtása, az énekes és hangszeres improvizáció, az alkotó és önkifejező tevékenység fejlesztése, valamint a felismerő kottaolvasás elemeinek (relatív szolmizáció, kézjelek, ritmikai és dallami összetevők) tanítása. A zenei befogadás témakörében a zeneművekben való tájékozódást segítő kompetenciák (emlékezet, zenei fantázia, koncentráció) fejlesztése és a zenehallgatás anyagának az újszerű médiatartalmak felhasználásával is történő bemutatása, ismertetése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára a tanításban minden elem az ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódik. A tanórákon kiemelt cél az előzenére épülő befogadói élmények megteremtése. E cél elérése érdekében az éneklés, az aktív zenélés változatos formáit szerepeltethetjük. Az aktív zenélés mint csapatmunka, mint közösségi élmény nagy segítséget nyújt a hátrányos szociokulturális státusz leküzdésében, az eredményes társadalmi integrációban, a fogyatékból eredő hátrányok csökkentésében. A sikeres énekórai munka segíti a belső kontroll erősítését, az önbizalom fejlesztését, a lelki egészség biztosítását. Az oktatás fontos részét képezi a zene és a mozgás összekapcsolása, a néptánc oktatása, valamint a kultúrát közvetítő intézmények bevonásával a koncertpedagógia lehetőségeinek kihasználása. Az egyéni különbségek figyelembe vételének fontos területe a tehetséggondozás, melynek célja a kiemelkedő teljesítményre képes tanulók segítése, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg. A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

I–2. évfolyam

A szakasz oktató-nevelő munkájának célja átvezetni a gyerekeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységébe. Feladatunk a tanulót felkészíteni az alapvető kultúrtechnikák befogadására, fogékonyá tenni a környezet, a természet és a társas kapcsolatok iránt, teret biztosítva az életkornak és a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak.

Az ének-zene hatékony tanítása is biztosítja ebben a szakaszban az átmenet sikerességét. A dalok, játékok tanításával, az ének-zene eszközszerével segítheti tanulóinkat az önmegvalósítás, önkifejezés gyakorlásában, a feszültségtől mentes, oldott kommunikáció átélésében. A játékos, felszabadult légkör segítséget nyújt a félnkség, a szorongás leküzdésében, a harmonikus személyiségfejlesztésben, a személyiség egészének kiteljesedésében. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a megfelelő önértékelés, a saját személyiség megismerésében nagy jelentőségű. A társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges reális önkép, megfelelő önismeret megalapozásában, az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség erősítésében az énekóráknak is fontos szerep jut.

Az együttérzés, segítőkészség, tisztelet készségének fejlesztése a dalokon, játékokon keresztül már a bevezető szakaszban megkezdődik. A beszédértés és beszédcentrikusság előtérbe helyezését a dalok tanulása, szövegüknek elemző elsajátítása, a kifejezések magyarázata segíti az énekórák munkájában.

Az életkornak megfelelő gyermekdalok éneklésével, hallgatásával, gyermekműsorok nézésével és a tapasztalatok megbeszélésével a valóság és a virtuális valóság megkülönböztetését segítjük elő. A tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, személyes élmények biztosításával, új ismeretek átadásával már ebben az életkorban segítjük a tudatos tanulás megalapozását.

I. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei reprodukció	36
2.	Zenei befogadás	36
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Zenei reprodukció	
Órakeret: 36 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az óvodából és otthonról hozott énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése. Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkíséreték ritmushangszerekkel. A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel. Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése. Tájékozódás kialakítása a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében. A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése. Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése. Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Óvodás dalok-gyermekdalok Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai Kánonéneklés Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással Egyszerű ritmusértékek Kettes ütem, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel Szolmizációs hangok és kézjeleik Ritmuskotta, színes kotta Betűkotta</p>	<p>Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnep, évszak. Kánonéneklés. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Kíséret. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan). – Törekvés a tiszta éneklésre 	

- Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására
- Ritmuskíséretes éneklés
- Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban
- A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján.
- Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban.
- Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban.
- Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban.
- Alapvető zenei ismeretek szerzése, a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén.
- A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban.
- Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek megismerésére, pontos használatára.

Témakör: Zenei befogadás

Órakeret: 36 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.

A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeteket megelőlegező képességek alakítása.

A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.

A dallamhallás képességének erősítése.

Az emocionális érzékenység fejlesztése.

Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól.

Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.

Auditív figyelem fejlesztése.

A hangzás különbségeinek megfigyelése.

Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Hangok, zajok, zörejek	Zenei emlékezet, zenei fantázia. Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam. Kellemes és kellemetlen hang.
Hangok, hangzások	
Környezetünk hangjai	
Zajok, zörejek, zenei hangok	
Kellemes és kellemetlen hangok	
Egyidejű hangzások	
Emberi hang: beszéd- és énekhangok	

Fejlesztési tevékenységek:

- A hallott részletek elemzése, megbeszélése.
- Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan.
- Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése kézjelről, színes kottáról.
- A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése.
- Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése.
- A hang különféle jellemzőinek megállapítása.

2. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei reprodukció	36
2.	Zenei befogadás	36
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Zenei reprodukció	
Órakeret: 36 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése. Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkísérek ritmushangszerekkel. Zenei alkotás a megismert ritmikai, dallami, tempó- és dinamikai elemekkel. A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel. Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése. Tájékozódás kialakítása a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében. A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése. Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése. Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Gyermekdalok Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai Kánonéneklés Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással	Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnep, évszak. Kánonéneklés. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Kíséret. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.

<p>Egyszerű ritmusértékek</p> <p>Kettes ütem, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel</p> <p>Szolmizációs hangok és kézjelek</p> <p>Ritmuskotta, három vonalas kotta, színes kotta</p> <p>Betűkotta</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan). – Törekvés a tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására. – Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására. – Ritmuskíséretes éneklés. – Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban. – A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. – Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban. – Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. – Dallam írása vershez, adott ritmushoz. – Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban. – Énekes rögtönzések kialakítása. – Alapvető zenei ismeretek szerzése, a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. – A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel, írásukban, olvasásukban. – Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek megismerésére, pontos használatára. 	
Témakör: Zenei befogadás	
Órakeret: 36 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.</p> <p>A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása.</p> <p>A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>A dallamhallás képességének erősítése.</p> <p>Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között.</p> <p>Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól.</p> <p>Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.</p> <p>Auditív figyelem fejlesztése, hangszínek és fogalmak összekapcsolása.</p> <p>A hangzás különbségeinek megfigyelése.</p> <p>Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hangok, zajok, zörejek</p> <p>Hangok, hangzások</p> <p>Környezetünk hangjai</p> <p>Zajok, zörejek, zenei hangok</p>	<p>Zenei emlékezet, zenei fantázia. Zöreje, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam.</p> <p>Kellemes és kellemetlen hang.</p>

<p>Kellemes és kellemetlen hangok</p> <p>Egyidejű hangzások</p> <p>Emberi hang: beszéd- és énekhangok</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallott részletek elemzése, megbeszélése. – Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan. – Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése kézjelről, színes kottáról. – Dallamfordulatok elemzése: ismétlődés, lépés, ugrás a dallamokban. – A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése. – Több hangszer egyidejű hangzásának megfigyelése, felismerése – Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése. – A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése. – Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése. – Képesség a hallás utáni dal tanulásra. – Játékbátorság erősödése, kreativitás fejlődése. – Képesség az örömteli zenélésre. – Bátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. – Ritmusok felismerése, hangzás után és kottaképről egyaránt. – Törekvés a ritmusok pontos megszólaltatására. – Ismeretek a ritmusok írásáról, olvasásáról. – A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. – A közös zenélés szabályainak betartása. – Dallamok éneklése a kották segítségével. – A zenei hallás és a zenei memória fejlődése. – A többször hallott hangok felismerése, differenciálás a hangok között. – Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése. A zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítása, felismerése, kifejezése. – Aktív befogadás, érzelmi átélés. 	

3–4. évfolyam

A 3–4. évfolyam kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. E szakasz feladatai a kreativitásra, a tevékenységre való ösztönzés, a tanulók személyiségének érése, önismeretük fejlődése a tanulási, viselkedési szokások kialakításával, magatartási normák közvetítésével.

Az énekórai munkának segítenie kell a tanulókat a kapcsolatrendszerük építésében, az önmegevalósítás, önkifejezés gyakorlásában, a megfelelő önértékelés erősítésében. A fokozódó kitartással történő együttműködés, a családi és iskolai szerepek megismerése erősíti a társas kultúra érzését.

A differenciálás fontos szerepet játszik énekórai feladatok megvalósításában is, kiemelt figyelmet fordítva az anyanyelvi kommunikáció segítésére a beszédértés és

beszédcentrikusság előtérbe helyezésével a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett. A gondolkodási műveletek és a funkcionális képességek, a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés, a szabálytudat kialakítása fejlődik az ének-zene tanítása által.

3. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei reprodukció	36
2.	Zenei befogadás	36
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Zenei reprodukció	
Orakeret: 36 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. A zenei fantázia fejlesztése. A ritmikai és dallami ismeretek bővítése. A kottairás- és olvasás elemi szintjének megerősítése. Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján. Érzelmi átélés, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése. Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése. Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akaratú beállítódás. Ráismerés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Észlelés, megismerés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése. Összefüggések felismerése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Gyermekek dalok, körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok Virágénekek	Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Párosító dal, virágének. Régi stílus. Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar. Ritmusosztinató.

<p>Régi stílusú magyar népdalok Más népek dalai Kánonok Énekes rögtönzések Hangszeres rögtönzések Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A négyes ütem Újabb ritmusértékek További szolmizációs hangok, Számkotta Ötvonalas kotta írása-olvasása</p>	<p>Ritmusérték. Zenei kérdés-válasz. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor. Szám és hang.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával. Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban. – Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása. – Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására. – Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. – A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. – A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. – Ritmuskíséretes éneklés. – Zenei ízlés fejlődése, kedvenc dalok választása. – Dallamok kitalálása saját névre. – Aktív részvétel a ritmosztinációs gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban. – Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal. – A zenei élmények kifejezése változatos formákban. – A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban, kötött és szabad gyakorlatok zenére. – Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. – A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. – Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben. – Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek pontos használatára. – Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában. – Aktív részvétel kották másolásában, írásában-olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett. – Különböző kották használata tanári segítséggel. 	
<p>Témakör: Zenei befogadás</p>	
<p>Órakeret: 36</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.</p>	

<p>A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése.</p> <p>A belső hallás tudatosítása, erősítése.</p> <p>Ritmusok felismerése kottakép alapján.</p> <p>A dallamhallás képességének erősítése.</p> <p>A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása.</p> <p>Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása.</p> <p>Az emocionális érzékenység fejlesztése.</p> <p>Vokális és instrumentális hangszínek felismerése.</p> <p>A zenei memória fejlesztése.</p> <p>A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése képességének fejlesztése.</p> <p>Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat erősítése.</p> <p>Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hangok, hangzások</p> <p>Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére</p> <p>Történetek, érzések, élmények, hangulatok</p> <p>Környezetünk hangjai</p> <p>Hangszerek hangzása, zenei hangok</p> <p>Egyidejű hangzások</p> <p>Kórusok hangzása</p> <p>Részletek zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből</p>	<p>Ritmussor, dallamsor. Dallampár. Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, kórus. Zenés mese. Megfigyelési szempont.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Részvétel játékokban, gyakorlatokban a zenei fantázia fejlesztésére. – A hangzás keltette érzések megfogalmazása – Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével. – Ritmus- és dallam megszólaltatása. – Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról. – Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése. – Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség. – Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján. – A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. – A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása. – Rövid ideig tartó zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. – Hangszerek hangjának felismerése. – Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése. 	

4. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei reprodukció	36
2.	Zenei befogadás	36
	Osszesen óraszám:	72 óra

Témakör: Zenei reprodukció	
Órakeret: 36	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése.	
Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása.	
Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése.	
Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése.	
Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján.	
Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén.	
Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.	
A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempók, dinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával.	
A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával.	
A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése.	
A zenei fantázia fejlesztése.	
A ritmikai és dallami ismeretek bővítése, erősítése.	
A kottairás- és olvasás elemi szintjének megerősítése.	
A relatív szolmizáció használata, a dó hang helyének változásai.	
Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése.	
Érzelmi átélés, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése.	
Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése.	
Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás.	
Ráismerés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése.	
Auditív és téri tájékozódás fejlesztése.	
Észlelés, megismerés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése.	
Összefüggések felismerése.	
Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.	
Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Gyermekdalok, körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok	Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Párosító dal, virágének. Régi stílus, új stílus. Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus, rákritmus.

<p>Virágénekek Régi stílusú magyar népdalok Új stílusú magyar népdalok Más népek dalai Kánonok Énekes rögtönzések Hangszeres rögtönzések Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A négyes ütem A hármas ütem Újabb ritmusértékek További szolmizációs hangok, a teljes hétfokú hangsor Számkotta Ötvonalas kotta írása-olvasása, vándorló dó- helyel</p>	<p>Ritmososztinató. Ritmusérték. Zenei kérdés- válasz. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor. Szám és hang. Vándorló dó-hang. Belső hallás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával. Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban. – Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása. – Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására. – Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. – A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. – A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. – Ritmuskíséretes éneklés. – Zenei ízlés fejlődése, kedvenc dalok választása. – Dallamok kitalálása saját névre, mondókák, versek megzenésítése, zenés előadása, kötött és szabad formákban. – Aktív részvétel a ritmososztinációs gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban. – Ellenritmus-, ráritmus megszólaltatása. – Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal és dallamokkal. – A zenei élmények kifejezése változatos formákban. – A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban, kötött és szabad gyakorlatok zenére. – Dramatizálható zenei anyagok mozgásos megjelenítése szabad és kötött formákban. – Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. – A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. – Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek pontos használatára. – Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában. – Aktív részvétel kották másolásában, írásában-olvasásában. – Különféle kották használata. 	
Témakör: Zenei befogadás	
Orakeret: 36	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.	
A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése.	
A belső hallás tudatosítása, erősítése.	
Ritmusok felismerése kottakép alapján.	
A dallamhallás képességének erősítése.	
A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.	
Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése.	
Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása.	
Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között.	
Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangszínhallás fejlesztése.	
A zenei memória fejlesztése.	
A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.	
Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése képességének fejlesztése.	
Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése.	
Auditív és motoros kapcsolat erősítése.	
Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hangok, hangzások</p> <p>Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére</p> <p>Történetek, érzések, élmények, hangulatok</p> <p>Környezetünk hangjai</p> <p>Hangszerek hangzása, zenei hangok</p> <p>Egyidejű hangzások</p> <p>Kórusok hangzása</p> <p>A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásai</p> <p>Részletek zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből</p>	<p>Ritmussor, dallamsor. Dallampár. Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, kórus.</p> <p>Zenés mese. Megfigyelési szempont</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel játékokban, gyakorlatokban a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. – Konzonáns és diszkonáns hangzások felismerése, elemzése. – A hangzás keltette érzések megfogalmazása 	

- Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével.
- Ritmus- és dallam megszólaltatása emlékezetből.
- Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről.
- Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése.
- Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség.
- Dallamsorok elemzése, összehasonlítása, jelölése.
- Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján.
- A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése.
- A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása.
- Hosszabb ideig tartó zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése.
- Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése.
- Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése.
- A hangzás különbségeinek megfigyelése.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés.
- Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése.
- Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.
- Ismeretek a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).
- Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.
- Képesség a hallás utáni daltanulásra.
- Részvétel kánonéneklésben.
- Muzikalitás, zenei hallás fejlődése.
- A zenei kreativitás fejlődése.
- Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban.
- Az örömteli zenélés képességének átélése.
- Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.
- Ritmusok felismerése, írása-olvasása, pontos megszólaltatása.
- A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban.
- A tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése kották segítségével.
- Az írásbeli feladatok pontos kivitelezése tanári segítségnyújtás mellett.
- Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén.
- A zenei hallás, a zenei memória, a muzikalitás fejlődése.
- A többször hallott hangok, hangzások felismerése.
- Dalok felismerése jellemző részleteik alapján.
- A tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után.
- Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.
- Aktív befogadás, érzelmi átélés.

Helyi tanterv

Vizuális kultúra I - 4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkének legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesezhet ki, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzetet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra (rajz, kézművesség) tantárgy közvetlen célja az alkotás öröme, az

önmegvalósítás, a felszabadultság kialakítása a tanulóknál a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránti érdeklődés felkeltésével a kézműves és művészi jellegű alkotások létrehozására során.

A vizuális kultúra célja egyrészt az ízlés, képzelőerő, önkifejezés képességének kialakítása a forma-, szín-, ritmusérzék kibontakoztatásával, a mozgáskoordináció, a figyelem, emlékezet és a kooperativitás fejlesztésével, másrészt az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók hozzásegítése a látható világ értelmezéséhez, a szépség esztétikai élményének élvezetéhez.

A vizuális kultúra tantárgy a Nat és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve által megjelölt nevelési, fejlesztési feladatok megvalósítására a művészet és önkifejezés eszközeivel indirekt módon és integráltan kínál lehetőséget. Az erkölcsi nevelés terén kitartásra és erőfeszítésre tanít a feladatok végrehajtásában, az alkotások eszmei tartalmának értelmezésével és kifejezésével. A magyar alkotók, népi kézműves- és iparművészek munkáinak megismerése és értékelése révén nemzeti azonosságtudatra ébreszti a tanulókat. Az önismeret és társas kultúra fejlesztésére alkalmat kínálnak a gyermekmunkákból akár tanórai, akár intézményi szinten szervezett kiállítások, amelyek során lehetőség nyílik a pedagógusi értékeléssel párhuzamosan történő önértékelésre és társértékelésre. A lelki egészség megőrzése, illetve annak helyreállítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése különösen fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében. Az érzelmi nevelés számos aspektusát foglalja magában a művelődési anyag a saját, a társak és a képzőművészek alkotásainak révén. A természeti témák alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megővésére való törekvés és a minden élő iránti tisztelet kialakítására.

A kiemelt fejlesztési feladatok közé tartozik a tanulók megismerő és befogadó képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozásával, az ismeretszerzés, a tanulás, a térbeli tájékozódás és a kommunikációs képességek közvetítésével. Kreativitásuk, alkotóképességük és művészeti-esztétikai befogadó képességük élnkítése során fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk is. Az önismeret, önértékelés, önszabályozás magasabb fejlettségi szintre emelésére szintén jó alkalmat kínálnak a rajzok, foglalkozások.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a műveltségi terület lehetőségeket kínál a tehetség kibontakoztatására is. A gyakorlati, manipulációs tevékenységek élményszerűségükkel segítik az ismeretek elmélyítését és serkentik a tanulók kreativitását.

A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók nevelésének-oktatásának valamennyi momentumát átszövi a rehabilitációs-rehabilitációs tevékenység. A képzelet, kifejezőképesség, kreativitás fejlesztésére egyik legalkalmasabb színtér a művészetek műveltségterület. A rajz, a kézművesség és a médiaismeret tantárgyként és szabadidős foglalkozásként egyaránt változatos és széleskörű lehetőségeket kínál a figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztésére, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítására, a feladattartás erősítésére.

A képzőművészeti alkotások esztétikai élményt adóan támogatják a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozását, valamint az esztétikai érzékenység készségeinek fejlesztését. A téri, időbeli tájékozódás fejlesztése a tanulók művészeti befogadó és alkotó tevékenységeinek során egyaránt megvalósul. A kommunikációs képességek, az élmények, benyomások megfogalmazásának, kifejezésének képessége szóban és ábrázolásban egyaránt

fontos rehabilitációs feladat. A finommotorika és a célszerű, tudatos eszközhasználat fejlesztése egyben a cselekvéses tanulás, ismeretszerzés eszközéül is szolgál.

A tanulók felelősségérzetének kialakítása, megerősítése maguk és környezetük iránt szociális kompetenciáik, erkölcsi tartásuk egyik legfontosabb komponense, tehát kiemelt habilitációs feladat. Az egyéni vagy közös alkotás örömeinek felfedezése, megélése motivációs élményként segíti az ok-okozati összefüggések, következmények felismerését, következtetések levonását, vagyis a kauzális gondolkodást.

Az önismeret, önértékelés, a társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség alapját képezik a tanulásnak és a későbbi munkavégzésnek, a harmonikus, élhető felnőttkor megteremtésének.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók ismeretelsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motiváción kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenységbe ágyazott kognitív fejlesztés. A különféle matériákkal, eszközökkel végzett tevékenységek során szerzett mozgásos és kognitív tapasztalatok transzfer hatásként érvényre juthatnak a közismereti tantárgyaknál is. A vizuális kultúra tantárgy alkalmat kínál az enyhe értelmi fogyatékos tanulók tehetséggondozására, amellyel pozitív énképüket, társadalmi integrációjukat erősíti és támogatja a társadalmi esélyegszálgosság megnyilvánulásait.

A tanulók kulcskompetenciának fejlesztését sokoldalúan szolgálhatja direkt és indirekt módon a vizuális kultúra tantárgy. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára elengedhetetlen a sok érzékszervi tapasztalat, a megfigyelések sokszínűsége és a manipulatív tevékenységre épülő ismeretgazdagítás. A kreativitás, kíváncsiság, divergens gondolkodás, eredeti látásmód és alkotókedv nem intelligenciafüggő, ezért a tanítványok sikeresek lehetnek e területen. A kommunikáció terén a beszédértés és a beszédprodukción fejlesztését kiemelt feladatként említi az Irányelv. A tantárgy számos lehetőséget teremt a beszélgetésre, az érzelmek, gondolatok kifejezésére, véleménynyilvánításra, az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazására a közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.

I-2.évfolyam

A vizuális kultúra elsődleges célja kisiskolás korban, hogy a gyermeki alkotási vágyra és játékos kedvre alapozva átvezetést képezzen az óvodai nevelési fázisból az iskola világába, fejlesztve a hatékony tanuláshoz szükséges képességek kialakítását, megerősítését. A közös gyermeki alkotások során fejlődik a tanulók kommunikációs és kooperációs, reális ön- és társértékelési képessége.

Cselekvéses-tapasztalati tudásokhoz jutva értékelik és óvják a természeti és az épített környezet értékeit, felszabadultságot és örömet jelent azok szépsége, esztétikuma. Ha örömeiket lelik az alkotás folyamatában és alkotásaik eredményében, erősödik pozitív énképük.

A tanórákon az erkölcsi nevelés a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlásaként valósulhat meg. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gazdálkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílnak lehetőségek.

I. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	18
2.	Kifejezés, képzőművészet	17
3.	Vizuális kommunikáció	15
4.	Tárgy- és környezetkultúra	22
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák	
Órakeret: 18 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében.	
Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése.	
Képességfejlesztési fókuszok: lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlekezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>A vonal</i></p> <p>A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése.</p> <p>A vonal mint a mozgás kifejezője.</p> <p>A vonal mint formaképző elem.</p> <p><i>A folt</i></p> <p>A folt keletkezése.</p> <p>A folt változtathatósága.</p> <p><i>A szín</i></p> <p>Szín, színritmusok alapszínekkel.</p> <p><i>Forma és nagyság</i></p> <p>Forma és nagyság három dimenzióban, térformák.</p> <p>Természeti formák ritmusa.</p> <p>Mesterséges formák megfigyelése.</p>	<p>Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.</p>

<p><i>Síkforma, térforma</i></p> <p>Szabályos és szabálytalan síkformák.</p> <p>Szabályos és szabálytalan térformák.</p> <p>Sík és térformákból alkotott ritmusok.</p> <p>Formaredukciók.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése. – Képi elemek komponált megjelenítése. – Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása. 	
<p>Témakör: Kifejezés, képzőművészet</p>	
<p>Órakeret: 17 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p><i>Hangulatok, élmények</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel.</p> <p>Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.</p> <p>Hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.</p> <p><i>Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.</p>	<p>Ősz, barna, hangulat, fa, táj, nap, arc, önarckép, víz, hullámmás, hajó, hal, falevélhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, rügy, rózsaszín, piros, fehér.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben. – Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. – Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, 	

<p>verbálisan.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. – Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. – Élménykifejezés vonalakból alakított formákkal. – Élménykifejezés egyéni formaalkotással. – Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése. 	
Témakör: Vizuális kommunikáció	
Orakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p><i>Vizuális jelek befogadása, értelmezése</i></p> <p>Nonverbális kommunikációs eszközök.</p> <p>A vizuális hatáskeltés eszközei.</p> <p>Technikai képkalkotás – fényképezés, videofelvétel, film jelentősége.</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok.</p> <p><i>Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i></p> <p>Tárgyas napirend.</p> <p>Rajzos naprend.</p> <p>Egyszerű piktogramok.</p> <p>Fotók.</p>	<p>Fiú-lány, néni-bácsi, hajsزín, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, integetés, magyarázat, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képolvasás. – Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel. – Térbeli irányok jelzése, értelmezése. – Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből. – Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen. – Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). – Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz). 	

Témakör: Tárgy- és környezetkultúra	
Órakeret: 22 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyaitak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Művészeti környezet</i> Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések. <i>Élettér – természeti és épített környezet</i> Az épített környezet esztétikuma. Az épített környezet védelme. Környezettudatosság. Reflexiók a látottakról – verbális, saját vizuális megjelenítés. <i>Tárgyak alkotása, díszítése</i> Tárgykészítés természeti formákból. Tárgykészítés agyagból. Tárgykészítés papírból. Tárgyak csomagolása, dízscsomagolás.</p>	<p>Fűzés, damil, cérna, csomó, agyag, kiégetés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárga, bőrszív, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű makett elkészítése. – Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. – Egyszerű tárgy elkészítése. – Közvetlen környezet tárgyaitak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. – Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján. – A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, címer, országzászló, Országház, Szent Korona). 	

2. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	17
2.	Kifejezés, képzőművészet	18
3.	Vizuális kommunikáció	15
4.	Tárgy- és környezetkultúra	22
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák	
Orakeret: 17 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében.	
Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése.	
Képességfejlesztési fókuszok: lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlekezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>A vonal</i></p> <p>A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése.</p> <p>A vonal mint a mozgás kifejezője.</p> <p>A vonal mint formaképző elem.</p> <p><i>A folt</i></p> <p>A folt keletkezése.</p> <p>A folt változtathatósága.</p> <p><i>A szín</i></p> <p>Szín, színritmusok alapszínekkel.</p> <p><i>Forma és nagyság</i></p> <p>Forma és nagyság három dimenzióban, térformák.</p> <p>Természeti formák ritmusa.</p> <p>Mesterséges formák megfigyelése.</p>	<p>Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.</p>

<p><i>Síkforma, térforma</i></p> <p>Szabályos és szabálytalan síkformák.</p> <p>Szabályos és szabálytalan térformák.</p> <p>Sík és térformákból alkotott ritmusok.</p> <p>Formaredukciók.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése. – Képi elemek komponált megjelenítése. – Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása. 	
<p>Témakör: Kifejezés, képzőművészet</p>	
<p>Órakeret: 18 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p><i>Hangulatok, élmények</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel.</p> <p>Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.</p> <p>Hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.</p> <p><i>Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.</p>	<p>Ősz, barna, hangulat, fa, táj, nap, arc, önarckép, víz, hullámozás, hajó, hal, falevélhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, rügy, rózsaszín, piros, fehér.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben. – Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. – Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, 	

<p>verbálisan.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. – Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. – Élménykifejezés vonalakból alakított formákkal. – Élménykifejezés egyéni formaalkotással. – Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése. 	
Témakör: Vizuális kommunikáció	
Orakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p><i>Vizuális jelek befogadása, értelmezése</i></p> <p>Nonverbális kommunikációs eszközök.</p> <p>A vizuális hatáskeltés eszközei.</p> <p>Technikai képköltés – fényképezés, videofelvétel, film jelentősége.</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok.</p> <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i></p> <p>Tárgyas napirend.</p> <p>Rajzos naprend.</p> <p>Egyszerű piktogramok.</p> <p>Fotók.</p>	<p>Fiú-lány, néni-bácsi, hajszi, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, integetés, magyarázat, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képolvasás. – Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel. – Térbeli irányok jelzése, értelmezése. – Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből. – Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen. – Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). – Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz). 	

Témakör: Tárgy- és környezetkultúra	
Órakeret: 22 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyaitak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Művészeti környezet</i> Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések. <i>Élettér – természeti és épített környezet</i> Az épített környezet esztétikuma. Az épített környezet védelme. Környezettudatosság. Reflexiók a látottakról – verbális, saját vizuális megjelenítés. <i>Tárgyak alkotása, díszítése</i> Tárgykészítés természeti formákból. Tárgykészítés agyagból. Tárgykészítés papírból. Tárgyak csomagolása, dízscsomagolás.</p>	<p>Fűzés, damil, cérna, csomó, agyag, kiégetés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárga, bőrszív, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű makett elkészítése. – Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. – Egyszerű tárgy elkészítése. – Közvetlen környezet tárgyaitak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. – Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján. – A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, címer, zászló, Országház, Szent Korona). 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén: A tanuló képes: az elemi balesetmegelőzési szabályok betartására,</p> <ul style="list-style-type: none"> – a lendületes kézmozgás kivitelezésére, – a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára, – a formák megfigyelésére, azok nagyság szerinti rendezésére, – egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére, – bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez, 	

- a tanult vonalak alkalmazásával felismerhető ábra, rajz készítésére,
- a már begyakorolt technikákkal, kevert technikával alkotás létrehozására,
- társaival való kooperációra a közös alkotás során,
- családjábrázolás értelmezésére,
- egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára,
- térbeliségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére,
- munkaterületét tisztán tartva, használható tárgyat készíteni,
- tudatosan változtatni az alkotás nagyságát,
- utánzással egyszerű formákat készíteni,
- esztétikusan becsomagolni egy egyszerű formájú tárgyat,
- saját alkotása feletti öröme.

3-4. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja, hogy a vizuális kultúra tantárgy élményt adóan járuljon hozzá a tanulási képességek intenzív fejlesztéséhez, a sérülésből eredő hátrányok leküzdéséhez, kreativitásra, aktivitásra ösztönözve az enyhe értelmi fogyatékos kisiskolásokat. Az egyéni vagy közös alkotótevékenység elősegíti a kisgyermekek személyiségének pozitív változásait, énképük pozitív megerősítését, kiváltképp az önismeret és a társas kultúra, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság kialakítása tekintetében.

A vizuális kultúra tantárgy természetes módon kínál alkalmakat az individualizációs eljárásoknak akár terápiás, akár tehetséggondozási céllal.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben és a kulcskompetenciákban, hogy megvalósuljon az erkölcsi nevelés, a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlása során.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gazdálkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílt alkalom.

3. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	17
2.	Kifejezés, képzőművészet	16
3.	Vizuális kommunikáció	15
4.	Tárgy- és környezetkultúra	24
	Osszesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák	
Órakeret: 17 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során. A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. Képességfejlesztési fókuszok: érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színek kompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alak-háttér, gestalt-látás; téralakítás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>A vonal</i> A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője. A vonal, mint a folt határa <i>A folt</i> Folt létrehozása különféle technikákkal. Foltképzés ceruzával. <i>A szín</i> Színkeverés. Színritmusok. Forma- és színek kompozíciók létrehozása adott formákból. <i>Reprodukció,</i> <i>sokszorosítás</i> Sokszorosítás nyomtatással. A nyomtatás dekoratív felhasználása. Természeti anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása. <i>Síkforma, térforma</i> A vonal mint a síkforma körvonala. A folt mint a térforma árnyéka. Pozitív-negatív forma. Kompozíciók forgásformákból. Változatos ritmikus térfelületek létrehozása különféle anyagokkal és technikákkal. Egyszerű tér kialakítása – pl. dobozból bababház.</p>	<p>Lágy, kemény, kellemes, erőteljes, rajzszerű, foltható, elválasztás, összekötés, átfestés, alapszín, átmásolás, átlátszó, egész forma, részforma, krumplinyomás, dugónyomás, szerkezet, levélerezet, kerek, gömbölyű, gömbölyded, árnyék, henger, felület, fényforrás, megvilágítás, háttér, szerkezet.</p>

<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzelmek kifejezése vonalak segítségével. – Kontúr, behatárolás alkalmazása. – Folt létrehozása színkeveréssel. – Alapszínek tudatos alkalmazása. – Másolás és leképezés. – Színezés vonalhatárok betartásával. – Sokszorosítási technikák alkalmazása. – Tárgykészítési technikák alkalmazása. – Sík- és térformák megfigyelése. – Sík- és térformák gyakorlati szempontú differenciálása. – A forgásformák (henger) létrehozása, megfigyelése tapasztalati úton. – A felület fogalmának tisztázása szemléleti-tapasztalati úton. 	
<p>Témakör: Kifejezés, képzőművészet</p>	
<p>Órakeret: 16 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készségszintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p><i>Hangulatok kifejezése</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.</p> <p>Díszletfestés bábelőadáshoz.</p> <p>Fekete-fehér színek alkalmazása a hangulatfestésben.</p> <p><i>Befogadás</i></p> <p><i>Emberi kapcsolatok különféle ábrázolásainak megélése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei</p> <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <p><i>Saját élmények interpretációi</i></p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal,</p>	<p>Hegy, domb, völgy, kocsi, vonat, szeretet, testvéri szeretet, csecsemő, kapcsolat, mozdulat, öröm, boldogság, ködös, elmosódott, hideg szín, meleg szín.</p>

<p>gesztusokkal, verbálisan.</p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel, montázssal.</p> <p>Érzelmelek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével háztartási hulladékokból.</p> <p>Emberi kapcsolatok kifejezése vizuális eszközökkel.</p> <p>Érzelmelek kifejezése színekkel – vizes alapú festéssel.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban. – Polarítások érzékeltetése fekete és fehér színnel. – Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. – Élethű és absztrakt ábrázolású műalkotások megfigyelése. – Emberi kapcsolatok vizuális kifejezését ábrázoló művek megfigyelése. – Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. – Esztétikai élmény átélése. 	
<p>Témakör: Vizuális kommunikáció</p>	
<p>Órakeret: 15 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása.</p> <p>Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.</p> <p>Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása.</p> <p>Térlátás fejlesztése.</p> <p>Rekonstrukciós képesség fejlesztése.</p> <p>Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p><i>Vizuális jelek értelmezése, „olvasása”</i></p> <p>Képolvasás.</p> <p>Mértani tárgyak egy nézete (pl. kocka – négyzet).</p> <p>Mértani tárgyak két nézete (pl: hasáb, henger).</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok plakátok.</p> <p><i>Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció</i></p> <p>Tárgyak nézetei.</p> <p><i>Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban</i></p>	<p>Alaprajz, plakát, felismerhető, nézet (felülnézet, oldalnézet), sorrend, üzenet, reklám, lényeg, meggyőzés, rábeszélés.</p>

<p>Rajzos napirend. Egyszerű piktogramok. Plakát.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). – Tárgyak felismerése és jelzése egy nézet alapján. – Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, lerajzolása egy nézet alapján. – Képolvasás. – Mértani tárgyak felismerése egy nézetük alapján (pl.. kocka – négyzet). – Mértani tárgyak felismerése két nézetük alapján (pl: hasáb, henger). – Egyszerű jelzések, piktogramok megértése. – Plakátok értelmezése. 	
<p>Témakör: Tárgy- és környezetkultúra</p>	
<p>Orakeret: 24 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. Képességfejlesztési fókuszok: manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyság; tiszta munkaterület iránti igény.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p><i>Irányított megfigyelés – a környezet tárgyai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <p><i>Tárgyak készítése</i> Egyszerű tárgyak készítése. Tárgykészítés agyagból. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése. Sablonhasználat.</p>	<p>Henger, beborítás, használati tárgy, forma, sablon, elsimítás, mintázófa, réteg, karcolás, felező hajtás, átlós hajtás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű tárgyak készítése az otthon és az iskola világából (pl.: tolltartó: henger bevonása színes papírral). – Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, henger- és hasábformák. – Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása. – Agyagedény díszítése pecsételéssel. 	

- Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel.
- Sablon használata a tárgyak készítésénél.
- Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel.
- Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, fa, agyag.
- Törekvés ízléses díszítésre.
- Közvetlen környezet tárgyait, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint.

4. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	17
2.	Kifejezés, képzőművészet	16
3.	Vizuális kommunikáció	15
4.	Tárgy- és környezetkultúra	24
	Osszesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák

Órakeret: 17 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során.

A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével.

A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban.

Képességfejlesztési fókuszok: érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színkompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alak-háttér, gestalt-látás; téralakítás képessége.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>A vonal</i></p> <p>A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője.</p> <p>A vonal, mint a folt határa</p> <p><i>A folt</i></p> <p>Folt létrehozása különféle technikákkal.</p> <p>Foltképzés ceruzával.</p> <p><i>A szín</i></p> <p>Színkeverés.</p> <p>Színritmusok.</p>	<p>Lágy, kemény, kellemes, erőteljes, rajzszen, folthatár, elválasztás, összekötés, átfestés, alapszín, átmásolás, átlátszó, egész forma, részforma, krumplinyomás, dugónyomás, szerkezet, levélerezet, kerek, gömbölyű, gömbölyded, árnyék, henger, felület, fényforrás, megvilágítás, háttér, szerkezet.</p>

<p>Forma- és színekompozíciók létrehozása adott formákból.</p> <p><i>Reprodukció,</i> <i>sokszorosítás</i></p> <p>Sokszorosítás nyomtatással.</p> <p>A nyomtatás dekoratív felhasználása.</p> <p>Természeti anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása.</p> <p><i>Síkforma, térforma</i></p> <p>A vonal mint a síkforma körvonala.</p> <p>A folt mint a térforma árnyéka.</p> <p>Pozitív-negatív forma.</p> <p>Kompozíciók forgásformákból.</p> <p>Változatos ritmikus térfelületek létrehozása különféle anyagokkal és technikákkal.</p> <p>Egyszerű tér kialakítása – pl. dobozból babaház.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzelmek kifejezése vonalak segítségével. – Kontúr, behatárolás alkalmazása. – Folt létrehozása színkeveréssel. – Alapszínek tudatos alkalmazása. – Másolás és leképezés. – Színezés vonalhatárok betartásával. – Sokszorosítási technikák alkalmazása. – Tárgykészítési technikák alkalmazása. – Sík- és térformák megfigyelése. – Sík- és térformák gyakorlati szempontú differenciálása. – A forgásformák (henger) létrehozása, megfigyelése tapasztalati úton. – A felület fogalmának tisztázása szemléleti-tapasztalati úton. 	
<p>Témakör: Kifejezés, képzőművészet</p>	
<p>Orakeret: 16 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készségszintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p><i>Hangulatok kifejezése</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p>	<p>Hegy, domb, völgy, kocsis, vonat, szeretet, testvéri szeretet, csecsemő, kapcsolat, mozdulat, öröm, boldogság, ködös,</p>

<p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.</p> <p>Díszletfestés bábelőadáshoz.</p> <p>Fekete-fehér színek alkalmazása a hangulatfestésben.</p> <p><i>Befogadás</i></p> <p><i>Emberi kapcsolatok különféle ábrázolásainak megélése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei)</p> <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <p><i>Saját élmények interpretációi</i></p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan.</p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel, montázssal.</p> <p>Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével háztartási hulladékokból.</p> <p>Emberi kapcsolatok kifejezése vizuális eszközökkel.</p> <p>Érzelmek kifejezése színekkel – vizes alapú festéssel.</p>	<p>elmosódott, hideg szín, meleg szín.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban. – Polarítások érzékeltetése fekete és fehér színnel. – Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. – Élethű és absztrakt ábrázolású műalkotások megfigyelése. – Emberi kapcsolatok vizuális kifejezését ábrázoló művek megfigyelése. – Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. – Esztétikai élmény átélése. 	

Témakör: Vizuális kommunikáció	
Órakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Térlátás fejlesztése. Rekonstrukciós képesség fejlesztése. Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Vizuális jelek értelmezése, „olvasása”</i> Képolvasás. Mértani tárgyak egy nézete (pl. kocka – négyzet). Mértani tárgyak két nézete (pl: hasáb, henger). Egyszerű jelzések, piktogramok plakátok. <i>Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció</i> Tárgyak nézetei. <i>Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban</i> Rajzos napirend. Egyszerű piktogramok. Plakát.</p>	<p>Alaprajz, plakát, felismerhető, nézet (felülnézet, oldalnézet), sorrend, üzenet, reklám, lényeg, meggyőzés, rábeszélés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). – Tárgyak felismerése és jelzése egy nézet alapján. – Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, lerajzolása egy nézet alapján. – Képolvasás. – Mértani tárgyak felismerése egy nézetük alapján (pl.. kocka – négyzet). – Mértani tárgyak felismerése két nézetük alapján (pl: hasáb, henger). – Egyszerű jelzések, piktogramok megértése. – Plakátok értelmezése. 	
Témakör: Tárgy- és környezetkultúra	
Órakeret: 24 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. Képességfejlesztési fókuszok: manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség;</p>	

formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyság; tiszta munkaterület iránti igény.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Irányított megfigyelés – a környezet tárgyai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <p><i>Tárgyak készítése</i></p> <p>Egyszerű tárgyak készítése.</p> <p>Tárgykészítés agyagból.</p> <p>Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése.</p> <p>Sablonhasználat.</p>	<p>Henger, beborítás, használati tárgy, forma, sablon, elsimítás, mintázófa, réteg, karcolás, felező hajtás, átlós hajtás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű tárgyak készítése az otthon és az iskola világából (pl.: tolltartó: henger bevonása színes papírral). – Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, henger- és hasábformák. – Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása. – Agyagedény díszítése pecsételéssel. – Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel. – Sablon használata a tárgyak készítésénél. – Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel. – Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, fa, agyag. – Törekvés ízléses díszítésre. – Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p><i>A tanuló képes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára, – az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására, – a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus képzésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával, – forma- és színritmus létrehozására, – egyszerű, esztétikus alkotás elkészítésére, – társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére, – képen látható dolgok megnevezésére, – egyszerű jelenetábrák megértésére, – a plakátok, reklámok elemi kritikájára, – saját alkotása feletti öröme. 	

Helyi tanterv

Technika és tervezés I - 4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltség tartalom leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy közvetlen célja tanulóink számára fontos, a mindennapi életben előforduló, önmaga ellátásával és a társadalmi környezetben való eligazodással összefüggő ismeretek elsajátítása, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességek és készségek kialakítása.

A tantárgy elsajátítása segítséget nyújt az életszerű feladatok végrehajtásával és a konkrét problémahelyzetek megoldásával az iskola és a munka világa közötti kapcsolat felismerésére. A gyakorlati munkavégzés hozzájárul a tudás elismeréséhez, az alkotó munka megbecsüléséhez.

A technika és tervezés tantárgy feladata olyan képességek, készségek, szokások kialakítása, amelyek segítik enyhe értelmi fogyatékos tanulóinkat a hétköznapi élet feladatainak ellátásában, képességeikhez igazodó módon a tanult gyakorlati ismeretek egyre nagyobb önállósággal történő alkalmazásában. Megismerteti az anyagok alakíthatóságát és az alakítási technikákat, biztosítja az eszközök megismerését és célszerűségét. A tantárgy biztosítja a munkafolyamatok gyakorlásához szükséges időt, fenntartja a munkavégzés sikerességével, az alkotás örömeinek átélésével a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállást. Kellő önbizalmat ad a gyakorlati tevékenységek végzéséhez és kialakul a reális önismeret, önértékelés a tevékenységekben. A tantárgy feladata a munkafolyamatok ésszerű sorrendjének megismertetése, az elkészült alkotások és a környezeti rend megóvási fontosságának felismertetése.

A tantárgy hozzájárul a célszerű és esztétikus élettér kialakításának igényléséhez, a praktikus élet szokásrendszerének elsajátításához, folyamatos figyelmet fordít tanulóink érdeklődésének felkeltésére, motiválására. A munkatevékenység sikerességének érdekében

feladata az olyan személyiségjegyek erősítése, mint a pontosság, a türelem, a rendszeretet és egymás megbecsülése.

A családi munkamegosztás szerepeinek megismerése és kipróbálása során segíti tanulóink fokozatos bekapcsolódását az önellátásba és a házimunka elvégzésébe.

A tevékenységek végzése támogatja a manuális képességek fejlődését, a finommotorika, a mozgáskoordináció összerendezettségét, amely a munkavégző képesség alapja. A tantárgy a munkafolyamatok és az egyes szakmák legjellemzőbb tevékenységeinek bemutatásával megalapozza a pályaorientációt és nagy szerepet játszik a pályaválasztás előkészítésében.

I–2. évfolyam

A tantárgy a célok elérése érdekében az erkölcsi nevelés területén különösen nagy hangsúlyt helyez a tevékenységek végzéséhez szükséges rend és magatartási formák szokássá alakítására, amely elősegíti a koncentrált figyelmet és lehetővé teszi a fokozódó önállóság kialakulását. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek megérti, hogy a munkatevékenységhez szükséges biztonságos, rendezett környezet megóvása önmaga és a társak testi épségét szolgálja.

A nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén tanulóink megtanulják, hogy környezetük szokásrendszere és hagyományainak ápolása, az ünnepek méltósága múlik az életkorának megfelelően segített környezeti rend megtartásán.

Az önismeret és társas kapcsolati kultúra fejlesztési területet a tantárgy a reális énkép és önismeret kialakításával, a képességek és készségek kialakításának folyamatát segíti a reális önértékelés és a saját teljesítmény összhangjának megteremtésével. A tanulót fejlettségi szintjének megfelelő feladatok végrehajtásával a teljesítmény fokozására ösztönzi, felismerteti a közösségért végzett munka és egymás segítségének fontosságát.

A családi életre nevelésben a tantárgy a környezet ápolásának, a rendezettség és az esztétikus megjelenés fontosságának felismertetésével vesz részt. A fenntarthatóság, környezettudatosság terén a tantárgy megismerteti az anyagok, formák tulajdonságait, a megmunkálhatóságot, az újrahasznosítás lehetőségeit.

A pályorientáció területén kialakul tanulóinkban a kedvelt tevékenységek végzéséhez kapcsolódó sikerélmény.

Minden gyakorlati munkafolyamat megismerése a kommunikációs kompetenciák fejlesztéséhez járul hozzá az eszközök, anyagok nevének, tulajdonságainak, funkcióiknak megismerésével.

A tantárgy fontos szerepet játszik a választás szabadságának támogatásában, a változások figyelése és tudatosítása által a környezet megfigyelésében és alakításában.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák területén tanulóink elfogadják társaik különbözőségét, tiszteletben tartják mások véleményét, képesek együttműködni társaikkal és betartják a szociális érintkezés alapvető szabályait.

I. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	15
2.	Anyagok alakítása, modellezés	15
3.	Háztartás, gazdálkodás, életmód	6
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők

Órakeret: 15 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása.

Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önkiszolgálás Öltözködés Étkezés Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat) Tisztálkodás (érezkszervek, kéz és láb	Szekrény, fogas, öltöző, felsőruha, fehérnemű, lábbeli, fűzés, gombolás, megkötés, étkezés, evőeszköz, terítés, abrosz, tanulóhely, játszóhely, mosdó, WC, tisztálkodási eszköz, lefekvés, felkelés, gyalogátkelőhely, zebra, forgalom, jármű, Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!

tisztántartása, fogápolás) Eszközök Alkalmak Helyei Közlekedés Gyalogos közlekedés szabályai Közlekedés saját településen, az iskola környezetében (faluban)	
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Igény a rendezett külső megjelenésre. – Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek végzése, a szükséges eszközök kiválasztása, megfelelő használata. – Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata. – Ruhanemű elrakása. – Irányítással a tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiéniét szolgáló gyakorlatok végzése. – Helyes fogápolás. – A tisztálkodás helyszíneinek megismerése. – Szabályok gyakorlása, csoportos tréning a terepen, valós helyzetben, folyamatosan (úttesten való átkelés, vészhelyzetek megfigyelése, felismerése). 	
Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Orakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Képlékeny anyagok alakítása Papírmunkák Manipuláció fonallal, zsineggel Természetes anyagok Modellezés	Kemény, puha, képlékeny, homok, gyurma, gömbölyítés, hengerítés, sodrás, lapítás, mélyítés, csigavonal, papír, sima, gyúrt, hajtogatás, él, tépés, cérna, fonal, zsinég, spárga, szál, csomó, csomózás, csokor, természetes anyag, termés, falevél, toboz, makk, csuhé, sík, tér, modell, tulajdonság, forma, szín, nagyság, méret.
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Manipulálás homokkal (homokozó, homoktábla). – Gyurma megmunkálása, gömb és hengerforma előállítása. – A papír fajtáinak megismerése. – A papír megmunkálása tépéssel, hajtogatással. – Formakövetés, fűzés. – Csokorkötés öltözködéshez. – Gyűjtés, csoportosítás (termések, falevél), formakitöltés, alkotások készítése minta alapján. – Sík- és térbeli elemek (logikai készlet, színes rúd, építőkockák) felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján. – Néhány elemből készült modell összeállítása minta alapján. 	

Témakör: Háztartás, gazdálkodás, életmód
Órakeret: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Egészség, betegség Egészséges életmód kialakítása	Jól érzem magam, rosszul érzem magam, napirend, rendszeres, néha, testi változás (fogváltás), kerülendő étel, ital.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> - Saját test megfigyelése. - A rendszeres mozgás szükségességének felismerése. - A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. - Egészséges táplálkozás megismerése (kerülendő ételek megnevezése). 	

2. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	15
2.	Anyagok alakítása, modellezés	15
3.	Háztartás, gazdálkodás, életmód	6
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők

Orakeret: 15 óra

A témakör nevelési-fejlesztési óra céljai:

A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása.

Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önkiszolgálás Öltözködés Étkezés Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat) Tisztálkodás (érezkszervek, kéz és láb tisztántartása, fogápolás) Eszközök Alkalmak Helyei Közlekedés Gyalogos közlekedés szabályai Közlekedés saját településen, az iskola környezetében (városban, faluban)	Szekrény, fogas, öltöző, felsőruha, fehérnemű, lábbeli, cipőkefe, cipőkrém, időjárás, étkezés, evőeszköz, terítés, tálalás, abrosz, tanulóhely, játszóhely, mosdó, WC, tisztálkodási eszköz, gyalogátkelőhely, zebra, forgalom, jelzőlámpa, jármű, rendőr, karjelzés, Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!
Fejlesztési tevékenységek:	
– Igény a rendezett külső megjelenésre.	

<ul style="list-style-type: none"> – Fokozódó önállósággal az aktuális tevékenységek gyakorlása, az időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztása. – Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata és rendben tartásának gyakorlása. – Ruhanemű elrakása, hajtogatása, lábbeli tisztítása. – A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiéniét szolgáló gyakorlatok végzése. – Helyes fogápolás. – A tisztálkodási alkalmakhoz kötődő szituációs gyakorlatok végzése. – Szabályok gyakorlása terepasztalon, valós helyzetben, folyamatosan (úttesten való átkelés, vészhelyzetek megfigyelése, felismerése). – Beszámoló, gyűjtés, válogatás, csoportosítás, tanulmányi séta tapasztalatai alapján. 	
Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Órakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzelés megjelenítése az alkotásokban.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Képlékeny anyagok alakítása Papírmunkák Manipuláció fonállal, zsineggel Természetes anyagok Modellezés	Kemény, puha, képlékeny, agyag, sógyurma, gömbölyítés, hengerítés, sodrás, lapítás, mélyítés, csigavonal, papír, sima, gyűrt, hajtogatás, él, nyírás, nedvszívó, éghető, cérna, fonal, zsinég, spárga, szál, csomó, csomózás, csokor, természetes anyag, műanyag, kavics, sík, tér, modell, makett, terv, tulajdonság, forma, szín, nagyság, méret.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Manipulálás darával (daratábla). – Agyag megmunkálása, gömb és hengerforma előállítás, adott formák keresése a környezetben. – A papír tulajdonságainak megismerése. – Megmunkálása nyírással, vágással (olló használatának gyakorlása). – Formakövetés, formaalakítás. – Csokorkötés csomagoláshoz. – Gyűjtés, csoportosítás (kavics), formakitöltés, alkotások készítése egyéni elképzelés alapján. – Sík- és térbeli elemek felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján. – Saját elképzelés alapján síkbeli és térbeli formák készítése spontán módon és előzetes terv alapján. 	
Témakör: Háztartás, gazdálkodás, életmód	
Órakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére.	
Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására.	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Egészség, betegség Egészséges életmód kialakítása	Közérzet, hangulat, jól érzem magam, rosszul érzem magam, napirend, rendszeres, néha, testi változás (fogváltás), nélkülözhetetlen táplálék, kerülendő étel, ital.
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Saját test megfigyelése, a tapasztalt érzések felismerése, megnevezése. – Napirend összeállítása. – A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. – Egészséges táplálkozás megismerése (kerülendő és fontos ételek megnevezése, csoportosítása). 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén: <ul style="list-style-type: none"> – Öltözködés, tisztálkodás tevékenységeinek elvégzése fokozódó önállósággal. – Kulturált, szabályos étkezés. – A közvetlen környezet rendben tartása. – A gyalogos közlekedés szabályainak ismerete és betartása. – A természetes anyagok minél szélesebb körének megismerése és használata. – A megismert anyagok csoportosítása tulajdonságaik alapján. – Anyagok alakításánál az alapt technikák egyre önállóbb kivitelezése, az eszközök balesetmentes használata. – Egyszerű, néhány elemből álló modell összeállítása utánzással és egyéni elképzelés alapján. – A tanuló saját egészségi állapotának megbízható értékelése. 	

3–4. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelés terén kiemelt figyelmet fordít az alkotó munka megszerettetésére, a munkavégzés elemi szabályrendszerének megismertetésére és mások munkájának megbecsülésére. Megfelelő módon válik képessé a segítség kérésére és elfogadására környezetétől.

A nemzeti öntudat és hazafias nevelés terén az ünnepekre készülődés és az ünnepi hangulat elkülönítése a hétköznapoktól a környezet rendjében és a megjelenésben. A tantárgy segíti az önismeret és társas kapcsolati kultúra elveit a tevékenységek során kialakuló választással a kedvelt alapanyagok és megmunkálási módok között.

A családi életre nevelésben nagy szerepet játszik a tantárgy az esztétikus környezet kialakításában. Nagy hangsúlyt helyez a családi életben való munkamegosztás megismerésére, tanulóink képességeinek függvényében az egyszerű önellátási és háztartási munka elvégzésére. Felismerteti a környezetvédelem lehetőségeit a mindennapi életben és a hétköznapi tevékenységek idő és energiatakarékos elvégzésének lehetőségére figyelmeztet.

Tanulóink a pályorientáció megalapozásának érdekében megismerik az érdeklődésüket felkeltő elemi munkákat. A tantárgy tanulása során megismerik a környezet technikai berendezéseit, funkcióját, mélyülnek ismereteik az anyagok tulajdonságairól és

alakíthatóságukról, a célszerű használatról. Belátják a környezeti károkozás megelőzésének fontosságát, felismerik a veszélyekre felhívó jelzéseket.

Az esztétikai-művészeti tudatosság a mindennapi élet és környezet esztétikumának kialakulásában, az ízlésének alakulásában támogatja.

3. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	10
2.	Anyagok alakítása, modellezés	10
3.	Háztartás, gazdálkodás, életmód	16
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők

Orakeret: 10 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A rendszeres és következetes testi higiéné megteremtéséhez szükséges tevékenységek elsajátíttatása.

A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása.

A kulturált közlekedés illemszabályainak megismertetése.

A legfontosabb közlekedési jelzőtáblákra vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önkiszolgálás	Napszak, alkalom, ünnepi ruha, sportruházat, ápoltság, aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek, takarítóeszközök, közlekedési jelzőtáblák, udvariasság.
Öltözködés	
Saját ruhanemű gondozása	
Étkezés	
Közösségi tér gondozása	
Tisztálkodás (tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körömápolás)	
Veszélyforrások mosdóban, fürdőszobában, WC-n	
Közlekedés	
Tömegközlekedés	
Tömegközlekedési illemszabályok	
Jelzőtáblák	
Fejlesztési tevékenységek:	
– Az öltözék kiválasztása több szempont mérlegelésével (időjárás, alkalom).	
– Öltözködés tempójának és az önállóság fokának javítása (gombolás, csatolás, fűzés)	

<p>gyakorlása).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hajtogatás gyakorlása. Ruhanemű gondos tárolása, számontartása (testneveléshez). – Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek egyre önállóbb végzése, a tanult tevékenységek spontán elvégzése (gyümölcs megmosása, étkezéshez kapcsolódó szokások gyakorlása). – Szemégyűjtés. Takarítóeszközök használata. – A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiéniét szolgáló gyakorlatok végzése. – A tisztálkodás helyszíneinek megismerése. – Veszélyforrások felismerése, csoportosítása. – Közlekedési eszközök csoportosítása. Csoportos közlekedés gyakorlása valós helyzetekben. – A jelzőtáblák céljának, formájának, jelentésének tanulása. 	
Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Órakeret: 10 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A környezet anyagaival kapcsolatos ismeretek bővítése. Finommozgások fejlesztése. Mérések pontos elvégzése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Fa megmunkálása</p> <p>Fa tulajdonságai, megmunkálásának eszközei.</p> <p>Fa használatának területei (épület, bútor, tüzelés, papír)</p> <p>Varrás, vágás</p> <p>Tű balesetmentes használatának szabályai</p> <p>Vágóeszközök balesetmentes használata</p> <p>Természetes anyagok felhasználásával alkotások készítése</p> <p>Modellezés</p>	<p>Szalma, nád, mag, termés, fonal, alaklemez, befűzés, puhafa, keményfa, pontosság, sík, tér.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fából készült tárgyak keresése (válogatás, csoportosítás). – Hurkapálcika, puhafa megmunkálása (darabolás, csiszolás, tördelés, ragasztás). – Tű befűzése, csomó kötése. – Egyszerű öltések gyakorlása papíron. – Különböző anyagok (papír) vágása (csík, egyszerű formák). – Falevél préselése, ragasztása (képeslap). – Kavics festése (állat, tárgyak). – Termékek, magok felhasználásával díszek készítése. – Terepasztalon, homokozóban térbeli alakzatok készítése minta alapján. – Kockákból, építőelemekből ház, házsor építése (segítséggel) látszati rajz alapján. 	
Témakör: Háztartás, gazdálkodás, életmód	
Órakeret: 16 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az egészséges életmód iránti igény felkeltése.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Teendők betegség, baleset esetén.</p> <p>Gyógyszerek tárolása, alkalmazásuk feltételei.</p> <p>Egészséges életmód</p> <p>Munkamegosztás a családban</p> <p>Saját környezet rendben tartása</p> <p>Növényápolás, kisállat gondozása a tanuló környezetében.</p> <p>Takarékosság</p>	<p>Veszélyforrás, segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód, döntés, választás, gondozási feladat, rendszeresség, megbízhatóság, takarékoság, pazarlás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szülő, tanár tájékoztatása, orvos, mentő értesítése (telefonálás gyakorlása, szerepjáték). – Az egészséges életmód kialakításának feltételei (egészséges táplálkozás, rendszeres mozgás). – Részvétel a családi munkában. – Rendezett környezet kialakítása és fenntartása. Takarítási eszközök. – Növények és állatok gondozásához kapcsolódó teendők számbavétele. – A személyes teendők számbavétele a takarékoság körében. 	

4. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
Az éves óraszám felosztása		
	Témakör neve	Óraszám
1.	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	20
2.	Anyagok alakítása, modellezés	20
3.	Háztartás, gazdálkodás, életmód	32
	Osszesen óraszám:	72 óra

Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	
Órakeret: 20 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása, és azok kivédésének megismertetése.</p> <p>A tömegközlekedés során a kulturált közlekedés illemszabályainak megismertetése és gyakoroltatása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Önkiszolgálás</p> <p>Öltözködés</p> <p>Saját ruhanemű gondozása</p> <p>Étkezés</p>	<p>Ápoltság, aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek, áramútés, veszélyes anyagok, piktogramok és jelentésük, tömegközlekedési eszközök, közlekedési jelzőtáblák, tiltó táblák, tájékoztató jelzések.</p>

<p>Közösségi tér gondozása</p> <p>Tisztálkodás (tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körömápolás)</p> <p>Veszélyforrások mosdóban, fürdőszobában, WC-n</p> <p>Közlekedés</p> <p>Tömegközlekedés</p> <p>Tömegközlekedési illemszabályok</p> <p>Jelzőablák</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Igény a rendezett külső megjelenésre. – Az öltözék kiválasztása több szempont mérlegelésével (napszak). – Hajtogatás gyakorlása, hiányok észlelése, jelzése (gombhiány, húzózár hibája). Ruhanemű gondos tárolása, számontartása (úszáshoz). – Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek egyre önállóbb végzése, a tanult tevékenységek spontán elvégzése (étkezéshez kapcsolódó helyi szokások spontán gyakorlása). – Söprés, portalanítás. Takarítóeszközök ismerete, célszerű, rendszeres használata. – A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiéniét szolgáló gyakorlatok végzése. – A tisztálkodási alkalmakhoz kötődő gyakorlatok végzése. – Szituációs gyakorlatok, veszélyforrások felismerése, csoportosítása, aktuális piktogramok megismerése. – Tömegközlekedés tudnivalóinak gyakorlása, közlekedési eszközök csoportosítása. – Gyakorlás modellált helyzetekben. – A jelzőablák céljának, formájának, jelentésének gyakorlása. 	

Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Órakeret: 20	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A környezet anyagaival kapcsolatos tervezéshez szükséges képességek fejlesztése egyszerű tárgy készítése során. Finommozgások fejlesztése. Mérések pontos elvégzése. Modellezés menetének megtervezése, algoritmuskövetés fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Fa megmunkálása</p> <p>Fa tulajdonságai, megmunkálásának eszközei.</p> <p>Fa használatának területei (épület, bútor, tüzelés, papír)</p> <p>Varrás, vágás</p> <p>Tű balesetmentes használatának szabályai</p> <p>Vágóeszközök balesetmentes használata</p> <p>Természetes anyagok felhasználásával alkotások készítése</p> <p>Modellezés</p>	<p>Fonal, alaklemez, befűzés, puhafa, keményfa, szeg, kalapács, harapófogó, mérés, mérőeszköz, pontosság, tervrajz, sík, tér.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Fából készült tárgyak keresése (válogatás, csoportosítás). – Hurkapálcika, puhafa megmunkálása (faragás, festés, ragasztás, szegelés, szeghúzás). – Tű befűzése, csomó kötése. – Egyszerű öltések gyakorlása textilen. – Különböző anyagok (textil, műanyag) vágása (egyszerű formák). – Falevél préselése, ragasztása (képeslap). – Kavics festése (állat, tárgyak). – Termések, magok felhasználásával játékok készítése. – Terepasztalon, homokozóban térbeli alakzatok készítése tervek, minta alapján (vár, autópálya, vasútvonal). – Fémépítőből egyszerűbb szerkezetek összeállítása, szerszámhasználat gyakorlása. 	
Témakör: Háztartás, gazdálkodás, életmód	
Órakeret: 32 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Teendők számbavétele a gyógyulás és az egészség megőrzésének érdekében.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Teendők betegség, baleset esetén.</p> <p>Gyógyszerek tárolása, alkalmazásuk feltételei.</p> <p>Egészséges életmód</p> <p>Munkamegosztás a családban</p> <p>Saját környezet rendben tartása</p>	<p>Veszélyforrás, segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód, döntés, választás, káros szokás, felelősség, gondozási feladat, rendszeresség, megbízhatóság, takarékoság, pazarlás.</p>

<p>Növényápolás, kisállat gondozása a tanuló környezetében.</p> <p>Takarékosság</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szülő, tanár tájékoztatása, orvos, mentő értesítése (telefonálás gyakorlása, szerepjáték). – Gyógyszerekkel kapcsolatos veszélyek megismerése, balesetek elkerülése. – Az egészséges életmód előnyeinek megismerése a saját egészség fenntartásában (egészséges táplálkozás, rendszeres mozgás, káros szokások elutasítása). – Részvétel a családi munkában (vásárlás, takarítási munkák). – Rendezett környezet kialakítása és fenntartása, szelektív hulladékgyűjtés. – Takarítás. – Az élőlények tartásával járó felelősség megismerése, növények és állatok gondozásához kapcsolódó teendők számbavétele (rendszeresség, felelősség, megbízhatóság). – A személyes teendők számbavétele a takarékosság körében (víz, villany, fűtés, ruhák megkímélése, zsebpénz beosztása). 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A test és a ruházat gondozása, a kapcsolódó alapvető tevékenységek, szokások ismerete és rendszeres elvégzése. – A tanuló környezetében meglévő veszélyforrások ismerete és elkerülése. – Takarítóeszközök ismerete, célszerű használata. – A gyalogos közlekedés szabályainak helyes alkalmazása a gyakorlatban, a tömegközlekedés eszközeinek és módjának ismerete, a közlekedési jelzőtáblák utasításainak megértése. – Néhány famegmunkálási, alakítási eszköz és technika elsajátítása, irányítással használati tárgy készítése. – Varróeszközök használata, egyszerű öltésekkel varrás. – Esztétikus alkotások készítése természetes anyagokból. – Makettek, modellek készítése tervrajz alapján, változatos anyagfelhasználással. – Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók megismerése. – Aktív részvétel a család életében, képességének megfelelő feladat vállalásával. – Életkorának és képességeinek megfelelően ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről. 	

Helyi tanterv

Digitális kultúra

3 - 4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, valamint a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat az is, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni

körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitele alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek az információs technológiákról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerzés, feldolgozás, tárolás és átadás technikáinak elsajátításához – mindvégig a gyermeki kíváncsiságra építve. A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.

A digitálisadatbázis-rendszerek és az oktatóprogramok célirányos használata során az önértékelési képességeik fejlődnek, a társak munkájának értékelése során a kulturált véleményformálás gyakorlására nyílik lehetőség, a tanulók készségeket szereznek az együttműködés megvalósításához és az egymás iránti tolerancia kialakulásához. A tantárgy fókuszál a könyvtárhasználat megismertetésére, a különböző médiumok elérésére, a tanuláshoz és közhasznú tájékozódáshoz szükséges ismeretanyag szelekciójára és feldolgozásának lehetőségeire. Figyelmet fordít az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának elemzésére, a veszélyek felismertetésére.

A tantárgyat tanítónak az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé. Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. A kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

A digitális kultúra tanulása során előforduló idegen szavak helyes kiejtése és tartalmának megértése során fejlődik figyelme, hallási észlelése, emlékezete, bővül szóincse. A funkcionális képességek fejlesztése mellett a matematikai, gondolkodási kompetenciák közül a problémamegoldó gondolkodás, algoritmizálás, szabálytudat fejleszthető és gyakoroltatható.

A digitális kultúra tantárgy sajátos fejlesztési célja e szakaszban elsősorban a sérült megismerési képességek korrigálása. Annak ki- és felhasználása, hogy a tantárgy kiválóan alkalmas a percepció hibák kialakulásának megelőzésére, a szerialitás, a finommotorikai készségek fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására. A tantárgyi fejlesztés

során az alsó tagozatban történik a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének, valamint problémamegoldó gondolkodásának alapozása, a megfigyelő, analizáló, rendszerező képességük fejlesztése.

A 3–4. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 72 óra.

FŐ TÉMAKÖRÖK A 3-4. ÉVFOLYAMON

1. Digitális eszközök használata
2. Alkalmazói ismeretek
3. Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel
4. Infokommunikáció, információs társadalom
5. Könyvtári technikák

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám 3-4 évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
1. Digitális eszközök használata	8	4	4
2. Alkalmazói ismeretek	14	7	7
3. Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	30	15	15
4. Infokommunikáció, információs társadalom	12	6	6
5. Könyvtári technikák	8	4	4
Osszes óraszám:	72	36	36

3. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	I óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Digitális eszközök használata	4
2.	Alkalmazói ismeretek	7
3.	Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	15
4.	Infokommunikáció, információs társadalom	6
5.	Könyvtári technikák	4
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Digitális eszközök használata	
Órakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Érdeklődés felkeltése a tantárgy iránt. A használt alkalmazások kezelésének megismerttetése. Alapszintű jártasság kialakítása az adott informatikai eszközök kezelésében. A tanulók informatikai szemléletének alapozása. Életkornak megfelelő játékok, oktató és fejlesztő programok használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Interaktív kapcsolattartás eszközei. Alapvető digitális eszközök. Balesetvédelmi és egészségügyi előírások. Használt alapfogalmak.	Számítógép, gépház, képernyő, billentyűzet, egér, program, húzás, kattintás, enter, irány.
Fejlesztési tevékenységek: – A számítógép részeinek (gépház, képernyő, billentyűzet, egér) megismerése. – Ismerkedés a számítógépek használatának balesetvédelmi és egészségügyi előírásaival, a számítógépek üzemeltetési rendjével. – Információ befogadása, fogalmak megjegyzése.	
Témakör: Alkalmazói ismeretek	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egyszerű rajzoló és szövegszerkesztő program megismerttetése és használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Egyszerű grafikus és szöveges felület rajzoló- és szövegszerkesztő programokban.	Rajzolóprogram, szövegszerkesztő program, rajzeszköz, szöveg, ábra,

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Grafikus felület eszközkészletének megismerése. – Ábrák kiszínezése. – Személyhez kötődő egyszerű ábrák, rajzok készítése. – Kétkézes gépelést tanító program megismerése és folyamatos használata. – Multimédiás programokban az egér használata. 	
Témakör: Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	
Orakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az időbeli tájékozódás fejlesztése a mindennapi életben előforduló helyzetek sorrendiségének megfigyelése során. Jelek, szimbólumok értelmezése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök Információ megjelenési formái: jelek, szimbólumok. Algoritmizálás (és adatmodellezés)	Szimbólum, jel, napirend,
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel a tanteremben szervezett irányjátékokban. – Mindennapi cselekvések utasítási sorrendjének felsorolása, sorrendbe állítása. – Események képsorainak sorba rendezése. – Képolvasás és beszéd pontos értelmezése. – Egyszerű algoritmusok használata informatikai környezetben számítógépen. – Irányok, útvonalak követése 	
Témakör: Infokommunikáció, információs társadalom	
Orakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Információkeresés, információközlési rendszerek Gyermekeknek készített weblapok. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák Lehetőségek és kockázatok az infokommunikáció során. Médiainformatika Iskolai weboldal, blog.	Média, elektronikus média, információforrás, weblap (www), weboldal, blog, személyes adat,

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A számítógépes technika felhasználása információkeresésre, ismeretek szerzésére tanári segítséggel. – Az alapvető eszközök használatának gyakorlása. – Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuk megtanulása, szokások elsajátítása. – Tájékozottság a gyermekek számára készített legális felületeken. – Lehetőleg felnőtt segítségével ismerkedés az iskola weboldalával, blogjával, tartalmának megtekintése. 	
Témakör: 5. Könyvtári technikák	
Órakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A könyvtár mint információforrás megismertetése.	
Könyvtárhasználati műveltség iránti igény felkeltése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Könyvtár fogalma, szerkezete – felépítése, szolgáltatásai (hagyományos). Az osztálykönyvtár.	Könyvtár, tartalomjegyzék, szerző, író, könyvcím,
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Képesújságok, képeskönyvek nézegetése. – Könyvespolc rendezése az osztályban tanári segítséggel (írók, címek). – Tartalomjegyzék értelmezése, használata tanári útmutatás alapján. 	

4. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	1 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Digitális eszközök használata	4
2.	Alkalmazói ismeretek	7
3.	Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	15
4.	Infokommunikáció, információs társadalom	6
5.	Könyvtári technikák	4
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Digitális eszközök használata	
Órakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Szem- és kézkoordináció, iránytartás, finommotorika, taktilis, vizuális, akusztikus észlelés, perceptív, fogalomalkotó-, analógiás gondolkodás, kommunikációs készség, szándékos figyelem fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A számítógép részei és működtetésük: egér funkciói, billentyűzet funkciói, főbb részei. Ismert „felhasználóbarát” készségfejlesztő, játék-, didaktikai célú szoftverek.	program, enter, húzás, kattintás, irány
Fejlesztési tevékenységek: – Egér használata: húzás és kattintás. – Ismerkedés a betű- és számbillentyűkkel. – Funkcióbillentyűk megismerése: enter és iránybillentyűk (kurzorvezérlők) használata. – Adott informatikai eszközök kezelése. – A megismert alkalmazások indítása és futtatása.	
Témakör: Alkalmazói ismeretek	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés és a finommotorikai képesség továbbfejlesztése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás gondolkodási képesség fejlesztése (minták lekövetése).	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Adatgyűjtés, -értelmezés. Közhasznú információk.	információ, adat, irány
Fejlesztési tevékenységek: – Adatok gyűjtése, értelmezése. – Közvetlen környezetben található közhasznú információforrások felfedezése, megismerése.	
Témakör: Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	
Órakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Kognitív eljárások kipróbálása a cél eléréséhez, problémamegoldó képesség fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Teknőcgrafika, irányjátékok. Algoritmusok adatai. Adatbázisok	sorrend, adatbázis.
Fejlesztési tevékenységek: – Spontán szimbolikus kommunikáció gyakorlása. – Gyermek által ismert jelek összegyűjtése. – Szimbólumok felfedezése a közvetlen környezetben.	

<ul style="list-style-type: none"> – Problémamegoldás próbálkozással. – Egyszerű algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. – Adatok gyűjtése, értelmezése, feldolgozása segítséggel. – Néhány mindennapi adatbázis megismerése. 	
Témakör: Infokommunikáció, információs társadalom	
Orakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Informatikai szemlélet formázása. Gyermeki alkotó fantázia, tájékozottság fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai</p> <p>A személyes adatok fogalma.</p> <p>Az e-szolgáltatások szerepe és használata</p> <p>Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások.</p>	e-szolgáltatás, internet
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban. – Válogatás, válogatás magyarázata. – Személyes adatok fogalmának megismerése. – Saját adataik megadása. – Információ megbízhatóságának és veszélyeinek megismerése konkrét példákon keresztül. – Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése – egyszervolt.hu weboldal, sulinet.hu weboldal megkeresése, mesék, zene, játékok indítása, futtatása. 	
Témakör: Könyvtári technikák	
Orakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Analogiás gondolkodás fejlesztése, szabadpolc használatára ösztönzés.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az iskolai könyvtár.</p> <p>A könyvtárhasználat szabályai.</p>	szabadpolc, ábécé, betűrend, betűrendes keresés.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Látogatás az iskolai könyvtárban. – Érdeklődésnek, életkori sajátosságnak megfelelő könyv kiválasztása. – Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel. – Könyvtári viselkedés alapszabályainak megismerése, törekvés a betartására. 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<ul style="list-style-type: none"> – A számítógép fő részeinek ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata, „kommunikálás” a számítógéppel. – A tanult informatikai alapfogalmak értése, használata. – A sérült funkciók korrigálásának megkezdése. – Egyszerű grafikus és szöveges felület megismerése, használata. – Próbálkozás a grafikus önkifejezésben. 	

- A szépség és összhang megfigyelése a rajzos modellekben.
- Motiváció erősödése a közhasznú információk gyűjtésében.
- Cselekvések sorrendiségének felismerése, kifejezése, rendezése különféle formákban tanári segítséggel.
- Algoritmizáló és problémamegoldó gondolkodási képesség alkalmazására törekvés.
- Több digitális segítő eszköz felismerése, használata segítséggel.
- Életkornak megfelelő, ismert elektronikus média eszközeinek használata önállóan vagy segítséggel.
- Játékos oktatóprogramok tudatos használata. Az itt szerzett ismeret felhasználása más tantárgyakban.
- Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban.
- Irányított információszerzés az internetről.
- Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel az életkorának, fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása.
- Az osztály szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően.
- Tájékozódás az iskola könyvtárában segítséggel.
- Könyvtári viselkedés alapvető szabályainak ismerete, gyakorlása, betartása.

Helyi tanterv

Testnevelés I - 4. évfolyam

Bevezetés

A testnevelés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatási szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természetközeli helyszíneken végzett

rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erőfelfejtésre készítsük, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Célok és feladatok

A testnevelés célja a motoros tevékenységeken keresztül a gyermekközpontú személyiségfejlesztés, az egyéni motoros képességek, a testi és lelki kondíciók eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével a rendszeres fizikai aktivitás, az egészségtudatos, aktív életvezetésre való szocializáció elősegítése. Ennek érdekében a mozgáskészség, a motoros, kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése, a motiváció a szabadidős sportokban való aktív részvételre, a szociális és emocionális képességek pozitív megerősítése, preventív egészségtudatos életvezetési szokások kialakítása. E célt szolgálja – többek között a külön témakörként tárgyalt és önálló fejlesztési területként megjelölt tánc is.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a fentebb felsorolt célok kiegészülnek a gyakran társuló testtartásbeli, mozgáskoordinációs és egyéb motoros anomáliák kezelésével, amelyek javítása a szomatopedagógia eszközrendszerével a testnevelés tantárgy habilitációs céljai között szerepel. A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanuló kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, hogy erősítse a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

A motoros készségfejlesztés-edzettség a fittségi szintnövelő és -megtartó testgyakorlatok végzése során, a motoros képességek fejlesztésének és szerepének tudatosítása mellett valósul meg. A motoros készségfejlesztés-mozgástanulás területén a sportágspecifikus és általános taktikai elemek elsajátítása egyénileg, párban és csoportban, valamint a motoros tanulással kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése során valósul meg.

A játék, játékoság szerepe kisgyermekkorától az ifjúkorig egyaránt fontos. Ezt szolgálhatják a játékos mozgásformák egyénileg, párban, csoportban, a sportág-előkészítő mozgásos játékok, az alkotó és kooperatív játékos feladatok, a kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése játékkal. Az egyénileg, párban, csoportban végzett játékos és sportág-specifikus

versenyek nagy jelentőségűek a tanulók kognitív, affektív és szociális képességeinek fejlesztésében.

Preventív, életvezetési, egészségfejlesztési célokat szolgálnak a szabadidős sporttevékenységek, az életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni és társas tevékenységek.

A fentiekén kívül kiemelt általános fejlesztési feladatokat jelent a sajátos nevelési igényű tanulók esetében az erő, az állóképesség, az ügyesség, a gyorsaság növelése, a koordinációs képesség, a mozgástanulási, a mozgásszabályozó, a mozgásalkalmazkodó, az egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. Pozitív jellemtulajdonságok – akaratereő, bátorság, fair play – kialakítása és fenntartása.

Kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs fejlesztési feladat a mozgásigény, kezdeményezőképeség erősítése, motiváció és bátorítás a mozgásos feladatok végrehajtására. Mozcásos játékokban szabálytartásra, együttműködésre nevelés a játék örömeinek felfedeztetésével. A mozgásos alaptechnikák elsajátítása, a kitartás és az állóképesség fejlesztése kiemelt feladat az általános kondicionálás, testi hajlékonyság, végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képeség alakításával összhangban, a tanuló terhelhetőségének függvényében. A betegségekkel és az időjárásai tényezőkkel szembeni ellenálló-képesség, edzettség biztosítása a mozgás segítségével.

Külön figyelmet fordítunk a saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítására a függőleges és vízszintes zónákban, a téri viszonyok pontos felismerésére és orientációra. A viszonzszavak felfogása, adekvát használata, a téri biztonság erősítése folyamatos feladat a tantárgy tanítása során. A gyermekek/tanulók önismereti képeségének fejlesztése, az önállóság és a versenyszellem erősítése a mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok önálló végzését és az általános helytállás képeségét támogatja.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermekek ismeretelsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motiváción és differenciált feladatkiosztásokon kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenységbe ágyazott kognitív fejlesztés.

A fizikai állóképesség és a motoros képeségek erősen befolyásolják a tanulók iskolai teljesítményét, pályaorientációs lehetőségeit és a jövőbeni munkaerőpiaci alkalmasságukat. A szabadtéri testnevelésórák és szabadidős sporttevékenységek, túrák alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására, minden élő iránti tiszteletre. Testnevelésórán az önállóan végzett, egyéni mozgás- vagy tartásrehabilitációs gyakorlatoknál nagy szerepe van a hatékony, önálló tanulásnak, amelynek transzferhatása hasznosulhat a közismereti tantárgyak művelésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében.

I–2. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekeknek ép kortársaikhoz hasonlóan lételeme a mozgás. A mozgásos játékformák során bővülnek önmagukról és szűkebb-tágabb környezetükről szerzett tapasztalataik, ismereteik, fejlődnek kognitív és prekognitív képeségeik.

Az iskolás létforma első két évében a testnevelés tantárgy fő célja a mozgásformák elsajátíttatása, a mozgás örömeinek felfedeztetése, az egészséges életmódra nevelés és az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség korrekciója. A közösségi

mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a gyermek és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök kialakítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek számára a testnevelés tantárgy számos lehetőséget kínál a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztésére.

A gyógypedagógia eszköztárán, valamint az esetleges terápiás szükségleteken és lehetőségeken túl meghatározó az egyéni különbségekhez alkalmazkodó időmennyiség, a játékosság biztosítása, valamint a gyermeki kíváncsiság fenntartása/felkeltése.

I. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés	35
2.	Motoros készségfejlesztés	35
3.	Játék	40
4.	Versenyzés	30
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20
6.	Tánc	20
	Osszesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés	
Órakeret: 35 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Egészséges testi fejlődés támogatása. Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Mozgásigény felkeltése és fenntartása. A motoros képességek fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; megfigyelési és döntési képesség; testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; téri tájékozódás; a mozgás örömeinek átélése; transzfer hatások a közismereti tantárgyakra.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Gimnasztika Torna	Szökdelés, páros láb, jobb-bal, váltott láb, terpeszállás, harántterpesz, fej, törzs, ujj, kéz, kar, karhajlítás, nyújtás, körzés, labda, szalag, bordásfal, hátsó és mellső függés, döntés, fordítás, előre, oldalt.

<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alapállás, terpeszállás, kartartások, karkörzés. – Törzshajlítások előre-hátra. – Szökdelések. – Egyszerű kéziszer-gyakorlatok. – Bordásfal-gyakorlatok. – Lábgyakorlatok. – Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok. – Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. – Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban. 	
<p>Témakör: Motoros készségfejlesztés</p>	
<p>Orakeret: 35 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A testvázlat tudatosítása, lateralitás, szerialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése.</p> <p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>A közismereti tantárgyak tanulásának rehabilitációs megsegítése az észlelés, kinezetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térérzékelési képességek fejlesztésével.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése.</p> <p>Testtérkép, lateralitás, szerialitás tudatosítása.</p> <p>Szenzoros integráció fejlesztése.</p> <p>Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; mozgás sebességének és irányának érzékelése; testrészek, testhelyzetek ismerete; saját test elfogadása.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p><i>Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i></p> <p><i>Atlétikai elemek</i></p> <p><i>Torna</i></p> <p>A talajtorna és az atlétika alapmozgásai</p>	<p>test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, labda, kocka, babalengetés, medence, siklás, buborék, járás, távolság, futás, séta, sebesség, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, forgás, gurulás,</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánzással. – Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel. – Egyszerű játéktárgyak felismerése tapintás útján. – Célzott stimulációk játékok és labda adogatásával. – Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével. – Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján. – Mozgás sebesség, irány érzékelése lengetés, hintázás, gurulás alkalmával. – Futás: lassú, kötetlen. 	

- Futóiskola: sarokemelés, térdemelés, kanyarodás.
- Kötetlen futások.
- Rövid, gyors futások.
- Akadályfutások (a gyermekekhez adaptált akadályokkal).
- Állórajt.
- Szökdelés egy és páros lábbal; helyben és haladva.
- Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok.
- Támaszok tornaszámoly alkalmazásával.
- Guruló átfordulás.
- Tornapadon járás, fordulatok.
- Függés bordásfalon.
- Négykézláb járás.
- Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás.
- Guruló átfordulás előre– egyedi megsegítéssel.
- Függeszédés bordásfalon és kötélén.
- Egyensúly gyakorlatok.
- Járás lábujjon, talpélen, gördülő sarkon.
- Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés.
- Kötélugrás.
- Helyből távolugrás.
- Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlése – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba.

Témakör: Játék

Órakeret: 40 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.

Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása.

Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása.

Csapatszellemre, sportszerűségre nevelés.

Együttműködés, kooperáció elősegítése.

Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése.

Versenyszellem kialakítása és fenntartása.

Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd”-mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcátűrés; győzelem sportszerű megélése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Futó és fogójátékok – fogócska, macska és egerek stb.</i></p> <p><i>Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb.</i></p> <p><i>Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb.</i></p> <p><i>Énekes és mondókás körjátékok – népi gyermekjátékok</i></p> <p><i>Sor- és váltóversenyek</i></p> <p><i>Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével</i></p> <p><i>Labdajátékok, versenyek</i></p> <p><i>A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében.</i></p> <p><i>Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumilabda, kislabda, gyóglabdák, kosárlabda, futball labda</i></p>	<p>fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, labda (gumi-, tenisz-, pingpong-, kosár-, röp-, kézi-, gyógy-, futball-), gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felső fogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül. – Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. – Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója – Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. – Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. – Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata. – Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal. – Gurítások, dobások célba, irányba, – Feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással. – Labdaiskola falnál. – Labda adogatása körben, zene ritmusára. – Kétkezes alsó és kétkezes felső labdafogás. – Páros labdázás. – Érkező labda megfogása és továbbadása társnak. – Labdaátvétel. – Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (kidobó, Jancsi a körben, labdacica gurítással stb.). 	

Témakör: Versenyzés	
Órakeret: 30 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> mozgáskoordináció; társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd” mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcűrész; győzelem; sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; döntésképeség; reagáló képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Futó és ugróversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny Labdás versenyek Kosárra dobó verseny Labdavezetési verseny Kidobó játék Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny</p>	<p>Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, a játékok, sportágak neve, labdák neve, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. – Sor-és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. 	

Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	
Órakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és élvezete; döntésképeség; gyors reagálás; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Relaxációs gyakorlatok Testi-lelki higiéné Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése Az úszás elemei <i>Természetben űzhető sportok</i> Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%-át töltsék szabadban a tanulók. A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i></p>	<p>pihenés, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, egészséges és nem egészséges étel, káros anyag, szabad tér, szabad levegő, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. – Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlatának javítása. – Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. – Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés. – A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. – A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. – Testtartásjavító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	

Témakör: Tánc	
Órakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A mozgásnyelv megalapozása. Testtudat, mozgás, mozdulatlanág érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás javítása. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Csoportos játék- és megjelenítő képesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. Muzikalitás fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Mozgás-narráció</i></p> <p>Mozgásos dramatikus játékok</p> <p>Kézi játékok</p> <p><i>Tematikus mozgások</i></p> <p><i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i></p>	<p>térirány, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, gyermekdal, népdal, hegedű, citera.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. – Közös cselekvés tanári narrációra. – Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése. – Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. 	

2. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés	35
2.	Motoros készségfejlesztés	35
3.	Játék	40
4.	Versenyzés	30
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20
6.	Tánc	20
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés

Orakeret: 35 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).

A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal.

Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása.

Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.

Egészséges testi fejlődés támogatása.

Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése.

Motorikus képességek fejlesztése.

Mozgásigény felkeltése és fenntartása.

A motoros képességek fejlesztése.

Képességfejlesztési fókuszok: felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; megfigyelési és döntési képesség; testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; téri tájékozódás; a mozgás örömeinek átélése; transzfer hatások a közismereti tantárgyakra.

Fejlesztési ismeretek**Fogalmak**

Gimnasztika

Torna

Szökdelés, páros láb, jobb-bal, váltott láb, terpeszállás, harántterpesz, fej, törzs, ujj, kéz, kar, karhajlítás, nyújtás, körzés, labda, szalag, bordásfal, hátsó és mellső függés, döntés, fordítás, előre, oldalt.

Fejlesztési tevékenységek:

- Alapállás, terpeszállás, kartartások, karkörzés.
- Törzshajlítások előre-hátra.
- Szökdelések.
- Egyszerű kéziszer-gyakorlatok.
- Bordásfal-gyakorlatok.
- Lábgyakorlatok.
- Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok.
- Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés.

– Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban.	
Témakör: Motoros készségfejlesztés	
Órakeret: 35 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A testvázlat tudatosítása, lateralitás, szerialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése.	
A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.	
Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.	
A közismereti tantárgyak tanulásának rehabilitációs megsegítése az észlelés, kinezetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térérzékelési képességek fejlesztésével.	
Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése.	
Testtérkép, lateralitás, szerialitás tudatosítása.	
Szenzoros integráció fejlesztése.	
Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban.	
<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; mozgás sebességének és irányának érzékelése; testrészek, testhelyzetek ismerete; saját test elfogadása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<i>Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i>	test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül,
<i>Atlétikai elemek</i>	labda, kocka, babalengetés, medence,
<i>Torna</i>	siklás, buborék, járás, távolság, futás, séta,
<i>A talajtorna és az atlétika alapmozgásai</i>	sebesség, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, forgás, gurulás,
Fejlesztési tevékenységek:	
– Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánzással.	
– Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel.	
– Egyszerű játéktárgyak felismerése tapintás útján.	
– Célzott stimulációk játékok és labda adogatásával.	
– Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével.	
– Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján.	
– Mozdulás sebesség, irány érzékelése lengetés, hintázás, gurulás alkalmával.	
– Futás: lassú, kötetlen; hosszú egyenletes; változó iramú.	
– Futóiskola: sarokemelés, térdemelés, kanyarodás, alakzatok.	
– Kötetlen futások.	
– Rövid, gyors futások.	
– Akadályfutások (a gyermekekhez adaptált akadályokkal).	
– Állórajt.	
– Szökdelés egy és páros lábbal; helyben és haladva.	
– Szökdelés akadály felett (a gyermekekhez adaptált akadályokkal).	
– Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok.	
– Támaszok tornaszámoly alkalmazásával.	

- Guruló átfordulás.
- Alacsony tornaszekrényre felugrás, leugrás – átugrás (5 ütemben: támasz, feltérdelés, felguggolás, felállás, leugrás).
- Tornapadon járás, fordulatok.
- Függés bordásfalon, gyűrűn, lengés gyűrűn.
- Gyertya kartámasszal.
- Testsúly megtartása támaszban karhajlítással.
- Négykézláb járás.
- Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás.
- Guruló átfordulás előre-hátra – egyedi megsegítéssel.
- Tarkóállás segítségével.
- Függeszkedés bordásfalon és kötélén.
- Gyűrűn hintázás.
- Egyensúly gyakorlatok.
- Járás lábujjon, talpélen, gördülő sarkon.
- Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés.
- Kötélugrás.
- Helyből és rövid rohammal távolugrás.
- Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlése – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba.

Témakör: Játék

Orakeret: 40 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.

Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása.

Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása.

Csapatszellemre, sportszerűségre nevelés.

Együttműködés, kooperáció elősegítése.

Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése.

Versenyszellem kialakítása és fenntartása.

Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd”-mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcűrés; győzelem sportszerű megélése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Futó és fogójátékok – fogócska, macska és egerek stb.</i></p> <p><i>Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb.</i></p> <p><i>Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb.</i></p> <p><i>Énekes és mondókás körjátékok – népi gyermekjátékok</i></p> <p><i>Sor- és váltóversenyek</i></p> <p><i>Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével</i></p> <p><i>Labdajátékok, versenyek</i></p> <p><i>A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében.</i></p> <p><i>Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumilabda, kislabda, gyógylabdák, kosárlabda, futball labda</i></p>	<p>fogócska körjáték sorsverseny, váltóverseny labda (gumi-, tenisz-, pingpong-, kosár-, röp-, kézi-, gyógy-, futball-), gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felső fogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül. – Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. – Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója – Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. – Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. – Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata. – Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal. – Gurítások, dobások célba, irányba, – feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással. – Labdaiskola falnál. – Labda adogatása körben, zene ritmusára. – Kétkezes alsó és kétkezes felső labdafogás. – Egykezes felső dobás gyakorlása falnál. – Páros labdázás. – Érkező labda megfogása és továbbadása társnak. – Labdaátvétel. – Labdavezetés. – Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (kidobó, Jancsi a körben, labdacica gurítással stb.). 	

Témakör: Versenyzés	
Orakeret: 30 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. Képességfejlesztési fókuszok: mozgáskoordináció; társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd” mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcűrész; győzelem; sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; döntésképeség; reagáló képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Futó és ugróversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny Labdás versenyek Kosárra dobó verseny Labdavezetési verseny Kidobó játék Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny</p>	<p>Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, a játékok, sportágak neve, labdák neve, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. – Sor-és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. 	
Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	
Orakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása.</p>	

<p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és élvezete; döntésképeség; gyors reagálás; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Testi-lelki higiéné</p> <p>Relaxációs gyakorlatok</p> <p>Testi-lelki higiéné</p> <p>Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése</p> <p><i>Természetben űzhető sportok</i></p> <p>Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%-át töltsék szabadban a tanulók.</p> <p>A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek.</p> <p>Túra – balesetvédelem: kullancsveszély</p> <p><i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i></p>	<p>pihenés, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, egészséges és nem egészséges étel, káros anyag, szabad tér, szabad levegő, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. – Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlatának javítása. – Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. – Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés. – A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. – A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. – Testtartásjavító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	
<p>Témakör: Tánc</p>	
<p>Órakeret: 20 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A mozgásnyelv megalapozása.</p> <p>Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése.</p> <p>Térbeli alkalmazkodás javítása.</p> <p>Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése.</p> <p>A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése.</p> <p>Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése.</p> <p>Helyes testtartás kialakítása és automatizálása.</p> <p>Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása.</p> <p>Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására.</p> <p>A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése.</p>	

<p>Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Csoportos játék- és megjelenítő képesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. Muzikalitás fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok Kézi játékok <i>Tematikus mozgások</i> <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i></p>	<p>térirány, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, gyermekdal, népdal, hegedű, citera.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. – Közös cselekvés tanári narrációra. – Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése. – Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – az alapvető biztonsági szabályok betartására, – testrészei megnevezésére, – testhelyzetének és a testhelyzet változásainak érzékelésére, – szökdelésekre, alap-, terpesz-, és harántállás, valamint nyak-, kar-, törzshajlítás és -körzés végzésére, ülő, fekvő testhelyzet elfoglalására (vezényszóra, bemutatás után és/vagy segítséggel), – a járás és futás közötti különbség gyakorlati differenciálására, – a tanult játékok nevének felismerésére, – empirikus szinten felismerni a labda mozgásának sajátosságait, – az alapvető higiénés követelmények betartására, a mozgás és játék élvezetére. 	

3–4. évfolyam

A 3–4. évfolyamon a testnevelés tantárgy fő célja a mozgásformák elsajátíttatása, a mozgás örömeinek megélése, az egészséges életmódra nevelés. Az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, a kondicionális és a koordinációs képességek fejlesztése az ismeretek koncentrikus bővítésével együtt történik.

Fokozott figyelmet kell fordítani az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség korrekciójára. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a gyermek és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök kialakítása a feladat.

3. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés	35
2.	Motoros készségfejlesztés	35
3.	Játék	40
4.	Versenyzés	30
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20
6.	Tánc	20
	Osszesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés	
Órakeret: 35 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A motoros képességek fejlesztése.	
A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).	
A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal.	
Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása.	
Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.	
Egészséges testi fejlődés támogatása.	
Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése.	
Motorikus képességek fejlesztése.	
Mozgásigény felkeltése és fenntartása.	
Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erő kifejtés és szabályozás képessége.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Gimnasztika	Alsó, felső, magas, mély, ütem, fekvőtámasz, nyújtott ülés, törzsemelés és -

Torna	döntés, bokafogás, hintázás (bölcső), malomkörzés, tölcserkörzés, ugrókötel, súlyzó, tornabot, buzogány, tornapad, zsámoly.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-, kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben. – Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. – Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban; – Hajlított tartások: <ul style="list-style-type: none"> – csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez. – Fogásmódok: alsó-és felsőfogás, madárfogás. – Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt. – Mellső fekvőtámasz. – Egyszerű társas és kéziszer- (labda, kötel) gyakorlatok – Szergyakorlatok: pad, zsámoly, bordásfal. – Bordásfalgyakorlatok. – Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés, – emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások. – Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok. 	
Témakör: Motoros készségfejlesztés	
Orakeret: 35 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása.</p> <p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> pontos reakciók szóbeli instrukciókra; döntésképeség; szociális képességek; testhelyzet-érzékelési képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak

<p>Szenzomotoros koordináció</p> <p>Rendgyakorlatok</p> <p>Torna</p> <p>Atlétika</p> <p>Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal</p> <p>Kötélugrás különféle fajtái</p> <p>Magasugrás és távolugrás elemei</p> <p>Kislabdahajítás</p> <p>Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai</p>	<p>térköz, távköz, vonal, oszlop, menetelés, lépésváltás, tenyér, oldalsó középtartás, fejjállás, kézállás, híd, függés, tigrisbukfenc, tarkóállás, szekrényugrás, futó- és ugróiskola, váltófutás, hajítás, keresztlépés, dobbantás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása. – Térköz, távköz, takarás, igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba. – Nyitódás, felzárkózás. – Testfordulatok helyben, ugrással. – Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése. – Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban. – Támaszgyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen. – Guruló átfordulás előre-hátra. – Gyűrűn és bordásfalán függő gyakorlatok. – Egyensúly-gyakorlatok. – Futásfajták gyakorlása. – Kötélugrás különféle fajtáinak gyakorlása. – Magasugrás és távolugrás elemeinek gyakorlása. – Kislabdahajítás állóhelyből. – Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon. 	
<p>Témakör: Játék</p>	
<p>Órakeret: 40 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.</p> <p>Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása.</p> <p>Csapatszellemre, sportszerűségre nevelés.</p> <p>Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Együttműködés, kooperáció elősegítése.</p> <p>Siker és kudarc elviselésének képessége.</p> <p>Versenyszellem kialakítása és fenntartása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>

<p><i>Labdás játékok</i></p> <p>Dobó és elfogó játékok</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben</p> <p>Átadások helyben és mozgás közben</p> <p>Célba rúgó és célba dobó játékok</p> <p>Zsinórlabda és labdarúgás elemei</p> <p><i>Futáson alapuló játékok</i></p> <p>Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel</p> <p>Sor- és váltóversenyek</p> <p><i>Népi gyermekjátékok</i></p> <p><i>Küzdősportok elemei</i></p>	<p>játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó, cselezés, célba dobás, labdavezetés, kikerülés, átvétel. játékok neve, szabály, játékok neve, szabály, játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó</p>
---	--

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül. – Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. – Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója. – Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. – Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. – Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata. 	
Témakör: Versenyzés	
Orakeret: 30 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.	
A sportoló mint példakép megjelenítése.	
Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; kudarctűrés; győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; szociális kompetenciák; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Futó és ugróversenyek</i></p> <p>Sorversenyek</p> <p>Váltóversenyek</p> <p>Futóverseny</p> <p>Ugróiskola</p> <p>Kötélugrás-verseny</p> <p><i>Labdás versenyek</i></p> <p>Kosárra dobó verseny</p> <p>Labdavezetési verseny</p> <p>Kidobó játék</p> <p>Kézilabda alapmozgásaiból összeállított versenyek</p> <p>Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny</p> <p><i>A sportági versenyek alapjai</i></p> <p>A versenyfeladatok, labda és labda nélküli sportági versenyek egyre nehezebb formái, közelítve a valódi sportági versenyekhez.</p>	<p>Páros fogó, sorverseny, váltóverseny, kötélugró verseny. labda, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, kidobós, zsinórlabda, kosárlabda, futball, sportág, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
– Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal.	

<ul style="list-style-type: none"> – Sor- és váltóversenyek szabályinak megismerése és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. – A sportoló mint példakép elfogadása. 	
Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	
Orakeret: 20 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés.	
Relaxációs gyakorlatok mint az önségítés eszközeinek tudatosítása.	
Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.	
A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése.	
A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.	
A tanulók betegsegtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.	
A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása.	
<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; döntésképeség; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Testi-lelki egészség</p> <p>Relaxációs gyakorlatok</p> <p>Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata</p> <p>Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat.</p> <p>Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése</p> <p><i>Természetben űzhető sportok</i></p> <p>Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi</p> <p>Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem</p> <p>Kocogás</p> <p>Kerékpározás</p> <p><i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i></p>	<p>higiéné, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, tápláló étel, hizláló étel, egészségre káros anyag, szabad tér, természet, időjárás, túra, káros napsugárzás, kullancs, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. – Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlása. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. – A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Testtartás-javító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	
Témakör: Tánc	
Orakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok <i>Tematikus mozgások</i> <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> Fiú és lány szerepek a táncban	Térirány, hanyattfekvés, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem, orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, csárdás, rida, gyermekdal, népdal, hegedű, citera, forgás, utánlépés, keresztlépés
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kézjátékok. – Közös cselekvés tanári narrációra. – Közös cselekvés tanulói narrációra. – Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. – Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. – Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel. – Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. – Metrum, tempó, ritmus érzékelése. 	

4. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés	35
2.	Motoros készségfejlesztés	35
3.	Játék	40
4.	Versenyzés	30
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20
6.	Tánc	20
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés**Órakeret: 35 óra****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

A motoros képességek fejlesztése.

A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).

A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal.

Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása.

Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.

Egészséges testi fejlődés támogatása.

Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése.

Motorikus képességek fejlesztése.

Mozgásigény felkeltése és fenntartása.

Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és szabályozás képessége.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Gimnasztika Torna	Alsó, felső, magas, mély, ütem, fekvőtámasz, nyújtott ülés, törzsemelés és -döntés, bokafogás, hintázás (bölcső), malomkörzés, tölcsérkörzés, ugrókötel, súlyzó, tornabot, buzogány, tornapad, zsámoly.

Fejlesztési tevékenységek:

- Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-, kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben.
- Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés.
- Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban;
- Hajlított tartások:
csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez.
- Fogásmódok: alsó-és felsőfogás, madárfogás.

<ul style="list-style-type: none"> – Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt. – Mellső fekvőtámasz. – Egyszerű társas és kéziszer- (labda, kötél) gyakorlatok – Szergyakorlatok: pad, számoly, bordásfal. – Bordásfalgyakorlatok. – Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés, – emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások. – Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok. 	
Témakör: Motoros készségfejlesztés	
Órakeret: 35 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása. A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. Képességfejlesztési fókuszok: pontos reakciók szóbeli instrukciókra; döntésképeség; szociális képességek; testhelyzet-érzékelési képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Szenzomotoros koordináció</i></p> <p><i>Rendgyakorlatok</i></p> <p><i>Torna</i></p> <p><i>Atlétika</i></p> <p>Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal</p> <p>Kötélugrás különféle fajtái</p> <p>Magasugrás és távolugrás elemei</p> <p>Kislabdahajítás</p> <p>Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai</p>	<p>térköz, távköz, vonal, oszlop, menetelés, lépésváltás, tenyér, oldalsó középtartás, fejállás, kézállás, híd, függés, tigrisbukfenc, tarkóállás, szekrényugrás, futó- és ugróiskola, váltófutás, hajítás, keresztlépés, dobbantás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása. – Térköz, távköz, takarás, igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba. – Nyitódás, felzárkózás. – Testfordulatok helyben, ugrással. – Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése. – Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban. – Támaszgyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen. – Guruló átfordulás előre-hátra. – Gyűrűn és bordásfalon függő gyakorlatok. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Egyensúly-gyakorlatok. – Futásfajták gyakorlása. – Kötélugrás különféle fajtáinak gyakorlása. – Magasugrás és távolugrás elemeinek gyakorlása. – Kislabdahajtás állóhelyből és keresztlépéssel. – Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon. 	
Témakör: Játék	
Órakeret: 40 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.	
Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása.	
Csapatszellemre, sportszerűségre nevelés.	
Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása.	
Együttműködés, kooperáció elősegítése.	
Siker és kudarc elviselésének képessége.	
Versenyszellem kialakítása és fenntartása.	
Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<i>Labdás játékok</i> Dobó és elfogó játékok Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben Átadások helyben és mozgás közben Célba rúgó és célba dobó játékok Zsinórlabda és labdarúgás elemei <i>Futáson alapuló játékok</i> Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel Sor- és váltóversenyek <i>Népi gyermekjátékok</i> <i>Küzdősportok elemei</i>	játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó, cselezés, célba dobás, labdavezetés, kikerülés, átvétel. játékok neve, szabály, játékok neve, szabály, játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül. – Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. – Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója. – Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. – Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. – Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata. 	

Témakör: Versenyzés	
Órakeret: 30 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; kudarctűrés; győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; szociális kompetenciák; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Futó és ugróversenyek</i> Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny <i>Labdás versenyek</i> Kosárra dobó verseny Labdavezetési verseny Kidobó játék Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny <i>A sportági versenyek alapjai</i> A versenyfeladatok, labda és labda nélküli sportági versenyek egyre nehezebb formái, közelítve a valódi sportági versenyekhez.</p>	<p>Páros fogó, sorverseny, váltóverseny, kötélugró verseny. labda, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, kidobós, zsinórlabda, kosárlabda, futball, sportág, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. – Sor- és váltóversenyek szabályinak megismerése és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. – A sportoló mint példakép elfogadása. 	
Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	
Órakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.</p>	

<p>A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; döntésképeség; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Testi-lelki egészség Relaxációs gyakorlatok Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése <i>Természetben űzhető sportok</i> Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem Kocogás Kerékpározás, görkorcsolyázás <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i></p>	<p>higiéné, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, tápláló étel, hizlaló étel, egészségre káros anyag, szabad tér, természet, időjárás, túra, káros napsugárzás, kullancs, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. – Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlása. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok – A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. – Testtartás-javító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	
<p>Témakör: Tánc</p>	
<p>Órakeret: 20 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése.</p>	

<p>A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p><i>Mozgás-narráció</i></p> <p style="padding-left: 40px;">Mozgásos dramatikus játékok</p> <p><i>Tematikus mozgások</i></p> <p><i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i></p> <p>Fiú és lány szerepek a táncban</p>	<p>Tériorány, hanyattfekvés, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem, orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, csárdás, rida, gyermekdal, népdal, hegedű, citera, forgás, utánlépés, keresztlépés</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kézjátékok. – Közös cselekvés tanári narrációra. – Közös cselekvés tanulói narrációra. – Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. – Testtudat, mozgás, mozdulatlanág érzékelése. – Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel. – Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. – Metrum, tempó, ritmus érzékelése. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni és használni a legfontosabb kézi- és tornaszereket, – vezényszóra egyszerű mozgás(sor)végrehajtására, – tartáshelyzetek felvételére, – irány, ütem tartására, – labdával irányított dobások, rúgások kivitelezésére, – a játékszabályok betartására, – aktív részvételre a közös játékokban, – a gyakorolt mozgáselemek, sportágak szabad térben, más körülmények közötti alkalmazására, – teste és ruházata tisztán tartására, – a minőségi ételek felismerésére, – egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzésére, – egyszerű tánclépés utánzására bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján, gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra játék és körtánc során. 	

Felső tagozat

Helyi tanterv

Magyar nyelv és irodalom 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az egyéni, a közösségi, a társadalmi kommunikáció alapja a magyar nyelv ismerete és használata. A nyelv kultúrát formál, őriz és közvetít. A nyelv az emberi kommunikáció, a gondolkodás, a tanulás, az önismeret kibontakozásának közege, előfeltétele és legfőbb eszköze. Kulcsszerepe van a kulturális önazonosság, tudatosság és kifejezőképesség, az erkölcsi, az esztétikai, a történeti és a mérlegelő érzék kialakításában. Az anyanyelvi készségek birtoklása segíti a társadalom közösségeiben való aktív részvételt. A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy legalapvetőbb célja az anyanyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása, illetve fejlesztése, valamint az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása.

A magyar nyelv a tanulás célja és az ismeretszerzés eszköze is. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és - gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése, a jövőbeni tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben, az élethosszig tartó tanulás során használható olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése. A kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését növelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése.

Az irodalmi nevelés feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához felső tagozatban a tantárgy az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre.

Az alapozásban építeni kell a tanulók tapasztalatszerzésére, a fogalmak tartalmának lassú érlelésére, az értelmes és fejlesztő célú gyakoroltatásra. A pedagógus feltérképezi a tanulók egyéni fejlesztési szükségleteit. Kellő időt enged a tanulási feladatok pszichológiai feltételeinek beéréséhez, és személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel esélyt teremt a sikeres iskolai pályafutás, valamint az élethosszig tartó tanulás biztonságos megalapozásához. Az eszközszintű olvasás elsajátíttatása, az önkifejező írás megszerettetése, a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárának megismertetése, használatának megerősítése szintén a tantárgy tanításának célja és feladata.

A tantárgy feladatai közé tartozik a vizuális észlelés és differenciálás, auditív észlelés és differenciálás, fonematikus észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analízis-szintetizáló képesség, ritmus, mozgás, finommotorika és a szem-kéz koordináció fejlesztése. A kommunikációs képességek fejlesztése, különféle élethelyzetekben az aktív és passzív szókincs-gazdagítás, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés gyakorlása, továbbá a tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási

helyzetben és a spontán beszédben is. Mindezek során megvalósul az önkorrekciós képesség fejlesztése, a hibakeresés, -javítás, a helyesírási problémahelyzetek felismertetése.

Kiemelt feladat az önismeret erősítése, lehetőséget teremtve a véleménynyilvánításra, mások véleményének meghallgatására. A szövegtartalom visszaadásának gyakorlása különféle kommunikációs eszközökkel történik, fokozódó önállósággal valósul meg.

Az írás eszközzintű használata, a helyesírási készség fejlesztése, továbbá a rendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok figyelembe vételével valósul meg.

Az iskolai oktatás, nevelés a sérülésből, a fogyatékossgból eredő tanulási nehézségek leküzdését, a jól működő funkciók továbbfejlődését individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával támogatja.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyban az ismeretek és a fejlesztési követelmények felhasználásánál, továbbá az irodalmi művek feldolgozásánál ajánlott figyelembe venni a tanulók közösség összetételét, az írás, olvasás technikájának elsajátításában megjelenő egyéni különbségeket, a kommunikációs készség eltérő sajátosságait.

5–6.évfolyam

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével történik, a nyelv funkcióinak megfelelően.

A nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével a tárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók az egyéni képességeikhez igazodóan, megfelelő szinten tudják alkalmazni a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önértékeléshez.

5. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	18
2.	Olvasás és az írott szöveg megértése	15
3.	Írás, szövegalkotás	15
4.	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	60
5.	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	60
	Rendszerezés, ismétlés	12
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	
Órakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. Egyéni képességhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, a tanult elemek beépítése a társas kapcsolatokba. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Beszédtechnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a helyes beszédlegzés – megfelelő beszédhang, hanglejtés – pontos artikuláció – ritmus, tempó – időtartam – hangsúly, hangerő – szünet – a kommunikáció céljának megfelelő beszéd <p>Metakommunikáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mimika, – testtartás, – távolságtartás – tekintet <p>Beszédkészség</p> <p>Kommunikációs helyzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kapcsolatfelvétel, – kapcsolattartás, – vélemény- és szándéknyilvánítás, – vita, – kérés, – kérdés 	<p>Artikuláció, beszédértés, beszédlegzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. – A beszélő szándékának megértése. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. – Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. 	

<ul style="list-style-type: none"> – A reprodukív beszéd gyakorlása, memoriterek tanulása. – Tanult szövegek kifejező tolmácsolása. – Főfogalom alá rendezés, értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazása. – Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízis-szintetizálás, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. – Vers- és prózamonadás. 	
Témakör: Olvasás és az írott szöveg megértése	
Órakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Tények, adatok, információk felismerésében az önállóság növelése. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása, erősítése. A könyvekből történő tanulás megalapozása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés az olvasott szöveg értelmezése során. Figyelem. Auditív észlelés: szövegemlékezet.</p> <p>Emlékezet: olvasottak felidézése. Motiváció fenntartása, fejlesztése az olvasott szövegek megfelelő megválasztásával. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás.</p> <p>Kreatív szövegalkotás.</p> <p>Tanulást segítő eljárások.</p> <p>Szövegfeldolgozás.</p> <p>Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.</p>	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás.</p> <p>Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással, – a szövegből – adott szempontok alapján – adatok kiemelése. – Törekvés önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. – Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. – Az információs kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. – A könyv mint információforrás értékének felismerése. – Különböző szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek hangos olvasása. – Az olvasott szöveg adott szempontok szerinti tagolása, lényegkiemelés, tömörítés, adatkeresés. Felolvasás, az olvasottak ismertetése. – Ismeretszerzés a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése. – Érdeklődésének megfelelő könyv választása. – Adatkeresés, adatgyűjtés. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. 	
Témakör: Írás, szövegalkotás	
Órakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>Írásbeli kifejezőképesség megerősítése, az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Az írás eszközjellegű használatának kialakítása. Önellenőrzés fejlesztése. A helyesírás fejlesztése: másolással, látó-halló tollbamondással, emlékezetből írással. Saját és</p>	

<p>mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően. Képességfejlesztési fókuszok: Finommotorika fejlesztése írásmozgással. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Hallási figyelem fejlesztése: diktálás utáni írás.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Reproduktív írás Félig produktív írás A szöveg nyelvi jellegzetességei Szövegalkotás, szöveg-átalakítás Leíró és elbeszélő jellegű szövegek (fogalmazás). Elbeszélés jellegű szöveg tagolódása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bevezetés – tárgyalás – befejezés. <p>Cím szerepe. Hír (hirdetés). Leírás irodalmi és ismeretterjesztő szövegekben. Jellemzés tipikus jegyei. Jellemzés szerkezete. Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog</p>	<p>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, jellemzés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Néhány mondatos szöveg önálló alkotása. – Emlékezetből való írás. – Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazása. – Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén vagy önellenőrzéskor, javításkor a megfelelő segédkönyvek használata – tanári segítséggel. – Hibátlan (betűkihagyás és betűcsere nélküli) másolás, szavak, mondatok, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írása. – Feladatlapok, táblázatok kitöltése, postai űrlapok kitöltése; vázlatkészítés tanulása. – Hangutánzó, hangulatfestő szavak, szólások, közmondások, idézetek beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílushatásuk megfigyelése. – Mondatok bővítése, változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele. – A tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával írásbeli szöveg alkotása. – Elbeszélő jellegű szöveg jellemző jegyeinek felismerése, gyűjtése. – Szöveg átalakítása: – bővítéssel: díszítő jelzők használata, 	

<ul style="list-style-type: none"> – szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés. – Elbeszélő jellegű szöveg alkotása írásban – Címalkotás. – Meghívó, hír, hirdetés gyűjtése, megfigyelése, készítése. – Leírás készítése, átalakítása bővítéssel, szűkítéssel. – Olvasottakról vázlat készítése. – Jellemzésből leírás, elbeszélés megfogalmazása, rögzítése. 	
Témakör: Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	
Órakeret: 60 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásának fejlesztése. Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátíttatása.	
Képességfejlesztési fókuszok: Akusztikus figyelem: helyesírási szabályok. Szerialitás: betűrend.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>BETŰK:</p> <p>Magánhangzók, mássalhangzók.</p> <p>Szótőhöz kapcsolódó toldalékok hangrendjének, illeszkedésének szabálya.</p> <p>A mássalhangzók egymásra hatása a beszédben, írásban (hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés).</p> <p>SZÓELEMÉK, SZAVAK:</p> <p>Szófajok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – főnév – melléknév – számnév – névmás – ige. <p>Szófajok, szavak mondatbeli funkciója.</p>	<p>Beszédhang, magánhangzó, mássalhangzó, szóelem, hangalak és jelentés, szókinccs, szófaj, helyesírási szabály.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Csoportosítás, válogatás, vizsgálódás. – Betűrend készítése, lexikon használata. Elválasztás szabályainak alkalmazása. – Szavak csoportosítása szófajuk, jelentéstartalmuk alapján. Gyűjtés, csoportosítás. – Szavak átalakítása: <ul style="list-style-type: none"> – képzéssel – jelezéssel – ragozással. – Helyes szórend meghatározása. – Helyes hangsúly gyakorlása. 	

Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	
Órakeret:60 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás készséggé alakítása, fejlesztése. A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése. Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése. Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondanivaló megfigyelése. Szókincsbővítés.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>MŰNEMEK: LÍRA, EPIKA, DRÁMA MŰNEM: LÍRA, MŰFAJ: DAL Feldolgozásra ajánlott művek: Petőfi Sándor: – Füstbe ment terv – Reszket a bokor, mert... MŰNEMEK: EPIKA MŰFAJ: MESE, MŰMESE Feldolgozásra ajánlott művek: Az égig érő fa (magyar népmese) Tündérszép Ilona és Árgyélus (magyar népmese) Attila földje (magyar népmese) Válogatás a magyar népmese gyűjteményből. BIBLIAI TÖRTÉNETEK: Feldolgozásra ajánlott történetek: A világ teremtése Az édenkerti történet Noé és a bárka Jézus születése, A betlehemi királyok ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNY: Petőfi Sándor: János vitéz REGÉNY: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk. DRÁMA: A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése.</p>	<p>Líra, epika, dráma, dal, népdal, mese, népmese, vers, próza, elbeszélő költemény, regény, rím, memoriter</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Az irodalmi művek elemzése, értelmezése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése.
- Irodalmi művek műfaji jellemzőinek felismerése.
- Az egyes műnemek jellemző jegyeinek felismerése.
- Az irodalmi kifejezésformák, a költői eszközök, az irodalmi szövegek szerkezetének megismerése.
- Az alapvető emberi viselkedés- és magatartásformák, érzések, lelkiállapotok, hangulatok, erkölcsi fogalmak és értékek, a valóság és a képzelet, a szocializációs és a társadalmi kérdések irodalmi ábrázolási módjainak megismerése.
- A vers tartalma alapján a költői szándék, a vers hangulatának megfogalmazása. Összecsendő sorok jelölése. A versben az ismétlődő sorok, kifejezések felismerése.
- Összehasonlítás.
- A vers ritmusának különböző módon történő bemutatása, jelzése.
- Vers képszerűségének felismerése, egy-egy kép szóbeli „leírása”, illusztrálása.
- A költői jelzők és költői képek felismerése.
- Szöveg, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása.
- A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása.
- A tanuló saját véleményének (szándék, hangulat) a szövegből vett idézetekkel való indoklása. Irodalmi kifejezésformákból válogatás, a szövegek felhasználása, „beépítése” saját szövegalkotáshoz.
- Egy-egy szöveg (- részlet) bemutatása (szerepjáték, szituációs játék, felolvasás).
- Színházlátogatás (dráma).

6. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	10
2.	Olvasás és az írott szöveg megértése	7
3.	Írás, szövegalkotás	7
4.	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	60
5.	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	60
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	
Orakeret: 10 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. Egyéni képességhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, a tanult elemek beépítése a társas kapcsolatokba. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Beszédtechnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a helyes beszédleghzés – megfelelő beszédhang, hanglejtés – pontos artikuláció – ritmus, tempó – időtartam – hangsúly, hangerő – szünet – a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. <p>Metakommunikáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mimika, – testtartás, – távolságtartás – tekintet. <p>Beszéd(meg)értés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szavak – mondatok – szöveg szintjén. <p>Beszédkészség.</p> <p>Kommunikációs helyzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kapcsolatfelvétel, – kapcsolattartás, – vélemény- és szándéknyilvánítás, – vita, – kérés, 	<p>Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.</p>

– kérdés	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. – A beszélő szándékának megértése. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. – Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. – A reproductív beszéd gyakorlása, memoriterek tanulása. – Tanult szövegek kifejező tolmácsolása. – Főfogalom alá rendezés, értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazása. – Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízis-szintetizálás, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. – Vers- és prózamondás. 	
Témakör: Olvasás és az írott szöveg megértése	
Órakeret: 7 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Tények, adatok, információk felismerésében az önállóság növelése. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása, erősítése. A könyvekből történő tanulás megalapozása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés az olvasott szöveg értelmezése során. Figyelem. Auditív észlelés: szövegemlékezet.</p> <p>Emlékezet: olvasottak felidézése. Motiváció fenntartása, fejlesztése az olvasott szövegek megfelelő megválasztásával. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás.</p> <p>Kreatív szövegalkotás.</p> <p>Tanulást segítő eljárások.</p> <p>Szövegfeldolgozás.</p> <p>Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.</p>	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás.</p> <p>Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással, – a szövegből – adott szempontok alapján – adatok kiemelése. – Törekvés önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. – Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. – Az információs kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. – A könyv mint információforrás értékének felismerése. – Különböző szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek hangos olvasása. – Az olvasott szöveg adott szempontok szerinti tagolása, lényegkiemelés, tömörítés, adatkeresés. Felolvasás, az olvasottak ismertetése. – Ismeretszerzés a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Érdeklődésének megfelelő könyv választása. – Adatkeresés, adatgyűjtés. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. 	
Témakör: Írás, szövegalkotás	
Orakeret: 7 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Írásbeli kifejezőképesség megerősítése, az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Az írás eszközjellegű használatának kialakítása. Önellenőrzés fejlesztése. A helyesírás fejlesztése: másolással, látó-halló tollbamondással, emlékezetből írással. Saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően. Képességfejlesztési fókuszok: Finommotorika fejlesztése írásmozgással. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Hallási figyelem fejlesztése: diktálás utáni írás.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Reprodukzív írás Félig produktív írás A szöveg nyelvi jellegzetességei Szövegalkotás, szöveg-átalakítás Leíró és elbeszélő jellegű szövegek (fogalmazás). Elbeszélés jellegű szöveg tagolódása: bevezetés tárgyalás befejezés. Cím szerepe. Hír (hirdetés). Leírás irodalmi és ismeretterjesztő szövegekben. Jellemzés tipikus jegyei. Jellemzés szerkezete. Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog.	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, jellemzés.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Néhány mondatos szöveg önálló alkotása. – Emlékezetből való írás. – Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén vagy önellenőrzéskor, javításkor a megfelelő segédkönyvek használata – tanári segítséggel. – Hibátlan (betűkihagyás és betűcsere nélküli) másolás, szavak, mondatok, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írása. – Feladatlapok, táblázatok kitöltése, postai űrlapok kitöltése; vázlatkészítés tanulása. – Hangutánzó, hangulatfestő szavak, szólások, közmondások, idézetek beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílushatásuk megfigyelése. 	

- Mondatok bővítése, változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele.
- A tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával írásbeli szöveg alkotása.
- Elbeszélő jellegű szöveg jellemző jegyeinek felismerése, gyűjtése.
- Szöveg átalakítása:
  - bővítéssel: díszítő jelzők használata,
  - szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés.
- Elbeszélő jellegű szöveg alkotása írásban.
- Címalkotás.
- Meghívó, hír, hirdetés gyűjtése, megfigyelése, készítése.
- Leírás készítése, átalakítása bővítéssel, szűkítéssel.
- Olvasottakról vázlat készítése.
- Jellemzésből leírás, elbeszélés megfogalmazása, rögzítése.

Témakör: Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

Orakeret: 60 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásának fejlesztése. Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátíttatása.

Képességfejlesztési fókuszok: Akusztikus figyelem: helyesírási szabályok. Serialitás: betűrend.

Fejlesztési ismeretek

Fogalmak

SZÓSZERKEZETEK:

- alárendelő szó szerkezet
- mellérendelő szó szerkezet.

MONDATOK

Mondatok átalakítása:

- tömondat alkotása
- bővített mondat.

Mondatalkotás.

Szófajok, szavak mondatbeli funkciója.

SZÖVEG

Szövegalkotás.

szó szerkezet, alárendelő szó szerkezet
mellérendelő szó szerkezet, mondatok,
tőmondat, bővített mondat, szöveg

Fejlesztési tevékenységek:

- Szó szerkezet alkotása, átalakítása.
- Szó szerkezetek keresése, gyűjtése irodalmi szövegből.
- A szó szerkezetek felismerése a mondatokban, azok ki/beemelése a mondatokból/mondatokba.
- Mondat tagolása, tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
- Helyes hangsúly gyakorlása.
- Számbeli egyeztetés gyakorlása, ellenőrzése, javítása.
- Szövegalkotás megadott szempontok alapján. Tanári útmutatás alapján szövegalkotás,

kiegészítés, módosítás. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.	
Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	
Órakeret: 60 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás készséggé alakítása, fejlesztése. A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése.	
Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése. Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondanivaló megfigyelése. Szókincsbővítés.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
MŰNEMEK: LÍRA, EPIKA, DRÁMA MŰNEM: LÍRA, MŰFAJ: DAL Népdalok Népdalok fajtái Erdő nincsen zöld ág nélkül Láttál-e már valaha Este van már MŰNEMEK: EPIKA MŰFAJ: MESE, NÉPMESE, MŰMESE NÉPMESE: A tizenkét varjú MŰMESE: Kányádi Sándor: Mesék meséje VERSES MESE: Csukás István: Csizmás Kandúr MŰNEMEK: EPIKA NÉPBALLADA Feldolgozásra ajánlott művek: Kőmíves Kelemen; LEGENDA: Feldolgozásra ajánlott mű: Arany János: Rege a csodaszarvasról. MONDA: Feldolgozásra ajánlott művek: Lehel kürtje Mátyás-mondák ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNY: Fazekas Mihály: Lúdas Matyi ELBESZÉLÉS:	Líra, epika, dráma, dal, népdal, ballada, népballada, mese, népmese, legenda, monda, vers, próza, elbeszélés, elbeszélő költemény, regény, rím, memoriter. Erdő nincsen zöld ág nélkül Láttál-e már valaha Este van már

<p>Feldolgozásra ajánlott művek:</p> <p>Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa</p> <p>REGÉNY:</p> <p>Gárdonyi Géza: Egri csillagok</p> <p>DRÁMA:</p> <p>A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az irodalmi művek elemzése, értelmezése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése. – Irodalmi művek műfaji jellemzőinek felismerése. – Az egyes műnemek jellemző jegyeinek felismerése. – Az irodalmi kifejezésformák, a költői eszközök, az irodalmi szövegek szerkezetének megismerése. – Az alapvető emberi viselkedés- és magatartásformák, érzések, lelkiállapotok, hangulatok, erkölcsi fogalmak és értékek, a valóság és a képzelet, a szocializációs és a társadalmi kérdések irodalmi ábrázolási módjainak megismerése. – A vers tartalma alapján a költői szándék, a vers hangulatának megfogalmazása. Összecsendő sorok jelölése. A versben az ismétlődő sorok, kifejezések felismerése. – Összehasonlítás. – A vers ritmusának különböző módon történő bemutatása, jelzése. – Vers képszerűségének felismerése, egy-egy kép szóbeli „leírása”, illusztrálása. – A költői jelzők és költői képek felismerése. – Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. – A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása. – A tanuló saját véleményének (szándék, hangulat) a szövegből vett idézetekkel való indoklása. Irodalmi kifejezésformákból válogatás, a szövegek felhasználása, „beépítése” saját szövegalkotáshoz. – Egy-egy szöveg (- részlet) bemutatása (szerepjáték, szituációs játék, felolvasás). – Színházlátogatás (dráma). 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló társalgásban részt tud venni. – Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. – Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. – Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja. – Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján. – Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). – Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. – Tudja az írást kommunikációs célokra használni. – Szavakat átalakít, csoportosít, szóösszetételeket alkot, használ saját gondolatainak kifejezése érdekében. – A tanult szövszerkezeteket felismeri, gyűjti, csoportosítja. – Képes hiányos és bővített mondatot alkotni, átalakítani a közlés szándékához igazítva. 	

7-8. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja a jövőbeni tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben használható olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése, a kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését növelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése, valamint a beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció fejlesztése.

A hatékony, önálló tanulás technikái az egyéni képességekhez és tanulási stílushoz igazodva alakulhatnak ki, felkészítve a tanulót az élethosszig tartó tanulásra.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a tanulás tanítása úgy és azért jelenik meg, hogy az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el tudjuk érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését, az egész életen át tartó tanulás elemeinek megismertetését, gyakoroltatását.

A segítségkérés, segítségnyújtás különböző formáinak megismertetése irodalmi, ismeretterjesztő művekből gyűjtött példákkal történik, a társadalmi beilleszkedés segítségének érdekében.

7. évfolyam

Óraszám:	144 óra /év	4 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	9
2.	Olvasás és írott szöveg megértése	8
3.	Írás, szövegalkotás	7
4.	Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek	60
5.	Irodalmi kultúra, irodalmi szövegek értelmezése	60
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	
Órakeret: 9 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Improvizációs képesség fejlesztése. Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése. A mondatfonetikai eszközök használatának fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs készség. Vizuális és auditív emlékezet.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Vers- és prózamonadás. Tartalmi szempontú szövegelemzés. Mondatfonetikai eszközök.	Szövegelemzés, beleélő képesség, dramatizálás, helyzetgyakorlat, improvizáció.
Fejlesztési tevékenységek:	

- Az alkalomnak, a helyzetnek megfelelő szöveg alkotása, azok értékelése, értelmezése a hallgató szempontjából is.
- A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok végzése.
- Vitában való részvétel, mások véleményének tiszteletben tartásával.
- Memoriterek tanulása.
- Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével.
- Törekvés a szóbeli szövegalkotásban a változatos kifejezésformák alkalmazására.
- Hangos és néma olvasás, szövegelemzés.
- Irodalmi művek önálló és csoportos dramatizálása.
- Adott témakörben helyzetgyakorlatok, improvizációk.

Témakör: Olvasás és írott szöveg megértése

Órakeret: 8 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás. Önálló tanulás fejlesztése.

Képességfejlesztési fókuszok: Szókincsbővítés. Figyelem. Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek hallgatása, olvasása. Gondolkodás: olvasottak elemzése. Összefüggések felismerése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. Hangulati szempontú szövegelemzés. Különböző jellegű, műfajú szövegek, pl. levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek.	Szövegelemzés, közlés, szövegalkotás, illusztráció, lényegkiemelés, vázlat, jegyzet.

Fejlesztési tevékenységek:

- A közlés tartalmához és a közlő szándékához igazodó mondatfonetikai eszközök alkalmazása.
- A felolvasás szabályainak ismeretében kifejező, értelmező hangos olvasás.
- Aktív és passzív szókincs gyarapítása.
- Különböző műfajú szövegek hangos és néma olvasása.
- Tartalmi szempontú szövegelemzés.
- Hangulati szempontú szövegelemzés.
- Ábrák, illusztrációk értelmezése.
- Vélemény megfogalmazása.
- Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata.
- Versek, prózai részletek szöveghű felidézése.
- Vázlatírás, lényegkiemelés, összefoglalás, tanári irányítással jegyzetkészítés.

Témakör: Írás, szövegalkotás

Órakeret: 7 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. Törekvés erősítése az írásbeli munkák rendezettségére, pontosságára. Az egyéni fogalmazási stílus kialakításának, a választékos kifejezési formák használatának támogatása.

Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés: íráskép. Vizuális emlékezet: helyesírási

szabályok alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok	Fogalmak
<p>Helyesírás:</p> <p>magánhangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb.</p> <p>A mindennapi élet magán- és társas műfajai: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.</p>	<p>Önellenőrzés, nyelvtani szabály, stílus, egyéni írásmód.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli szövegalkotás változatos kifejezésformáinak (rokon értelmű és hangulatfestő szavak, idézetek) használata. – Változatos témájú és műfajú szövegek alkotása, a szövegek megadott szempontok alapján történő átalakítása. – Saját és mások munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata. – Rendezett, pontos írásbeli munkák készítése. – Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása helyesírást fejlesztő gyakorlatok során. – A szövegszerkezet elemzése, stílushibák javítása, a címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szöveg alkotása a mindennapi élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél. – Szövegalkotások javítása. 	
<p>Témakör: Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek</p>	
<p>Orakeret: 60 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása. Képességfejlesztési fókuszok: Hallási figyelem: nyelvtani szabályok. Vizuális észlelés: leírtak önellenőrzése. Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok felidézése. Szerialitás. Intermodalitás.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>SZAVAK: Szófajok</p> <p>Mondatalkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> – a beszélő szándéka, logikai minőség alapján. – átalakítás a szerkezet alapján – a beszélő kommunikációs szándékának megfelelően. <p>Levél jellemző jegyei.</p> <p>A levél formai, helyesírási követelményei.</p>	<p>szófaj, tagolás, téma, témaválasztás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szavak csoportosítása, átalakítása. – Gyűjtés, válogatás, átalakítás. – Gyakorlás, ellenőrzés, javítás. – Mondatalkotás. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Szövegből mondatok válogatása lényegkiemelés (jegyzetelés) – Mondatok tagolása, hiányzó írásjelek pótlása. – Mondatok csoportosítása szerkezet alapján. – Lehetséges szórend meghatározása. – Vázlatkészítés. Levél, válaszlevél készítése. – Olvasottakról vázlat készítése. – Tagolatlan (elbeszélés, leírás, jellemzés jellegű) szövegek tagolása a makroszerkezet alapján. – Személyes történet elmondása megadott szempontok betartásával, témaválasztás alapján (témaválasztás, címadás, anyaggyűjtés, jegyzetelés, rendezés), a címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szövegek a mindennapi élet magán- és hivatalos műfajaiban (önéletrajz, meghatalmazás, elismervény, könyv- és műsorajánlás, irodalmi, zenei, színházi és filmélményekről, közösségi rendezvényről beszámoló, interjú készítése, beszámolás ismeretanyagokból). 	
Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi szövegek értelmezése	
Orakeret: 60 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>Irodalom iránti érdeklődés fenntartása. Megfelelően motivált befogadói magatartás kialakítása az irodalom és más művészeti ágak iránt. Megismert művek jellemzőinek, sajátosságainak megfigyelése, összefüggés-látás fejlesztése. Az élmények, érzések ismeretté, tudássá transzformálása. Epikai művek korábban tanult jellemzőinek felidézése. Az olvasott művek eseményeinek, történéseinek, logikai kapcsolatának, ok-okozati összefüggéseinek felismerése. Önálló feldolgozás fejlesztése. Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában. Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek. Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben. Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése.</p>	
Fejlesztési feladatok	Fogalmak
<p>A RENESZÁNSZ IRODALMA</p> <p>Janus Pannonius: Pannónia dicsérete (epigramma)</p> <p>Balassi Bálint</p> <p>Ajánlott mű: Egy katonaének</p> <p>A BAROKK IRODALOM</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek:</p> <p>Bujdosóénekek</p> <p>Mikes Kelemen: I 12. levél</p> <p>A FELVILÁGOSODÁS IRODALMA</p> <p>Ajánlott művek:</p> <p>Csokonai Vitéz Mihály: A reményhez (elégia)</p> <p>A XIX. SZÁZAD IRODALMA</p> <p>Kölcsey Ferenc: Himnusz; Huszt (epigramma)</p> <p>Vörösmarty Mihály: Szózat</p> <p>Petőfi Sándor:</p>	<p>Életrajzi adat, magyar irodalom, világirodalom, vers, próza, színháték, színmű.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Az Alföld, (tájlíra) – Nemzeti dal (dal) – Egy gondolat bánt engemet (óda) <p>Arany János</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családi kör (életkép) – A walesi bárdok (ballada) – Toldi (elbeszélő költemény) <p>Ajánlott művek:</p> <p>Petőfi Sándor: Szeptember végén</p> <p>Arany János: A fülemile (elbeszélő költemény)</p> <p>Jókai Mór: A kőszívű ember fiai (részlet) vagy</p> <p>Mikszáth Kálmán: A néhai bárány; A két koldusdiák (részletek)</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. Hasonlóságok, különbözőségek felismerése. – Összecegnő sorok jelölése. – Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése. – A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. – Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése. – Dramatizálás, felolvasás. – Elbeszélési és történeti átírás gyakorlása. – Memoriterek megtanulása. 	

8. évfolyam

Óraszám:	144 óra /év	4 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	9
2.	Olvasás és az írott szöveg megértése	7
3.	Írás, szövegalkotás	8
4.	Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek	60
5.	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	60
	Osszesen óraszám:	144 óra

Témakör: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	
Órakeret: 9 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Improvizációs képesség fejlesztése. Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése. A mondatfonetikai eszközök használatának fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs készség. Vizuális és auditív emlékezet.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Vers- és prózamondás. Tartalmi szempontú szövegelemzés. Mondatfonetikai eszközök.	Szövegelemzés, beleélő képesség, dramatizálás, helyzetgyakorlat, improvizáció.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az alkalomnak, a helyzetnek megfelelő szöveg alkotása, azok értékelése, értelmezése a hallgató szempontjából is. – A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok végzése. – Vitában való részvétel, mások véleményének tiszteletben tartásával. – Memoriterek tanulása. – Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével. 	
Témakör: Olvasás és az írott szöveg megértése	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás. Önálló tanulás fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Szókincsbővítés. Figyelem. Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek hallgatása, olvasása. Gondolkodás: olvasottak elemzése. Összefüggések felismerése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. Hangulati szempontú szövegelemzés. Különböző jellegű, műfajú szövegek, pl. levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek.	Szövegelemzés, közlés, szövegalkotás, illusztráció, lényegkiemelés, vázlat, jegyzet.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A közlés tartalmához és a közlő szándékához igazodó mondatfonetikai eszközök alkalmazása. – A felolvasás szabályainak ismeretében kifejező, értelmező hangos olvasás. – Aktív és passzív szókincs gyarapítása. – Különböző műfajú szövegek hangos és néma olvasása. – Tartalmi szempontú szövegelemzés. – Hangulati szempontú szövegelemzés. – Ábrák, illusztrációk értelmezése. – Vélemény megfogalmazása. – Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata. – Versek, prózai részletek szövegű felidézése. – Vázlatírás, lényegkiemelés, összefoglalás, tanári irányítással jegyzetkészítés. 	

Témakör: Írás, szövegalkotás	
Órakeret: 8 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. Törekvés erősítése az írásbeli munkák rendezettségére, pontosságára. Az egyéni fogalmazási stílus kialakításának, a választékos kifejezési formák használatának támogatása. Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés: íráskép. Vizuális emlékezet: helyesírási szabályok alkalmazása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Helyesírás: magánhangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb.</p> <p>A mindennapi élet magán- és társas műfajai: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.</p>	<p>Önellenőrzés, nyelvtani szabály, stílus, egyéni írásmód.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli szövegalkotás változatos kifejezésformáinak (rokon értelmű és hangulatfestő szavak, idézetek) használata. – Változatos témájú és műfajú szövegek alkotása, a szövegek megadott szempontok alapján történő átalakítása. – Saját és mások munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata. – Rendezett, pontos írásbeli munkák készítése. – Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása helyesírást fejlesztő gyakorlatok során. – A szövegszerkezet elemzése, stílushibák javítása, a címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szöveg alkotása a mindennapi élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél. – Szövegalkotások javítása. 	
Témakör: Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek	
Órakeret: 60 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása. Képességfejlesztési fókuszok: Hallási figyelem: nyelvtani szabályok. Vizuális észlelés: leírtak önellenőrzése. Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok felidézése. Szerialitás. Intermodalitás.</p>	
Fejlesztési feladatok	Fogalmak
<p>Szóalkotás: képzéssel, jelezéssel, ragozással, azonos toldalék, más-más szótő, egy szótő, más-más toldalék.</p> <p>A szókincs rétegződésének fogalma, csoportosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – irodalmi változat, – köznyelvi változat, 	<p>csoportosítás, tagolás, téma, témaválasztás, beszámoló</p>

<ul style="list-style-type: none"> – népnyelvi változat (tájszók, nyelvjárások), – csoportnyelvek (szaknyelv, hobbinyelv, diáknyelv, argónyelv). <p>Szószerkezet alkotása.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozaikszavak keletkezése, értelmezése. – Szószerkezetek átalakítása a szerkezet megváltoztatásával, bővítéssel (többszörös bővítéssel is), szűkítéssel, rokon értelmű szavak alkalmazásával. – Szószerkezetek összeillesztésével mondatalkotás. – Gyűjtés, válogatás, átalakítás. – Gyakorlás, ellenőrzés, javítás. – Szövegből mondatok válogatása idézet szempontjából. – Tagolatlan (elbeszélés, leírás, jellemzés jellegű) szövegek tagolása a makroszerkezet alapján. – Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegekben a nyelvi forma és a jelentés (a szó szerinti és a metaforikus értelem) összefüggéseinek vizsgálata. – Szűkítéssel, bővítéssel a hangulat, a stílus megváltoztatása, a szerkezet (a bevezetés/előzmény, a befejezés) megváltoztatása. 	
Témakör: Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	
Órakeret: 60 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Irodalom iránti érdeklődés fenntartása. Megfelelően motivált befogadói magatartás kialakítása az irodalom és más művészeti ágak iránt. Megismert művek jellemzőinek, sajátosságainak megfigyelése, összefüggés-látás fejlesztése. Az élmények, érzések ismeretté, tudássá transzformálása. Epikai művek korábban tanult jellemzőinek felidézése. Az olvasott művek eseményeinek, történéseinek, logikai kapcsolatának, ok-okozati összefüggéseinek felismerése. Önálló feldolgozás fejlesztése. Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek. Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben. Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A XX. SZÁZAD IRODALMA – KORTÁRS IRODALOM</p> <p>Ady Endre: Föl – földobott kő</p> <p>József Attila: Rejtelmek</p> <p>Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek)</p> <p>Radnóti Miklós: Nem tudhatom</p> <p>Móricz Zsigmond</p> <p>Ajánlott művek: Hét krajcár (novella); Légy jó mindhalálig</p> <p>Örkény István</p>	<p>Életrajzi adat, magyar irodalom, világirodalom, vers, próza, színjáték, színmű.</p>

<p>Ajánlott művek: Az autóvezető</p> <p>Juhász Gyula</p> <p>Ajánlott művek: Anna örök; Milyen volt...</p> <p>Tóth Árpád</p> <p>Ajánlott művek: Esti sugárkoszorú</p> <p>Weöres Sándor</p> <p>Ajánlott művek: Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék</p> <p>Egy-egy választott mű</p> <p>Csukás István, Mátyás Iván, Szabó Magda, Tamási Áron írásaiból.</p> <p>További ajánlott művek:</p> <p>Ady Endre: Őrizem a szemed</p> <p>József Attila: Kertész leszek</p> <p>Radnóti Miklós: Nem tudhatom</p> <p>Örkény István: Egypercesek</p> <p>Kortárs irodalom:</p> <p>Két-három szépprózai és öt magyar lírai alkotás (lakóhelyi sajátosságok figyelembe vétele lehetséges).</p> <p>Világirodalom:</p> <p>Ajánlott művek:</p> <p>Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg (részletek)</p> <p>Daniel Defoe: Robinson Crusoe (részletek)</p> <p>Színmű</p> <p>Megválasztása a lakóhelyi lehetőségekhez igazítható (színházlátogatás)</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. Hasonlóságok, különbségek felismerése. – Összecsengő sorok jelölése. – Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése. – A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. – Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése. – Dramatizálás, felolvasás. – Elbeszélési és történeti átírás gyakorlása. 	

– Memoriterek megtanulása.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

A tanuló képes az olvasott művek mondanivalóját megfogalmazni, képes az olvasottak időrendi, történeti átlátására, összefoglalására.

Képes szövegalkotáskor az alkalomhoz és a helyzethez igazodni.

Verset és prózát (részleteket) kontaktustartás mellett értelmezve, a (helyes) ritmus, hanglejtés és hangsúlyok alkalmazásával elmond, bemutat (felolvasás).

Képes különböző műfajú szöveg élményt nyújtó olvasására.

Képes hangulati szempontú szövegelemzésre.

Fogalmazásában, szóhasználatában, beszédében egyéni stílusa alakulóban van.

Képes az írást céljainak elérése érdekében használni.

A tanult nyelvtani szabályokat alkalmazza önálló írása során.

Igyekszik rendezett külalakú, olvasható írásműveket készíteni.

A tanulás céljából tud lényegyet kiemelni, vázlatot készíteni.

Rendelkezik ismeretekkel a tanult írók, költők életéről.

Olvasás útján szerzett ismereteiről írásban is *öt-hat mondatban* számot ad.

Képes beszélgetni egy-egy irodalmi alkotásról.

Az olvasottakban felismeri az ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, cselekvések következményeit. Szövegűen elmondja a tanult verseket, versrészleteket.

Helyi tanterv

Matematika 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A matematikatanítás célja, hogy lehetővé tegye a tanulók számára a környező világ térformáinak, mennyiségi viszonyainak, összefüggéseinek megértését, a valóság megismerését. Feladata felkelteni a tanulók érdeklődését, segíteni a pozitív attitűd kialakulását a tantárgy tanulása iránt, tapasztalati úton megalapozva a tanulók matematikai ismereteit, változatos tevékenységekkel alakítva ki a matematikai fogalmakat. Fejlesztenie kell a tanulók matematikai készségeit (számlálás, számolás, mennyiségi következtetések, becslés, mérés, mértékegységváltás, szöveges feladatok megoldása) és matematikai képességeit (rendszeresítés, kombinativitás, induktív-, deduktív- és valószínűségi következtetések), ezáltal lehetővé tenni a tanulók gondolkodásának fejlődését.

A pontos matematikai nyelv használatára való törekvés, a gondolatok szabatos megfogalmazása tevékenységek során alakul a matematikatanulás szokásrendjének gyakorlásával, a pontos, fegyelmezett munkavégzés és az önellenőrzés igényének kialakításával együtt.

A matematikai, gondolkodási kompetencia fejlesztése a többi kulcskompetenciával együtt, egymással összhangban, egymást felerősítve valósítható meg. A matematikaórákon megszerzett készségek, képességek, ismeretek birtokában a tanulók alkalmassá válnak az önálló tanulásra, eszközként használják azokat más kompetenciaterületek elsajátítására, különböző kontextusokban (továbbtanulás, otthon, munkahely) való alkalmazásra. A matematikai nevelés hozzájárul a természettudományos és technikai neveléshez.

A matematikatanulás hatékonyságának egyik fontos feltétele a módszerek megválasztása. A kisiskolások legfontosabb tevékenysége a játék. Ezért kezdetben játékos tevékenységek megszervezésével biztosítunk lehetőséget a gyerekeknek a közvetlen tapasztalatszerzésre. Az enyhe értelmi fogyatékos gyerekeknek hosszabb ideig (több éven át) lehetőséget kell teremteni a matematikai problémák cselekvéses tapasztalatra alapozó megoldására. A motiváló hatású tanulási környezet, a játékok, a különböző matematikai eszközök, IKT-eszközök, digitális tananyagok felkeltik a tanulók érdeklődését, igényét a világ megismerésére, saját ismereteik, képességeik fejlesztésére, az érdeklődés ébrentartására, pozitív attitűd kialakulására a tantárgy, a tanulás iránt, mindez biztosítéka a sikeres együtt-tanulásnak.

Az egy évfolyamba kerülő gyermekek pszichés funkciói, képességei, ismeretei, az egész személyiségük nagyon különbözőek. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók képességprofilja jelentősebb eltérést mutat, mint ép társaiké. Ezért nagyon fontos minden tanuló egyéni fejlődési folyamatának a megismerése és az ehhez igazodó differenciált nevelés, oktatás, fejlesztés. A pedagógusnak fel kell térképeznie az évfolyam tanulóinak ismereteit, képességeit, érdeklődésüket, motiváltságukat, tanulási stílusukat, szokásaikat, tempójukat. Fel kell tárnunk társas kapcsolataikat, fizikai és pszichés állapotukat. Szükséges és lehetséges differenciálni a tartalmak és tevékenységek szintjén egyaránt. A tartalmi differenciálás megnyilvánulhat a feladatok mennyiségében, a feladatok minőségében és a kivitelezés módjában. A tevékenységek szintje is különböző lehet. Lehet elvontan, verbális szinten megoldani a feladatokat, de ugyanazok a feladatok megoldhatók eszközökkel, a cselekvés szintjén. Differenciálni lehet segítségnyújtással is. Segíthetjük a tanulást eszközök biztosításával, az eszközök használatának segítségével, a feladat megismétlésével, a feladatok algoritmizálásával, mintaadással, analógia alkalmazásával és célirányos kérdésekkel.

5–6. évfolyam

A két év célja – mindvégig tevékenységre épülve – a tanulók alapkészségének megerősítése, gyakorlási lehetőségek beiktatásával. Az ismeretek bővítését konkrét tapasztalásra alapozva, a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell megvalósítani. Az egyénre szabott önálló tanulási eljárások és tanulási módok kialakítása támogatja az ismeretek bővítésének, a képességek és készségek megerősítésének lehetőségét, kiegészülve különböző szintű tevékenységekkel, cselekvéses és elvont szinten. A gondolkodási műveletek egyre elvontabb szinten jelennek meg, a gondolkodási fajták gyakorlása matematikai problémák megoldása során történik. A matematikai fogalmak, kifejezések megértése, egyre pontosabb használata a matematikatanulás folyamatában, a tanulók cselekvését a középpontba állítva történik. Figyelmet kell fordítani az alkotó kedv ösztönzésére, kreativitás fejlesztésére, törekedve a minél kitartóbb és pontosabb munkavégzésre, önellenőrzésre.

A figyelem terjedelmének, tartósságának növelése, a koncentráció időtartamának növelése, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztése minden tanórán fontos feladat.

Az 5–6. évfolyamon a sajátos nevelési igényű tanulók matematika tantárgyának alapóraszámja: 288 óra.

A Kerettanterv a matematika tantárgy tanítására 5-6. évfolyamon heti 4-4 órát biztosít.

Intézményünkben az 5-6. évfolyamon további heti 1-1 óra áll rendelkezésére a pedagógusnak. Heti 1-1 órát a tematikai egységekbe beépítve, tematikai egységek között oszt el az adott tanulócsoporthoz igazítva, minden tanévben a tanmenetben tervezve.

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Javasolt óraszám	5. évfolyam	6. évfolyam
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	32	16	16
2.	Számelmélet, algebra	124	62+20	62+20
3.	Geometria, mérés	70	35+5	35+5
4.	Függvények, az analízis elemei	50	25	25
5.	Statisztika, valószínűség	12	6+1	6+1
	Ismétlés, számonkérés		10	10
	Összesen óraszám:	288	180	180

5. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	16
2.	Számelmélet, algebra	62+20
3.	Geometria, mérés	35+5
4.	Függvények, az analízis elemei	25
5.	Statisztika, valószínűség	6+1
	Ismétlés, számonkérés	10
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 16 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Válogatás, csoportosítás, rendszerezés logikai összefüggések alapján. Analizáló, szintetizáló, döntési képesség fejlesztése.	
Cselekvéses, logikus gondolkodás gyakoroltatása. Kombinatorikus szemlélet kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Halmazok</p> <p>Évfolyamozás, alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz, metszethalmaz.</p> <p>Matematikai logika</p> <p>Állítások igazságtartalma.</p> <p>Kombinatorika</p>	<p>Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, metszethalmaz, logikai kifejezés, „és”, „nem”, „egyik sem”, „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, logikai készlet elemeinek elhelyezése halmazábrákba. – Évfolyamozás egy, illetve egyszerre két szempont alapján. – Részhalmaz előállítása különféle alaphalmazokon személyekkel, tárgyakkal, logikai készlet elemeivel. – Az alaphalmaz, részhalmaz és kiegészítő halmaz kapcsolatának értelmezése. – A halmazábra különböző részeinek jelölése jelkártyákkal. – Személyeknek, tárgyaknak, logikai készlet elemeinek megfigyelése, közös tulajdonságuk kiemelése, megfogalmazása, metszethalmaz képzése. – A halmazábra különböző részeinek elnevezése. – Alá- és fölérendeltségi viszony felismerése. – Venn-diagram értelmezése. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazábra különböző részeiről. – Állítások megítélése igazságtartalmuk szerint. – Állításokhoz halmazok alkotása. – A logikai kifejezések pontos használata. – Tulajdonságok tagadása, a logikai „nem” fogalmának használata. – Logikai „és” fogalmának használata. – A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egyik sem” kifejezések használata. – Kombinatorikus játékok. – Elemek sorba rendezése. – Lehetőségek sokféleségének észrevétele. – Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: néhány lehetőség, egyre több lehetőség. 	
Témakör: Számelmélet, algebra	
Órakeret: 62+20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Matematikai eszközök célszerű használata. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás, viszonyítás gyakoroltatása. Számolási készség fejlesztése, ellenőrzés, önellenőrzés gyakoroltatása. Megtartó emlékezet fejlesztése. Analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Számok Számok 1000-es és 10 000-es számkörben. Az 1000-es és 10 000-es számkör. A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. A helyiérték-táblázat szerkezete. Római számok: I, V, X, L, C, D, M. Viszonyítás. A relációs jelek (< > =). Számok helye a számsorban. Számok tulajdonságai. Bontás. Közöséges törtszámok. Törtek a mindennapi életben. Negatív szám. Negatív számok a mindennapi életben.</p> <p>Műveletek Szóbeli műveletek. Összeadás, kivonás 1000-es és 10 000-es számkörben. A 8-as, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák. Maradékos osztás. Összefüggések a műveletek között. Összefüggések a műveletek között. Írásbeli műveletek. Összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. Két- és háromjegyű számok szorzása egy- és kétjegyű szorzóval. Három- és négyjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. Műveletekben szereplő számok elnevezése. Műveleti tulajdonságok. Összeadás, kivonás közöséges törtekkel.</p>	<p>Szám neve, jele; alaki, helyi, valódi érték; egyes, tízes, száz, ezres, tízezres; összeadás: összeadandó (tag), összeg, kivonás: kisebbítendő, kivonandó, különbség, maradék, szorzás: szorzandó, szorzó, részszorzat, szorzat, osztás: osztandó, osztó, hányados, maradék, törtszám, számláló, nevező, törtvonal, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, mínusz, többszörös.</p>

<p>Egyszerű és összetett szöveges feladatok.</p> <p>Számelméleti ismeretek</p> <p>Páros, páratlan számok.</p> <p>Oszthatósági szabályok.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100-as számkörben. – Tíz-es számrendszer szerkezeti sajátosságának értelmezése. – Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. – Törekvés a matematikai fogalmak pontos használatára. – Kétjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. – Relációs jelek használata. – Számok pontos és becsült (közelítő) helye a számegyenesen. – Számok egyes, tízes szomszédjainak megállapítása. – Számok kerekítése. – Számok bontása összeg és szorzat alakban. – Mennyiségek megszámlálása (pénz), tízes, száz-as, ezres csoportok alkotása. – Helyiérték-táblázat bővítése 1000-ig, majd 10 000-ig. – A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze; százszorosa, századrésze; ezerszerese, ezredrésze). – Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. – Teljes három- és négyjegyű számok írása, olvasása, értelmezése a valóság mennyiségeivel. – Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom). – Különböző mennyiségek kifizetése öt- tíz-, száz- és ezer forintosokkal. – Számok képzése egy vagy több feltétellel. – Tanult római számok írása, olvasása a mindennapi élet különböző területein (dátum, kerület, évszázad, óra számlapja). – Számok összehasonlítása (azonos és különböző nagyságrendű számok) matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. – A relációs jelek ($<$ $>$ $=$), használata. – A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata. – Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon – Egyes-, tízes-, száz-as- és ezres számszomszédok leolvasása. – Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása – Pontos matematikai fogalmak használata. – Számok bontása összeg- és szorzat alakra matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. – Bontások lejegyzése. – Törtrészek előállítás tevékenységgel (darabolás, színezés, kirakás). – Egységtörtek, egységtörtek többszöröseinek előállítás. – A törtrész kódolása, neve, jele (közönséges törtszám). – Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. – Közönséges törtek írása, olvasása, értelmezése. – Közönséges törtek helye a számegyenesen. 	

- Egységtörtek összehasonlítása matematikai modelleken.
- Hőmérsékletlek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérsékletre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal.
- Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyon).
- Negatív számok írása, olvasása.
- 0 középpontú számegyenes készítése.
- Negatív számok keresése a számegyenesen.
- Összehasonlításuk egymással, 0-val, pozitív számokkal.
- Fejben számolás.
- Szóbeli összeadás, kivonás kerek tízesekkel, százásokkal, ezresekkel – az egyjegyű számok analógiájára.
- Műveletek modellezése.
- A tanult szorzó- és bennfoglaló táblák folyamatos memorizálása.
- A 8-as, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák kiépítése.
- Azonos tagú összeadások lejegyzése szorzással.
- Szorzások lejegyzése azonos tagú összeadásokkal.
- Szorzó-, bennfoglaló táblák memorizálása.
- Maradékos osztás kirakással, lejegyzésük, a maradék jelölése.
- Műveletek közötti összefüggések felfedezése.
- Kerek tízesek, százások, ezresek szorzása, osztása analógia alapján.
- Összefüggések a szorzó és bennfoglaló táblák között.
- Műveletek megjelenítése, megoldása matematikai eszközökkel.
- Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal.
- Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten.
- Műveletek eredményének becslése.
- Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról.
- Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai és IKT-eszközökkel.
- Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása.
- Matematikai fogalmak használata.
- Számológép használata önellenőrzésre.
- Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása.
- Az egy egésznél kisebb törtek pótlása egy egészre.
- Műveletek cselekvésben való értelmezése.
- Műveletek lejegyzése.
- Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük (lejátszással, kirakással, rajzban).
- Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása.
- Együttes emlékezés adatokra és összefüggésekre.
- A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése, adekvát válasz megfogalmazása a kérdésre.
- Összetett szöveges feladatok értelmezése.
- Történések megjelenítése matematikai modellekkel.
- Problémák logikai sorrendjének megállapítása, a megoldás logikai menetének megfogalmazása.
- Összefüggések megértése, kódolása (számfeladat, számegyenes, táblázat, rajz, nyitott

<p>mondat, halmazábra, grafikon).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása. – A páros-, páratlan számok fogalmának kiterjesztése az 1000-es és 10 000-es számkör számaira. – Gyakorlati tevékenységre épülő szabályalkotás. – Oszthatósági szabályok felismerése matematikai példák megoldásával (2, 5, 10). 	
Témakör: Geometria, mérés	
Órakeret: 35+5 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Geometriai alakzatok konstruálása, kreativitás és finommotorika fejlesztése. Tájékozódási képesség fejlesztése síkban, térben és mennyiségek között. Becslés, mérés és számolás gyakoroltatása. Fogalmi gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tér elemei Félegyenes, szakasz, szög.</p> <p>Síkbeli alakzatok Sokszög, háromszög, négyzet, téglalap és kör. Szabályos sokszög.</p> <p>Térbeli alakzatok Testek. Téglatest, kocka.</p> <p>Transzformációk Tükrözés, nagyítás, kicsinyítés.</p> <p>Szerkesztés Párhuzamos, merőleges egyenesek. Másolás. Felezés. Szerkesztés.</p> <p>Mérés, mértékegységek Hosszúság-, tömeg-, űrtartalom. Szabvány mértékegységek: hosszúság (km, m, dm, cm, mm), tömeg (t, kg, dkg, g), űrtartalom (hl, l, dl, cl, ml). Mértékváltás. Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc. Pénz.</p> <p>Kerület, terület</p>	<p>Téri elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület, szerkesztés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és pont helyzetének vizsgálata. – Félegyenes rajzolása, pont elnevezése. – Szakaszok rajzolása, megmérése, kimérése, elnevezése. – Szögek rajzolása. – Derékszög előállítás hajtogatással, rajzolása négyzethálón, jelölése. – A szögek alkotórészeinek (szár, csúcs, szögtartomány) megnevezése. – Szerkesztő eszközök használata. 	

- Síkidomok előállítás, rajzolása.
- Síkidomok tulajdonságainak vizsgálata: határoló vonalak, oldalak száma, oldalak nagysága, oldalak helyzete, átlók száma és nagysága, szimmetria tengelyek száma alapján.
- Szabályos sokszögek oldalainak, szögeinek vizsgálata, azonosságok megállapítása.
- Síkidomok csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján.
- Összehasonlítás adott szempont szerint.
- Azonosságok, különbségek megfogalmazása. Testek építése egységkockákból szabadon és adott feltétellel.
- Testek építése lapokból.
- Testek alkotórészeinek megfigyelése, elnevezése (lap, él, csúc).
- Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: határoló lapok (görbe-, síklap), határoló lapok száma, határoló lapok alakja (háromszög, téglalap, négyzet, körlap), határoló lapok nagysága (egybevágó, különböző nagyságú), határoló lapok helyzete (merőleges, párhuzamos).
- Síkidomok tükrözése egy tükörtengely segítségével négyzethálón.
- A síkidomok és tükörképük vizsgálata, összehasonlítása.
- Azonosságok, különbségek megállapítása.
- Az egybevágó és hasonló fogalmak alapozása.
- Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása négyzethálón, majd szerkesztésük derékszögű vonalzókkal. Szakaszok és szögek másolása vonalzóval és körzővel.
- Az adott- és a kapott téri elemek összehasonlítása (ugyanakkora).
- Szakaszok és szögek felezése körzővel és vonalzóval.
- A szakaszfelező merőleges és a szögfelező fogalmának alapozása. Négyzet és téglalap rajzolása négyzethálón.
- Különböző sugarú körök szerkesztése.
- Szerkesztő eszközök használata.
- Szerkesztési lépések sorrendjének követése.
- Mérés választott és szabvány mértékegységekkel.
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése.
- Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése.
- Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján.
- Mértékváltások következtetéssel (tízszere, százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).
- A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata.
- Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon.
- Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása.
- Időtartam érzékelése a mindennapi életből vett példákkal.
- Időtartam számítása.
- Mértékváltások a különböző időmértékek között.
- Tájékozódás a naptárban.
- Forint (Ft).
- Pénznemek megismerése, használata.
- Mennyiségek be- és felváltása.
- Mennyiségek kifizetése többféleképpen. Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással.
- Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással.
- Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel.

Témakör: Függvények, az analízis elemei	
Órakeret: 25 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Összehasonlítás, általánosítás, szabályalkotás, kiegészítés gyakorlása. Megismerési módszerek továbbfejlesztése. Összefüggések egyre elvontabb szinten történő kifejezése. Logikus gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Összefüggések Sorozatok Függvények megadása, ábrázolása</p>	<p>Grafikon, értéktáblázat, összefüggés, szabály.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Összefüggések felismerése, személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számai között; kifejezése rajzzal, jelekkel. – Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal. – Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése, alkalmazása műveletekkel a hiányzó adatok pótlására. – Ciklikus sorok folytatása. – Állandó különbségű sorozatok folytatása mindlét irányban. – Adatok gyűjtése, sorozatba, táblázatba rendezése. – Sorozatban, táblázatban szereplő adatok közötti összefüggések, szabályok felismerése, megfogalmazása segítséggel, lejegyzése. – Hiányos sorozatba, táblázatba rendezett adatok kiegészítése. – Grafikonok olvasása, értelmezése. 	
Témakör: Statisztika, valószínűség	
Órakeret: 6+1 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Adatgyűjtési technikák, adatok ábrázolási módjának megismertetése. A tanulók szemléletének formálása, „a valószínűségi gondolkodásmód” alapozása. Tapasztalatok bővítése a véletlen és nem véletlen eseményekről. Kombinatorikus gondolkodás és a valószínűségi szemlélet fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Statisztika A valószínűség-számítás elemei Valószínűségi kísérletek.</p>	<p>Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, grafikon, diagram.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Statisztikai adatok gyűjtése, közvetlen környezetben megfigyelhető események megszámlálása, mérések eredménye. – Ábrázolásuk grafikonon, diagramon közösen. – Grafikonok, diagramok értelmezése, leolvasása. – Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek (pénzfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok) végzése. – Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése. – A lejegyzések összesítése táblázatba. – A táblázat adatainak leolvasása, értelmezése. 	

- Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről.
- A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata.
- Spontán tippelések az események várható bekövetkeztéről.

6. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	16
2.	Számelmélet, algebra	62+20
3.	Geometria, mérés	35+5
4.	Függvények, az analízis elemei	25
5.	Statisztika, valószínűség	6+1
	Ismétlés, számonkérés	10
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 16 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Válogatás, csoportosítás, rendszerezés logikai összefüggések alapján. Analizáló, szintetizáló, döntési képesség fejlesztése. Cselekvéses, logikus gondolkodás gyakoroltatása. Kombinatorikus szemlélet kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Halmazok Évfolyamozás, alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz, metszethalmaz. Matematikai logika Állítások igazságtartalma. Kombinatorika	Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, metszethalmaz, logikai kifejezés, „és”, „nem”, „egyik sem”, „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, logikai készlet elemeinek elhelyezése halmazábrákba. – Évfolyamozás egy, illetve egyszerre két szempont alapján. – Részhalmaz előállítása különféle alaphalmazokon személyekkel, tárgyakkal, logikai készlet elemeivel. – Az alaphalmaz, részhalmaz és kiegészítő halmaz kapcsolatának értelmezése. – A halmazábra különböző részeinek jelölése jelkártyákkal. – Személyeknek, tárgyakkal, logikai készlet elemeinek megfigyelése, közös tulajdonságuk kiemelése, megfogalmazása, metszethalmaz képzése. – A halmazábra különböző részeinek elnevezése. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Alá- és fölérendeltségi viszony felismerése. – Venn-diagram értelmezése. – Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazakra különböző részeiről. – Állítások megítélése igazságtartalmuk szerint. – Állításokhoz halmazok alkotása. – A logikai kifejezések pontos használata. – Tulajdonságok tagadása, a logikai „nem” fogalmának használata. – Logikai „és” fogalmának használata. – A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egyik sem” kifejezések használata. – Kombinatorikus játékok. – Elemek sorba rendezése. – Lehetőségek sokféleségének észrevétele. – Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: néhány lehetőség, egyre több lehetőség. 	
Témakör: Számelmélet, algebra	
Órakeret: 62+20 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Matematikai eszközök célszerű használata.	
Konkretizálás, absztrahálás, kódolás, viszonyítás gyakoroltatása.	
Számolási készség fejlesztése, ellenőrzés, önellenőrzés gyakoroltatása.	
Megtartó emlékezet fejlesztése.	
Analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	
Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Számok</p> <p>Számok 1000-es és 10 000-es számkörben. Az 1000-es és 10 000-es számkör. A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. A helyiérték-táblázat szerkezete. Római számok: I, V, X, L, C, D, M. Viszonyítás. A relációs jelek ($<$ $>$ $=$). Számok helye a számsorban. Számok tulajdonságai. Bontás. Közönséges törtszámok. Törtek a mindennapi életben. Negatív szám. Negatív számok a mindennapi életben.</p> <p>Műveletek</p> <p>Szóbeli műveletek. Összeadás, kivonás 1000-es és 10 000-es számkörben. A 8-as, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák. Maradékos osztás. Összefüggések a műveletek között. Összefüggések a műveletek között. Írásbeli műveletek. Összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. Két- és háromjegyű számok szorzása egy- és kétjegyű szorzóval. Három- és négyjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. Műveletekben szereplő számok</p>	<p>Szám neve, jele; alaki, helyi, valódi érték; egyes, tízes, száz, ezres, tízezres; összeadás: összeadandó (tag), összeg, kivonás: kisebbítendő, kivonandó, különbség, maradék, szorzás: szorzandó, szorzó, részszorzat, szorzat, osztás: osztandó, osztó, hányados, maradék, törtszám, számláló, nevező, törtvonal, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, mínusz, többszörös.</p>

<p>elnevezése. Műveleti tulajdonságok. Összeadás, kivonás közönséges törttekkel. Egyszerű és összetett szöveges feladatok.</p> <p>Számelméleti ismeretek</p> <p>Páros, páratlan számok. Oszthatósági szabályok.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100-as számkörben. – Tízes számrendszer szerkezeti sajátosságának értelmezése. – Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. – Törekvés a matematikai fogalmak pontos használatára. – Kétjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. – Relációs jelek használata. – Számok pontos és becsült (közelítő) helye a számegyenesen. – Számok egyes, tízes szomszédjainak megállapítása. – Számok kerekítése. – Számok bontása összeg és szorzat alakban. – Mennyiségek megszámlálása (pénz), tízes, száz, ezres csoportok alkotása. – Helyiérték-táblázat bővítése 1000-ig, majd 10 000-ig. – A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze; százszoros, századrésze; ezerszerese, ezredrésze). – Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. – Teljes három- és négyjegyű számok írása, olvasása, értelmezése a valóság mennyiségeivel. – Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom). – Különböző mennyiségek kifizetése öt-, tíz-, száz- és ezer forintosokkal. – Számok képzése egy vagy több feltétellel. – Tanult római számok írása, olvasása a mindennapi élet különböző területein (dátum, kerület, évszázad, óra számlapja). – Számok összehasonlítása (azonos és különböző nagyságrendű számok) matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. – A relációs jelek ($<$ $>$ $=$), használata. – A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata. – Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon – Egyes-, tízes-, száz- és ezres számszomszédok leolvasása. – Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása – Pontos matematikai fogalmak használata. – Számok bontása összeg- és szorzat alakra matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. – Bontások lejegyzése. – Törtrészek előállításával tevékenységgel (darabolás, színezés, kirakás). – Egységtörtek, egységtörtek többszöröseinek előállításával. – A törtrész kódolása, neve, jele (közönséges törtszám). – Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek 	

<p>száma és nagysága között.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közönséges törtek írása, olvasása, értelmezése. – Közönséges törtek helye a számegyenesen. – Egységtörtek összehasonlítása matematikai modelleken. – Hőmérsékletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérsékletre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal. – Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyon). – Negatív számok írása, olvasása. – 0 középpontú számegyenes készítése. – Negatív számok keresése a számegyenesen. – Összehasonlításuk egymással, 0-val, pozitív számokkal. – Fejben számolás. – Szóbeli összeadás, kivonás kerek tízesekkel, százásokkal, ezresekkel – az egyjegyű számok analógiájára. – Műveletek modellezése. – A tanult szorzó- és bennfoglaló táblák folyamatos memorizálása. – A 8-as, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák kiépítése. – Azonos tagú összeadások lejegyzése szorzással. – Szorzások lejegyzése azonos tagú összeadásokkal. – Szorzó-, bennfoglaló táblák memorizálása. – Maradékos osztás kirakással, lejegyzésük, a maradék jelölése. – Műveletek közötti összefüggések felfedezése. – Kerek tízesek, százások, ezresek szorzása, osztása analógia alapján. – Összefüggések a szorzó és bennfoglaló táblák között. – Műveletek megjelenítése, megoldása matematikai eszközökkel. – Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. – Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten. – Műveletek eredményének becslése. – Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. – Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai és IKT-eszközökkel. – Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. – Matematikai fogalmak használata. – Számológép használata önellenőrzésre. – Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása. – Az egy egésznél kisebb törtek pótlása egy egészre. – Műveletek cselekvésben való értelmezése. – Műveletek lejegyzése. – Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük (lejátsszással, kirakással, rajzban). – Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. – Együttes emlékezés adatokra és összefüggésekre. – A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése, adekvát válasz megfogalmazása a kérdésre. – Összetett szöveges feladatok értelmezése. – Történetek megjelenítése matematikai modellekkel.
--

- Problémák logikai sorrendjének megállapítása, a megoldás logikai menetének megfogalmazása.
- Összefüggések megértése, kódolása (számfeladat, számegyenes, táblázat, rajz, nyitott mondat, halmazábra, grafikon).
- Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása.
- A páros-, páratlan számok fogalmának kiterjesztése az 1000-es és 10 000-es számkör számaira.
- Gyakorlati tevékenységre épülő szabályalkotás.
- Oszthatósági szabályok felismerése matematikai példák megoldásával (2, 5, 10).

Témakör: Geometria, mérés

Órakeret: 35+5 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Geometriai alakzatok konstruálása, kreativitás és finommotorika fejlesztése.

Tájékozódási képesség fejlesztése síkban, térben és mennyiségek között.

Becslés, mérés és számolás gyakoroltatása.

Fogalmi gondolkodás fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tér elemei</p> <p>Félegyenes, szakasz, szög.</p> <p>Síkbeli alakzatok</p> <p>Sokszög, háromszög, négyzet, téglalap és kör. Szabályos sokszög.</p> <p>Térbeli alakzatok</p> <p>Testek. Téglatest, kocka.</p> <p>Transzformációk</p> <p>Tükrözés, nagyítás, kicsinyítés.</p> <p>Szerkesztés</p> <p>Párhuzamos, merőleges egyenesek. Másolás. Felezés. Szerkesztés.</p> <p>Mérés, mértékegységek</p> <p>Hosszúság-, tömeg-, úrtartalom. Szabvány mértékegységek: hosszúság (km, m, dm, cm, mm), tömeg (t, kg, dkg, g), úrtartalom (hl, l, dl, cl, ml). Mértékváltás. Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc. Pénz.</p> <p>Kerület, terület</p>	<p>Téri elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület, szerkesztés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és pont helyzetének vizsgálata. – Félegyenes rajzolása, pont elnevezése. – Szakaszok rajzolása, megmérése, kimérése, elnevezése. – Szögek rajzolása. 	

- Derékszög előállítás hajtogatással, rajzolása négyzethálón, jelölése.
- A szögek alkotórészeinek (szár, csúcs, szögtartomány) megnevezése.
- Szerkesztő eszközök használata.
- Síkidomok előállítása, rajzolása.
- Síkidomok tulajdonságainak vizsgálata: határoló vonalak, oldalak száma, oldalak nagysága, oldalak helyzete, átlók száma és nagysága, szimmetria tengelyek száma alapján.
- Szabályos sokszögek oldalainak, szögeinek vizsgálata, azonosságok megállapítása.
- Síkidomok csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján.
- Összehasonlítás adott szempont szerint.
- Azonosságok, különbségek megfogalmazása. Testek építése egységkockákból szabadon és adott feltétellel.
- Testek építése lapokból.
- Testek alkotórészeinek megfigyelése, elnevezése (lap, él, csúcs).
- Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: határoló lapok (görbe-, síklap), határoló lapok száma, határoló lapok alakja (háromszög, téglalap, négyzet, körlap), határoló lapok nagysága (egybevágó, különböző nagyságú), határoló lapok helyzete (merőleges, párhuzamos).
- Síkidomok tükrözése egy tükörtengely segítségével négyzethálón.
- Síkidomok nagyítása, kicsinyítése négyzethálón: az egység mérete változik, az egységek száma változik.
- A síkidomok és tükörképük vizsgálata, összehasonlítása.
- Azonosságok, különbségek megállapítása.
- Az egybevágó és hasonló fogalmak alapozása.
- Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása négyzethálón, majd szerkesztésük derékszögű vonalzókkal. Szakaszok és szögek másolása vonalzóval és körzővel.
- Az adott- és a kapott téri elemek összehasonlítása (ugyanakkora).
- Szakaszok és szögek felezése körzővel és vonalzóval.
- A szakaszfelező merőleges és a szögfelező fogalmának alapozása. Négyzet és téglalap rajzolása négyzethálón.
- Különböző sugarú körök szerkesztése.
- Szerkesztő eszközök használata.
- Szerkesztési lépések sorrendjének követése.
- Mérés választott és szabvány mértékegységekkel.
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése.
- Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése.
- Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján.
- Mértékváltások következtetéssel (tízszere, százszoros, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).
- A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata.
- Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon.
- Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása.
- Időtartam érzékelése a mindennapi életből vett példákkal.
- Időtartam számítása.
- Mértékváltások a különböző időmértékek között.
- Tájékozódás a naptárban.
- Forint (Ft).
- Pénznemek megismerése, használata.

<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek be- és felváltása. – Mennyiségek kifizetése többféleképpen. Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással. – Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással. – Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel. – A mértékegységek nagysága és a mérőszámok közötti összefüggés megállapítása. – Négyzet és téglalap területének mérése az egységek összeszámlálásával. 	
Témakör: Függvények, az analízis elemei	
Órakeret: 25 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Összehasonlítás, általánosítás, szabályalkotás, kiegészítés gyakorlása. Megismerési módszerek továbbfejlesztése. Összefüggések egyre elvontabb szinten történő kifejezése. Logikus gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Összefüggések Sorozatok Függvények megadása, ábrázolása</p>	<p>Grafikon, értéktáblázat, összefüggés, szabály.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Összefüggések felismerése, személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számai között; kifejezése rajzzal, jelekkel. – Összefüggések keresése megadott szempont szerint a látszólag különböző dolgok között. – Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal. – Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése, alkalmazása műveletekkel a hiányzó adatok pótlására. – Sorozatok képzése geometriai alakzatokkal, számokkal adott, vagy felismert szabály alapján. – Ciklikus sorok folytatása. – Állandó különbségű sorozatok folytatása mindlét irányban. – Változó különbségű sorozatok folytatása. – Hányados sorozatok folytatása. – Adatok gyűjtése, sorozatba, táblázatba rendezése. – Sorozatban, táblázatban szereplő adatok közötti összefüggések, szabályok felismerése, megfogalmazása segítséggel, lejegyzése. – Hiányos sorozatba, táblázatba rendezett adatok kiegészítése. – Grafikonok olvasása, értelmezése. – Értéktáblázat kiegészítése szöveggel, matematikai alakban megadott szabály alapján. – Grafikus megjelenítés. 	
Témakör: Statisztika, valószínűség	
Órakeret: 6+1 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Adatgyűjtési technikák, adatok ábrázolási módjának megismertetése. A tanulók szemléletének formálása, „a valószínűségi gondolkodásmód” alapozása. Tapasztalatok bővítése a véletlen és nem véletlen eseményekről. Kombinatorikus gondolkodás és a valószínűségi szemlélet fejlesztése.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Statisztika</p> <p>A valószínűség-számítás elemei</p> <p>Valószínűségi kísérletek.</p>	<p>Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, grafikon, diagram.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Statisztikai adatok gyűjtése, közvetlen környezetben megfigyelhető események megszámlálása, mérések eredménye. – Ábrázolásuk grafikonon, diagramon közösen. – Grafikonok, diagramok értelmezése, leolvasása. – Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek (pénzfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok) végzése. – Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése. – A lejegyzések összesítése táblázatba. – A táblázat adatainak leolvasása, értelmezése. – Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről. – A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata. – Spontán tippelések az események várható bekövetkeztéről. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elemek halmazokba rendezése két szempont szerint. – Adott tulajdonságú részhalmaz előállítás alaphalmazon. – Közös tulajdonságok felismerése, metszet előállítás. – Egyszerű állítások, tagadások megfogalmazása. – Logikai kifejezések pontos használata. – Minél több lehetőség előállítása kombinatorikus feladatokban. – Biztos számfogalom 100-as számkörben. – Jártasság 1 000-es és 10 000-es számkörben. – A törtszámok és a negatív számok ismerete. – A szorzó- és bennfoglaló táblák tudása (szükség esetén táblázat segítségével). – A tanult írásbeli műveletek megoldása (szükség esetén számológéppel). – Egyszerű szöveges feladatok önálló megoldása. – Testek és síkidomok egy és több szempontú csoportosítása a tanult tulajdonságok alapján. Szabvány mértékegységek és a közöttük lévő váltószámok ismerete. – A téglalap és a négyzet kerületének mérése, számítása; területének mérése lefedéssel. – Szerkesztések: szögek és szakaszok rajzolása, másolása, felezése; párhuzamos-, merőleges egyenesek szerkesztése, téglalap- és négyzet rajzolása. – Racionális számok összehasonlítása, összefüggések felfedezése, szabály megfogalmazása. – Sorozatok folytatása a felismert szabály alapján. – Adatok leolvasása táblázatból, koordináta-rendszer adatként leolvasása, lejegyzése. – Adatok táblázatba beírása a felismert szabály alapján, ábrázolásuk koordináta-rendszerben. – Statisztikai adatok lejegyzése, ábrázolása egyszerűbb esetekben. – Valószínűségi játékokban az esetek lejegyzése. 	

7 - 8. évfolyam**Bevezetés****Célok és feladatok**

A két év célja a tanulók felkészítése az önálló életvitelre, az önálló munkavégzésre, az egyéni képességeikhez igazodó továbbtanulásra, a társadalmi beilleszkedés elősegítésére. Olyan ismeretek, képességek, készségek kialakítása, ami biztosítja az önálló tanulás lehetőségét, és felkészíti őket az egész életen át tartó tanulásra. Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt szerepe van az egyénre szabott önálló tanulási eljárások és módok használatának, alkalmazásának, a tanuló motiváltsága megteremtésének.

A matematika tantárgy sajátos fejlesztési célja a figyelem terjedelmének, tartósságának fokozatos növelése és szinten tartása, a koncentrációképesség fejlesztése, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztése.

7. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	10
2.	Számelmélet, algebra	70
3.	Geometria, mérés	35
4.	Függvények, az analízis elemei	20
5.	Statisztika, valószínűség	9
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Orakeret: 10 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megfigyelő, elemző, lényeglátó és döntésképeség fejlesztése. Analogiás, logikus és kombinatorikus gondolkodás fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítésével.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Halmazok Alap-, rész-, kiegészítő halmaz és metszethalmaz. Végtelen és üres halmaz. Matematikai logika Állítások és tagadások igazságtartalma. Kombinatorika Kombinációk és variációk. Lehetőségek száma. Rendszerezési sémák.	Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz, metszethalmaz, üres halmaz, végtelen halmaz, variáció.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult halmazelméleti ismeretek alkalmazása más matematikai témakörökben, tantárgyakban. – Elemek szétválogatása több feltétel szerint. – Halmazok kapcsolatának felismerése: nincs közös elemük, egyik a másiknak része, van közös elemük, de egyik sem része a másiknak. – Végtelen és üres halmazok megfigyelése, létrehozása. – Halmazok kapcsolatának vizsgálata. – Állítások és tagadások megfogalmazása a végtelen és üres halmazokról. – Állítások alap-, rész- és kiegészítő halmazokról. – Állítások halmazok metszetéről. – Hibás állítások javítása. – Feltétel tagadása: a logikai „nem”. – Több feltétel egyidejű teljesülése: logikai „és”. – Valamelyik feltétel teljesülése: logikai „vagy”. – Sorba rendezés. – Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: egyre több lehetőség, összes lehetőség előállítás Rendszerezési sémák megismerése, rögzítése (egyszerű lejegyzések, táblázatok). 	
Témakör: Számelmélet, algebra	
Orakeret: 70 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Matematikai eszközök biztos, célszerű használatának kialakítása. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás gyakoroltatása.	

<p>Elemzés, összehasonlítás, csoportosítás és általánosítás egyre önállóbb alkalmazása. Matematikai problémamegoldás, logikus gondolkodás egyre elvontabb szinten. Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata. A számlálási, számolási, becslési és ellenőrzési képesség, valamint a megtartó emlékezet fejlesztése. Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Számok</p> <p>Számok 100 000-es számkörben.</p> <p>Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100000-es számkörben.</p> <p>Az 100 000-es számkör:</p> <p>A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága.</p> <p>A helyiérték-táblázat szerkezete.</p> <p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolata.</p> <p>Számfogalom, mint a mérés eredménye, mérőszám.</p> <p>Viszonyítás.</p> <p>Számok helye a számsorban.</p> <p>Számok tulajdonságai.</p> <p>Bontás.</p> <p>Törtszámok.</p> <p>Negatív szám.</p> <p>Műveletek</p> <p>Szóbeli műveletek.</p> <p>Szóbeli műveletek 10 000-es számkörben.</p> <p>Írásbeli műveletek</p> <p>Összeadás, kivonás 100 000-es számkörben.</p> <p>Háromjegyű számok szorzása kétjegyű szorzóval.</p> <p>Ötjegyű számok osztása egyjegyű osztóval.</p> <p>Műveletek közösleges törtekkel.</p> <p>Műveletek tizedes törtekkel.</p> <p>Egyszerű és összetett szöveges feladatok.</p> <p>Fordított szövegezésű feladatok.</p>	<p>Szám neve, jele; alaki-, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, százás, ezres, tízezres, százezres, tizedes törtek, törtszám, számláló, nevező, törtvonal; egyszerűsítés, bővítés, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, mínusz, római szám, többszörös.</p>

<p>Számelméleti ismeretek</p> <p>Páros, páratlan számok.</p> <p>Oszthatósági szabályok.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pontos matematikai fogalmak elmélyítése, használata. – Négyjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. – Összehasonlítási képesség fejlesztése, a relációs jelek használata. – Pontos és becslőt (közelítő helye) helyük keresése a számegyenesen. – Számok egyes, tízes, száz, ezres szomszédainak megállapítása. – Számok kerekítése. – Tájékozódási képesség fejlesztése. – Számok bontása összeg és szorzat alakban. – Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. – Helyiérték-táblázat bővítése 100000-ig. – A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze). – Összefüggésekre való emlékezés. – Teljes öt- és hatjegyű számok írása, olvasása, értelmezése. – Számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. – Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom). – Különböző mennyiségek kifizetése tíz-, száz-, ezer-, tízezer forintosokkal. – Becslés, mérés, ellenőrzés. – Számok képzése egy vagy több feltétellel. – A relációs jelek ($<$ $>$ $=$), használata. – A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyebb megértése. – Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon. – Egyes-, tízes-, száz-, ezres-, tízezres számszomszédok leolvasása. – Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. – Pontos matematikai fogalmak kialakítása, használatuk. – Számok bontása összeg- és szorzat alakra. – Bontások lejegyzése. – Törtrészek előállítás, ábrázolása, jelölése törtszámmal. – Törtszám értelmezése. Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. – Helyük a számegyenesen. Közönséges törtek összehasonlítása matematikai eszközök segítségével: azonos nevezőjű, azonos számlálójú és különböző nevezőjű törtek összehasonlítása. 10, 100, 1000 nevezőjű törtek írása tizedes tört alakban. – Helyiérték-táblázat kiterjesztése a tizedes törtek felé. Tájékozódás a helyiérték-táblázatban – Összefüggések megállapítása a tized-, század- és ezredrészek között. Tizedes törtek modellezése. – Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életben használt tizedes tört formában felírt mennyiségekről. <ul style="list-style-type: none"> Tizedes törtek írása – Helyiérték-táblázatba, olvasásuk. 	

- Tizedes törtek szűkítése, bővítése, összehasonlításuk, rendezésük
- Negatív szám fogalmának elmélyítése.
- Hőmérsékletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérsékletre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal.
- Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyon). Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életből vett példákából.
- Negatív számok írása, olvasása.
- 0 középpontú számegyenes készítése.
- Negatív számok helye a számegyenesen Összehasonlításuk egymással, 0-val, pozitív számokkal. Fejben számolás gyakorlása.
- Szóbeli összeadás, kivonás kerek számokkal az egyjegyű számok analógiájára. Kerek számok szorzása, osztása egyjegyű szorzóval és osztóval.
- Pozitív egész számok szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. Mennyiségi változások megfigyelése (tízszere, százszorosa, ezerszere; tizedrésze, századrésze, ezredrésze), a kapott eredmény helye a helyiérték-táblázatban. Összefüggések megértése, megfogalmazása.
- Matematikai nyelv pontos használata
- Műveletek értelmezése, megoldása matematikai eszközökkel.
- Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten, a fokozatok betartásával.
- Műveletek eredményének becslése.
- Becslés, számolás, ellenőrzés. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása.
- Számológép használata önellenőrzésre.
- Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása.
- Közönséges törtek bővítése, egyszerűsítése matematikai eszközökkel.
- Közös többszörös keresése. Különböző nevezőjű közönséges törtek összeadása, kivonása.
- Közönséges törtek szorzása egész számmal és közönséges tört számmal. Közönséges törtek osztása egész számmal és közönséges törttel, a reciproknak fogalmának értelmezése. Műveletek cselekvésben való értelmezése, rajzos megjelenítése.
- Tizedes törtek összeadása, kivonása.
- Helyi értékes írásmód alkalmazása.
- Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal.
- Tizedes tört szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. Számok értékének és a helyük változásának megfigyelése és megfogalmazása.
- Számlálás, számolás.
- Analízis, szintézis. Összefüggések megértése, megfogalmazása.
- Mennyiségi következtetések.
- Tájékozódás a helyiérték-táblázatban.
- Matematikai nyelv pontos használata.
- Feladatok értelmezése, adatok gyűjtése és lejegyzésük.
- Összefüggések megállapítása, a probléma megfogalmazása, feladatterv készítése.
- Megoldás lejegyzése nyitott mondattal, művelettel.
- Várható eredmény becslése kerekített értékben. A feladat kiszámítása, a kapott

<p>eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a becült értékkel és a valósággal.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A válasz megfogalmazása. – Rajzokhoz, ábrákhoz, műveletekhez egyszerű szöveges feladatok készítése. Szövegértés, szövegalkotás. – Összefüggések megállapítása. – Mennyiségi következtetések. – Becslés, számítás, ellenőrzés. – Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. – A tanult ismeretek felidézése, kiterjesztése a 100000-es számkörre. Oszthatósági szabályok alkalmazása matematikai példák megoldásával (2, 5, 10). 	
Témakör: Geometria, mérés	
Orakeret: 35 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Konstruálás, kreativitás fejlesztése sík- és térmértani alakzatok előállításával, fogalomalkotás. Szerkesztési ismeretek bővítése, szerkesztőeszközök egyre pontosabb használata, finommotorika fejlesztése. A tiszta, áttekinthető munka iránti igény kialakítása. Becslés, mérés képességének fejlesztése. Mértékváltások következtetéssel, analógiás gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tér elemei Szög, szögfajták.</p> <p>Síkbeli alakzatok Síkidomok. Háromszög. Kör. Speciális négyszögek.</p> <p>Térbeli alakzatok Testek. Kocka, téglatest. Henger.</p> <p>Transzformációk Tükrözés.</p> <p>Szerkesztés Szögek. Négyzet, téglalap. Háromszög.</p> <p>Mérés, mértékegységek Területmérés. Térfogtmérés.</p>	<p>Szögfajta, háromszög, kör, négyszög, mértékegység, test, felszín, térfogat.</p>

<p>Mértékváltás.</p> <p>Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc.</p> <p>Pénz.</p> <p>Kerület, terület</p> <p>Sokszögek kerülete.</p> <p>Négyzet és téglalap területe.</p> <p>Térfogat, felszín</p> <p>A téglatest és kocka felszíne.</p> <p>A téglatest és kocka térfogata.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szögek rajzolása vonalzóval, szögmérővel. – A szög részeinek megnevezése. – A szög mérése, mértékegység neve, jele (fok, °). – Szögek viszonyítása a derékszöghöz, szögfajták: hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, homorúszög, teljesszög. – Síkidomok előállítása, vizsgálatuk, csoportosításuk a megállapított tulajdonságok alapján. – Háromszögek előállítása tépéssel, vágással, rajzolással. – Tulajdonságok megállapítása méréssel (oldalak, szögek). Csoportosításuk oldalak hosszúsága szerint: különböző oldalú, egyenlő szárú és egyenlő oldalú (szabályos) háromszögek. – csoportosításuk szögek nagysága szerint: hegyes-, derék- és tompaszögű háromszögek – Különböző sugarú körök rajzolása. – A kör alkotórészeinek rajzolása, elnevezése, jelölése: középpont, sugár, átmérő, húr, körvonal, körív, körlap, körcikk, körszelet. – A sugár és az átmérő közötti összefüggés megállapítása mérések alapján. – Négyszögek vizsgálata az oldalaik helyzete, hosszúsága, szögeik nagysága és a szimmetriatengelyek száma szerint: <ul style="list-style-type: none"> – két párhuzamos oldala van (trapéz); – két-két párhuzamos oldala van (paralelogramma); – minden szöge derékszög (téglalap); – minden oldala egyenlő (rombusz); – minden oldala egyenlő és minden szöge derékszög (négyzet); – egyik átlója mentén szimmetrikus (deltoid). – Testek építése lapokból. – Testek kiterítése, testhálók készítése. – Testek és testhálók egymáshoz rendelése. – Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: kiterjedésük, határoló lapok alakja, helyzete szerint. – A kocka és a téglatest tulajdonságainak megfigyelése, megállapítása mérések alapján, összehasonlításuk: <ul style="list-style-type: none"> – lapok, élek, csúcsok száma; – kiterjedésük (hosszúság, szélesség, magasság) mérete; – határoló lapok alakja, mérete; 	

- határoló lapok helyzete.
- Henger előállítás gyurmából, építésük testhálóból.
- Tulajdonságok megfigyelése, határoló lapok számának, alakjának megállapítása.
- Síkidomok tükrözése egy tükörtengellyel, szerkesztéssel.
- Az eredeti és a tükrözött síkidom összehasonlítása, azonosságok és különbségek megállapítása: egybevágó síkidomok.
- Az eredeti és a kapott síkidom összehasonlítása, azonosság és különbség megfogalmazása: alakjuk megegyezik, nagyságuk különbözik, oldalaik aránya egyenlő: hasonló síkidomok.
- Szögek szerkesztése: 360o, 180o, 90o, 45o, 60o és 30o-os szögek.
- Négyzet és téglalap szerkesztése adott méretek alapján.
- Háromszög szerkesztése:
  - három oldalból;
  - két oldalból és a közbezárt szögből;
  - egy oldalból és a rajta fekvő két szögből.
- Mérés választott és szabványmértékegységekkel.
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése.
- Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése.
- Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján.
- Terület mérése választott és szabványmértékegységekkel.
- Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: km², m², dm², cm², mm².
- Térfogat mérése választott és szabványmértékegységekkel.
- Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: m³, dm³, cm³.
- Hosszúság-, terület- és térfogat-mértékegységek közötti összefüggések megállapítása tapasztalatok alapján.
- Mértékváltások következtetéssel (tízszere, százszoros, ezerszere; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).
- A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata.
- Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon.
- Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása.
- Időtartam érzékeltetése a mindennapi életből vett példákkal.
- Időtartam számítása.
- Mértékváltások a különböző időmértékek között.
- Tájékozódás a naptárban.
- Pénzhasználat, kifizetés, be- és felváltás.
- Háztartási költségvetés tervezése.
- Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással.
- Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással.
- Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel.
- Négyzet és téglalap területének mérése a négyzetcentiméterek összeszámlálásával.
- Négyzet és téglalap területének kiszámítása.
- Testekhez testhálók rendelése.
- Testek felszínének számítása: a határoló lapok és a testhálók közötti összefüggés megfigyelése.
- Testek felszínének számítása a határoló lapok területének összeadásával, szorzással.
- A téglatest és a kocka térfogatának mérése választott és szabványmértékegységekkel.
- A téglatest és a kocka térfogatának számítása gyakorlati tevékenységgel, adott és mért

adatok alapján.

Témakör: Függvények, az analízis elemei	
Órakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Összehasonlító, általánosító és lényegkiemelő képesség fejlesztése. Függvényszerű gondolkodás alapozása. Számköri ismeretek mélyítése sorozatok alkotásával.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Összefüggések Sorozatok Függvények megadása, ábrázolása Derékszögű koordináta-rendszer.</p>	<p>Függvény, koordináta-rendszer, tengely, középpont.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Összefüggések konkrét mennyiségek, természetes számok, egységtörtek, geometriai alakzatok, mértékegységek között. – A felismert összefüggések megfogalmazása viszonzyszavakkal, kifejezése matematikai jelekkel. – Számok rendezése. – Állandó és váltakozó különbségű sorozatok folytatása adott és felismert szabály alapján, sorozatok kiegészítése. – Összetartozó adatpárok felismerése. – Táblázatok hiányzó adatainak kiegészítése szabály megállapítása után. – Tapasztalati függvények készítése leszámított, mért adatok alapján. – Függvények ábrázolása grafikonnal. – Pontok meghatározása síkban. – Adatpárok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben. – A táblázat adatai közötti kapcsolat felismerése, megfogalmazása, közös szabályalkotás, az adatok beírása táblázatba. – Függvények ábrázolása, leolvasása, jelölésük nyilakkal, szabállyal, nyitott mondattal. 	
Témakör: Statisztika, valószínűség	
Órakeret: 9 óra	
<p>Összehasonlítás, rendezés, általánosítás, következtetés gyakoroltatása és a logikus gondolkodás fejlesztése. Statisztikai adatok, grafikonok elemzésének alapozása. A valószínűségi szemlélet alapozása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Statisztika Statisztikai adatok, kísérletek. A valószínűség- számítás elemei Valószínűségi kísérletek. Gyakoriság</p>	<p>Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, statisztika, grafikon, diagram.</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Adatok, tevékenységek, kísérletek eredményeinek gyűjtése.
- Lejegyzésük, elemzésük, rendezésük, értékelésük.
- Ábrázolásuk grafikonnal, diagrammal.
- Adatok leolvasása a diagramról, táblázatból.
- Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek végzése (pénzfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok, dobókockák, pörgettyűk, piros-kék korongok, pénzérmék, számkártyák, játékkártyák, dominókészlet, színes golyók / (például Babilongolyók), játékrulett).
- Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése.
- A lejegyzések összesítése táblázatba, oszlopdiagramba.
- Az események gyakoriságának megfigyelése.
- Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről.
- Az események előfordulási gyakoriságának megállapítása.
- A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata.
- Egyre tudatosabb tippelések az események várható bekövetkeztéről.

8. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	10
2.	Számelmélet, algebra	70
3.	Geometria, mérés	35
4.	Függvények, az analízis elemei	20
5.	Statisztika, valószínűség	9
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 10 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megfigyelő, elemző, lényeglátó és döntésképeség fejlesztése. Analogiás, logikus és kombinatorikus gondolkodás fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítésével.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Halmazok Alap-, rész-, kiegészítő halmaz és metszethalmaz. Végtelen és üres halmaz.</p> <p>Matematikai logika Állítások és tagadások igazságtartalma.</p> <p>Kombinatorika Kombinációk és variációk. Lehetőségek száma. Rendszerezési sémák.</p>	<p>Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz, metszethalmaz, üres halmaz, végtelen halmaz, variáció.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult halmazelméleti ismeretek alkalmazása más matematikai témakörökben, tantárgyakban. – Elemek szétválogatása több feltétel szerint. – Halmazok kapcsolatának felismerése: nincs közös elemük, egyik a másiknak része, van közös elemük, de egyik sem része a másiknak. – Végtelen és üres halmazok megfigyelése, létrehozása. – Halmazok kapcsolatának vizsgálata. – Állítások és tagadások megfogalmazása a végtelen és üres halmazokról. – Állítások alap-, rész- és kiegészítő halmazokról. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Állítások halmazok metszetéről. – Hibás állítások javítása. – Feltétel tagadása: a logikai „nem”. – Több feltétel egyidejű teljesülése: logikai „és”. – Valamelyik feltétel teljesülése: logikai „vagy”. – Sorba rendezés. – Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: egyre több lehetőség, összes lehetőség előállítás Rendszerezési sémák megismerése, rögzítése (egyszerű lejegyzések, táblázatok).
Témakör: Számelmélet, algebra
Orakeret: 70 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Matematikai eszközök biztos, célszerű használatának kialakítása.</p> <p>Konkretizálás, absztrahálás, kódolás gyakoroltatása.</p> <p>Elemzés, összehasonlítás, csoportosítás és általánosítás egyre önállóbb alkalmazása.</p> <p>Matematikai problémamegoldás, logikus gondolkodás egyre elvontabb szinten.</p> <p>Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata.</p> <p>A számlálási, számolási, becslési és ellenőrzési képesség, valamint a megtartó emlékezet fejlesztése.</p> <p>Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése</p>

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Számok</p> <p>Számok 100 000-es és 1 000 000-s számkörben.</p> <p>Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100000-es számkörben.</p> <p>Az 100 000-es és 1 000 000-s számkör:</p> <p>A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága.</p> <p>A helyiérték-táblázat szerkezete.</p> <p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolata.</p> <p>Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám.</p> <p>Viszonyítás.</p> <p>Számok helye a számsorban.</p> <p>Számok tulajdonságai.</p> <p>Bontás.</p> <p>Törtszámok.</p> <p>Negatív szám.</p> <p>Műveletek</p> <p>Szóbeli műveletek.</p> <p>Szóbeli műveletek 10 000-es és 100 000-es számkörben.</p> <p>Írásbeli műveletek</p> <p>Összeadás, kivonás 100 000-es és 1 000 000-s számkörben.</p> <p>Három- és négyjegyű számok szorzása két- és háromjegyű szorzóval.</p> <p>Öt- és hatjegyű számok osztása egyjegyű osztóval (kétfjegyű osztóval).</p> <p>Műveletek közösleges törtekkel.</p> <p>Műveletek tizedes törtekkel.</p> <p>Egyszerű és összetett szöveges feladatok.</p> <p>Fordított szövegezésű feladatok.</p> <p>Számelméleti ismeretek</p> <p>Páros, páratlan számok.</p>	<p>Szám neve, jele; alaki-, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, száz, ezres, tízezres, százazres, milliós; tizedes törtek, törtszám, számláló, nevező, törtvonal; egyszerűsítés, bővítés, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, mínusz, római szám, többszörös.</p>

Oszthatósági szabályok.	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pontos matematikai fogalmak elmélyítése, használata. – Négyjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. – Összehasonlítási képesség fejlesztése, a relációs jelek használata. – Pontos és becsült (közelítő helye) helyük keresése a számegyenesen. – Számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédainak megállapítása. – Számok kerekítése. – Tájékozódási képesség fejlesztése. – Számok bontása összeg és szorzat alakban. – Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. – Helyiérték-táblázat bővítése – 1 000 000-ig. – A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze). – Összefüggésekre való emlékezés. – Teljes öt- és hatjegyű számok írása, olvasása, értelmezése. – Számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. – Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, úrtartalom). – Különböző mennyiségek kifizetése tíz-, száz-, ezer-, tízezer forintosokkal. – Becslés, mérés, ellenőrzés. – Számok képzése egy vagy több feltétellel. – A relációs jelek ($<$ $>$ $=$), használata. – A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyebb megértése. – Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon. – Egyes-, tízes-, százaz-, ezres-, tízezres számszomszédok leolvasása. – Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. – Pontos matematikai fogalmak kialakítása, használatuk. – Számok bontása összeg- és szorzat alakra. – Bontások lejegyzése. – Törtrészek előállítás, ábrázolása, jelölése törtszámmal. – Törtszám értelmezése. Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. – Helyük a számegyenesen. Közönséges törtek összehasonlítása matematikai eszközök segítségével: azonos nevezőjű, azonos számlálójú és különböző nevezőjű törtek összehasonlítása. 10, 100, 1000 nevezőjű törtek írása tizedes tört alakban. – Helyiérték-táblázat kiterjesztése a tizedes törtek felé. Tájékozódás a helyiérték-táblázatban – Összefüggések megállapítása a tized-, század- és ezredrészek között. Tizedes törtek modellezése. – Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életben használt tizedes tört formában felírt mennyiségekről. Tizedes törtek írása helyiérték-táblázatba, olvasásuk. – Tizedes törtek szűkítése, bővítése, összehasonlításuk, rendezésük – Negatív szám fogalmának elmélyítése. 	

- Hőmérsékletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérsékletre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal.
- Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyon). Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életből vett példákból.
- Negatív számok írása, olvasása.
- 0 középpontú számegyenes készítése.
- Negatív számok helye a számegyenesen Összehasonlításuk egymással,
- 0-val, pozitív számokkal. Fejben számolás gyakorlása.
- Szóbeli összeadás, kivonás kerek számokkal az egyjegyű számok analógiájára. Kerek számok szorzása, osztása egyjegyű szorzóval és osztóval.
- Pozitív egész számok szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. Mennyiségi változások megfigyelése (tízszere, százszoros, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze), a kapott eredmény helye a helyiérték-táblázatban. Összefüggések megértése, megfogalmazása.
- Matematikai nyelv pontos használata
- Műveletek értelmezése, megoldása matematikai eszközökkel.
- Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten, a fokozatok betartásával.
- Műveletek eredményének becslése.
- Becslés, számolás, ellenőrzés. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása.
- Számológép használata önellenőrzésre.
- Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása.
- Közönséges törtek bővítése, egyszerűsítése matematikai eszközökkel.
- Közös többszörös keresése. Különböző nevezőjű közönséges törtek összeadása, kivonása.
- Közönséges törtek szorzása egész számmal és közönséges tört számmal. Közönséges törtek osztása egész számmal és közönséges törttel, a reciproknak fogalmának értelmezése. Műveletek cselekvésben való értelmezése, rajzos megjelenítése.
- Tizedes törtek összeadása, kivonása.
- Helyi értékes írásmód alkalmazása.
- Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal. Tizedes törtek szorzása tizedes törttel.
- Tizedes tört szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. Számok értékének és a helyük változásának megfigyelése és megfogalmazása.
- Számlálás, számolás.
- Analízis, szintézis. Összefüggések megértése, megfogalmazása.
- Mennyiségi következtetések.
- Tájékozódás a helyiérték-táblázatban.
- Matematikai nyelv pontos használata.
- Feladatok értelmezése, adatok gyűjtése és lejegyzésük.
- Összefüggések megállapítása, a probléma megfogalmazása, feladatterv készítése.
- Megoldás lejegyzése nyitott mondat, művelettel.
- Várható eredmény becslése kerekített értékben. A feladat kiszámítása, a kapott eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a becsült értékkel és a valósággal.
- A válasz megfogalmazása.

<ul style="list-style-type: none"> – Rajzokhoz, ábrákhoz, műveletekhez egyszerű szöveges feladatok készítése. Szövegértés, szövegalkotás. – Összefüggések megállapítása. – Mennyiségi következtetések. – Becslés, számítás, ellenőrzés. – Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. – A tanult ismeretek felidézése, kiterjesztése a 1 000 000-s számkörre. Oszthatósági szabályok alkalmazása matematikai példák megoldásával (2, 5, 10). 	
Témakör: Geometria, mérés	
Órakeret: 35 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Konstruálás, kreativitás fejlesztése sík- és térmértani alakzatok előállításával, fogalomalkotás.	
Szerkesztési ismeretek bővítése, szerkesztőeszközök egyre pontosabb használata, finommotorika fejlesztése.	
A tiszta, áttekinthető munka iránti igény kialakítása.	
Becslés, mérés képességének fejlesztése.	
Mértékváltások következtetéssel, analógiás gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A tér elemei Szög, szögfajták. Síkbeli alakzatok Síkidomok. Háromszög. Kör. Speciális négyszögek. Térbeli alakzatok Testek. Kocka, téglatest. Henger, kúp. Transzformációk Tükrözés. Nagyítás, kicsinyítés. Szerkesztés Szögek. Négyzet, téglalap. Háromszög. Mérés, mértékegységek Területmérés.	Szögfajta, háromszög, kör, négyszög, mértékegység, test, felszín, térfogat.

<p>Térfogatmérés.</p> <p>Mértékváltás.</p> <p>Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc.</p> <p>Pénz.</p> <p>Kerület, terület</p> <p>Sokszögek kerülete.</p> <p>Négyzet és téglalap területe.</p> <p>Térfogat, felszín</p> <p>A téglatest és kocka felszíne.</p> <p>A téglatest és kocka térfogata.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szögek rajzolása vonalzóval, szögmérővel. – A szög részeinek megnevezése. – A szög mérése, mértékegység neve, jele (fok, o). – Szögek viszonyítása a derékszöghöz, szögfajták: hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, homorúszög, teljesszög. – Síkidomok előállítása, vizsgálatuk, csoportosításuk a megállapított tulajdonságok alapján. – Háromszögek előállítása tépéssel, vágással, rajzolással. – Tulajdonságok megállapítása méréssel (oldalak, szögek). Évfolyamozásuk oldalak hosszúsága szerint: különböző oldalú, egyenlő szárú és egyenlő oldalú (szabályos) háromszögek. – Évfolyamozásuk szögek nagysága szerint: hegyes-, derék- és tompaszögű háromszögek – Különböző sugarú körök rajzolása. – A kör alkotórészeinek rajzolása, elnevezése, jelölése: középpont, sugár, átmérő, húr, körvonal, körív, körlap, körcikk, körszelet. – A sugár és az átmérő közötti összefüggés megállapítása mérések alapján. – Négyzetek vizsgálata az oldalaik helyzete, hosszúsága, szögeik nagysága és a szimmetriatengelyek száma szerint: <ul style="list-style-type: none"> – két párhuzamos oldala van (trapéz); – két-két párhuzamos oldala van (paralelogramma); – minden szöge derékszög (téglalap); – minden oldala egyenlő (rombusz); – minden oldala egyenlő és minden szöge derékszög (négyzet); – egyik átlója mentén szimmetrikus (deltoid). – Testek építése lapokból. – Testek kiterítése, testhálók készítése. – Testek és testhálók egymáshoz rendelése. – Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: kiterjedésük, határoló lapok alakja, helyzete szerint. – A kocka és a téglatest tulajdonságainak megfigyelése, megállapítása mérések alapján, összehasonlításuk: <ul style="list-style-type: none"> – lapok, élek, csúcsok száma; – kiterjedésük (hosszúság, szélesség, magasság) mérete; 	

- határoló lapok alakja, mérete;
- határoló lapok helyzete.
- Henger és kúp előállítás gyurmából, építésük testhálóból.
- Tulajdonságok megfigyelése, határoló lapok számának, alakjának megállapítása.
- Síkidomok tükrözése egy tükörtengellyel, szerkesztéssel.
- Az eredeti és a tükrözött síkidom összehasonlítása, azonosságok és különbségek megállapítása: egybevágó síkidomok.
- Nagyítás, kicsinyítés szerkesztéssel: oldalak hosszúságának növelése kétszeresére, háromszorosára...; csökkentése felére, harmadára...
- Az eredeti és a kapott síkidom összehasonlítása, azonosság és különbség megfogalmazása: alakjuk megegyezik, nagyságuk különbözik, oldalaik aránya egyenlő: hasonló síkidomok.
- Szögek szerkesztése: 360o, 180o, 90o, 45o, 60o és 30o-os szögek.
- Négyzet és téglalap szerkesztése adott méretek alapján.
- Háromszög szerkesztése:
- három oldalból;
- két oldalból és a közbezárt szögből;
- egy oldalból és a rajta fekvő két szögből.
- Mérés választott és szabványmértékegységekkel.
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése.
- Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése.
- Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján.
- Terület mérése választott és szabványmértékegységekkel.
- Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: km², m², dm², cm², mm².
- Térfogat mérése választott és szabványmértékegységekkel.
- Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: m³, dm³, cm³.
- Hosszúság-, terület- és térfogat-mértékegységek közötti összefüggések megállapítása tapasztalatok alapján.
- Mértékváltások következtetéssel (tízszere, százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).
- Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon.
- Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása.
- Időtartam érzékeltetése a mindennapi életből vett példákkal.
- Időtartam számítása.
- Mértékváltások a különböző időmértékek között.
- Pénzhasználat, kifizetés, be- és felváltás.
- Háztartási költségvetés tervezése.
- Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással.
- Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással.
- Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel.
- Négyzet és téglalap területének mérése a négyzetcentiméterek összeszámlálásával.
- Négyzet és téglalap területének kiszámítása.
- Testekhez testhálók rendelése.
- Testek felszínének számítása: a határoló lapok és a testhálók közötti összefüggés megfigyelése.
- Testek felszínének számítása a határoló lapok területének összeadásával, szorzással.
- A téglatest és a kocka térfogatának mérése választott és szabványmértékegységekkel.

– A téglatest és a kocka térfogatának számítása gyakorlati tevékenységgel, adott és mért adatok alapján.	
Témakör: Függvények, az analízis elemei	
Órakeret: 20 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Összehasonlító, általánosító és lényegkiemelő képesség fejlesztése. Függvényszerű gondolkodás alapozása. Számköri ismeretek mélyítése sorozatok alkotásával.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Összefüggések Sorozatok Függvények megadása, ábrázolása Derékszögű koordináta-rendszer.	Függvény, koordináta-rendszer, tengely, középpont.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Összefüggések konkrét mennyiségek, természetes számok, egységtörtek, geometriai alakzatok, mértékegységek között. – A felismert összefüggések megfogalmazása viszonzyszavakkal, kifejezése matematikai jelekkel. – Számok rendezése. – Állandó és váltakozó különbségű sorozatok folytatása adott és felismert szabály alapján, sorozatok kiegészítése. – Hányados sorozatok folytatása. – Összetartozó adatpárok felismerése. – Táblázatok hiányzó adatainak kiegészítése szabály megállapítása után. – Tapasztalati függvények készítése leszámított, mért adatok alapján. – Függvények ábrázolása grafikonnal, leolvasása. – Pontok meghatározása síkban. – Adatpárok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben. – A táblázat adatai közötti kapcsolat felismerése, megfogalmazása, közös szabályalkotás, az adatok beírása táblázatba. – Függvények ábrázolása, leolvasása, jelölésük nyilakkal, szabállyal, nyitott mondattal. 	
Témakör: Statisztika, valószínűség	
Órakeret: 9 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Összehasonlítás, rendezés, általánosítás, következtetés gyakoroltatása és a logikus gondolkodás fejlesztése. Statisztikai adatok, grafikonok elemzésének alapozása. A valószínűségi szemlélet alapozása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Statisztika Statisztikai adatok, kísérletek. A valószínűség-számítás elemei Valószínűségi kísérletek. Gyakoriság	Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, statisztika, grafikon, diagram.

Fejlesztési tevékenységek:

- Adatok, tevékenységek, kísérletek eredményeinek gyűjtése.
- Lejegyzésük, elemzésük, rendezésük, értékelésük.
- Ábrázolásuk grafikonnal, diagrammal.
- Adatok leolvasása a diagramról, táblázatból.
- Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek végzése (pénzfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok, dobókockák, pörgettyűk, piros-kék korongok, pénzérmék, számkártyák, játékkártyák, dominókészlet, színes golyók / (például Babilongolyók), játékrulett).
- Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése.
- A lejegyzések összesítése táblázatba, oszlopdigramba.
- Az események gyakoriságának megfigyelése.
- Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről.
- Az események előfordulási gyakoriságának megállapítása.
- A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata.
- Egyre tudatosabb tippelések az események várható bekövetkeztéről.
- Valószínűségi fogalmak használata.
- „Biztos”, „Lehetetlen” fogalmak használata.
- „Lehet, de nem biztos” (lehetséges) megértése.
- Következtetés a relatív gyakoriságra.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Elemek több szempont szerinti rendezése a halmazábrák különböző részeibe.
- Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazábrákról.
- Állítások igazságának eldöntése.
- A logikai kifejezések pontos használata.
- Minél több (összes) lehetőség előállítás kombinatorikus feladatokban.
- Biztos számfogalom 10 000-es és 100 000-es számkörben.
- Jártasság 1 000 000-s számkörben.
- A törtszámok és a negatív számok ismerete.
- Szorzó- és bennfoglaló táblák ismerete (szükség esetén táblázat segítségével).
- A tanult írásbeli műveletek megoldása (szükség esetén számológéppel).
- Műveletek közönséges törtekkel és tizedes törtekkel.
- Egyszerű és összetett szöveges feladatok megoldása (szükség esetén segítséggel).
- Testek, síkidomok egy és több szempont szerinti csoportosítása.
- Speciális háromszögek, négyszögek megnevezése.
- Szakaszok, szögek szerkesztése, felezése; négyzet, téglalap és háromszög szerkesztése.
- Henger és kúp tulajdonságainak ismerete.
- Mértékváltások következtetéssel.
- Négyzet és téglalap területének számítása.
- Kocka és téglalatest felszínének számítása, térfogatának mérése.
- Racionális számok összehasonlítása, összefüggések felfedezése, szabály megfogalmazása.
- Adatok leolvasása táblázatból, koordináta-rendszer adatkártyáinak leolvasása, lejegyzése.
- Adatok beírása táblázatba a felismert szabály alapján, ábrázolásuk koordináta-rendszerben.
- Statisztikai adatok lejegyzése, ábrázolása egyszerűbb esetekben.
- Valószínűségi játékokban az esetek lejegyzése.

Helyi tanterv

Történelem 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület a felső tagozatban ismerteti meg a tanulókkal a múlttól való tudás jelentőségét; valamint a társadalmi együttélés, a közösséghez tartozás szerepét és lehetőségeit. A történelem, a hon- és népismeret és az állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységformák biztosítják a feltételeket a tanulók számára a fő témakörök megismeréséhez és a tanulási eredmények eléréséhez.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezésére. A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület fontos szerepet kap – a tanulásban akadályozottság kritériumait figyelembe véve – a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás fejlesztésében. Lehetővé teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértését. Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségének fejlődéséhez, különös tekintettel a mérlegelő gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés erősítésére.

A műveltségi területen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A célcsoport tanulóinak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindvégig figyelembe vegye a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

A műveltségterület tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével központi szerepet kap a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatait; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

A fejlesztési feladatok közül fókuszba kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.

A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a mérlegelő és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát.

5–6. évfolyam

Az alsó tagozat tudásanyagára építve kell megismertetni a tanulókkal az emberi közösség történetét, továbbá ezen történések jelennel való kapcsolatát. A tanulásban akadályozott tanulók képességeit figyelembe véve kell bemutatni a történelem eseményeit, különös

tekintettel az összefüggésekre. A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a pontos tájékozódást térben és időben, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra. Ebben a szakaszban ismerkednek meg a tanulók a történelmi időszámítással, a történelmi korokkal és színterekkel. A különböző képek, szemléltetések, digitális tananyagok segítik a tájékozódást a történelmi korokban. A történelmi képzetek helyes kialakítását dramatikus technikák alkalmazása segíti. Az ismeretanyag lehetőséget ad a kort jellemző mítoszok és mondák, művészeti és zenei értékek megismerésére. A több irányból történő demonstrálás segíti elő a tanulásban akadályozott tanulók számára, hogy megismerjék, a különböző történelmi korok társadalmában hogyan éltek az emberek. A célcsoporthoz tartozó tanulók időbeli tájékozódásának fejlesztésekor hangsúlyt kell fektetni a múlt, a jelen és a jövő közötti viszonyításra – elsősorban a mindennapi élet eseményeire utalva. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen erősödik a tanulók időről alkotott képzelete, az események sorrendje közötti összefüggések felismerése. Az időről alkotott képzetek kialakítását segíti az időszalag. A történelmi színtereken keresztül a tanulók téri tájékozódása fejlődik, elsősorban történelmi térképek segítségével.

5. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Személyes történelem. A kereszténység	15
2.	Fejezetek az ókor történetéből	26
3.	A középkor világa	18
4.	Kalandozások és honfoglalás, a magyarok eredete, képek és portrék az Árpád-kor történetéből	13
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Személyes történelem. A kereszténység	
Órakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A történelmi megismerés fogalmának kialakítása. A kereszténység jelentősége. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: tér- és időbeli képességek, képzelet.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Személyes történelem A címer, zászló, pecsét jelentősége, az idő mérése.</p> <p>Az Ószövetség népe Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes</p> <p>Újszövetségi történetek A keresztény vallás kialakulása és elterjedése. Jézus Krisztus születése. Krisztus Pilátus előtt. Az utolsó vacsora. A feltámadás.</p>	<p>jelen, múlt, címer, zászló, pecsét, Isten, föld, ég, növény, állat, Jézus Krisztus</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a térképen. Idő ábrázolása téri-vizuális eszközökkel. Időbeli relációk: a jelen, a múlt és a régmúlt megkülönböztetése. – Térbeli relációk: tájékozódási pontok keresése a térképen. – Hazánk történelmi zászlóinak és címereinek megismerése, a pecsét fogalma, jelentősége. – A témához kapcsolódó tartalmi elemek válogatása, megkülönböztetése, összehasonlítása. Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása, megkülönböztetése. – Ó- és újszövetségi történetek megismerése. 	
Témakör: Fejezetek az ókor történetéből	
Órakeret: 26 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A nagy ókori társadalmak és hatásuk bemutatása. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: tér- és időbeli tájékozódás, képzelet.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az ókori keleti kultúrák. Az ókori kelet mezőgazdasága, társadalma, az emberek mindennapi élete. Hitvilág.</p> <p>Az ókori Görögország – istenek, hősök, tudósok, művészek és az</p>	<p>időszalag, Nílus, fáraó, piramis, Hellász, Marathón, olimpia, Athén, városállam, Róma, Itália, gladiátor, légió, provincia, Pannónia, Aquincum.</p>

<p>olimpia</p> <p>Történetek a görög mondavilágból.</p> <p>Az ókori olimpiai játékok.</p> <p>Az athéni demokrácia és a görög-perzsa háborúk</p> <p>A legjelentősebb görög városállam: Athén.</p> <p>Az ókori görögök mindennapjai.</p> <p>A görög-perzsa háborúról: a marathóni csata (Kr. e. 490).</p> <p>Hadvezérek, csaták, uralkodók az ókori Rómában</p> <p>A római hadsereg és a katonák élete.</p> <p>Róma fénykora.</p> <p>Julius Caesar.</p> <p>Augustus császár.</p> <p>Rómaiak hazánk területén.</p> <p>A Római Birodalom bukása.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Időábrázolás síkban és térben (időszalag-időtorony). Történet olvasása, feldolgozása. A témához kapcsolódó tartalmi elemek válogatása. Csata modellezése. Helyszínek megkeresése a térképen. Tematikus képanyagok elemzése. Egyiptomi építészeti emlékekkel kapcsolatos képek gyűjtése, a hitvilágukkal kapcsolatos egyes történetek átbeszélése. Antik és modern – összehasonlításra épülő feladatok a tudomány, a művészetek és a sport témakörében. Beszélgetés az olimpiai eszméről. – Történet olvasása Athénről. A görög főváros antik történelmi emlékhelyeinek képről történő felismerése. Az ókori Róma nevezetes épületeinek bemutatása. Bepillantás az ókori Róma mindennapjaiba: öltözködés, szórakozás, társasági élet, rabszolgapiac, iskola (beszélgetés, életképek modellezése, illusztrációkészítés). A római hadsereg bemutatása – beszélgetés alapvető szempontok szerint a hadviselés legfontosabb elemeiről: fegyverek, stratégia, emberi tényezők (katonák). Illusztrációk készítése. – Pannónia provincia helyzetének, szerepének megismerése a Római Birodalom területén. A bukás okainak közös feltárása. 	
Témakör: A középkor világa	
Orakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A ciklusosság megismertetése a történelmi korszakok tükrében. Nézőpontváltás alkalmazása.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: tér- és időbeli képességek, képzelet.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A nyugati és a keresztény államiság főbb jellemzői</p> <p>A hunok szerepe a Római Birodalom</p>	<p>vallás, kereszténység, iszlám, hun, király, nemes, jobbágy, lovag, lovagi torna, pápa, latin nyelv, szerzetes, kolostor, város,</p>

<p>hanyatlásában.</p> <p>A középkori élet szinterei és szereplői (uradalmak, kolostorok, városok, egyetemek) Céhmesterek és kereskedők.</p> <p>Mindennapi élet a középkori várakban.</p> <p>Kolostori élet: történetek az egyház szerepéről.</p> <p>A lovagi életmód és a kereszties hadjáratok.</p>	<p>hadviselés</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Történetek olvasása, megbeszélése. Adatok leolvasása térképről. Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása. – A középkor különböző társadalmi csoportjai – fogalmakhoz, azonosságokhoz és különbségekhez kötődő feladatok. – Európa legjelentősebb középkori városainak megkeresése a térképen. A középkori város mint kulturális színtér bemutatása. – A hadviselés és a vallások kapcsolatának felismerése a középkori kereszténység tükrében. A lovagi életmód – a lovagokhoz kapcsolódó eszménykép bemutatása – illemszabályok a gyakorlatban. 	
<p style="text-align: center;">Témakör: Kalandozások és honfoglalás, a magyarok eredete, képek és portrék az Árpád-kor történetéből</p>	
<p style="text-align: center;">Órakeret: 13 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Fogalomalkotás a magyar nemzettörténet legfontosabb eseményeiről. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: térbeli- és időbeli tájékozódás, történelmi gondolkodás.</p>	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési ismeretek</p>	<p style="text-align: center;">Fogalmak</p>
<p>Történetek a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról A magyarok eredete. Rege a csodaszarvasról. Vérszerződés. Honfoglalás, letelepedés. Kalandozó hadjáratok.</p> <p>Az államalapítás: Géza és Szent István Géza fejedelem. I. (Szent) István, Magyarország királya. Államalapítás. Koronázási ékszerek.</p>	<p>vándorlás, honfoglalás, Etelköz, Kárpát-medence, államalapítás, állam, koronázási ékszer, szent, törvény, hódítás, gazdaság, csata, királyi udvar</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. Mondák, történetek olvasása, feldolgozása. Adott történetben a valós és a fiktív elemek 	

megkülönböztetése. Illusztráció készítése.

- Múzeum, tájház, emlékmű látogatása. Tablókészítés. Adatok leolvasása térképről. Időszalagon, időtornyon történő ábrázolás – összefüggések felismerése. Rajzos történeti napló készítése.
- A lakóhely történelmi emlékhelyeinek fölkeresése.
- Látogatás az Országházban, a koronázási ékszerek megtekintése.
- Jelképek ábrázolása kézműves technikákkal. Történelmi szituációk bevonásával tananyag, tananyagrészek elmondása.
- A jelentős történelmi személyiségekről három-négy mondatos beszámoló készítése. Szövegalkotás képről, képsorozatról.
- Tárgyi emlékek gyűjtése, válogatása.
- Játéktevékenységek a lovagi életmód reprezentációjának érdekében.
- Tárgyi és írásos történelmi emlékek felismerése, csoportosítása.
- A történelmi szituációk eljátszása.
- A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. Szövegértési feladatok megoldása.
- Különböző élethelyzetek bemutatása, jellemzőinek összehasonlítása.

6. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Képek és portrék az Árpád-kor és a XIV-XV. század történetéből, a középkori magyar állam	38
2.	Új látóhatárok: a földrajzi felfedezések, a vallási megújulás; az új világtkép kialakulása	10
3.	Magyarország a XVI–XVIII. században	24
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Képek és portrék az Árpád-kor és a XIV-XV. század történetéből, a középkori magyar állam

Orakeret: 38 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Fogalomalkotás a magyar nemzettörténet legfontosabb eseményeiről.

Kooperatív technikák alkalmazása.

Képességfejlesztési fókuszok: térbeli- és időbeli tájékozódás, történelmi gondolkodás.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az Árpád-ház uralkodói, szentjei</p> <p>I. (Szent) László, a lovagkirály. Szent Gellért. Árpád-házi Szent Margit. Könyves Kálmán.</p> <p>II. András. IV. Béla.</p> <p>Nagy Lajos, a hódító és törvényhozó</p> <p>Anjou-házi királyok: Károly Róbert és Nagy Lajos</p> <p>Gazdasági intézkedések</p> <p>Hunyadi János a törökellenes küzdelmek élén</p> <p>A nándorfehérvári diadal</p> <p>Hunyadi Mátyás portréja</p> <p>Az igazságos Mátyás</p> <p>Élet Mátyás király udvarában</p>	<p>szent, lovagkirály, törvény, hódítás, gazdaság, diadal, csata, királyi udvar, reneszánsz, erény.</p>

<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. Mondák, történetek olvasása, feldolgozása. Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése. Illusztráció készítése. – Múzeum, tájház, emlékmű látogatása. Tablókészítés. – Adatok leolvasása térképről. Időszalagon, időtornyon történő ábrázolás – összefüggések felismerése. Rajzos történelmi napló készítése. – A lakóhely történelmi emlékhelyeinek fölkeresése. – Látogatás az Országházban, a koronázási ékszerek megtekintése. – Jelképek ábrázolása kézműves technikákkal. Történelmi szituációk bevonásával tananyag, tananyagrészek elmondása. – A jelentős történelmi személyiségekről három-négy mondatos beszámoló készítése. Szövegalkotás képről, képsorozatról. – Tárgyi emlékek gyűjtése, válogatása. – Játéktevékenységek a lovagi életmód reprezentációjának érdekében. – Tárgyi és írásos történelmi emlékek felismerése, csoportosítása. – A különböző várostípusok jellemzőinek csoportosítása. – A külső veszélyek felismerésének szerepe az ország életében. – A törökök és a magyarok motivációinak felismerése, megfogalmazása. – A Mátyás királyról szóló mesék erkölcsi tanulságai. – A reneszánsz erények megfogalmazása szépirodalmi szemelvények tükrében. A történelmi szituációk eljátszása. – A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. Szövegértési feladatok megoldása. – Különböző élethelyzetek bemutatása, jellemzőinek összehasonlítása. 	
<p>Témakör: Új látóhatárok: a földrajzi felfedezések, a vallási megújulás; az új világkép kialakulása</p>	
<p>Órakeret: 10 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A történelmi gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kauzális gondolkodás, képzelet, tér-és időbeli tájékozódás</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A nagy földrajzi felfedezések Amerika felfedezése. Felfedezők és hódítók.</p> <p>Vallási újítók – reformáció és katolikus megújulás Történetek a kor emberének gondolkodásáról; reformáció és ellenreformáció.</p>	<p>felfedezés, távcső, mikroszkóp, Kolumbusz Kristóf, vallás, reformáció, katolikus, királyi udvar, felvilágosodás, gyarmat, gyarmatosító, őslakó, függetlenségi harc</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Történelmi szövegek olvasása, feldolgozása a nagy földrajzi felfedezőkről. Időszalagon, időtornyon Amerika fölfedezésének meghatározása – jelenhez való viszonyítása. Atlaszhasználat – helyszínek megkeresése a térképen; adatok olvasása térképről. 	

- Református és katolikus templom látogatása, a hasonlóságok és eltérések megfigyelése. Az alkotmányos királyság múltja és jelene – képek csoportosítása, jellemzők összehasonlítása és megkülönböztetése. Különböző információforrásokból szóbeli következtetések megfogalmazása.
- A gyarmatosítók és az őslakosok ellentétének megvilágítása különböző szituációs játékokon keresztül.
- A különböző keresztény vallási irányzatok jegyeinek megkülönböztetése, szókérttyák csoportosítása.
- Társadalmi-történelmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása elemi szinten.

Témakör: Magyarország a XVI–XVIII. században

Órakeret: 24 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A történelmi megismerés eszközeinek, módszereinek kialakítása és fejlesztése.

Kooperatív technikák alkalmazása.

Képességfejlesztési fókuszok: képzelet, tér-és időbeli tájékozódás.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A mohácsi csata és következményei</p> <p>A mohácsi vész</p> <p>A három részre szakadt Magyarország, élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával.</p> <p>Végyári küzdelmek</p> <p>Szigetvár.</p> <p>Eger.</p> <p>Bocskai István és a hajdúk</p> <p>Bocskai szerepe a magyar reformációban.</p> <p>Az Erdélyi Fejedelemség virágkora</p> <p>Bethlen Gábor idején</p> <p>Erdély népei, tájai, kultúrája</p> <p>Bethlen Gábor uralkodása</p> <p>Zrínyi Miklós, a hadvezér</p> <p>Zrínyi Miklós hadjáratai és terve a magyar hadsereg megteremtésére</p> <p>A Rákóczi-szabadságharc kiemelkedő személyiségei, céljai</p> <p>II. Rákóczi Ferenc élete.</p> <p>Buda visszafoglalása, Magyarország a Habsburg Birodalomban</p> <p>Buda visszafoglalása</p> <p>Mária Terézia</p>	<p>végyár, politikus, költő, hadvezér, hajdú, kuruc, labanc,</p>

Hétköznapi élet a kurucok és labancok korában.	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Történetek olvasása, feldolgozása. Végvárak megkeresése a térképen. Tinódi históriás énekeinek hallgatása kortárs lantművészek előadásában. Királyi Magyarország, Erdélyi Fejedelemség, Török Hódoltság, Bocskai Istvánról, Bethlen Gáborról történet feldolgozása. A végvárakról rajz, makett készítése. A hős várkapitányok jellemzése, tulajdonságok csoportosítása. – Művészeti alkotások gyűjtése az eseményekről. Események sorrendbe helyezése. Drámajáték – II. Rákóczi Ferenc életének fölidézése. Bécs, Bécsújhely, Sárospatak, Kassa városainak megmutatása a térképen. – Kurucok és labancok – történet feldolgozása. Részletek megtekintése kapcsolódó történelmi filmekből. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló meg tudja különböztetni a történelem forrásait, példákat is tud kapcsolni hozzá. Ismeri a történelmi időszámítás egységeit. Alapvető szinten tájékozódik a történelmi térképen. Az időszalagon felismeri a tárgyalt történelmi időszakokat, évszámokat, kapcsol hozzá tanult ismeretet. Időrendbe helyezi a tanult eseményeket időszalagon, időtornyon. Az adott tematikai egység tárgyalt témaköreiben – képességeinek megfelelően – írásban és/vagy szóban számot ad a tanult elemi történelmi ismereteiről. – Különbséget tesz a különböző történelmi korok, valamint a magyar és a világtörténelem eseményei között. Ismeri a világtörténelem tanult fordulópontjait; a magyar történelmi tudáskánon legfontosabb sarokpontjait – évszámok, események, uralkodók tükrében. – A magyar koronázási ékszereket megnevezi. A megismert mondák, legendák, rövid történetek tartalmát segítséggel elmondja. – Megkülönbözteti a történetek mesés és valóságos eseményeit. A történelmi hősökkel érzelmileg képes azonosulni. Ok-okozati összefüggéseket tanári irányítás mellett fölismer. 	

7–8. évfolyam

A történelem tanításának alapvető célja ebben a szakaszban nemzeti történelmünk kiemelkedő eseményeinek felelevenítése a mérlegelő gondolkodás tükrében. A társadalmak kialakulásának történelmi körülményei, azok működésének sajátosságai felkészíti a tanulókat a történelmi múlt értelmezésére, egyúttal a társadalmi jelenségek közötti hatékony eligazodásra. A tanítás-tanulás folyamatában központi cél, hogy felébressze az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a társadalom kérdései iránt való érdeklődést, elősegítse a diákok hazaszeretetének további erősödését, továbbá hozzásegítse őket ahhoz, hogy elfogadják Magyarország jogilag szabályozott demokratikus értékeit.

A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület tanítás-tanulás folyamatán belül a tanulók célcsoportjára való tekintettel a képességek, jártasságok és készségek formálása az ismeretszerzés gyakorlatában történik. A történelem tananyagának elsajátítása során a diák megismeri, hogy a történelem eseményei az ember megjelenésének kezdetétől fogva egymással összefüggésben, társadalmi keretek között mennek végbe. A műveltségterület tartalmának elsajátítása során tényszerű, valós és alkalmazható ismeretekhez jut, és képességének megfelelően gyarapítja tudását. Kialakul a tanuló pozitív attitűdje a történelmi múlthoz, erősödik nemzeti identitása.

A kompetencia alapú tanítási-tanulási folyamat során kiemelt szerepet kap a tér- és időbeli tájékozódási képesség fejlesztése, valamint az időbeli viszonyítás képességének kialakítása; a különböző társadalmak kultúrájának és életmódjának megismertetése; az ok- okozati összefüggések megláttatása, különös tekintettel az egymást követő időkben a történelmi-történelmi változásokra. A tanulókat képessé kell tenni a következtetésekre, a véleménynyilvánításra, az észszerű vitára, az alapvető történelmi-társadalmi törvényszerűségek felismerésére.

7. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Történelmi áttekintés	8
2.	Forradalmak kora	14
3.	A modern kor születése: a nemzeti eszme és a birodalmak kora	10
4.	Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében	30
	Ismétlés, rendszerezés	10
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Történelmi áttekintés	
Órakeret: 8 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tanult történelmi csomópontok felidézése térben és időben. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális és auditív emlékezet, analitikus és szintetikus gondolkodás.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az ókori társadalmakról tanultak átisméltése</p> <p>Az ókori keleti kultúrák Az ókori Görögország. Az ókori Róma.</p> <p>A középkori Magyarországról tanultak átisméltése (korai szakasz, érett szakasz, késői szakasz)</p> <p>Árpád-házi királyok. Anjou-házi királyok és a Hunyadiak. Hazánk három részre szakadása.</p>	<p>az ötödik-hatodik évfolyamon megismert fogalmak</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Időszalag készítése, a történelmi források megnevezése a tanult történelmi korokból. A régész eszközeinek megnevezése. Múzeumlátogatás. Térképhasználat, terepasztal alkalmazása. – Tárgyi emlékek fölismerése az ókorból, különös tekintettel az ókori kelet, Görögország és Róma hagyatékaire. A forrásokhoz kapcsolódóan szövegfeldolgozás. Térképhasználat. Adatok leolvasása időszalagról. – A vándorlás és honfoglalás állomásainak megnevezése. Múzeumlátogatás, a koronázási ékszerek megtekintése. Tablókészítés a tanult uralkodókról. Tematikus feladatlapok megoldása. 	
Témakör: Forradalmak kora	
Órakeret: 14 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A nemzettudat és az állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kauzális gondolkodás, hazaszeretet.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A francia forradalom vívmányai és árnyoldalai</p> <p>A nagy francia forradalom – a polgári átalakulás kezdete.</p> <p>Az ipari forradalom találmányai</p>	<p>nemzetállam, függetlenségi harc, polgár, munkás, országgyűlés, gőzgép, gyár, vasúthálózat, reform, magyar nyelv, törvény, pákozdi csata, isaszegi csata, trónfosztás, világsi fegyverletétel, aradi vértanúk</p>

<p>Ipari találmányok és feltalálók.</p> <p>A magyar reformkor képviselői (Széchenyi, Kossuth)</p> <p>A polgárosodás Magyarországon.</p> <p>A forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai</p> <p>Gróf Széchenyi István élete és munkássága.</p> <p>Kossuth Lajos élete és munkássága.</p> <p>A magyar nyelv hivatalossá tétele.</p> <p>Az 1848. március 15-i események Pesten.</p> <p>Az első független magyar kormány megalakulása, intézkedései.</p> <p>A szabadságharc legfontosabb eseményei.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A történelmi események időrendi sorrendbe rendezése. Adatok olvasása térképről. Gyűjtőmunka a történelmi személyiségek életéről. – Dramatikus technikák: vita a társadalom különböző csoportjai képviselőinek szerepében. Érvek ütköztetése. – Plakátkészítés a francia forradalom jelszavaival. – Fogalomalkotás az újkori társadalom és gazdaság jellemzőiről. Információgyűjtés a gőz erejéről. – Ismeretanyagok gyűjtése a történelmi anyagokhoz. Egy-egy történelmi korról eseménynaptár készítése. Szóbeli beszámoló a tanult reformkori személyiségek tevékenységéről szókartyák és képek segítségével. A történelmi személyiségek tevékenységeinek csoportosítása. – A reformkori országgyűlések vívmányai – táblázatba rendezés. – Helytörténeti kiállítások, múzeumok látogatása. Képvetítés – adatgyűjtés, tények megfogalmazása – véleménycsere. – Részvétel helytörténeti sétákon a reformkorhoz kötődő emlékhelyekhez. Öltözékek, viseletek megnevezése és bemutatása. Időszalag, térkép használata. Események képei – időrendben történő csoportosítás. – Az első független magyar kormány bemutatása, adatok gyűjtése a miniszterekről. Múzeumlátogatás az 1848/49. évi forradalom és szabadságharc eseményeihez kapcsolódóan. Feladatlapok megoldása. Interaktív tananyagok alkalmazása lehetőség szerint. Az aradi vértanúkról adatok gyűjtése, megemlékezés a hősről. 	
<p>Témakör: A modern kor születése: a nemzeti eszme és a birodalmak kora</p>	
<p>Órakeret: 10 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A nemzeti, hazafias érzelmek szerepének bemutatása a nemzetállam életében.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: mérlegelő gondolkodás, kauzalitás.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az egységes nemzetállamok létrejötte</p>	<p>magyar király, Osztrák-Magyar Monarchia, tőke, bank, vasúthálózat, Budapest,</p>

<p>Az olasz nemzetállam létrejötte.</p> <p>Az egységes német állam magalakulása.</p> <p>Polgárháború az Egyesült Államokban</p> <p>A megtorlás és a dualizmus Magyarországon</p> <p>Megtorlás a szabadságharc után</p> <p>A kiegyezés tartalma és jelentősége</p> <p>Tisza Kálmán és Tisza István munkássága</p> <p>Az Osztrák-Magyar Monarchia együtt élő népei</p> <p>Az Osztrák-Magyar Monarchia.</p>	<p>világváros, MAV, dualizmus</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyűjtőmunka a könyvtárban. Adatok gyűjtése térképről. – Adatok leolvasása időszalagról, időtoronyról – évszámok bejelölése. Információk gyűjtése a XIX. század polgárainak mindennapjairól. Történelmi események időrendi sorba rendezése. – Magyarok mindennapjai a szabadságharc leverése után – életképekről tények megfogalmazása önálló vélemények hozzáfűzésével. – Drámajáték – a néma ellenállás megjelenítése a Habsburg elnyomás idején. – A kiegyezés pozitív következményei – fogalmak azonosítása, csoportosítása, megkülönböztetése Magyarország és Ausztria szempontjából. – Budapest fejlődése a XIX. század második felében – épületek azonosítása korabeli képekről. – A kiegyezéshez kötődő történelmi személyiségekről adatok, képek gyűjtése (Deák Ferenc, Ferenc József, Erzsébet királyné). – Gazdasági-társadalmi változások – fogalmak csoportosítása, egyeztetése. A változások szerepének felismerése az emberek életében. – A vasúthálózat fejlődése – adatok, képek gyűjtése a XIX. század második felének magyar vasútépítéséről. 	
<p>Témakör: Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében</p>	
<p>Orakeret: 30 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A történelmi tanulás képességének fejlesztése.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: empátia, mérlegelő gondolkodás.</p>	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési ismeretek</p> <p>Az első világháború jellemzői és következményei Európában és Magyarországon</p> <p>Az első világháború előzményei és kirobbanása.</p> <p>Hazánk részvétele az első világháborúban.</p> <p>Az első világháború főbb eseményei.</p>	<p style="text-align: center;">Fogalmak</p> <p>világháború, antant, központi hatalmak, állóháború, front, tank, köztársaság, tanácsköztársaság, trianoni békeszerződés, bank, munkanélküliség, fasizmus, nemzetiszocializmus, zsidótörvény, koncentrációs tábor, deportálás, Donkanyar, nyilas hatalomátvétel, atombomba, Hiroshima</p>

<p>Tanácsköztársaság.</p> <p>Trianon és következményei</p> <p>Az Osztrák-Magyar Monarchia fölbomlása.</p> <p>A trianoni békediktátum és következményei.</p> <p>Diktatúrák és diktátorok Európában</p> <p>Totális diktatúrák: a kommunista Szovjetunió; a nemzetiszocialista Németország</p> <p>Politikus portrék a két világháború közötti Magyarországon</p> <p>Magyarország a két világháború között – Horthy Miklós kormányzó.</p> <p>A második világháború jellemzői és következményei</p> <p>A második világháború kirobbanása.</p> <p>A második világháború főbb eseményei, technikai újításai.</p> <p>A második világháború befejezése.</p> <p>A párizsi békeszerződés.</p> <p>Magyarország a második világháborúban</p> <p>Hazánk helyzete a második világháború előtt: a békés revízió</p> <p>Hazánk szerepe a második világháborúban.</p> <p>A Don-kanyar magyar katonái: megemlékezés a hősi halottakról.</p> <p>A holokauszt Európában és Magyarországon</p> <p>Hazánk német megszállása.</p> <p>Koncentrációs táborok Európában.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <p>– Gyűjtőmunka a könyvtárban a „nagy háborúról.” Az Antant és a Központi hatalmak országainak csoportosítása. Térképhasználat. Helyszínek, adatok leolvasása a történelmi térképekről. Háborús frontvonalak meghatározása. Képek gyűjtése, csoportosítása folyóiratokból. A gyűjtemény alapján rövid fogalmazás készítése. Adatok leolvasása időszalagról, időtoronyról – évszámok bejelölése. Játékfilm-részlet (pl. Nyugaton a helyzet változatlan), dokumentumfilm-részletek megtekintése előzetes szempontok alapján. Információk gyűjtése a XX. század első felében élt polgárainak mindennapjairól. Történelmi események időrendi sorba rendezése. Fiktív levél írása a frontvonalról. Frontok modellezése terepasztalon – a villámháború és az állóháború fogalmának kialakítása. Az országhatárokon belül és kívül élő magyarok mindennapjai a trianoni</p>	

<p>döntést követően – életképekről tények megfogalmazása önálló vélemények hozzáfűzésével. A személyes vélemény és a tény megkülönböztetése. Érvek megfogalmazása a fajgyűlölettel, idegengyűlölettel szemben. A fasiszta és a szövetséges országok csoportosítása. Bekövetkezett változások felismerése a háborús kronológia áttekintésével. A II. világháború hadieszközeinek megnevezése. Háborúellenes plakát készítése. Fasiszta eszmék felismerése. Dokumentumfilmek megtekintése, megbeszélése.</p> <p>– A világháborúhoz kötődő emlékhely felkeresése. Életkép a koncentrációs táborokban – jellemzők gyűjtése. Részletek olvasása, értelmezése Anna Frank naplójából. Következtetések megfogalmazása a II. világháború eseményeinek tükrében, tanári irányítás mellett.</p>
--

8. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Történelmi áttekintés	6
2.	Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében	32
3.	Régiók története, mérlegen a magyar történelem: lábnyomaink a nagyvilágban; a magyar megmaradás kérdései.	24
	Ismétlés, rendszerezés	10
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Történelmi áttekintés	
Órakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A tanult történelmi csomópontok felidézése térben és időben. Kooperatív technikák alkalmazása. Képesséfejlesztési fókuszok: vizuális és auditív emlékezet, analitikus és szintetikus gondolkodás.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A korábbi évfolyamokon tanultak átismétlése	a korábbi évfolyamokon megismert fogalmak
Fejlesztési tevékenységek:	
– Időszalag készítése. Múzeumlátogatás. Térképhasználat, terepasztal alkalmazása. A forrásokhoz kapcsolódóan szövegfeldolgozás. Adatok leolvasása időszalagról. Tablókészítés a tanult uralkodókról. Tematikus feladatlapok megoldása.	
Témakör: Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében	
Órakeret: 32 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A történelmi tanulás képességének fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása.	

Képességfejlesztési fókuszok: mérlegelő gondolkodás, kauzalitás	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A megosztott világ: a hidegháború, az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedése</p> <p>Hatalmi csoportosulások kialakulása a II. világháború befejezése után.</p> <p>A berlini fal kiépítése.</p> <p>Magyarország a kommunizmus idején</p> <p>Rákosi Mátyás diktatúrája.</p> <p>Az emberek élete az 1950-es évek elején.</p> <p>Az 1956-os forradalom és a Kádár-korszak</p> <p>Az 1956-os forradalom és Nagy Imre miniszterelnöksége.</p> <p>A Kádár-rendszer jellege, életmódja</p> <p>Az 1980-as évek vége, a Kádár-rendszer válsága.</p> <p>A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon</p> <p>Rendszerváltoztatás</p> <p>Az Alaptörvény és a mai magyar demokrácia</p> <p>Együttélés a Kárpát-medencében: a határon túli magyarok; a magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig.</p>	<p>hidegháború, Egyesült Nemzetek Szervezete, NATO, Varsói Szerződés, személyi kultusz, többpártrendszer, egypártrendszer, diktatúra, pártállam, termelőszövetkezet, munkatábor, forradalom, Alaptörvény/Alkotmány, szabadságharc, eladósodás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adatok, tényinformációk gyűjtése a XX. század második felében élt polgárok mindennapjairól. Időszalag, időtorony alkalmazása, történelmi évszámok jelölése. Térképről adatok leolvasása. Rövidítések – fogalmak egyeztetése (pl. ENSZ, NATO, Varsói Szerződés). A keleti blokk és a nyugati blokk országainak csoportosítása. Mindennapi élet modellezése a demokratikus vezetés alatt álló és a szocialista vezetés alatt álló országokban. A személyi kultusz jellemzőinek csoportosítása. A tervgazdálkodás – rámutatás a hamis eszményekre egyszerű modellezéssel. Tárgyi és írásos emlékek megtekintése az ötvenes évekből. A személyi kultusz, a diktatúra, a pártállam jellemző jegyeinek fölismerése. Évszámok jelölése időszalagon. Szocialista iparvárosok jelölése térképen; rajz, makett készítése a gyárvárosokról. Címerek összehasonlítása a XX. század különböző korszakaiban. Jellemzők megkülönböztetése. Gyűjtőmunka – tárgyi emlékek a tárgyalta történelmi időszakokból. Látogatás az 1956-os forradalomhoz kapcsolódó múzeumi kiállításon. Játékfilm, dokumentumfilm megtekintése az 1956-os forradalomról és szabadságharcról. Képek gyűjtése, csoportosítása a hatvanas, hetvenes, nyolcvanas évek hazai életmódjáról. A Kádár-korszak legfontosabb jegyeiről történő fogalomalkotás, a társadalmi berendezkedéshez 	

<p>kapcsolódó jellemzők rendezése, csoportosítása főfogalmak alá.</p> <p>– Csoportosítás tanári irányítás mellett: okok, melyek a kommunista hatalom összeomlásához vezettek. Plakátképek bemutatása: a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról területéről.</p>	
<p>Témakör: Régiók története, mérlegen a magyar történelem: lábnyomaink a nagyvilágban; a magyar megmaradás kérdései.</p>	
<p>Órakeret: 24 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A történelmi tanulás képességének fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: mérlegelő gondolkodás; megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás a cselekvés szintjén.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az Európai Unió létrejötte Az Európai Unió szerepe a történelmi-társadalmigazdasági események alakulásában</p> <p>A vasfüggöny lebontása és következményei a keleti blokk országokban A szocialista államrendszerek fölbomlásának következményei</p> <p>Globális problémák: urbanizáció, környezetszennyezés, terrorizmus, migráció, klímaváltozás A tudományos-technikai forradalom hatása az emberek mindennapi életére</p> <p>Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai Magyarországon Az Alaptörvény múltja és jelene – az alapvető jogok</p> <p>A hagyományos, illetve agrártársadalmak; a modern, illetve ipari társadalmak A határon túli magyarság sorsa A magyarországi nemzetiségek kultúrája, helyzete</p>	<p>Európai Unió, Szovjetunió, Csehszlovákia, Jugoszlávia, jóléti társadalom, alaptörvény, jogállamiság, demográfia, népesedés, kisebbség, vallás, határon túli magyarság</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <p>– Plakátkészítés az Európai Unió történetéhez kapcsolódóan. A legfontosabb események jelölése időszalagon. A szocialista országok utódállamai nevének, fővárosainak csoportosítása – az adott nemzethez kötődő információk gyűjtése. Az új államhatárok megkeresése a térképen. Különböző technológiákról történő információgyűjtés. Tablókészítés az utóbbi két évtized technikai változásairól. Érvek és ellenérvek gyűjtése, azok ütköztetése a fogyasztói társadalom témaköréhez kapcsolódóan tanári irányítás mellett. A Magyarországon életbe lépett Alaptörvény értelmezése. Feladatok megoldása</p>	

az alapvető jogok érvényesítésével kapcsolatosan. Gyűjtőmunka, tablóképzés.

- A Magyarországon élő nemzetiségekhez kötődő tradíciók bemutatása – hagyományőrző foglalkozások keretében. A határainkon túl élő magyarság helyzete a világban – fotók gyűjtése, honlapok keresése; információk gyűjtése a magyar identitás megőrzésével kapcsolatosan, tanári irányítás mellett. Fogalmak, képek csoportosítása a globalizált világ témakörében.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- A tanuló kezelni tudja a kiemelkedő történelmi személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat. Ismeri a reformkor haladó politikusainak nevét és törekvéseikről néhány mondatban beszámol. A reformkor eseményei között történelmi összefüggéseket szempontsor szerint fölismer tanári irányítás mellett.
- Összefüggéseket tud említeni a világtörténelem és hazánk történelmének eseményei között. A nemzeti alapműveltséghez tartozó évszámokhoz történelmi ismeretet kapcsol. Az adott tematikai egység tárgyalt témaköreiben – képességeinek megfelelően – írásban és/vagy szóban számot ad a tanult elemi történelmi ismereteiről. Gazdasági, társadalmi változásokra példát tud mondani.
- A térképen meg tudja mutatni a szabadságharc legfontosabb helyszíneit, szempontsor alkalmazásával beszámol a történelmi eseményekről. Információkat képes gyűjteni a történelmi atlaszból.
- Képről felismeri gróf Széchenyi Istvánt, Kossuth Lajost, Deák Ferencet. Felismeri Budapest történelmileg nevezetes épületeit. Felismeri, hogy a trianoni békeszerződés mekkora veszteségeket jelentett hazánk számára.
- A második világháború főbb helyszíneiről, évszámairól, legfontosabb eseményeiről a térkép adatainak segítségével beszámol. A nemzetiszocialista, fasiszta eszmék tartalmát fölismeri, a faj- és idegengyűlöletet elutasítja.
- Néhány történelmi tárgyú verset, elbeszélést, regényt ismer. Magyarországhoz, hazánk történelmi személyiségeihez pozitív attitűddel viszonyul.
- A tanult ismeretekhez kapcsolódó dokumentumanyagot képességei szerint értelmezi. Egyszerű összefüggéseket fölismer, azokból következtetéseket képes levonni. A történelem műveltségterülethez kapcsolódó eszközöket, tantárgyi segédleteket a jártasság szintjén tudja alkalmazni.

Helyi tanterv

Állampolgári ismeretek 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület a felső tagozatban – a bevezető periódusnak tekintett első négy évfolyamon meghatározott környezetismereti tudásra építve – ismerteti meg a tanulókkal a múlttól való tudás jelentőségét; valamint a társadalmi együttélés, a közösséghez tartozás szerepét és lehetőségeit. A történelem, a hon- és népismeret és az állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységformák biztosítják a feltételeket a tanulók számára fő témakörök megismeréséhez és a tanulási eredmények eléréséhez.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezésére. A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület fontos szerepet kap – a tanulásban akadályozottság kritériumait figyelembe véve – a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás fejlesztésében. Lehetővé teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértését. Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségének fejlődéséhez, különös tekintettel a mérlegelő gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés erősítésére.

A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindvégig figyelembe vegye a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

A műveltségterület tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével központi szerepet kap a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatait; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

A fejlesztési feladatok közül fókuszba kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.

A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a mérlegelő és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát. A tudás elsajátításában központi szerepet kapnak: az anyanyelvi kommunikáció; a digitális illetékesség; a hatékony, önálló tanulás; és a személyes és társas kapcsolati kompetenciák.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el és azon készségeket szerezhetheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, amelyek révén felkészülhet felnőtt szerepeire, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A témakörök struktúrájának kialakításakor két alapvető szempont érvényesült. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Ezen témakörök egymásra épülésével a tanuló rendszerszemlélete is alakul: differenciált tudást szerezhethet meg szűkebb és tágabb környezetéről, hazájáról és a társadalomról, amelyben él.

A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

Az állampolgári ismeretek tantárgy épít a tanulók együttműködésére, az egyéni teljesítményre és érdeklődésre, valamint a tanulók csoportos tevékenységére. A pedagógus a nevelő – oktató munka során a tanulói tevékenységeket megszervező, irányító, illetve koordináló feladatai is megjelennek, a tanulási folyamatban a segítő-támogató szemléletmód jellemzi a tevékenységét. A tanuló teljesítményének értékelésében az önértékelés, a csoportos megbeszélés, a társak kölcsönös javaslatai is szerepet kaphatnak.

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4
2.	A család gazdálkodása és pénzügyei	3
3.	Településünk, lakóhelyünk megismerése	6+2
4.	Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6
5.	A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5
6.	Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4
7.	A fogyasztóvédelem alapjai	3
8.	A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása</p> <p>A hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése</p> <p>Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről</p> <p>Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján</p> <p>A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői</p>	<p>család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben – Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása – Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről – Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése – Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása – Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése 	
Témakör: A család gazdálkodása és pénzügyei	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p>	<p>családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős</p>

<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása</p> <p>A háztartás fogalmának értelmezése</p> <p>A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása</p> <p>Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről</p> <p>A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása</p> <p>A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel</p> <p>A családokra jellemző fogyasztási szokások</p> <p>Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása</p> <p>Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai</p>	<p>és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése – Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése – Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata – Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól – Plakát vagy digitális eszközökkel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről – A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelte vagy valós riport készítése 	

Témakör: Településünk, lakóhelyünk megismerése	
Órakeret: 6+2 óra	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése</p> <p>A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése</p> <p>A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése</p> <p>A település, lakóhely jellemzőinek megismerése</p> <p>A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése</p> <p>A település, lakóhely közintézményei</p> <p>A település fejlesztésének lehetőségei</p> <p>A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek</p>	<p>intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Beszélgetőkör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről – Településtörténeti kvíz összeállítása – Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása – Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről – Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...) – Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára – Helytörténeti tabló készítése – Tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei 	
Témakör: Nemzet, nemzetiség, a haza iránti kötelezettségek	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az önismeret fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése</p> <p>A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése</p> <p>A közösség iránti köteleességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése</p> <p>A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése</p> <p>Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása</p> <p>A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban</p> <p>Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése,</p>	<p>nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika</p>

elemzése	
Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében	
Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Fogalommagyarázat készítése – Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban – Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról – Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról – Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről – Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében – Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról – Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről – Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása – Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről 	
Témakör: A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése</p> <p>A magyar állampolgárság feltételei</p> <p>A törvényalkotás menete</p> <p>Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése</p> <p>Az igazságszolgáltatás szereplői és</p>	<p>állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképesesség, korlátozott jogképesesség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;</p>

<p>feladatkörük</p> <p>Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása</p> <p>Az állam bevételeinek csoportosítása</p> <p>A háztartások és az állam kapcsolatrendszere</p> <p>A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége</p> <p>A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése – A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével – Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról – Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése – Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről – Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban – Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása – Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok élménybeszámolójának készítése – Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről 	
<p>Témakör: Mindennapi ügyintézés, felkészülés s felnőttkori szerepekre</p>	
<p>Órakeret: 4 óra</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p>	<p>ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaaorientáció, életpálya-tervezés</p>

<p>A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügýtípusok</p> <p>Az elektronikus ügyintézés</p> <p>A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése</p> <p>Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása</p> <p>A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése</p> <p>Az életpálya-tervezés kérdései</p> <p>A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügýtípusokról – Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról – Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei – Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása – Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban – Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről – A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról – Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei 	
<p>Témakör: A fogyasztóvédelem alapjai</p>	
<p>Orakeret: 3 óra</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése</p> <p>A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>A döntési képesség fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése</p>	<p>fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom</p>

<p>A fogyasztóvédelem tipikus területei</p> <p>A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei</p> <p>A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek</p> <p>A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata</p> <p>Szerkezeti és folyamatára értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről</p> <p>A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása</p> <p>Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fogyasztóvédelmi tájékoztató plakát készítése, – Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével – Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről – Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról – Folyamatára készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre 	
<p>Témakör: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás</p>	
<p style="text-align: center;">Órakeret: 3 óra</p>	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési ismeretek</p>	<p style="text-align: center;">Fogalmak</p>
<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Az empátia erősítése</p> <p>Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai</p> <p>Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői</p> <p>A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban</p> <p>A közfeladatot ellátó személyek (pl.</p>	<p>köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;</p>

<p>pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése</p> <p>A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése</p> <p>A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról – Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról – Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás – Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról – Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás – Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről – Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből – Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről 	
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét, – értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet; – értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát, – ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket, – felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét, – ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait; – ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését, – társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről; – arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; – önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít, – megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is, – társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban; – értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában; – ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését; – értelmezi a törvényalkotás folyamatát; – azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit; – értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit, – felismeri a jogok és köteleességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának 	

fontosságát;

- felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát,
- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit,
- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól;
- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is,
- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját,
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket

Helyi tanterv

Hon- és népismeret 6. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület a felső tagozatban – a bevezető periódusnak tekintett első négy évfolyamon meghatározott környezetismereti tudásra építve – ismerteti meg a tanulókkal a múltból való tudás jelentőségét; valamint a társadalmi együttélés, a közösséghez tartozás szerepét és lehetőségeit. A történelem, a hon- és népismeret és az állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységformák biztosítják a feltételeket a tanulók számára fő témakörök megismeréséhez és a tanulási eredmények eléréséhez.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezésére. A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület fontos szerepet kap – a tanulásban akadályozottság kritériumait figyelembe véve – a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás fejlesztésében. Lehetővé teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértését. Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségének fejlődéséhez, különös tekintettel a mérlegelő gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés erősítésére.

A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindvégig figyelembe vegye a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

A műveltségterület tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével központi szerepet kap a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatait; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

A fejlesztési feladatok közül fókuszba kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.

A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a mérlegelő és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát. A tudás elsajátításában központi szerepet kapnak: az anyanyelvi kommunikáció; a digitális illetékesség; a hatékony, önálló tanulás; és a személyes és társas kapcsolati kompetenciák.

A hon- és népismeret is az alsó tagozatban megszerzett ismeretanyagra épít. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók a felső tagozatban ismerkednek meg hazánk fekvésével, fővárosával és annak nevezetességeivel. Megismerik Magyarország jelképeit, a nemzeti értékeket, lakóhelyük történelmi emlékhelyeit, híres személyiségeit. A helytörténeti séták és gyűjtőmunkák segítik elő az ismeretszerzést a gyakorlatban.

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Az én világom	12
2.	Találkozás a múlttal	10
3.	Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	14
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Az én világom	
Órakeret: 12 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Ismeretalkotás az egyén helyéről és szerepéről a szűkebb és tágabb környezetben. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: időbeli és térbeli tájékozódás, szociabilitás.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Családunk története A családi közösség, helyem a családban. Élettörténetem: Ki vagyok én? A család múltja és története. Családfa.</p> <p>Az én városom, falum Elhelyezkedése, földrajzi fekvése. Nevezetességei. Hagyományai.</p> <p>A hazai táj. A helyi tudás Hazánk természeti értékei.</p> <p>Gyermekek, diákélet a múltban Az iskola története, múltja.</p>	<p>család, unokatestvér, nagyszülő, dédszülő, rokonság, újszülöttkor, csecsemőkor, óvodáskor, kisiskoláskor, előd, ős, generáció, családfa, családi ünnep, település, város, falu, főváros, táj, haza, hagyomány, diákélet</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés a családról. Családi ünnepekről beszélgetés. Élettörténekről szóbeli beszámoló. Érdekeségek mesélése a családi legendáriumból. Családi fényképekről beszélgetés. A család lerajzolása, családtagok megnevezése. Rajzos, fényképes családfakészítés. – Képgyűjtés az adott településről. Térképen való tájékozódás, különböző információk gyűjtése a településsel kapcsolatban. Helytörténeti kiállítás látogatása. Hivatalos honlapon történő tájékozódás. Helyi hagyományokról, történelmi eseményekről információgyűjtés. A településen élő (onnan elszármazott), a tanulóknak példaképpül állítható híres emberek életútjáról beszélgetés, fényképes tablókészítés a legfontosabb információkkal. – Érdekeségek gyűjtése az adott településsel kapcsolatban. Beszélgetés a személyes és családi kötődésekről a téma tükrében. Beszélgetés hazánk legfőbb tájegységeiről, képek gyűjtése. A nemzeti és a helyi közösség tudásbázisának feltérképezése – tablókészítés a pozitív értékek kiemelésével a legalapvetőbb ismeretek szintjén. Képek gyűjtése, csoportosítása egyszerűbb szempontok figyelembevétel. – Rövid szépirodalmi szemelvényekből való tájékozódás, információgyűjtés. Érdekeségek gyűjtése a helyi iskola történetével kapcsolatban. Tablókészítés. 	
Témakör: Találkozás a múlttal	
Orakeret: 10 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az időben való tájékozódási képesség fejlesztése.	
Kooperatív technikák alkalmazása.	
Képességfejlesztési fókuszok: nemzettudat, empátia.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban</p> <p>A paraszti ház és háztartás, a ház népe Falusi élet a múltban.</p> <p>A hétköznapiak rendje (táplálkozás, ruházat, életvitel) A régmúlt idők étkezési szokásai. Ruházkodás a régmúlt időkben. Az emberek mindennapjai.</p> <p>Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink eredete Húsvéti ünnepkör. Pünkösdi ünnepkör. Karácsonyi ünnepkör.</p> <p>Hitélet és közösségi élet Közösségek az ember világában.</p>	<p>nagyszülő, dédszüelő, falu, város, régmúlt, parasztház, háztartás, húsvét, pünkösdi, karácsony, vallás, vallásos ünnep, néphagyomány, hagyományörzés, közösség, közösségi élet, értékteremtés</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Fényképek gyűjtése a nagyszülőkről, dédszüelőkről; beszélgetés a régmúlt idők mindennapjairól. Használati tárgyak gyűjtése, bemutatása, azokról való beszélgetés. Hasonlóságok és különbségek gyűjtése a modern idők mindennapjainak tükrében. 	

- Lehetőség szerint látogatás tájházban. A parasztház jellegzetességeinek azonosítása; közvetlen, illetve közvetett forrásból.
- Beszélgetés a paraszti háztartáshoz kötődő hagyományos életformáról. Tájékozódás a hétköznapi életről régi képeslapok, használati tárgyak, reprodukciós nyomtatványok segítségével. Régi receptek gyűjtése. Beszélgetés a táplálkozás kiemelt szerepéről, különös tekintettel az eltérő életformákra. Információk gyűjtése a pedagógus által válogatott, egyszerűsített visszaemlékezésekből – az adatokból közösen napirend készítése. A gazdag és szegény ember mindennapjainak összehasonlítása, párhuzam fölállítása napjainkhoz kötötten. Az ünnepekhez kapcsolódó legfontosabb információk összegyűjtése, azokról való beszélgetés. A néphagyományok lehetőség szerinti föllevenítése a szűkebb (esetlegesen tágabb) közösségben. Egyszerűbb hagyományörző játékokkal való megismerkedés. Beszélgetés az egyén szerepéről a közösségben.
- Beszélgetés a hit szerepéről a vallásos emberek életében – példákon keresztül. Beszélgetés az alapvető szabályok betartásáról. A közösség pozitív értékeinek összegyűjtése és megbeszélése. Csatlakozási lehetőségek földerítése helyi értékteremtő közösségekhez. A családi közösség szerepeinek feltárása szituációs játékok által.

Témakör: Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink

Orakeret: 14 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A magyar kulturális örökségről való tájékozódás lehetőségének biztosítása.

Kooperatív technikák alkalmazása.

Képességfejlesztési fókuszok: nemzettudat, erkölcsi érzék.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az ősi magyar kultúra hagyatéka</p> <p>A magyarok őseiről</p> <p>Magyarok a történelmi és mai Magyarország területén</p> <p>Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok a Kárpát-medencében. A szomszédos országok.</p> <p>Természeti és épített örökségünk, a szellemi kulturális örökség és a világörökség elemei</p> <p>A magyar tudomány és kultúra eredményei a világban</p>	<p>őstörténet, ősművészet, néphagyomány, nemzeti kisebbség, történelmi Magyarország, Kárpát-medence, anyaország, kulturális örökség, tudomány, kultúra</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Beszélgetés a magyar őstörténetről, a legalapvetőbb tudás mentén. Képek gyűjtése a magyar őstörténetről, annak továbbhagyományozódásáról a népművészetben. A témához kapcsolódó rajzkészítés. Múzeumlátogatás. Érdekességek földerítése az írott forrásokból, különös tekintettel a nép nevére, nyelvére stb. Beszélgetés a történelem szerepéről a nemzet életében.
- Információgyűjtés a történelmi Magyarország területén élő magyarok mindennapjairól. A magyar lakta területek azonosítása, határon túli tájegységek, magyar városok megnevezése a térképen. Beszélgetés a történelmi Magyarország területén élő, a tanulók számára példaképül állítható híres emberek életútjáról, fényképes tablókészítés.
- A magyar néprajzi tájak megnevezése, megkeresése a térképen. A tájegységek csoportosítása jellegzetességeik és legismertebb településük szerint. A nemzeti

kisebbségek azonosítása, anyaországukról való ismeretek, érdekességek gyűjtése, tablókészítés kulturális értékeikről, néphagyományaikról. Néhány alapvető formula elsajátítása a nemzeti kisebbségek nyelveiből (pl. köszönés, búcsúzás). A szomszédos országok felsorolása, fővárosuk megnevezése, térképen való azonosításuk.

- A magyar örökségnek tekintett természeti és épített kulturális örökségről adatok, információk, képek, érdekességek gyűjtése, csoportosítása. Múzeumlátogatás, tanulmányi kiránduláson való részvétel.
- Beszélgetés a magyar tudomány és kultúra eredményeiről, különös tekintettel a nemzetközi hírnevet szerzett tudósokra és művészekre. Ismeretterjesztő filmek, filmrészletek megtekintése a témával kapcsolatosan.
- Tablókészítés.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

A tanuló ismeri Magyarország nemzeti hagyományait és értékeit. Fogalmi képet alkot arról, hogy a magyar kultúra az európai művelődés szerves részét alkotja; ismeretekkel rendelkezik szűkebb és tágabb környezetének múltjáról és jelenéről. Hazánk főbb tájegységeit megkülönbözteti, azokhoz kapcsolódva néhány jellegzetességről szóban és/vagy írásban, néhány mondatban beszámol.

Nagyszülei és szülei életéről tájékozódik; képet alkot gyermek- és felnőttkorukról, különös tekintettel a régmúlt idők hétköznapjaira, ünnepnapjaira. Tudomása van közvetlen környezetének népszokásairól, azokat tiszteli és őrzi. Ismeretekkel rendelkezik a történelmi Magyarország területén élő honfitársaink múltjáról és jelenéről; a magyarlakta területeken élő közösségek értékteremtő munkájáról.

A magyar kultúra és tudomány világban elfoglalt helyéről alapvető ismeretekkel rendelkezik, a nemzetközi hírnevet szerző művészek és tudósok közül néhányat megnevez, munkásságuk iránt érdeklődik. Folyamatosan erősödő nemzeti identitástudattal rendelkezik.

Helyi tanterv

Bibliismeret 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A Bibliismeret alapvető feladata a Biblia igazságainak megismertetése, a Teremtő és Gondviselő Mennyei Atya bemutatása, és ezek alapján a gyerekek társaikhoz, családjukhoz és környezetükhöz való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A Biblia és annak tanítása több évezredes múltra tekint vissza. A köznevelésben most újból bevezetésre kerülő hittan létfontosságú ahhoz, hogy a felnövő generációk keresztény emberként tudjanak majd szembenézni korunk megannyi új és régi kihívásával. A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az erkölcstannal megegyezően az értékek közvetítése, valamint az, hogy Isten Igéjének alpnormái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak. A Bibliismeret középpontjában a Mindenható Isten kijelentése áll, amely képes formálni a gyermeki személyiséget – testi, szellemi és lelki értelemben egyaránt. Ez határozza meg a tanulás-tanítás folyamatát, illetve a tartalmának szerkezetét. A Biblia évezredek óta tartalmazza az elidegeníthetetlen emberi jogokat, melyeket megfogalmaztak az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, valamint hazánk Alaptörvénye is rögzítette. Ezek a jogok alapvetően a közös teremtettségünkből, istenképességünkből illetve Isten felénk való szeretetéből származnak. Minden embernek joga van a szabad élethez. Isten Igéje hirdeti a személy egyediségét, értékes voltát és a fajra, nemre való megkülönböztetés nélküli méltóságát. Ugyanakkor határozottan tanít a bűn, erkölcstelenség romboló hatásáról, és hirdeti a kiutat ezekből Jézus Krisztus által. A Bibliismeret magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását – Istenhez, a jóhoz és gonoszhoz, önmagához, társaikhoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz –, mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat. A Bibliismeret egyben erkölcsi nevelés is. Egyik célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, az Isten Igéjében megfogalmazott és általában az európai keresztény kultúra alapvető erkölcsi értékeinek tanulmányozása és alkalmazása a mindennapokban – azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. Az erkölcsi kérdésekről való gondolkodás során az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori keresztény életmódot, életfelfogást és életminőséget. A Biblia értékközvetítő tanítás. Az isteni ihletettség, a több évezredes kipróbáltság és hatása a világra meggyőzően bemutatja, hogy napjainkban is létjogosult a belőle kiolvasható értékrend. Ezek alapján lehet véleményt formálni a cselekedetek és az elmulasztott cselekedetek, a társadalmi teljesítmények megítéléséről. Mindezek alapvetően összhangban állnak az egyetemes és európai emberi értékrenddel, amely az Alaptörvényből is megjelenik. Az értékek és a normák világosan megfogalmazottak. Vita és egyeztetés tárgyát ezek megélése, megvalósulása képezheti napjaink társadalmában, amikor a környezet a korábbiaknál kevesebb biztos tájékoztató pontot kínál a fiatalok számára. Más részük interperszonális – másokra és a hozzájuk fűződő kapcsolatainkra vonatkozik. S megint más részük alapvetően társadalmi jellegű – közösségeinkhez és környezetünk egészéhez kapcsolódva fontos szerepet játszik abban, hogy világunk élhető, áldott és utódainkra is átörökíthető maradjon. A Biblia mindezt a két nagy parancsban foglalja össze: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. ...Szeresd felebarátodat, mint magadat. (Máté

evangéliuma 22. rész 37. 39. vers) A tananyag felépítése egyrészt lineáris, hiszen sorba veszi a Bibliai történeteket, másrészt pedig spirális szerkezetű, mert az ünnepkörök évfolyamonként ismétlődően megjelennek. A nyolcadik évfolyamon pedig, előkerülnek a Biblia üzenete alapján az kamaszkor nagy kérdései, helyünk a világban. A hittantanár, Bibliaismeret tanító feladata elsősorban a Biblia és annak üzenetének megszerettetése. Történeteken, tanításokon keresztül segítheti a gyermekek ismeretének bővülését, de ezeken keresztül be kell mutatnia a napjainkban is jelen lévő és szerető Istent. Tagadhatatlan azonban – különösen az általános iskolai korosztály esetében –, hogy az eredmény döntő mértékben nem a közlések tartalmán, hanem a közvetítés módján múlik. Egy hiteles felnőtt, akinek Istenben vetett összhangban vannak a tetteivel, csupán a példája révén erősebb és maradandóbb erkölcsi hatást tud gyakorolni a gyerekekre, mint mások a szavaikkal. A Bibliaórák munkaformája lehet sok egyéb mellett: a beszélgetés, az önkifejező alkotás, a szerepjáték, a megfigyelés, a kérdezés, valamint az iskolai és a helyi közösség életébe, esetleges problémáinak megoldásába, a különböző szintű közösségi életbe való tevékeny bekapcsolódás például az ünnepkörök révén. Mindezzel összhangban az értékelés módja is részben eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől, miközben megtarthatja annak felépítését. A tanulók osztályzatokat kapnak. A fakultatív bibliaismeret oktatás során nem értékeljük a tanulókat, a bizonyítványban jelezzük, hogy részt vettek a bibliaismeret órákon. Osztályzattal értékelhető az egyéni vagy közös feladatokban való részvétel, illetve egy-egy konkrét tevékenység. Soha nem irányulhat viszont az értékelés azoknak a személyes vélekedéseknek a minősítésére vagy osztályozására, amelyek a gyermek életszemléletét tükrözi. Fontos, hogy tanulóink folyamatos visszajelzést, pozitív megerősítést kapjanak munkájukról. A tanár az értékelésben arra fókuszáljon, mi az, amit a tanuló tud. A bibliaismeret órákon nem a memória, nem a logika vagy a kézügyesség a lényeg. A tananyag átadásánál a tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanulók aktív órai részvétele során a tanítási órán elsajátítsák a szükséges ismereteket. Lehetőség szerint csak szorgalmi feladatokat adjunk, ne legyen kötelező házi feladat. A memoriterek is közösen a tanítási órákon igyekezzünk megtanítani. Az így megszerzett tudásról az egyes fejezeteket követő írásbeli témazárók segítségével tájékozódhatunk, vagy projektfeladatokat adhatunk, s a projektmunkát értékelhetjük a témakör végén. Azonban ügyelnünk kell arra, hogy a bibliaismeret nem válhat a tanulók számára egy a többi tantárgyhoz hasonló számonkérési kötelezettséggel követelő ismeretanyaggá. Meg kell őrizni azt a többletet, amit a Biblia lelkiülete és értékrendje képvisel. Az érdemjegyek kialakítása a humán tantárgyak értékelési módszerét kövesse.

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A Biblia	6+1
2.	„Mi Atyánk”	5
3.	Jézus Krisztus személye	10+1
4.	Isten szólt... Isten üzenete az Ószövetségben az özönvítől Dávid királyig	11+2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A Biblia	
Órakeret: 6+1 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tanulók megismertetése, érdeklődésének felkeltése a Biblia iránt. A Biblia páratlan voltának megértése. Felismerni Isten üzeneteket a Bibliát.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A Biblia Isten üzenete A Biblia keletkezése A Biblia nyelvei A Biblia szerkezete Tájékozódás a Bibliában Az Ószövetség és Újszövetség könyvei A Biblia megbízhatósága	Biblia, bibliai nyelvek, Ószövetség, Újszövetség, megbízhatóság, ihlettség, bizonyíték
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a térképen: a történelmi tanulmányokból megismert ókori népek, országok elhelyezése a térképen – A témához kapcsolódó tartalmi elemek válogatása – Képanyagok összehasonlítása, elemzése, megkülönböztetése – A héber és görög betűk összehasonlítása – A Biblia keletkezése: időábrázolás térben és síkban – A Biblia szerkezetének elemzése – A nyelvi fordítás nehézségei- fordítási technikák – A nyelv kifejező eszközeinek alkalmazása 	
Témakör: „Mi Atyánk”	
Órakeret: 5 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Felismerni, hogy a Teremtő Isten egyben gondviselőnk, segítőnk és mennyei atyánk is lehet. Tudatosítani, hogy Istennek jó terve van az emberrel, a bűn és gonoszság ellenére is.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Az imádság, Isten tulajdonságai A teremtés: A teremtés napjai A bűn és következményei: A bűneset A csoda: 5 ezer ember megvendéglése A megbocsátás, irgalom: A gonosz szolga	imádság, teremtés, bűn, gonosz, gondviselés, csoda, aggodalom, megbocsátás, irgalom
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Történetek olvasása, értelmezése – Szövegből adott szempontok alapján lényegkiemelés – Fogalmak értelmezése, magyarázata – Dramatikus játékok 	

<ul style="list-style-type: none"> – Nyelvi kifejező eszközök alkalmazása – Nonverbális kommunikáció – Drámapedagógiai módszerek alkalmazása 	
Témakör: Jézus Krisztus személye	
Órakeret: 10+1 óra	
A témakör nevelési – fejlesztési céljai:	
<p>Megismerni Jézus Krisztus születésének, életének, halálának és feltámadásának körülményeit. Felismerni, hogy Jézus Krisztus emberként és egyben Istenként volt jelen a földön. Meglátni, hogy Jézus Krisztus valódi segítséget tudott adni az emberi szükségekre.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Jézus születése: karácsony</p> <p>Betlehemi gyermekgyilkosság: Menekülés Egyiptomba</p> <p>Keresztelő János személye: Jézus bemerítése</p> <p>Jézus, mint a jó pásztor: Az elveszett juh</p> <p>Jézus Krisztus, a világ világossága: A vak Bartimeus története</p> <p>Jézus Krisztus az út, igazság, élet: Zákeus története</p> <p>Virágvasárnap története</p> <p>Nagyhét - Nagycsütörtök: Az utolsó vacsora</p> <p>Nagyhét - Nagypéntek: Jézus pere és halála</p> <p>Húsvét - Jézus Krisztus feltámadása</p>	<p>megváltás, áldozat, keresztség, bemerítés, kereszthalál, feltámadás</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Történetek olvasása, értelmezése – Szövegalkotás képekről – Dramatikus játékok alkalmazása – Különböző élethelyzetek bemutatása a drámapedagógia eszközeivel – Térképhasználat: a bibliai városok elhelyezése a térképen – Az adott történelmi kor elhelyezése idősíkban 	
Témakör: Isten szólt... Isten üzenete az Ószövetségben az özönvíztől Dávid királyig	
Órakeret: 11+2 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai:	
<p>Megérteni az Ószövetségi történetek alapján, hogy Isten különböző módokon szól az emberekhez. Felismerni, hogy érdemes Isten vezetéséhez igazítani az életünket.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Isten szólt Nóéhoz- Az özönvíz története</p> <p>Bábel tornya</p> <p>Isten szólt Ábrahámhoz- Ábrahám élete</p>	<p>özönvíz, Bábel, elhívás, engedelmesség, kiválasztás, bűn, hit, barátság</p>

Isten szólt Jákóbbhoz- Jákób tusakodása Isten szólt Józsefhez- József élete Isten szólt Mózeshez- A tíz csapás Isten szólt Józsuéhoz- Jerikó elfoglalása Isten szólt a prófétán keresztül- A kiválasztás Saul engedetlensége- A bűn Dávid és Góliát- A hit Dávid és Jonatán - Barátság	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A történelmi korok felidézése – Történetek olvasása, értelmezése – Hangos és néma olvasással lényegkiemelés adott szempontok alapján – Események megjelenítése különböző képzőművészeti eszközökkel – Történetek feldolgozása különböző dramatikus tevékenységekkel – Önálló gondolatok megfogalmazása a témákkal kapcsolatban – Szövegalkotás képről, képsorozatról 	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A Nagy parancsolatok	13+1
2.	Királyok és próféták I.	10+1
3.	Az apostolok cselekedetei	9+2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A nagy parancsolatok	
Órakeret: 13+1 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megismerni a Tízparancsolat törvényeit. Megérteni az Isteni parancsolatok célját. Felismerni a Szeretet parancsának egyediségét.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Különleges szövetség</p> <p>1. parancsolat Az Egy Isten tisztelete Dániel barátai a tüzes kemencében</p> <p>2. parancsolat A láthatatlan Isten tisztelete Az aranyborjú</p> <p>3. parancsolat Isten nevének tisztelet Dávid és Góliát</p> <p>4. parancsolat A nyugalomnap tisztelete A manna</p> <p>5. parancsolat Szülők tisztelete Jákób és Ézsau</p> <p>6. parancsolat Az élet tisztelete Káin és Ábel</p> <p>7. parancsolat A házasság tisztelete József és Potifár felesége</p> <p>8. parancsolat A tulajdon tisztelete Zákeus a vámszedő</p> <p>9. parancsolat Az igazság tisztelete Jézus a nagytanács előtt</p>	<p>tisztelet, szentség, nyugalomnap, bálvány, szeretet, tulajdon, megelégedettség, házasság, szülők</p>

10. parancsolat A meglegedettség tisztelete Nábót szőlője	
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Történetek önálló feldolgozása adott szempontok alapján – Társadalmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása elemi szinten – Értékrend fogalma, alapvető erkölcsi normák megfogalmazása – Történetek dramatizálása – Történetalkotás képek, képsorozatok segítségével – Szabad asszociációs és vizuális játékok az adott témára – Az előhívott impressziók megjelenítése térben, időben, síkban 	
Témakör: Királyok és próféták I.	
Órakeret: 10+1 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megismerkedni az Ószövetségi királyok életével, jó és rossz döntéseivel. Megérteni a próféták szolgálatát a bibliai történeteken keresztül Felismerni Isten történelemformáló tervét.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Salamon királysága: Salamon bölcsességet kér az Úrtól Salamon ítélete A jeruzsálemi templom Az ország kettészakadása Illés próféta: Illés a sareptai özvegynél Istenítélet a Karmelen Illés menekülése Illés elragadtatása Elizeus története: a sunémi asszony Naámán gyógyulása	bölcsesség, hatalom, templom, Isten lakhelye, próféta, elragadtatás
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Időszalag készítése – Régészeti kutatások a templom környékén – Képek és formák a költészetben – Irodalmi művek szóbeli és írásbeli szövegműfajainak jellemzői – Irodalmi, zenei és filmes élmények felidézése – A létrejött személyes tartalmak megjelenítése a kifejezési szándéknak megfelelő anyagok, eszközök felhasználásával – Konstruálás, installáció talált tárgyakkól, fotókból 	

Témakör: Az apostolok cselekedetei	
Órakeret: 9+2 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megismerkedni az apostoli korról, az Egyház kialakulásával, az első gyülekezetek születésével. Megérteni Pünkösöd lényegét és üzenetét.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Mennybemenetel és Pünkösöd Jézus mennybemenetelének története Az első Pünkösöd eseményei Pál apostol, Pál apostol megtérése A pogányok megtérése Az Antiókhiai gyülekezet Pál misszióútjai Prófécia Pálról: Pál Jeruzsálemben Pál a császárhoz fellebbez Pál hajótörése és menekülése: Pál Máltán Pál Rómában	mennybemenetel, Pünkösöd, megtérés, Szentlélek, gyülekezet, egyház, misszió,
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Történetek önálló feldolgozása, lényegkiemelés – A történelmi tanulmányok során szerzett ismeretek rendszerezése: Római birodalom kiterjedése, felépítése, jogrendszere, államszervezete – Irodalmi művek szóbeli és írásbeli szövegműfajainak jellemzői – Érzékelés, megfigyelés, felismerés, emlékezet, fantázia megjelenítés játéka – Térképhasználat: Pál missziós útjainak megrajzolása a térképen – Események elhelyezése térben, időben, síkban – Önálló vélemények megfogalmazása – Kötetlen beszélgetés adott témában 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<p>Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban</p> <p>A Biblia főbb jellemzőinek ismerete</p> <p>Ismerje a következő bibliai történeteket: Dávid és Góliát, Jézus születése, halála és feltámadása, A jó pásztor története</p> <p>A Miatyánk, az I Tim 3:16-17., és az I Sám 16:7/b memoriter szintű ismerete</p> <p>Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűn, hit, Krisztus, szeretet</p> <p>Tudja megfogalmazni az advent, a karácsony, a nagypéntek és a húsvét lényegét.</p> <p>Ismerje Káin és Ábel, valamint Salamon ítéletének történetét.</p> <p>A tíz parancsolat (2Móz20:2-17), a Péld 9:10., az ApCsel 1:8. memoriter szintű ismerete</p> <p>Tudja megfogalmazni a virágvasárnap és a pünkösöd, mint keresztény ünnep lényegét.</p>	

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zsoltárok	6
2.	Királyok és próféták II.	12+1
3.	Pál levelei	8+1
4.	Újszövetségi levelek, Jelenések könyve	6+2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Zsoltárok	
Orakeret: 6 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai: Megismerni a zsoltárköltészet műfaji sajátosságait. Megérteni az Istennel való kapcsolat kifejezésének fontosságát költészetben és énekekben.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Zsoltárok, mint a Biblia énekeskönyve Bűnbánati zsoltár: Dávid zsoltára A megalázkodás és helyreállítás lehetősége A héber költészet A mulandó ember bizalma az örökkévaló Istenségben: Mózes imája Isten dicsőítése Az Istennel való kapcsolat kifejezése	zsoltár, Isten dicsőítése, magasztalás, Messiás, prófécia, metafora, bűnbánat, alázat,
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A zsoltár, mint irodalmi kifejező eszköz: a verselemzés szempontjai – Érzések, benyomások kifejezése a költészetben – Mások megismerése, megítélése és a kommunikáció – Alkalmazkodás, áldozatvállalás fogalmának értelmezése – Konfliktuskezelés, problémamegoldás – A héber költészet elemzése – Önálló gondolatok megfogalmazása az élet nagy kérdéseiről – Fogalmak értelmezése – Reális önismeret, énkép kialakítása 	

Témakör: Királyok és próféták II.	
Órakeret: 12+1 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai: Megismerkedni az Ószövetségi királyok életével, jó és rossz döntéseivel. Megérteni a próféták szolgálatát a bibliai történeteken keresztül. Felismerni Isten történelemformáló tervét.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Jónás könyve Az engedetlen próféta Ninivei változások Ézsaiás próféta elhívása és élete: A terméketlen szőlő példázata Ezékiás király Manassé uralkodása: bálványkultusz Prófécia a Messiásról Jósiás király: törvénykönyv Jeremiás próféta: Jeruzsálem pusztulása Babiloni száműzetés: Dániel és társai A Perzsa birodalom: Dániel az oroszlánok vermében Eszter könyve	királyság, próféta, fogság, ítélet, közbenjárás, kijelentés, megtérés
Fejlesztési tevékenységek: – Térképhasználat: Ókori birodalmak elhelyezése a térképen – A bibliai történetek történelmi háttérének megismertetése – Szövegfeldolgozás, elemzés – Királyok, próféták kora, elhelyezése az idővonalon – Fogalmak értelmezése – Történetírás, forráselemzés – Kommunikációs szituációk megfigyelése, megbeszélése, elemzése – Dramatizálás – Film megtekintése, a látottak értelmezése, elemzése – Szituációs játékok	
Témakör: Pál levelei	
Órakeret: 8+1 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai: Pál apostol leveleinek megismerése. Felismerni a levelekben található alapvető üzeneteket. Megérteni, hogy a levelek tanítása mit jelent számunkra.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A levelek keletkezése Pál levele a rómaiakhoz	levél, hit, megigazulás, kegyelem, üdvösség, szeretet, himnusz, Ószövetség, Újszövetség, törvény, kegyelem, lelki fegyverzet, keresztény család

<p>Hit általi megigazulás</p> <p>Pál első és második levele a korinthusiakhoz:</p> <p>Szeretethimnusz</p> <p>Pál levele a galatákhoz</p> <p>Törvény és kegyelem</p> <p>Pál levele az efezusiakhoz: lelki fegyverzet</p> <p>Pál levele a filippiekhez: Krisztus himnusz</p> <p>Pál levele a kolosséiakhoz: a keresztény család</p> <p>Levelek Timóteusnak: példaadás</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A levél, mint irodalmi műfaj: műfaji sajátosságok megfigyelése – A himnusz, mint műfaj - elemzés – Történelmi ismeretek rendszerezése, alkalmazása – Leány – nő, fiú – férfi szerepek a családban, társadalomban – vitaindító beszélgetés kezdeményezése a témában – Fogalmak magyarázata, értelmezése – Önálló szövegfeldolgozás, vázlatkészítés – Dramatikus játékok – Élőképek, mozgássorok alkotása 	
<p>Témakör: Újszövetségi levelek, Jelenések könyve</p>	
<p>Orakeret: 6+2 óra</p>	
<p>A témakör nevelési- fejlesztési céljai:</p> <p>Az egyetemes levelek üzenetének megismerése és megértése.</p> <p>Felismerni az apokaliptikus kijelentés szimbólumait.</p> <p>Megérteni Isten végcélját a teremtett világgal.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A zsidókhöz írt levél</p> <p>A hit példaképei</p> <p>Egyetemes levelek</p> <p>Jakab levele: a kísértés</p> <p>Péter I. levele: tisztelet és engedelmesség a hatalom képviselői felé</p> <p>Jelenések könyve: apokaliptika</p> <p>A hét pecsét: Krisztus ezeréves uralma</p> <p>Halottak feltámadása: utolsó ítélet, új teremtés</p>	<p>hit, példakép, kísértés, tisztelet, engedelmesség, hatalom, apokaliptika, végidők, feltámadás, ítélet, új teremtés</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az apokaliptikus irodalom jellemzői- rendszerezés – Térképhasználat: a Földközi- tenger, Törökország, Görögország elhelyezése a térképen – Történelmi alapismeretek rendszerezése: Római birodalom jellemzői 	

<ul style="list-style-type: none"> – Kutató munka a világ vallásairól – Gyűjtőmunka a hitről – Prezentáció a gyűjtött anyagból – Vitaindító beszélgetés a hitről, kísértésről – Fogalmak értelmezése, magyarázata – Beszélgetés az állampolgári jogokról, kötelességekről – Véleményalkotás: Mi az én jogom és kötelességem diákként?
--

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Helyem a világban	6+1
2.	Bölcsességirodalom	8
3.	A Gyülekezet	8+1
4.	Életünk nagy kérdései	10+2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Helyem a világban	
Órakeret: 6+1 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai:	
A személyes jövőkép kialakításának ösztönzése, az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek melletti elköteleződés támogatása. Istentől származó értékes személyiségünk elfogadása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A mester terve: Istennek terve van az életemmel</p> <p>Kicsoda az ember? Kivagyok én?</p> <p>Személyiségünk felfedezése</p> <p>Önmagunk elfogadása: külső és belső értékek</p> <p>Milyen vagyok?: Istentől kapott értékeink</p> <p>Használd, amid van! – Isten vezetése életünkben</p>	<p>személyiség, énkép, életcél, értékesség, elfogadás, Isten vezetése, külső és belső értékek</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Beszélgetés kezdeményezése a kamaszkori változásokról: a serdülés látható és láthatatlan jelei – Testkép, testklat: az egészséges táplálkozás alapelvei – Vitaindító beszélgetés a serdülők személyiségének jellemzői vonásairól – Az önismeret, önfejlesztés eszközeinek megismertetése 	

<ul style="list-style-type: none"> – A különböző élethelyzetekből adódó veszélyforrások feltérképezése, elemzése – Dramatikus játékok a kísértés elhárításához – Ön- és társismereti játékok – Életcélok, távlati tervek felvázolása – Gyűjtőmunka a káros szenvedélyekről – Prezentáció: ppt bemutatása a kutató munkáról – Nemzetiségek és etnikai kisebbségek: szituációs játékok az elfogadásról 	
Témakör: Bölcsességirodalom	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai:	
A bibliai bölcsességirodalom által megfigyelni Isten jelenlétét a különböző élethelyzetekben. Elkötelezettség kialakítása a bibliai értékrend iránt.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A Példabeszédek könyve</p> <p>Isten bölcsessége</p> <p>A szív szerepe</p> <p>Lustaság, a munkához valóviszony</p> <p>Kapcsolati kérdések</p> <p>Jób könyve: a láthatatlan világ hatása a láthatóban</p> <p>A szenvedés jelenléte és feldolgozása az emberi életben</p> <p>A prédikátor könyve: az élet múlandósága</p> <p>Énekek éneke: a szerelem szerepe életünkben</p> <p>Vágyaink kifejezése</p>	<p>láthatatlan világ, látható világ, szenvedés, bölcsesség, lustaság, szív. mulandóság, tisztelet, szerelem</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyes véleményt kifejező vizuális megjelenítés adott témában – A példázatok, példabeszédek, metaforák felismerése, megértése, használata – Személyre szabott értékrend felállítása – A munka becsületének felismertetése, a lustaság következményeinek megfogalmazása – Az élet- halál kérdésének megvitatása, önálló gondolatok megfogalmazásával – Drámapedagógiai eszközök használata a veszteségek feldolgozásához – Fórum a szerelemről – Verselemzés – Szituációs játékok 	

Témakör: A gyülekezet	
Órakeret: 8+1 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai: Felfedezni az egyház, gyülekezet páratlan tisztességét. Megérteni az egyházi, gyülekezeti élet sokszínűségét. Bátorítani az egyházi, gyülekezeti szolgálatba való részvételre.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A gyülekezet Egyház, gyülekezet, eklézsia Templom, imaház fogalma A gyülekezet, mint Krisztus teste A gyülekezet szolgálattelvői Szolgálati ajándékok A gyülekezeti élet alapjai Újjászületés: bemenítés, keresztség Úrvacsora, bizonyoságtétel Szentlélek munkája Az evangelizáció ma	levél, hit, megigazulás, kegyelem, üdvösség, szeretet, himnusz, Ószövetség, Újszövetség, törvény, kegyelem, lelki fegyverzet, keresztény család
Fejlesztési tevékenységek: – Gyűjtőmunka a világvallásokról – Prezentáció – Beszélgetés kezdeményezése a vallások társadalmat, gazdaságot, környezetet befolyásoló szerepéről – Film megtekintése: kultúrák találkozása a Föld különböző térségeiben – Vitaindító beszélgetés a film kapcsán – Vallási háborúk: következtetések, ok-okozati összefüggések felfedezése – Képek, képsorozatok a különböző vallások templomairól, ismertető jegyek keresése	
Témakör: Életünk nagy kérdései	
Órakeret: 10+2 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai: Segítség adni az élet legnagyobb kérdéseinek megválaszolásában. Bátorítani az életutat befolyásoló jó döntések meghozatalát. Kérni és felismerni Isten vezetését a választások során.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Az életünk lelki (szellemi) döntései, választásai Szabad akarat kérdése Isten terve: Válaszd az életet! Áldás és átok Az Istenbe vetett hit és következményei életünkben	szabad akarat, áldás, átok, hit, odaszánás, tanítványság, párválasztás, gyermekvállalás, jövőkép, énkép, célorientáltság

<p>Párkapcsolataink: Készülődés a párválasztásra</p> <p>Gyermekvállalás: Válaszd az életet!</p> <p>Istennel, vagy nélküle? Élet- halál kérdése</p> <p>Miképp kaphatunk segítséget nehéz helyzetekben?</p> <p>Egészséges jövőkép, egészséges énkép</p> <p>Reménységgel a jövő felé: célorientáltság</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszélgetés, önálló vélemény megfogalmazása: egyenlőség, egyenlőtlenség a társadalomban – Állampolgári jogok és kötelességek: a jog és kötelesség párhuzama – Következtetések levonása, összefüggések felismertetése – A bibliai és a személyes értékrend közötti párhuzam: azonosságok, különbségek keresése – A keresztény család modellezése: női – férfi szerepek – „Leendő családom” vizuális megjelenítése – Szituációs játékok, drámapedagógiai eszközök alkalmazása az egészséges énkép, jövőkép kialakításához – Célok, pályaválasztási elképzelések megfogalmazása 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban</p> <p>Ismerje a tanult királyok és próféták történetét.</p> <p>A Péld 16:6., a Szeretet himnusza 1Kor 13:1-8 és a 23.Zsoltár memoriter szintű ismerete</p> <p>Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: kegyelemből való üdvösség, alázat, felettes hatalmaknak való engedelmesség, zsoltár</p> <p>Krisztus himnusz Fil 2:2-11; Péld 1:2-9; 2 Pt 2:9-10; 127. zsoltár memoriter szintű ismerete</p> <p>Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: szabad akarat, újjászületés, tanítványság</p> <p>Tudja megfogalmazni az egyház és a gyülekezet közötti különbséget, az úrvacsora, az istentisztelet, a bemerítés lényegét</p>	

Helyi tanterv

Természettudomány 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismerő ember áll. A természettudományos műveltség kialakításának alapja a természettel való közvetlen, megértő és szeretetteljes kapcsolat. A tanulók a tantárgy elsajátítása során megismerkednek a természeti és technikai környezettel.

A kerettanterv figyelembe veszi az enyhe értelmi fogyatékos tanulók megismerési sajátosságait, ezért az olyan tanulási helyzetek kialakítására helyezi a hangsúlyt, amelyben az aktív tevékenység, a közvetlen tapasztalatszerzés, a cselekvések sokasága, a konkrét

gyakorlati vonatkozások értelmezése szerepel. A tanulási folyamatban az érzékelésre, az észlelésre, a személyes élményekre, felfedezésekre építve jut el a tanuló a bonyolultabb gondolkodási műveletig, az elemi problémamegoldásig. A műveltségi anyag elsajátításában központi helyet kap a sokféle tanulási környezet, így a gyűjtőmunka a természetben, terepséta, terepgyakorlatok, kirándulások. A környezet, a természet, az emberi kapcsolatok megismerése nyomán fejlődik és alakul ki a tanulók tudatos természetszerető- és védő magatartása, kapcsolatteremtő képessége. A tanterv elsajátítása során már az első évfolyamtól kezdve tudatosan formálja környezetvédő attitűdjüket, környezetkímélő magatartásukat, és ez a magatartás a későbbi életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelvé válik.

A természettudományi műveltség az egyén és a társadalom számára meghatározó jelentőségű. Az egészség tudatos megőrzése, a természeti és a technikai, az épített környezet felelős, fenntartható átalakítása, természettudományos kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nélkül elképzelhetetlen.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak az ismeretsajátítási folyamat során olyan tudásrendszerek alapjait kell kiépíteniük, amely alkalmas a mindennapi tevékenységben való felhasználásra. A tanulók ismeretsajátításában a természeti környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. A folyamat során kiemelt figyelmet kell fordítani a kapcsolatrendszerek feltárására, az élő és élettelen természet szoros kölcsönhatásaira, az ember és természet összetartozására, egymásrautaltságára, az ember természetben betöltött helyének és szerepének felismerésére.

A tanterv olyan jelenségekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, és hatással vannak a jövő alakulására. Ezek az egészségmegőrzéssel, természeti forrásokkal összefüggő problémák. Ezeknek feltárása, megértése hangsúlyos az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál is.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt cél az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő korszerű tudások elsajátítása, a fogalmak folyamatos érlelése, pontosítása. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése aktív tevékenységek során, folyamatos gyűjtőmunkával, pozitív megerősítéssel és következetes segítségadással történik.

A tanulói aktivitás és tevékenységközpontúság érdekében szükséges a vizsgáló munkaeszközök, kísérleti eszközök, egyéni igényekhez igazított taneszközök alkalmazására.

A tanterv célja a tájhoz, a hazához, a közösséghez tartozás örömeinek, felelősségének és érzelmi biztonságának kialakítása közben a térbeli és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése. A kognitív képesség, a megismerő képesség fejlesztése, a megismerési módszerek elsajátítása, tapasztalatok szerzése közben, értelmezéssel, pontosítással kísérve történik. A kommunikációs képesség fejlesztésében a szókincsbővítés, a fogalmak értelmezése, a beszédprodukció kerül a középpontba. Az érdeklődés, a nyitottság, a kíváncsiság felkeltésének és tartósságának fokozásával megvalósítható a cselekvési képesség gazdagítása, az önkifejezési formák erősítése, a szociális képességek fejlesztése, együttműködés a feladatokban, kapcsolatteremtés és együttműködési szokások kialakítása, a társak segítése.

A Természettudomány és földrajz műveltségterület fejlesztési feladatai a Nat-ban tudásterületekre tagolódnak. A kialakított szerkezet egyrészt diszciplináris szerveződésű, másrészt támogatja az integrált szemléletet, valamint hangsúlyozza a kiemelt fejlesztési

célokat. Segíti a részletes fejlesztési feladatok integrált szemléletű és célszerű megfogalmazását. Segíti a képességek, a gondolkodás fejlesztését, elemi szinten a természetismeret, a speciális technikai, gazdasági, társadalmi, etikai alkalmazások közötti kapcsolatokat, összefüggések feltárását.

A fejlesztendő készségek, képességek az elemi természettudományos műveltség megszerzését és gyakorlatban való alkalmazását teszik lehetővé. A tanulási tevékenységek közül kiemelt jelentőségű a megfigyelés, a közvetlen tapasztalatszerzés, vizsgálódás, aktív részvétel a kísérletekben és a kísérleti eszközök használata, a balesetmentes kísérletezés szabályainak elsajátítása.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik, egyben rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat is hordoz. Ezek közül a legfontosabbak: a gondolkodási funkciók fejlesztése, a rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése, biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben, a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.

Az egyes tudományterületek oktatása az integrált természettudomány tantárgy keretében, az 5-6. évfolyamon általánosabb formában, a 7-8. évfolyamon az egyes tudományterületek markánsabb elhatárolásával valósul meg.

5–6. évfolyam

A tantárgy tanítása során a következő nevelési célokat valósítjuk meg: szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése, a feladattudat erősítése. A megismert történelmi, kulturális és természeti értékeink alapján a nemzeti összetartozás érzésének erősítése. Én tudat és énkép fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. Az egészséges életmódra való tudatos törekvés technikáinak elsajátítása. A mozgás és az egészséges életmód kapcsolatának felismerése. A szociális érzékenység fejlesztése, az együtt érző, segítő magatartás erősítése. A környezetkímélő, takarékos magatartás, a természet és az épített környezet iránti szeretet és a megóvás igénye, törekvés az önálló tanulásra, együttműködő, kooperatív, interaktív technikák alkalmazására.

Kiemelt fejlesztési cél és feladat az életkorral és a sajátos nevelési igényekkel összhangban lévő, az egyén sajátosságaira és lehetőségeire építő megismerési módszerek megtanítása. A pedagógus feladata erős figyelmet fordítani arra, hogy a tanulók a periodikus változásokat, összefüggéseket megértsék, a kapcsolatokat felismerjék a növény- és állatvilág vonatkozásában, valamint az élettelen természet kapcsolatában. A tanulók számára fontos, hogy közvetlen tapasztalatokat gyűjtsenek, ezért kell lehetővé tenni a vizsgáló és kísérletező eszközök rendszeres használatát.

A tanulók képessé válnak a tantárgy sajátos földrajzi ismerethordozók – térkép, földgömb, ábrák – használatára, valamint az IKT- eszközök tanári segítséggel történő célszerű alkalmazására. Fejlődik kommunikációs képességük, a tananyag feldolgozása során bővül szókincsük, fejlődik szövegértésük és a feladatmegoldásokhoz kapcsolódóan értékelési helyzetekben önértékelésük, önismeretük. A matematikai kompetencia birtokában képesek számadatok összevetésére, grafikonok, diagramok leolvasására, elemzésére.

5. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyag, energia, információ	11
2.	Rendszerek	28
3.	Felépítés és működés kapcsolata	20
4.	Tájékozódás az időben	5
5.	Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról	8
	Osszesen óraszám:	72 óra

Témakör: Anyag, energia, információ	
Orakeret: 11 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Természettudományosan megalapozott, tanulók által megfigyelhető tapasztalatok bővítése, alkalmazása, az érdeklődés, a kíváncsiság, a motiváció erősítése az élettelen természet anyagai és jelenségei iránt. Kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. A szociális képesség fejlesztése csoportmunka során. Aktív részvétel biztosítása a kísérletekben. Önálló megismerés, tapasztalatok rögzítése szóban, írásban, rajzban. Egyszerű információk feldolgozási képességének fejlesztése, szociális érzékenység, felelősségtudat fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismerése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Anyag</p> <p>Anyagfajták a mindennapi környezetben (fémek, fák, bőr, szövet, üveg, műanyag, kerámia, papír).</p> <p>jelzésrendszer).</p> <p>A természet jelzései. Tulajdonságaik.</p> <p>Halmazállapotok.</p> <p>Tömegmegmaradás.</p> <p>Oldatok, keverékek.</p> <p>Víz a természetben.</p> <p>Kölcsönhatások, erők</p> <p>Egyszerű kölcsönhatások a mindennapi környezetben (mechanikai, melegítés, hűtés, mágneses vonzás, taszítás, halmazállapot-változások, térfogatváltozás (hőterjedés, hő</p>	<p>Anyagi tulajdonság, megmunkálhatóság, kölcsönhatás, mértékegység, energiafajta, energiaforrás, információs jel, jelrendszer.</p>

<p>tágulás, hőáramlás, hőszigetelés), statikus, elektromasszázs, hang- és fényforrások).</p> <p>Energia</p> <p>Energiaforrások a háztartásban.</p> <p>Energia, energiatípusok.</p> <p>Az elektromos energia felhasználása, szerepe a mindennapi életben (fűtés, főzés, hűtés...).</p> <p>Megújuló és nem megújuló energiaforrások.</p> <p>Az emberi szervezet energiaszükséglete, felhasználása (normál testsúly, mértékletesség, változatosság).</p> <p>Információ</p> <p>Jelek, jelzések (közlekedési jelzőtáblák, piktogramok, katasztrófavédelmi jelzésrendszer)</p> <p>A természet jelzései</p> <p>Növények jelzései, állatok kommunikációja.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tulajdonságok vizsgálata. – Megfigyelések előre megadott szempontok szerint, csoportosítások. – Egyszerű kísérletek végzése különböző köznapi anyagokkal (alakítható, rugalmas, hajlítható, törékeny, morzsolható, faragható, olvasható, szilárd, képlékeny, folyékony, légszerű). A környezet legismertebb anyagai halmazállapotának felismerése (víz, levegő, zsír, olaj). – Egyszerű fizikai változások létrehozása. – Mérések, vizsgálatok (törés, darálás, hajtogatás). Ételek (saláták) készítése. – Italok (szörpök, teák) készítése. – Alkotórészeik mérése előtte és utána. – Jelenségek értelmezése segítséggel a tömegmegmaradás szempontjából. A vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök használatának gyakorlása. Ok-okozati összefüggések felismerése. – Jelenségek, változások felismerése, elemzése irányítással. – A mágneses jelenség megfigyelése játékos kísérletekkel. A tapasztalatok összehasonlítása a mindennapi élet történéseivel. Egyszerű kísérletek végzése a hang, fény, anyag kapcsolatára. – Az energia elemi szintű értelmezése. – Energiahordozók megfigyelése (fűtőanyagok, üzemanyagok, tápanyagok). – Ábrák, képek megfigyelése, elemzése adott szempontok szerint folyamatos segítséggel. – Összefüggések felfedezése. Élelmiszerek tájékoztatójának megfigyelése. – Táplálkozás, életvitel, testsúly összefüggéseinek felfedezése. Irányított megfigyelések a mindennapi életünket segítő, tájékoztató jelrendszerekről (élelmiszerek, háztartási vegyszerek, közlekedési jelző- és tiltó táblák, életvédő, katasztrófa-megelőző, menekülést segítő jelzések, internet piktogramok). – Példák gyűjtése személyes tapasztalatok alapján (pl. hervadó növény, kiszáradt fa, kutya, 	

macska hangjelzései).	
Témakör: Rendszerek	
Orakeret: 28 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerés módszereinek alkalmazása fokozott önállósággal és tartóssággal. A térbeli, időbeli tájékozódási képességek fejlesztése. Térképhasználati ismeretek bővítése. Nemzeti tudat erősítése. A kommunikációs, együttműködési képességek fejlesztése. Az analízis és szintetizáló gondolkodás, kauzális képesség fejlesztése. A rendszerező képesség fejlesztése. Ökológiai szemlélet alapozása, célirányos megfigyelésekre épülő tartós észlelés, rész-egész viszonyainak elemzése, összefüggések, kapcsolatrendszerek felfedezése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Tér és idő</p> <p>Tájékozódás a lakóhelyen és környékén, hely, irány, távolságok meghatározása.</p> <p>Térkép és földgömb.</p> <p>Világtájak a valóságban és a térképen. A térkép tájolása. Iránytű.</p> <p>Alaprajz, térképvázlat, síktérkép, domború térkép.</p> <p>Hazánk térképe.</p> <p>Domborzati viszonyokat jelölő színek, jelek.</p> <p>Vizek ábrázolása a térképen.</p> <p>Ciklusok a természetben (napszakok, évszakok, az élővilág változásai ennek megfelelően).</p> <p>Az időmérés lehetőségei, eszközei (óra, perc, másodperc).</p> <p>Időjárás.</p> <p>Mozgás és idő összefüggése</p> <p>Rendszer, a rendszer és környezete</p> <p>Természeti és mesterséges technikai és épített rendszerek környezetünkben.</p> <p>Természetes táj, mesterséges környezet.</p> <p>Élőlény és élőhelye, lakóház és közmű kapcsolatai.</p> <p>Rendszerek egymásba ágyazódása (szoba-ház, város-ország).</p> <p>Mezőgazdasági kultúrák (főbb kultúrnövényeink, tenyésztett állatok)</p> <p>Élőlények a ház körül.</p> <p>Rendszer részei, ház részei, ország részei,</p>	<p>Térkép, iránytű, felszíni forma, vizek, térképjel, időmérés, időjárási naptár, időjárás-jelentés, természeti és mesterséges környezet, hálózat, rendszer.</p>

<p>élőlények részei.</p> <p>Szerveződési szintek, hálózatok</p> <p>Hálózatok a természetben és a mesterséges környezetben.</p> <p>Táplálék, energiaellátás, úthálózat.</p> <p>Élőlény és élőhely, a lakóház és a közműellátás.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódási gyakorlatok a lakóhelyen és környékén, az épített és természetes környezetben. – Az iránytű használatának gyakorlása. – Felszíni formák és világtájak ráismerési szinten. – Alaprajzok, egyszerű térképvázlatok rajzolása. – A látott, tapasztalt valóság ábrázolása homokasztalon, terepasztalon. – Vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök (óra, hőmérő) használatának gyakorlása. – Az időjárás elemeinek figyelemmel kísérése napszaknak és az adott évszaknak megfelelően. – Időjárás-jelentések értelmezése. Időjárási naptár készítése. Hőmérsékletmérések. Napi és évi változások figyelemmel kísérése, rögzítése. – A napszakok és a Nap állásának megfigyelése, összekapcsolása. (A Hold változásainak megfigyelése.) Séták, kirándulások során irányított megfigyelések. – A tapasztalatok megbeszélése, vázlatok, rajzok, tablók készítése. – Megfigyelések végzése, részvétel csoportmunkában (építőjátékok, legózás, terepasztal berendezése stb. során). A gazdaságok hatékony működésének megfigyelése természetes környezetben, tanulmányi séták alkalmával. – Múzeumlátogatás, rövid beszámoló készítése a látottakról. – Összefüggések keresése, feltárása, a növénytermesztés, állattenyésztés között (komposztálás, trágyázás, állatok etetése, silózás, szalma). – A rovarkártevőket pusztító hasznos állatok (énekesmadarak, sün, vakondok), és a biológiai növényvédelem összefüggéseinek felfedezése. – A kölcsönös egymásrataltság felismerése konkrét példákban. – Az okos gazdálkodás és a fenntartható fejlődés összefüggésének felismerése. 	

Témakör: Felépítés és működés kapcsolata	
Órakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Természettudományosan megalapozott megismerési, tapasztalatszerzési folyamatok elsajátítása. A megtartó emlékezet, kommunikációs, koncentrációs képesség fejlesztése. Kauzális gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel vizsgálatokban, kísérletekben, önálló és csoportos munkában, helyes tanulási szokások, feladattudat elmélyítése, szabályok betartása. Az élővilág rendszerezése, ismeretek szerzése az életközösségekről és összetevőikről. Összefüggések elemi szintű megismerése, összefüggések felfedezése, környezettudatos attitűd formálása, ökológiai szemlélet alapozása, felelősségtudat fejlesztése, környezetszeretetre nevelés, kritikai érzék fejlesztése, fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Élőlények</p> <p>A virágos növények testfelépítése, életfeltételei (víz, levegő, talaj, napfény, hőmérséklet).</p> <p>Fás- és lágyszárú növények (szilva, szőlő).</p> <p>Szobanövények, kerti növények gondozása.</p> <p>Ehető és mérgező gombák (testfelépítés, tápanyagfelvétel, szaporodás).</p> <p>Az állatok általános testfelépítése (egy gerinces és egy gerinctelen testfelépítés összehasonlítása /pl. házi és ház körül élő állatok/).</p> <p>Az állatok életfeltételei (élőhelyi feltételek, táplálék, víz).</p> <p>Az állatok életmódjának főbb jellemzői (aktív mozgás, táplálkozás, szaporodás, utódgondozás, viselkedés).</p> <p>Testfelépítés, testalkat, életmód kapcsolata (ragadozók, patások, halak, madarak). A testalkat változatossága.</p> <p>Életközösségek</p> <p>Életközösségek a lakókörnyezetben vagy egy közeli természetes élőhelyen.</p> <p>Természetvédelem, természeti értékek megőrzésének lehetőségei.</p> <p>Az élővilág rendszerezése</p> <p>Legjellegzetesebb élőlénycsoportok.</p> <p>Gombák, növények, állatok.</p> <p>A hierarchikus rendszerek megismerése</p>	<p>Virágos növény, állatcsoport, erdő, mező, víz, vízparti életközösség, időjárás.</p>

<p>(gerinces, gerinctelen, emlős...).</p> <p>Föld, Nap, Naprendszer</p> <p>Bolygórendszerünk, bolygók megnevezése.</p> <p>A Föld tengelyforgása, keringése a Nap körül.</p> <p>Időjárás, éghajlati övek, évszakok.</p> <p>A napsugárzás jelentősége.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy virágos növény részeinek, testfelépítésének vizsgálata (tulipán, petúnia). – Nagyító használata. – Rajzos vázlatok készítése. – Kísérletek növényekkel (életfeltételek biztosítása, megvonása), elgondolások, következtetések. – A növénygondozás alapszabályai, egy választott növény gondozása. – Naplóvezetés. – A gombák testfelépítésének, életfeltételeinek vizsgálata. – Gombák és növények összehasonlítása irányított megfigyeléssel. – Hasonlóságok és különbségek felfedezése. – A gombafogyasztás szabályai! – Néhány gerinces és gerinctelen állat testfelépítésének megfigyelése, vizsgálata. – Csoportosítások megadott szempontok szerint. – Jeles napok (Állatok világnapja, Madarak és fák napja). – Tablók, rajzok készítése. – Képek, filmek, állatkerti látogatások, kirándulások tapasztalatai alapján a fajok sokféleségének érzékelése. Hazai mezők, rétek, erdőségek, vizek, vízpartok legjellemzőbb élőlényeinek megfigyelése. – A Nap, Föld, Hold kölcsönhatásainak elemi szintű megismerése. – Látogatás a Planetáriumba. – Filmek, képek, ábrák elemzése. 	
Témakör: Tájékozódás az időben	
Órakeret: 5óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Tér-, időorientációs képesség fejlesztése. Jelenségek, folyamatok megfigyelése, a tapasztaltak adott szempontok szerinti rendezése. A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek érzékeltetése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az idő</p> <p>Időegységek</p> <p>A napi, az évi, a történelmi és a földtörténelmi időegységek.</p> <p>Földrajzi-környezeti folyamatok időbeli nagyságrendje, időtartama példák alapján.</p> <p>Időrend</p> <p>Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténelmi események időrendje regionális példák alapján.</p>	<p>Napi, évi, történelmi és földtörténelmi időegység, tengely körüli forgás, Nap körüli keringés; évszak, napszak, váltakozás.</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek összehasonlító tapasztalása – időszalag készítése, lejárása, hosszúságának vizuális és mozgásos érzékelése. – Jelenségek (pl. a Föld mozgásaihoz kötődő változások) szabályszerű ismétlődésének felismerése. – A rövidebb távú természeti, társadalmi és környezeti folyamatok áttekintése hazai konkrét példák alapján – periodikusan bekövetkező jelenségek, váltakozó folyamatok felismerése. A környezeti folyamatok időrendiségének felismerése konkrét példákban. 	
Témakör: Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról	
Orakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Magyarország nagytájai átfogó természet- és gazdaságföldrajzi jellegzetességeinek megismertetése. Múltunk jelentős alakjain, híres emberein keresztül a hazai táj ismeretén alapuló, a haza iránti pozitív érzelmek erősítése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Magyarország és a Kárpát-medence földrajza</p> <p>A nemzeti kultúra és a magyarság nemzetközi híre: híres utazók, tudósok, szellemi és gazdasági termékek, történelmi, kulturális és vallási hagyományok, hungarikumok.</p> <p>A lakóhely, a hazai tájak, nagytájak és országrészek: természetföldrajzi jellemzői, természeti, társadalmi erőforrásai, társadalmi-gazdasági folyamatai, környezeti állapotuk.</p> <p>Hazánk természeti adottságai és a társadalmi-gazdasági élet kapcsolatai: közvetlen környezetünk társadalmi-gazdasági élete, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei, környezettől függő életmódok összehasonlítása, hagyományai, a gazdasági környezet változásai, idegenforgalmi vonzerő, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, a környező tájak környezeti állapotának hatása a hazai környezetre, a problémák kezelése.</p> <p>A Kárpát-medence és hegységkerete, mint természet- és társadalom-földrajzi egység: a medencejelleg érvénysülése a természeti adottságokon, hatás a gazdasági életben.</p> <p>A tájak természeti, kulturális, néprajzi, gazdaságtörténeti és környezeti értékei, átalakulása.</p>	Főváros, hungarikum, világörökség

A magyarság által lakott, országhatáron túli területek, tájak közös és egyedi vonásai.	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szemléleti térképolvasás. Gyakorlatias térképhasználat. Tájékozódás Magyarország térképén. – Magyar utazók feljegyzéseinek, útleírásainak feldolgozása. Szemelvények olvasása. – Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). Gyűjtőmunka – világraszóló felfedezések, híres magyarok. Tablókészítés. – A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatainak felismerése a lakóhelyről és környékéről vett példák alapján. – Az életmód és a gazdálkodás változásainak bemutatása a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájakról való példák alapján. – A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, gazdaságtörténeti, környezeti értékeinek és problémáinak felismerése közvetlen tapasztalatszerzés alapján. – A tájak jellegzetességeinek megismerése, jellemzésük során földrajzi kifejezések használata. 	

6. évfolyam

Óraszám:	108 óra/év	3 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Allandóság, változás	28
2.	Az ember megismerése és egészsége	24
3.	Környezet, fenntarthatóság	20
4.	Tájékozódás a földrajzi térben	10
5.	Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről	10
6.	Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól- A társadalmi-gazdasági élet szerveződése és folyamatai	10
7.	Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	6
	Összesen óraszám:	108 óra

Témakör: Allandóság, változás
Orakeret: 28 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Természettudományos ismeretszerzési képesség fejlesztése. Az önálló ismeretszerzési képesség fejlesztése. Tapasztalatok, eredmények megfogalmazása szóban, rögzítése írásban, rajzban, kommunikációs képesség fejlesztése. Aktív részvétel vizsgálatokban, mérésekben, kísérletezésekben. Kooperatív technikák alkalmazása. Az élettelen természetben bekövetkező fizikai, kémiai, biológiai változások ismereteinek bővítése. Algoritmikus</p>

gondolkodás fejlesztése, technikai készség és kreatív képesség fejlesztése, a természet iránti pozitív attitűd erősítése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Állapot</p> <p>Anyagok és testek minőségi és mennyiségi tulajdonságai.</p> <p>Változás</p> <p>Változások környezetünkben</p> <p>Természeti változások: víz halmazállapot-változásai, kőzetek mállása, aprózódása.</p> <p>Technikai változások: darabolás, darálás, faragás.</p> <p>Fizikai változások.</p> <p>Kémiai változások: égés, tűzvédelem.</p> <p>Biológiai változások: szaporodás, fejlődés, mozgás, táplálkozás, légzés.</p> <p>Változásokat irányító információk.</p> <p>Tervrajz – házépítés.</p> <p>Útiterv – utazás.</p> <p>Egyensúly, stabilitás</p> <p>Folyamat, a rendszerek történetisége</p> <p>Ajándékok, dísz tárgyak, használati eszközök, környezetünk tárgyai.</p> <p>Újrahasznosítás.</p> <p>Az ember természetalkító tevékenységei.</p>	<p>Minőségi és mennyiségi tulajdonság, mérőeszköz, fizikai, kémiai, biológiai változás, termékkészítési folyamat, újrahasznosítás, információfeldolgozás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Anyagok, testek érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése, felismerése, megnevezése, összehasonlítása. Egyszerű, mindennapi életben használható mérőeszközök alkalmazása. – Összehasonlítások végzése (hosszúság, tömeg, úrtartalom, hőmérséklet). – Mérések gyakorlása. – A gyakran használt mértékegységek fokozatos megismerése (kg, l, m, cm, °C). Példák gyűjtése, csoportosítása, folyamatok megfigyelése, tapasztalatok elmondása. – Fizikai változásokra példák gyűjtése. Tűz, égés, kára, haszna, kiinduló anyag és keletkezett anyagok összehasonlítása. Tanult növények, állatok közül egy-egy példán keresztül az életjelenségek felsorolása. – Változások felfedezése. Építőjátékokból, legóból házépítés. – Útitervkészítés. Egyszerű, hétköznapi példák, játékos kísérletek segítségével a fogalom bevezetése (mérleghinta, hőmérséklet-mérések, hideg- meleg-langyos). Elemzés, tervezés segítségével. – Kiindulási anyagokból termékek készítése, a folyamatok megbeszélése, a megmunkálás lépései, eszközei. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét tevékenységek végzése, pl. origami, kenyérsütés. Szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása iskolai és otthoni környezetben. Példák gyűjtése, keresése az ember felszín- és tájformáló tevékenységére (külszíni fejtés, mészkőbányák, cementgyártás). – Törekvés felismerése a táj eredeti arculatának visszaállítására. 	
Témakör: Az ember megismerése és egészsége	
Orakeret: 24 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A megismerő képesség és az önálló tanulás képességének fejlesztése, kommunikációs képesség, a szociális képesség fejlesztése. Törekvés erősítése az egészséges táplálkozási szokások betartására. Megfelelő viselkedési formák kialakítása és betartása betegségek, fertőzések, járványos betegségek esetén, a szociális együttélés szabályainak betartása, feladat- és szabálytudat erősítése. A másság elfogadása, sérült embertársaink segítése, mérlegelő gondolkodás fejlesztése, empátiakészség fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Testkép, testalkat, mozgás</p> <p>Az emberi test arányai, méretviszonyai, testalkat, szimmetria. Testtájak, testsúly, soványság, elhízás, a mozgás szerepe életünkben.</p> <p>Önfenntartás</p> <p>Az egészséges táplálkozás alapelvei, módjai.</p> <p>Tápanyagok, vitaminok.</p> <p>Szent-Györgyi Albert.</p> <p>Mennyiségi és minőségi szempontok.</p> <p>Személyi higiénia.</p> <p>Az érzékszervek védelme és tisztasága.</p> <p>Orvosi ellátás.</p> <p>Fertőző és járványos betegségek, védőoltás.</p> <p>Alapfokú elsősegélynyújtás.</p> <p>Egyedfejlődés</p> <p>Az emberi egyedfejlődés szakaszai.</p> <p>Serdülőkori változások.</p> <p>Magatartás</p> <p>Milyen vagyok, milyen szeretnék lenni.</p> <p>Önismeret, viselkedési normák, szabályok szerepe.</p> <p>Kapcsolatok társakkal és a családdal.</p> <p>Az iskolai élet szabályai, házirend.</p>	<p>Testméret, testalkat, tápanyag, testi és érzékszervi sérülés, járvány és fertőzés, betegség, elsősegélynyújtás, gyógyítási mód, magatartás.</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- A rendszeres mozgás és sport hatása és jelentőségének felismerése, összefüggés a mozgás és a normál testsúly fenntartása között.
- Mozgássérült társak elfogadása, segítése. Törekvés az egészséges táplálkozás szabályainak betartására.
- Napi étrend összeállítása.
- A tudós munkájának megismerése.
- Információk gyűjtése, feldolgozása. Helyes testápolás.
- Járványos és fertőző betegség esetén a szükséges előírások betartása.
- Veszélyhelyzetek felismerése otthon, az iskolában, a közlekedésben.
- Orvosi segítségnyújtás kérése, elfogadása, mentőhívás.
- Az előírások betartása.
- Teendők elsősegélynyújtáskor. Szituációs gyakorlatok.
- Plakátok, tablók elemzése, készítése. Felismerés és összehasonlítás jellemző jegyek alapján.
- A serdülőkorra jellemző tulajdonságok gyűjtése.
- A szülői és saját tulajdonságok közötti hasonlóság keresése. Közösségi viselkedési normák ismerete.
- Képanyagok, filmek elemzése.
- Szituációs játékokban az önismeret fejlesztése.

Témakör: Környezet, fenntarthatóság**Orakeret: 20 óra****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

A megfigyelőképesség, az analízáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, az ember természeti környezetéről, a környezeti rendszerek állapotáról, védelméről, fenntarthatóságáról szerzett ismeretek bővítése. Környezetvédő tevékenységek gyakorlása, információszerző képesség fejlesztése. A természetes és a kulturális értékek megbecsülése. Kauzális gondolkodás fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, felelősségtudat további erősítése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Globális környezeti rendszerek</p> <p>Életvitel és fenntarthatóság.</p> <p>Környezettudatos magatartás.</p> <p>A víz körforgása.</p> <p>Időjárási jelenségek, folyamatok.</p> <p>Táj és ember kapcsolata a Kárpát-medencében.</p> <p>Környezeti tényezők</p> <p>Kölcsönhatások a természetes, a mesterséges környezet és az időjárás között.</p> <p>Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők.</p> <p>Az élőlények alkalmazkodása a környezeti tényezőkhöz, feltételekhez (levegő, víz, talaj,</p>	<p>Fenntarthatóság, időjárási jelenség, kölcsönhatás, környezetszennyeződés, veszélyeztetett faj, energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, földrajzi fogalmak, térképismeret.</p>

<p>hőmérséklet, fényviszonyok).</p> <p>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</p> <p>A környezeti állapot és az ember egészsége.</p> <p>A környezetszennyezés jellemző esetei, következményei (levegő-, víz-, talajszennyezés).</p> <p>Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei.</p> <p>Megtartás lehetőségei.</p> <p>Veszélyeztetett fajok védelme (túzok, parlasi sas, fekete gólya, pilisi len, magyar kökörtin).</p> <p>Energiatakarékosság.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p>A Föld szépsége, egyedisége</p> <p>A Kárpát-medence természeti és kulturális értékei.</p> <p>Hazánk nagy tájai, vizei és felszínformái, éghajlati sajátosságai.</p> <p>Jellegzetes növénytakarójuk, állatviláguk.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyes és helytelen magatartások elemzése. – Egyszerű megoldások keresése. – Az egyén lehetőségei a környezet megóvásában (étkezés, szelektív hulladékgyűjtés, fűtés, csomagolás, közlekedés). Kirándulásokon tapasztalatok gyűjtése, lejegyzése. – Az éghajlat és az időjárás környezetre gyakorolt hatásainak megfigyelése, felismerése képek, filmek segítségével. – Megbeszélések, elemzések, rendszerezések, csoportosítások. – Épületek hő- és vízszigetelésének fontossága, egyszerű bemutató kísérletek megfigyelésével, megbeszélésével. Példák gyűjtése a növények, állatok alkalmazkodásáról (növények és fényviszonyok, vízigény, hőmérséklet, állatok, téli álm, kültakaró, költözés). Természetközeli és leromlott állapotú élőhelyek megfigyelése sétákon, kirándulásokon. Tapasztalatok megbeszélése, tablók, plakátok készítése, összefüggések keresése a tiszta, egészséges környezet és a szennyezett környezet hatásairól az ember egészségi állapotára. – Részvétel a jeles napok alkalmával rendezett környezetvédelmi megmozdulásokon (szemétszedés). – A környezetvédelmi problémák felismerése. – Kirándulások, filmek segítségével tájékozódás nemzeti parkjainkról, tájvédelmi körzetekről. – Könyvek, internet segítségével ismeretek gyűjtése kiemelten védett természeti értékeinkről. Ismeretterjesztő kiadványok, filmek segítségével ismeretek bővítése, 	

<p>érdekességek, értékek felfedezése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A térkép használata, térképismeret. – A földrajzi fogalmak ismerete. 	
Témakör: Tájékozódás a földrajzi térben	
Orakeret: 10 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az ismert tér fokozatos kitágítása. A térkép és a valóság kapcsolatának felismertetése. Összehasonlítás, differenciálás, analógiás gondolkodás fejlesztése. Tájékozódás a térképi ábrázolás jelrendszerének segítségével. A jelrendszer alkalmazása térábrázolásban.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tér és ábrázolása</p> <p>Téregységek</p> <p>Személyes tér.</p> <p>A földrajzi tér: közvetlen környezet, lakóhely, környező táj, haza.</p> <p>Földrészek és óceánok.</p> <p>A kontinensek neve, egymástól való távolsága.</p> <p>Térhierarchia (kis-, közép-, nagytáj; közigazgatási egységek és termelési területek, régiók).</p> <p>Térábrázolás</p> <p>Térrajz, útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, térképvázlat; úti- és helyszínrajz.</p> <p>Térképi ábrázolás: égtájak iránya, szín- és jelkulcs, felirat, aránymérték.</p> <p>Térképajták (pl. domborzati közigazgatási, turista-, autós, időjárás és kontúrtérkép).</p> <p>Keresőhálózat és földrajzi fokhálózat.</p>	<p>Személyes tér. Földrajzi tér: közvetlen környezet, lakóhely, környező táj, haza.</p> <p>Iránymeghatározás. Térképi ábrázolás, térképjel. Térképajta (domborzati, közigazgatási, turista-, autós, időjárás és kontúrtérkép). Földrajzi fokhálózat. aránymérték. Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália, Antarktika, Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a lakóhelyen, valamint annak szűkebb és tágabb környezetében. – A földrajzi tér fogalmának kialakítása a közeli és a tágabb környezetben. – Ismerkedés a földgömbbel. – Tájékozódás a földgömbön és a Föld természetföldrajzi térképén. – A földrajzi tartalmak ábrázolása térképen, földgömbön. Méretarány, aránymérték értelmezése; tanári segítséggel távolságmérés különböző térképeken. – Modellalkotás terepasztalon. – Elemi térképolvasás (felismerés, keresés) gyakorlása. Eligazodás domborzati, közigazgatási és egyszerű tematikus és lakóhelyi környezetet ábrázoló térképen. – Helyszínrajz, egyszerű vázlatrajz készítése a lakóhelyről és környékéről – bejárás, séta, a látott jellegzetes épületek, tereptárgyak rögzítése rajzzal. – Tanári irányítással iránymeghatározás. Segítséggel keresés a földrajzi fokhálózat alkalmazásával. 	
Témakör: Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről	
Orakeret: 10 óra	

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A tanulók érdeklődésének felkeltése a természetben előforduló anyagok, felhasználásuk, hasznosíthatóságuk iránt. Az ismeretszerzés, tanulás során a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése.

A felszínformák és kialakulásuk, a hegységképződés és a lepusztulás-feltöltődés megértése. A felszín folyamatos változásának belátása.

A hazai tájak életközösségeinek ökológiai szemléletű jellemzése, az élőhelyek földrajzi sajátosságainak, kapcsolatainak, folyamatos változásának felismertetése.

Az időjárás és az éghajlat jelenségeinek értelmezése, konkrét Kárpát-medencei példák alapján.

A nyersanyagok és energiahordozó-készletek végelessége miatti takarékoság szükségességének beláttatása.

Kooperatív technikák alkalmazása során az együttműködési képesség fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről</p> <p>Anyagok, anyagi rendszerek</p> <p>A tanulók szűkebb és tágabb környezetében előforduló ásványok és kőzetek, nyersanyagok és energiahordozók, illetve talajtípusok példái, jelentőségük a természetben, a társadalmi-gazdasági életben.</p> <p>Környezetet károsító anyagok és hatásaik.</p> <p>Geoszférák</p> <p>Felszínformák (hegységek, síkságok kialakulása).</p> <p>Kiemelkedések és lepusztulások, feltöltődések. Hegységképződés. A szél, a víz, a jég felszínalakító munkája. Jellemző felszínformák.</p> <p>Időjárás-éghajlati elemek, jelenségek, légköri alapfolyamatok –felmelegedés, a víz körforgása és halmazállapot-változásai, csapadékképződés.</p> <p>Éghajlati elemek változásai, éghajlat-módosító tényezők, éghajlatok jellemzői, társadalmi-gazdasági hatások hazai és regionális példák alapján.</p> <p>A szél. A csapadék kialakulása és fajtái. A napsugárzás és a felmelegedés. A levegő hőmérséklete és változása.</p> <p>Földrajzi övezetesség</p>	<p>Ásvány, kőzet, energiahordozó, ipari nyersanyag, mészkő, gránit, bazalt, homok, szén, felszínforma, hegység, síkság, hegységképződés, lepusztulás, kiemelkedés, feltöltődés; Ráktérítő, Baktérítő; vízszintes földrajzi övezetesség, Az égitestek látszólagos mozgása; időjárás-éghajlati elem, napsugárzás, hőmérséklet, szél, csapadék, a víz körforgása, éghajlat-módosító tényező, talajtípus, napszak, évszak, váltakozás.</p>

<p>Vízszintes földrajzi övezetesség</p> <p>Forró és hideg éghajlatú tájak</p> <p>Égitestek</p> <p>Az égitestek látszólagos mozgása.</p> <p>A Föld mozgásai és ezek következményei.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzékszervi vizsgálatok alapján egyszerű megfigyelő eszközök használatával összehasonlítások megtétele – szín, keménység, szag, mintázat. – Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok megismerése konkrét példákon: levegő-, talaj-, vízszennyezés. – A háztartásban használt energiahordozók és nyersanyagok jelentőségének felismerése. – Példák gyűjtése az energiatakarékos magatartás lehetőségeire. – Válogatás tanári irányítással információs anyagokban és gyűjteményeikben (könyv- és médiatár, kiállítási–múzeumi anyagok). Információk szerzése, kezelése, csoportosítása eltérő szempontok szerint. – Szövegek feldolgozása, vizuálisan megjelenő információk (térképek, grafikonok) feldolgozása, értelmezése, magyarázata tanári irányítással. – A felszín fejlődésében törvényszerűségek felismerése, következtetések levonása. – A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásainak felismerése a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján). – Az időjárás elemeinek szemléletes, közvetlen tapasztalására épülő megfigyelése; szövegek értelmezése. – Az időjárási elemek felismerése megfigyelések, leírások nyomán. A vízszintes földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásainak és hatásainak felfedezése. 	
<p>Témakör: Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól - A társadalmi-gazdasági élet szerveződése és folyamatai</p>	
<p>Orakeret: 10 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Elemi fogalmak kialakítása az emberek gazdasági tevékenységéről, a termelés természeti feltételeiről. Az IKT-eszközök használatának gyakoroltatása, a szerzett információk alkalmazása a tananyag feldolgozása során. Összefüggések megláttatása és megértetése egy táj, ország, kontinens természeti adottságai és gazdasága között. Együttműködési készség kialakítása, fejlesztése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p>Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól</p> <p>A társadalmi-gazdasági élet szerveződése.</p> <p>A népesség területi eloszlása, a népességszám és befolyásoló tényezői, regionális különbségek.</p> <p>A kulturális élet földrajzi alapjai (nyelvek, vallások).</p>	<p>Fogalmak</p> <p>Népesség, vallás, nyelv, kultúra, településtípus (tanya, falu, város), munkamegosztás, termelés, természeti erőforrás, világgazdaság, nemzetközi gazdasági együttműködés, mezőgazdaság, bányászat, ipar, szolgáltatás, fizetőeszköz, valuta, földrajzi fekvés, szállítási, kereskedelmi útvonal, felszín, éghajlat, vízrajz, gazdasági ágazat, természeti és társadalmi kölcsönhatás, környezetkárosító hatás, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás,</p>

<p>A termelés természeti feltételei, a természeti erőforrások felhasználása.</p> <p>A gazdasági ágazatok (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások), szerepük a földrészek, térségek, országok gazdasági életében.</p> <p>A világgazdaság szerveződése és működése.</p> <p>Földrészek, országok szerepe a világgazdaságban, fő termékeik.</p> <p>Nemzetközi gazdasági együttműködések és társadalmi-gazdasági szervezetek példái, jellemző tevékenységük.</p> <p>A pénzvilág működése: bevétel és kiadás, fizetőeszközök (nemzeti és közös valuták).</p>	<p>hegyvidék, bányakincs, kitermelés, hőerőmű, környezetszennyezés</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatainak felismerése a lakóhelyről és környékéről vett példák alapján. A letelepedést lehetővé tevő környezeti természeti tényezők megfigyelése. – Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). – Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása. – A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, gazdaságtörténeti, környezeti értékeinek és problémáinak felismerése közvetlen tapasztalatszerzés alapján. – Számadatok összevetése, grafikonok, diagramok leolvasása. Az életmód és a gazdálkodás változásainak bemutatása a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájakról való példák alapján. – Különböző információforrásokból szóbeli következtetések megfogalmazása. – Tematikus térképek, képek, diagramok, ábrák értelmezése. – Tematikus képanyagok elemzése. 	
<p>Témakör: Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról</p>	
<p>Órakeret: 6 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az ember környezet-átalakító tevékenységéből következő természetkárosítás problémájának megismerése.</p>	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési ismeretek</p> <p>Globális problémák A helyi környezetkárosítások következményei. Fenntarthatóság Fogyasztási szokások változása; energiatakarékosság, hulladékkeletkezés, szelektív hulladékgyűjtés. Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái.</p>	<p style="text-align: center;">Fogalmak</p> <p>Globális probléma, urbanizálódás, környezettudatosság, energiatakarékosság, hulladék-keletkezés, szelektív hulladékgyűjtés, biotermék, környezetkárosítás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p>	

- Gyűjtőmunka: képek, cikkek a környezetet veszélyeztető emberi tevékenységekről, következményeiről (Száhel-övezet, esőerdők pusztulása, ózonlyuk) – az összefüggések megértése.
- Gyűjtés hazai katasztrófákról: tiszai ciánszennyezés, vörösiszap-szennyezés.
- Példák gyűjtése tanári segítséggel a környezetkárosítás megakadályozásának lehetőségeiről.
- A környezetvédelem eszközeinek és fokozatainak megismerése.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Aktív részvétel a kísérletek végzésében. Tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságainak ismerete. Kölcsönhatások, változások, folyamatok ismerete a mindennapi környezetben. Egyre önállóbb tapasztalatszerzés, a tapasztalatok megfogalmazása és lejegyzése írásban és rajzban.
- Ismeretek a különféle energiaforrásokról, törekvés az energiatakarékos életmódra.
- Környezetünkben található egyes természeti és technikai rendszerek ismerete. Életközösségek élő és élettelen összetevőinek megkülönböztetése, ismeretek az élőlények, az emberi test felépítéséről.
- Az egészséges életmód feltételeinek ismerete. Aktív részvétel a környezetvédő tevékenységekben. Tájékozottság a Naprendszeréről, a bolygókról. Térképismeret, térképhasználat. IKT-eszközök használata.
- A közvetlen földrajzi térben való tájékozódáshoz szükséges topográfiai fogalmakat a tanuló felismeri a térképen és a földgömbön. Látja a térkép és a valóság kapcsolatát. Ismeri a Föld alakját. Megérti, hogy a térkép a valóság sajátos ábrázolása. Tud tájékozódni egyszerű térkép, térképvázlat alapján. Segítséggel képes műveletvégzésre a térképen, földgömbön. Képes elemi térképolvasásra (felismerés, keresés) és szemléleti térképolvasásra. Ismeri a történelmi és a földtörténeti időegységek időnagyságrendi és időtartambeli különbözőségét. A tanuló megérti, hogy a Föld története sokkal régebben kezdődött, mint az emberiségé. Tudja, hogy összefüggés van a Föld mozgásai és az időszámítás között. Tudja, hogy a felszín folyamatos változásban van. Ismeri a hegységképződési folyamatokat. A fenntartható fejlődés érdekében belátja a nyersanyagok és energiahordozó-készletek végelessége miatti takarékoskodás szükségességét. Az energiatakarékos magatartás szükségességét megérti, követését elfogadja. Belátja az emberiség jövője, fennmaradása szempontjából fontos problémákat: ivóvízkészletek és energiaforrások biztosítása. Ismer a földrajzi környezetre kifejtett emberi hatásokat, és azokból adódó problémákat.
- Ismeri Magyarország nagytájainak átfogó természet- és gazdaságföldrajzi jellegzetességeit. Képről megismeri lakóhelye és a főváros nevezetes épületeit. Magyarország tipikus tájait képről szóban képes jellemezni.
- (A tanulók a tevékenységek végzésében és a teljesítményekben az önállóság szempontjából nagy egyéni különbségeket mutathatnak.)

Kémia 7-8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A kémiatanítás célja, hogy sajátos eszközeivel járuljon hozzá a tanulók a természetről, a környezet anyagairól, folyamatairól alkotott világgképének alakításához. A tanulók érdeklődésének felkeltése a kémiai ismeretek elsajátítása iránt az egyik legfontosabb motivációs feladat. A tanulók számára fontos a tapasztalati tanulás, a tanulói tevékenység középpontba állítása, ezért a pedagógusnak fokozott figyelmet kell fordítania a kísérletekben, vizsgálódásokban való aktív részvételre úgy, hogy balesetmentes kísérletezés, a szabályok pontos betartása és fegyelmezett munkavégzés valósuljon meg. A kémia és hétköznapi életünk szoros kapcsolatának felismerését szolgálja az egészséges és káros élvezeti szerek bemutatása, az utóbbiak tudatos elutasításának céljából. A háztartási vegyszerek vizsgálatát és balesetmentes használatát gyakorolni kell.

A kémia tanítása során – figyelembe véve az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képességeit, gondolkodását –, a következő kiemelt nevelési célokat tűzzük ki: együttműködésre épülő kooperatív, interaktív tanulási technikák elsajátítása és tanulási módok alkalmazása. A mindennapi tevékenységben a környezetkímélő, takarékos magatartás általánossá válása, a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvása. A munka szerepének értékelése az ember életében. A szociális értékelés fejlesztése. Részvétel az iskolában, lakóhelyén, tágabb környezetben rendezett környezetvédelmi rendezvényeken, akciókban.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	1 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyag, kölcsönhatás, energia	19
2.	Rendszerek, anyagi halmazok	17
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Anyag, kölcsönhatás, energia	
Orakeret: 19 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megfigyelőképesség fejlesztése. A kommunikációs képesség, a motoros képességek, a kauzális gondolkodás, a rendszerező képesség fejlesztése. Feladattudat és szabálytudat erősítése. Aktív kísérletező attitűd. A kísérletezés szabályainak betartása. Az anyagok érzékelhető fizikai, kémiai tulajdonságainak felismerése. Vegyszerek, élelmiszerek jelzéseinek ismerete, ok-okozati összefüggések felfedezése, hasonlóságok, különbségek felfedezése, problémafelvető képesség fejlesztése, értelmes cselekvés, a kritikai érzék fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Tudomány	kémia, mint tudomány, balesetvédelmi

<p>Müller Ferenc, Hevesi György, Irinyi János munkássága.</p> <p>Kémiatörténet</p> <p>Anyagok</p> <p>Balesetmentes kísérletezés.</p> <p>A kísérletezés eszközei.</p> <p>A kísérletezés a megismerés és felfedezés tevékenysége.</p> <p>A tárgyak anyagának minőségi és mennyiségi jellemzői.</p> <p>Hétköznapi anyagok (cukor, só, víz, szódabikarbóna, ecet stb.) tulajdonságainak összehasonlítása, rögzítése, az eredményekről plakát vagy prezentáció készítése</p> <p>A víz</p> <p>A levegő</p> <p>A fizikai és kémiai változások megkülönböztetése.</p> <p>Fizikai változások (alak, hőmérséklet, halmazállapot, térfogatváltozások, kémiai változások.</p> <p>Energia</p> <p>A fizikai és kémiai változások energiaviszonyai hétköznapi példákban.</p> <p>Halmazállapot-változás, oldódás, tűzgyújtás.</p> <p>A szilárd, a folyadék- és a gázhalmazállapotok jellemzése, a kapcsolódó fizikai változások.</p> <p>Égés bemutatása. Hőelnyelő változások bemutatása hőmérséklet mérése mellett.</p>	<p>rendszerabályok, laboreszközök, vegyszerek, fizikai és kémiai változások, halmazállapotok, halmazállapot változások</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tudósok munkásságának megismerése, információgyűjtés, feldolgozás. – A kísérletezés eszközeinek megismerése. – Balesetmentes kísérletezés szabályainak megismerése és betartása. – Az anyagok vizsgálata egyszerű kísérletekkel. – Általánosítás, analízis, szintézis – Kísérletek végrehajtása különböző anyagokkal és oldószerekkel. – Tapasztalatok megbeszélése, egyszerű folyamatábrák készítése. – Balesetmentes vegyszerhasználat elsajátítása. – Irányított tanulói és tanári bemutató kísérletek segítségével a változások fajtáinak megfigyelése, elemzése. 	

– Egyszerű kísérletekkel, mérésekkel az energiaváltozások vizsgálata.	
Témakör: Rendszerek, anyagi halmazok	
Órakeret: 17 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerő képesség, kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. Finommotorika fejlesztése. Aktív részvétel kísérletekben, balesetmentes kísérletezés. A tűzoltás különböző módjainak ismerete. Kooperatív technikák alkalmazása, összehasonlítás, elemzés gyakorlása, ok-okozati összefüggések felfedezése, IKT-eszközök használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A kísérleti berendezés rendszerként való működése.</p> <p>Sorrendiség, funkció, alá-, fölérendeltségi viszonyok (pl. hevítés: fémtálca, kémcsőfogó, hőmérő, kémcsőállvány, hőforrás).</p> <p>Elemek.</p> <p>Fémes, nem fémes elemek tulajdonságai.</p> <p>Vegyületek csoportosítása.</p> <p>A hétköznapi életben gyakori keverékek, vegyületek és elemek.</p> <p>Keverékek, oldatok.</p> <p>Gáz- és folyadékelegyek. Elegyek összetétele</p> <p>Keverékek szétválasztási módjai</p>	<p>laboreszközök, kémcső, kémcsőállvány, kémcsőfogó, borszeszegő, lombikok, mérőhenger, óraüveg stb., elemek és vegyületek, keverékek, oldatok, elegyek, ülepítés, desztilláció, kristályosítás, szűrés, bepárlás</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A használt kísérleti eszközök részeinek megismerése. – A megfigyelt, létrehozott keverékek, vegyületek alkotórészeinek vizsgálata egyszerű modellek segítségével, az elemek csoportosítása tulajdonságaik alapján. – Elemek, keverékek, vegyületek tulajdonságainak vizsgálata. – Keverékek, oldatok készítése és szétválasztása, a kiinduló és keletkezett anyagok tulajdonságainak vizsgálata. – Általánosítás, analízis, szintézis. – Az alkotórészek arányai és a keletkezett anyagok tulajdonságai közti összefüggés felismerése (telítetlen, telített oldatok készítése). – Keverékek szétválasztásának gyakorlása. Kísérletek szabályos és biztonságos végrehajtása. – Egyszerű elválasztási feladatok megtervezése: vas- és alumíniumpor szétválasztása. 	

8. évfolyam

Óraszám:	72 óra /év	2 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Rendszerek 2.	15
2.	Felépítés és működés kapcsolata	14
3.	Allandóság és változás	18
4.	Az ember megismerése és egészsége	18
5.	Környezet és fenntarthatóság	7
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Rendszerek 2.	
Orakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerő képesség, kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. Finommotorika fejlesztése. Aktív részvétel kísérletekben, balesetmentes kísérletezés. A tűzoltás különböző módjainak ismerete. Információs jelek ismerete és alkalmazása. A természeti rendszerek felépítésében legfontosabb anyagok ismerete. Épített rendszerek fogalmának ismerete. Képzlet, fantázia, kreativitás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása, összehasonlítás, elemzés gyakorlása, ok-okozati összefüggések felfedezése, IKT-eszközök használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Tér, idő, nagyságrendek</p> <p>Az atomok, molekulák mérete.</p> <p>Anyagmennyiség.</p> <p>Tömény és híg oldatok.</p> <p>A növények életéhez szükséges tápanyagok kémiai tulajdonságai (víz-, szén-dioxid-, oxigén-, kiegészítésként nitrogén-, foszfor-, káliumigény).</p> <p>Fotoszintézis.</p> <p>Épített rendszerek</p> <p>Fémek általános jellemzői, előállításuk (vas, alumínium, réz...).</p> <p>Vas- és alumíniumkohászat.</p> <p>Fontosabb ötvözetek (acél, sárgaréz, bronz...).</p> <p>Korrózióvédelem (festés, olajozás, ötvözés, rozsdamentes acél).</p>	<p>atom, ion, molekula, anyagmennyiség, oldatok, vasgyártás, alumíniumgyártás, acélgártás, ötvözetek, korrózió</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Mikroszkópos vizsgálatok végzése (vízminta, hagyományzat...). – A méretek látható, majd érzékszervekkel fel nem ismerhető tartományának érzékelése ábrák, filmek, internetes információk segítségével. – Keverékek, oldatok összetevőinek vizsgálata mérésekkel. – Hígítás- és sűrűsítés-gyakorlatok végzése. – Szemléltető képek, ábrák segítségével a rendszer elemeinek, a körfolyamatokban történő változásainak, átalakulásának értelmezése, megbeszélése (pl. oxigén – széndioxid). – Tapasztalatok gyűjtése egyszerű kísérletek alapján a legismertebb fémek tulajdonságairól. – Ábrák, képek, filmek segítségével elemi ismeretek szerzése a fémek előállításáról. – Az alapanyag és előállított fém közti változás megértetése (a bomlás-redukció lényegének elemi szintű értelmezése). – Megfelelő korrózióvédelmi eljárások ismerete. 	
Témakör: Felépítés és működés kapcsolata	
Órakeret: 14 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Aktív részvétel a tanulói kísérletekben. Az analízáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás, a kommunikációs képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Az információszerzés lehetőségeinek bővítése. IKT-eszközök használata. Praktikus kémiai ismeretek alkalmazása a háztartásokban. Képzelet fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A Föld</p> <p>Ércetek, ásványok, hegységképző kőzetek.</p> <p>Vízkeménység, vízlágyítás, vízkőoldás kémiai alapjai.</p> <p>Háztartási gépek védelme, természetbarát megoldások.</p> <p>Barlangképződés (enyhén savas esővíz, lúgos mészkőoldás, cseppkőképződés, Aggteleki-karszt, Párvölgyi-cseppkőbarlang stb.).</p> <p>Az időjárás</p> <p>A földi vízkészlet különböző formái (tengervíz, édesvíz, ásványvíz, gyógyvíz, esővíz).</p> <p>A víz körforgása (tengervíz-esővíz kapcsolata).</p> <p>A levegő kémiai összetétele (nitrogén, oxigén, szén-dioxid, nemesgázok).</p>	<p>ásványok, ércetek, kőzetek, vízkő, vízkeménység, vízlágyítás, vízkőoldás, ásványvíz, gyógyvíz, tengervíz, édesvíz, a levegő kémiai összetétele</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Elemi ismeretek a Föld anyagairól, a hegységképződésekről, a különböző kőzetek, ásványok, ércetek előfordulásáról. – Filmek, könyvek, folyóiratok segítségével érdekességek, információk gyűjtése. – Kirándulások, tanösvények, kőzetminták, ércminták tanulmányozása, tapasztalatok megbeszélése. 	

- A vízkőképződés ismerete. A háztartásokban a vízlágyítás és a vízkőoldás természetes megoldásainak ismerete.
- Az ásványvizek és a desztillált víz összehasonlítása párologtatással.
- Képek keresése barlangokról, a képek alapján megfigyelések.
- Különböző vízminták vizsgálata összetétel, tisztaság szerint.
- Ásványvizek tájékoztatóinak olvasása, tartalmak összehasonlítása.
- Ismeretek gyűjtése a hazai gyógyvizek előfordulásairól, gyógyító hatásairól filmekből, turisztikai magazinokból, internetről.
- A levegő legfontosabb alkotórészeinek megismerése ábraelemzéssel.
- Az oxigén százalékarányának felismerése kísérlet alapján.
- Az oxigén–szén-dioxid egyensúlyi állapot fontosságának felismerése (ember, állat, növény).

Témakör: Allandóság, változás

Órakeret: 18 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Aktív részvétel a kísérletekben, balesetmentes kísérletezés szabályainak betartása. A kommunikációs készség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a finommotorika fejlesztése. Információszerzés bővítése. IKT-eszközök használata. Ismeretek szerzése egyirányú és megfordítható változásokról, kémiai folyamatokról. Körfolyamatok értelmezése, ok-okozati összefüggések felismerése, az elképzelés, következtetés, általánosítás képességének fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Változások</p> <p>Kémiai reakciók többféle szempont szerint: gyors-lassú egyesülés-bomlás. Oxidáció-redukció (redoxi folyamatok), sav-lúg. Indikátoros vizsgálatok (citromlé, ecetes víz, szappan, sóoldat, cukoroldat). Lúgos, savas kémhatás. Közömbösítés: sav + lúg = só + víz. Sav-bázis reakciók: nátronlúg + sósav = konyhasó + víz meszes víz + szénsav = mészke + víz (cseppkőbarlang).</p> <p>Változások iránya</p> <p>Egyirányú, megfordítható változások, körfolyamatok értelmezése. Szén égetése – szén-dioxid</p>	<p>egyesülés, bomlás, endoterm, exoterm, oxidáció, redukció, indikátorok, savak, lúgok, pH, közömbösítés, sav-bázis reakciók</p>

Szénsav előállítás, bomlása Kénssav előállítás, bomlása Mészégetés-mészoltás Mészke oldása – cseppkőképződés stb.	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gyors és lassú égés, feltételei, kísérőjelenségei ismerete. – Tűzvédelmi alapismeretek elsajátítása, betartása. – Alkotórészek vizsgálata vízbontás esetén. – Hidrogén égésének megfigyelése. – Durranógáz-próba megfigyelése. – A kiinduló anyag és a keletkezett anyagok vizsgálata, a folyamat lépéseinek rögzítése. – Egy-egy példán keresztül a kémiai folyamatok irányának bemutatása, a tapasztalatok megbeszélése, a folyamatok értékelése. – Oxidációs, redukciós folyamatok elemzése – Sav-bázis reakciók elemzése – pH vizsgálat – Háztartási anyagok kémhatásának vizsgálata többféle indikátor segítségével. Indikátor növények gyűjtése, növényi indikátorok készítése. – Ismerkedés a leggyakrabban használt laboratóriumi savakkal, lúgokkal: sósav, kénsav, salétromsav, foszforsav, szénsav. – Ammónia, nátrium-hidroxid – Savak, lúgok és fémek reakciói – kísérlet megfigyelés, tapasztaltak magyarázata 	
<p>Témakör: Az ember megismerése és egészsége</p>	
<p>Orakeret: 18 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A kommunikációs képesség fejlesztése, a problémamegoldó és kauzális képesség fejlesztése, mérlegelő képesség fejlesztése. Ismeretek bővítése az egészséges táplálkozás összetevőiről. A tápanyag-, kalóriatáblázatok adatainak értelmezése. A mértékletes táplálkozás előnyei. A kémiai ismeretek alkalmazása a mindennapokban, a vegyszerek használati utasításainak értelmezése, betartása, szociális készség fejlesztése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Önfenntartás</p> <p>Legfontosabb tápanyagok összetétele (molekulák, víz).</p> <p>Magatartás</p> <p>Energiaitalok alkotórészei, kémiai tulajdonságai, hatása.</p> <p>Drog, kávé, kóla, szerves oldószerek kémiai hatása.</p> <p>Egészség</p> <p>Egészséges táplálkozás.</p> <p>Az állatok és az ember életéhez szükséges anyagok (szénhidrátok, szőlőcukor,</p>	<p>Tápanyag, energiatartalom, táplálékpíramis, élvezeti szer, zsírban, vízben oldódó vitamin, tápanyagtáblázat, használati utasítás, fogyasztóvédelem, szavatosság, vegyszer, tisztítószer, gyógyszer</p>

<p>keményítő, rostok /cellulóz/, zsírok, olajok, fehérjék, szerves savak, csersav, citromsav, víz, oxigén, ásványi anyagok).</p> <p>Zsírok, cukrok szerepe a helyes táplálkozásban, túlfogyasztás.</p> <p>Vitaminok, ásványi anyagok</p> <p>Élelmiszerek tápanyag- és energiatartalma.</p> <p>Tápanyagtáblázatok.</p> <p>Veszélyes anyagok a háztartásban (vízkőoldó, hypó, fagyálló folyadékok, zsíroló vegyszerek, tisztítószer, gyógyszerek).</p> <p>Fogyasztóvédelem, szavatosság.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tápanyagok összetételének vizsgálata. – Filmek elemzése, következmények felismerése. – Doppingszerek, veszélyforrások elkerülése. – Probléma felismerése, és a problémamegoldás keresése. – Táplálékpiramis-elemzés. – Elhízás veszélyeinek felismerése. – Tápanyagtáblázat értelmezése, használata. – Használati utasítás értelmezése. – Legfontosabb tápanyagaink tulajdonságainak vizsgálata irányított kísérletek alapján. A tapasztalatok elemzése, rögzítése írásban. 	
<p>Témakör: Környezet és fenntarthatóság</p>	
<p>Orakeret: 7 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a szociális képességek fejlesztése. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységben, szelektív hulladékgyűjtésre törekvés, környezettudatos attitűd erősítése. Törekvés erősítése a takarékos életmódra. A globális környezeti problémákról információk gyűjtése, elemzése; kritikai érzék fejlesztése, a felelősség tudatos vállalásának erősítése. IKT-eszközök használata.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Élő és élettelen környezeti tényezők</p> <p>Levegőszennyezés</p> <p>Vízszennyezés</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p>Lomtalanítás, hulladékudvarok.</p> <p>Veszélyes hulladék.</p> <p>Anyag- és energiatakarékosság.</p> <p>Energiatakarékos izzók, áramtalanítás, vízcsep-elzárás, felesleges fűtés, helyes szellőztetés.</p>	<p>klímaváltozás, ózonpajzs, ózonlyuk, szmog, üvegházhatás, savas eső, szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Hírek, időjárás-jelentések értelmezése, folyamatos nyomon követése.
- Tablók, rajzok, rövid beszámolók készítése a természetes vizek, a levegő állapotáról.
- Megoldások keresése a szennyeződések csökkentésére.
- Helyes szokások gyakorlása szituációs feladatokban, s természetes közegben.
- Folyamatos, szelektív hulladékgyűjtés.
- Veszélyes hulladékok megfelelő elhelyezése (felnőtt irányítással).
- Törekvés az anyag- és energiatakarékos életvitelre, a helyes szokások tudatos gyakorlása.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot.
- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből (légköri jelenségek) és a mindennapokból;
- megismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- ismeri a köznapi élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis);
- ismer sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét;
- ismeri természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait;
- érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékoság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).
- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;

Fizika 7 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A fizikai ismeretek elsajátítása során cél a korszerű fizikai szemléletmódra nevelés, a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránti nyitottság kialakítása, a gazdaság környezetkárosító hatásának és a környezetvédelmi törekvések összefüggéseinek felismertetése, a természeti, a gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggések felismertetése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók képesség- és gondolkodásstruktúrájára alapozva a fejlesztés érdekében fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a tanulók erősen kötődnek az érzékeléshez, az észleléshez, a közvetlen tapasztalatszerzéshez, ezért nagyon sok egyszerű kísérletre, gyakorlásra, mérésre, becslésre és ezek többszöri megisméltésére van szükség ahhoz, hogy a fizikai jelenségeket, folyamatokat megértsék, illetve az ismereteket alkalmazni tudják a mindennapi életben. A hatékony tanulási módszerek elsajátítása teszi lehetővé az egyre bővülő, önálló ismeretszerzést könyvekből, internetről és más forrásokból.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyag, kölcsönhatások, energia	7
2.	Rendszerek	3
3.	Allandóság és változás	17
4.	Az ember megismerése és egészsége	4
5.	Környezet és fenntarthatóság	3
	Számonkérés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Anyag, kölcsönhatások, energia	
Órakeret: 7 óra	
A megismerőképesség és a gondolkodási műveletek (válogatás, csoportosítás, elemzés, általánosítás) fejlesztése. A motorikus képesség fejlesztése. Aktív részvétel a kísérletekben, mérésekben. A kísérletezés szabályainak betartása. Megfigyelések, vizsgálódások gyakorlott végrehajtása. Energiatakarékosságra törekvés erősítése. Mérőeszközök pontos használata. A fizika és a mindennapi élet kapcsolatának felismertetése. Kooperatív technikák alkalmazása, pontos munkavégzésre törekvés, kitartó, fegyelmettség munka elsajátítása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Anyagok Sűrűség (anyag, tömeg, térfogat) fogalma. Mérőeszközök. Mérleg, rugós erőmérő.	sűrűség, anyagi tulajdonság, halmazállapot-változás, kölcsönhatás

Halmazállapotok, halmazállapot-változások (víz előfordulásai: víz, jég, pára, gőz).	
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Különböző sűrűségű anyagok megfigyelése, összehasonlítása. – Mérőeszközök használata (mérleg, rugós erőmérő). – Alkotórészek egymáshoz viszonyított elhelyezkedésének megfigyelése. – Hőmérséklet mérése, halmazállapot-változásokra kísérletek végzése. – Az anyagok sűrűsége és halmazállapot-változásai közötti összefüggések felismerése 	
Témakör: Rendszerek	
Órakeret: 3 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A megismerő képesség fejlesztése, térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Hálózatok és épített rendszerek értelmezése. Ok-okozati összefüggések feltárása. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Önálló információgyűjtésre és tanulásra törekvés. Ismeretek bővítése a mikro- és makrovilágból, a képzelet fejlesztése, összehasonlítás adott szempontok szerint, összefüggések felismerése, IKT-eszközök használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Tér, idő, nagyságrendek Hosszúság és idő mértékegységei. Atomi méretek (méretarányos szemléltetés). Jellegzetes rövid és hosszú időskálák a természetben (emberi skála, földtörténet, fényév).	hosszúság-mértékegység, időmértékegység, atom, méretarány, életkor, földtörténeti kor, fényév
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – A hosszúság és idő vonatkozásában mérési gyakorlatok, mértékegységek átváltása. – Érdekességek gyűjtése filmekből, internetről, ismeretterjesztő kiadványokból. 	
Témakör: Állandóság és változás	
Órakeret: 17 óra	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai: Aktív részvétel a kísérletezésben, az önálló kísérletezés szabályainak tudatos alkalmazása. A mozgás fizikai értelmezése, fajtái. Pontos mérések, becslések, viszonyítások gyakorlása. Mérési adatok lejegyzése. Egyszerű számítások végzése. A fizikai ismeretek alkalmazása a mindennapokban. A motoros képességek fejlesztése. Az ok-okozati összefüggések feltárása. Szókincs-bővítés fizikai fogalmakkal, következtetések, általánosítások, szociális motiváltság erősítése.	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Mozgások jellemzése</p> <p>Mozgás és nyugalom (viszonylagosság).</p> <p>Egyenes vonalú egyenletes mozgás (út, idő, irány, sebesség, állandó sebesség).</p> <p>Mozgásállapot-változás</p> <p>Változó mozgások.</p> <p>Egyenletesen változó mozgások.</p> <p>Átlagsebesség.</p> <p>Körmozgás jellemzése.</p> <p>Tengely körüli mozgás.</p> <p>Az erő és a sebességváltozás kapcsolata.</p> <p>Gyorsulás, lassulás</p> <p>Közlekedési alkalmazások.</p> <p>Balesetvédelem.</p> <p>Változások iránya</p> <p>Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok.</p> <p>Egyensúlyi állapotra törekvés (centripetális erő).</p> <p>Sportok, karbantartási eszközök használata.</p>	<p>mozgás, mozgásfajta, sebesség, út, idő, gyorsulás, egyensúlyi állapot, mozgásállapot - változás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testek helyének, helyzetének meghatározása. – Különböző mozgástípusok felismerése konkrét példákon. – Mozgásfajták csoportosítása. – Kísérletezés különböző mozgásfajtákra. – Út, idő mérése, adatok lejegyzése. – Egyszerű számítások végzése. – Sebességjelző adatainak értelmezése, GPS alkalmazása. – Az erő mozgásállapot-változtató hatásának felismerése példákon. – Különböző mozgásfajták megkülönböztetése. – Labdajátékok, biliárd. – Tömeg, sebesség, tehetetlenség kapcsolatának felismerése, megértése. – Kapaszkodás, biztonsági öv használata, kerékpározás szabályainak ismerete, védőfelszerelések használata, ok-okozati összefüggések felismerése (a végén). – Példák keresése helyes és helytelen kanyarodási módokra. – Megfelelő sebességgel való közlekedés (követési távolság betartása, belátás, szabálykövetés). – Megfigyelések, példák gyűjtése sportokból (pl. kalapácsvetés lényege). – Háztartási eszközök működése (centrifuga, turmix). – A mozgásokat segítő és gátló erők hatásainak felismerése. 	

Témakör: Az ember megismerése és egészsége	
Órakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerőképesség, a kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a kritikai érzék fejlesztése. Fizikai, kémiai hatások, jelenségek szerepének ismerete az ember szervezetének működésében. A kísérletezés szabályainak betartása. Az érzékszervek védelmének megismertetése. Egészségvédelmi ismeretek. Empátia készség fejlesztése. A másság, a sérült ember elfogadása, segítése, együttműködés, a kritikai érzék fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A biológiai mozgás fizikai alapjai A sport szerepe az ember életében. Magasugrás, súlylökés, úszás, labdarúgás, stb. Erőhatások, energiafelhasználás.	erőnléti állapot
Fejlesztési tevékenységek:	
– Példák gyűjtése és filmek elemzése a sportoláshoz szükséges feltételekről, erőhatásokról, energiafelhasználásról.	
Témakör: Környezet és fenntarthatóság	
Órakeret: 3 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerő képesség, kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Információszerzés gyakorlása. Önálló tanulás. IKT-eszközök használata. Energiatakarékosságra törekvés erősítése a hétköznapi életben. Tudatos fogyasztói és természetvédő magatartás, mérlegelő gondolkodás fejlesztése, törekvés az egészséges környezet, az élő természet megóvására.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Az időjárás-előrejelzés. A légkör fizikai tulajdonságai (napsugárzás, hőmérséklet, csapadék). Takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés eszközei.	időjárás, áramlat, energia takarékoság
Fejlesztési tevékenységek:	
– Az időjárás-előrejelzés értelmezése, információfeldolgozás, ábraelemzés újságokból, televízióból. – A légkör fizikai tulajdonságainak elemzése. – Összefüggések felismerése. – A víz körforgására kísérletek végzése. – Elemi ismeretek szerzése a frontképződésekről. – Olvasmány-feldolgozás. – Tájékozódás internetről, könyvekből, a legújabb környezetbarát technikai találmányokról, eszközökről.	

8. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyag, kölcsönhatások, energia	13
2.	Rendszerek	7
3.	A felépítés és működés kapcsolata	7
4.	Allandóság és változás	18
5.	Az ember megismerése és egészsége	14
6.	Környezet és fenntarthatóság	9
	Ismétlés, számonkérés	4
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Anyag, kölcsönhatások, energia	
Órakeret: 13 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerőképesség és a gondolkodási műveletek (válogatás, csoportosítás, elemzés, általánosítás) fejlesztése. A motorikus képesség fejlesztése. Aktív részvétel a kísérletekben, mérésekben. A kísérletezés szabályainak betartása. Megfigyelések, vizsgálódások gyakorlott végrehajtása. Energiatakarékosságra törekvés erősítése. MÉRŐESZKÖZÖK pontos használata. A fizika és a mindennapi élet kapcsolatának felismertetése. Kooperatív technikák alkalmazása, pontos munkavégzésre törekvés, kitartó, fegyelmezett munka elsajátítása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Elektromos vezető, szigetelők, mágnesezhető, nem mágnesezhető anyagok</p> <p>Kölcsönhatások, erők</p> <p>Energia fogalma, mértékegysége. (Energia, munkavégző képesség), energiafajták (víz, szél, nap, fosszilis energiafajták, atomenergia, elektromos, hő-, mozgási, helyzeti, rugalmas).</p> <p>Energia mértékegysége: J, Kj.</p> <p>Energiaátalakulások, energiamegmaradás.</p> <p>Energiatakarékosság.</p> <p>Az erő fogalma, nagysága, iránya, mértékegysége (Rugós erőmérő).</p>	<p>vezetők, szigetelők, energiatakarékosság, mozgásállapot – változás, erőfajta</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző anyagok elektromos vezetőképességének egyszerű vizsgálata. – Élelmiszertáblázatok elemzése, elemi szintű értelmezés. – A mindennapi életben tapasztalt erőhatások megismerése, mérési gyakorlatok végzése. – Energiafajták megfigyelése természetes környezetben és kísérleti helyzetben. 	
Témakör: Rendszerek	
Orakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerő képesség fejlesztése, térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Hálózatok és épített rendszerek értelmezése. Ok-okozati összefüggések feltárása. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Önálló információgyűjtésre és tanulásra törekvés. Ismeretek bővítése a mikro- és makrovilágból, a képzelet fejlesztése, összehasonlítás adott szempontok szerint, összefüggések felismerése, IKT-eszközök használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Hierarchikus rendszerek és hálózatok</p> <p>Példák hálózatokra (elektromos hálózat, internet).</p> <p>Szerkezetek (pl. kerékpár).</p> <p>Természeti rendszerek</p> <p>A Naprendszer objektumai (bolygók, Hold, üstökös, meteorok).</p> <p>A világűr megismerésének eszközei (távcső, űrteleszkóp, robotok, Mars-járó).</p>	<p>elektromos hálózat, távcső, űrteleszkóp, korszak, bolygó, hold, üstökös, meteor</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Példák gyűjtése hálózatokra a mesterséges környezetben. – Szerkezetek összeállítása. – Látogatás a Planetáriumba, csillagvizsgálóba. Vizsgálódások távcsövekkel. Érdekességek gyűjtése a világűrről (csoportmunka). – információk internetről, filmekből, könyvekből. 	
Témakör: A felépítés és működés kapcsolata	
Orakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az érdeklődés, kíváncsiság, fantázia erősítése. A feladat-, szabálytudat erősítése. A kommunikációs képesség fejlesztése. Információk gyűjtése és feldolgozása. Internethasználat. A megújuló energiaforrások és szerepük. Következtetés, általánosítás fejlesztése, összefüggések felismerése, kritikai érzék, reális gondolkodás fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A Föld belső szerkezete (földrengések, rezgéshullámok)</p> <p>A Nap</p> <p>A Nap hő- és fényenergiájának hatása a földi életre.</p> <p>hőterjedés – sugárzás, a fény fizikai jellemzői).</p> <p>Napenergia-termelés, felhasználás (megújuló energiaforrás, napkollektorok).</p> <p>A mindennapokban használatos, napenergiával működő eszközök (pl. számológépek).</p> <p>Naprendszer</p> <p>Bolygók, holdak és a rajtuk uralkodó fizikai viszonyok.</p> <p>A Hold jellemzői, fázisai (telihold, félhold, újhold).</p>	<p>földkéreg, izzó magma, földrengés, napenergia, hőenergia, hősugárzás, fénysugárzás, bolygó, hold</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érdekességek gyűjtése a földrajzkönyvekből, tájékoztató irodalomból, atlaszból, internetről. – Egyszerű hőtani, fénytani kísérletek végzése hőterjedéssel, hősugárzással, fényterjedéssel kapcsolatban. – A napenergiával dolgozó eszközök összegyűjtése a valóságban, illetve képanyagon. Felhasználásukról ismeretek gyűjtése csoportmunkában. – Planetárium-látogatás. – Ismerkedés a bolygók, holdak elhelyezkedésével, szerepével. Információk gyűjtése a bolygók, holdak elhelyezkedéséről, a rajtuk uralkodó fizikai viszonyokról híradásokból, újságokból, TV-, rádióadásokból, internetről. A ciklikusság fogalmának elmélyítése az égitestek mozgásában. A tudományos kutatások eredményei és a tévhitek összehasonlítása. 	
Témakör: Állandóság és változás	
Órakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Aktív részvétel a kísérletezésben, az önálló kísérletezés szabályainak tudatos alkalmazása. A mozgás fizikai értelmezése, fajtái. Pontos mérések, becslések, viszonyítások gyakorlása. Mérési adatok lejegyzése. Egyszerű számítások végzése. A fizikai ismeretek alkalmazása a mindennapokban. A munkavégzést segítő eszközök, gépek működésének fizikai értelmezése. Az energiamegmaradás törvényének elemi szintű megismertetése. A motoros képességek fejlesztése. Az ok-okozati összefüggések feltárása. Szókincsbővítés fizikai fogalmakkal, következtetések, általánosítások, szociális motiváltság erősítése</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Egyensúly</p> <p>Tömegmérés, mérleg.</p> <p>Egyszerű gépek (egyoldalú, kétoldalú emelők, csigák).</p> <p>Termikus egyensúly.</p> <p>Energiamegmaradás törvénye elemi szinten. (Testek belső energiájának változásai).</p> <p>Nyomás</p> <p>Szilárd testek nyomása (nyomóerő, nyomott felület).</p> <p>Nyomás a folyadékokban.</p> <p>Nyomás a légnemű anyagokban.</p>	<p>egyensúlyi állapot, egyszerű gépek, termikus kölcsönhatás, nyomás</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mérések gyakorlása, mértékegységek átváltása, megfigyelés, becslés, viszonyítás, párosítás, összehasonlítás. Kísérletek végzése egyszerű gépekkel. – Mérlegek összeállítása (szerelőkészlet). – Egyensúlyi állapotok létrehozása. – Összefüggések feltárása. – Példakeresés emelők, csigák alkalmazására – Hőmérsékletmérések gyakorlása. – Mérési adatok lejegyzése. – Nyomással kapcsolatos egyszerű kísérletek végzése különböző halmazállapotú anyagokban. Nyomással kapcsolatos ábrák elemzése 	
<p>Témakör: Az ember megismerése és egészsége</p>	
<p>Orakeret: 14 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A megismerőképesség, a kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a kritikai érzék fejlesztése. Fizikai, kémiai hatások, jelenségek szerepének ismerete az ember szervezetének működésében. A kísérletezés szabályainak betartása. Az érzékszervek védelmének megismertetése. Egészségvédelmi ismeretek. Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. Empátiakészség fejlesztése. A másság, a sérült ember elfogadása, segítése, együttműködés, a kritikai érzék fejlesztése.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az energia szerepe az élővilágban</p> <p>Táplálkozás – energiafelhasználás.</p> <p>A táplálék mint energiahordozó.</p> <p>Az élelmiszerek fő tápanyagai, élettani szerepük.</p> <p>Zsírok, olajok, szénhidrátok – fűtőanyagok.</p> <p>Fehérjék – építőanyagok.</p> <p>Az érzékelés fizikája</p> <p>A fény, a színekép.</p> <p>A fény terjedése, fénytörés, szivárvány</p> <p>A látás alapja, a szemlencse működése.</p> <p>Lencsék, domború, homorú lencsék, nagyítók.</p> <p>Látáshibák és javításuk (rövidlátás, távollátás).</p> <p>Szemüveghasználat.</p> <p>Látásvédelem – egészségvédelem.</p> <p>(Túlzott és gyenge fény, erős napfény, hegesztés).</p> <p>A hang, ultrahang szerepe az élővilágban.</p> <p>A hallás fizikai alapjai (hangrezgés, hanghullámok, hangterjedések).</p> <p>Káros környezeti hatások, zajszenyezés.</p> <p>Erős hanghatással járó foglalkozások.</p> <p>Védőfelszerelések.</p> <p>Az elektromos áram hatása az élő szervezetre.</p> <p>Veszélyek (áramütés).</p> <p>Veszélyt jelző táblák, információk.</p> <p>Érintésvédelmi ismeretek (konnektor, védődugók).</p> <p>Az elektromosság felhasználása a gyógyászatban.</p>	<p>Tápanyag, energiahordozó, erőnléti állapot, fénytörés, lencse, képalkotás, hangterjedés, hanghullámok, zajszenyezés, érintésvédelem.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Táplálkozási táblázatok értelmezése. – A mozgás és a táplálkozás közötti kapcsolat elemzése. – Orvos, egészségügyi szakember ajánlásainak elfogadása. 	

- Változatos, egészséges táplálkozás elveinek betartása.
- Az emésztés és a légzés folyamatai, összefüggésének elemzése.
- Az égés feltételeinek ismerete.
- Napi, heti egészséges étrend összeállítása
- Kísérletezés prizmával, nagyítóval, domború lencsével, homorú lencsével.
- Képkalkítások megfigyelése, rajzos ábrák elemzése.
- A látáshibák okainak elemzése rajzos ábrákon. Szemüveghasználat, napszemüveghasználat, védőszemüveg alkalmazása az adott fényviszonyoknak megfelelően, illetve a látáshibák korrigálására. Látássérült embertársaink segítése.
- Érdekességek gyűjtése az állatok hangokkal történő kommunikációjáról filmek, hanganyagok segítségével. Példák gyűjtése az ultrahang szerepéről a gyógyászatban.
- A hallószervek tudatos védelme és óvása az erős hanghatásoktól (pl. zene). A halláskárosodás elkerülése védőfelszereléssel. A hallássérült ember elfogadása és segítése.
- A veszélyt jelző táblák információinak felismerése, és a veszély tudatos elkerülése. A szórakoztató és háztartási berendezések használata, az érintésvédelmi szabályok betartásával.
- Képek, filmek elemzése az elektromosság felhasználásáról a gyógyászatban (csoportmunka). Beszámolók készítése szóban, rajzban.

Témakör: Környezet és fenntarthatóság

Órakeret: 9 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A megismerő képesség, kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Információszerzés gyakorlása. Önálló tanulás. IKT-eszközök használata. Energiatakarékosságra törekvés erősítése a hétköznapokban. Tudatos fogyasztói és természetvédő magatartás, mérlegelő gondolkodás fejlesztése, törekvés az egészséges környezet, az élő természet megóvására

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A földi időjárás fő jellemzői</p> <p>Időjárási jelenségek, a földfelszín és az időjárás kapcsolata. Légköri és tengeri áramlatok (Golf-áramlat, szélrendszerek).</p> <p>A légkör fizikai tulajdonságai (napsugárzás, hőmérséklet, csapadék).</p> <p>A vízkörforgás fizikai háttere, szél).</p> <p>Csapadékfajták.</p> <p>Légnyomás és mérése (Barométer).</p> <p>Természeti katasztrófák (viharok, földrengések, cunamik kiváltó okai)</p> <p>A kárenyhítés lehetőségei, előrejelzés.</p> <p>Megfelelő viselkedési formák veszélyhelyzetekben.</p> <p>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</p> <p>A természetkárosítás fajtáinak fizikai háttere (erdőirtás, légszennyezés, vízszennyezés, talaj-, zaj-, fényszennyezés).</p> <p>Útépités, házépítések, lakóparkok építése.</p> <p>Fenntarthatóság, védelem.</p> <p>Energiatakarékos eljárások, eszközök.</p> <p>(szigetelés, energiatakarékos izzók, berendezések, főzési, fűtési módszerek).</p> <p>Energiatermelés módjai, kockázata.</p> <p>Hazai erőművek.</p> <p>(Fosszilis erőművek, atomerőmű).</p> <p>A szennyező-anyagokkal való szakszerű bánásmód (vegyszerek, tisztítószer, olajok, gyógyszerek, elemek, patronok).</p>	<p>Időjárás, áramlat, szélirány, légnyomás, légkör, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, a környezeti rendszerek védelme, energiatakarékosság, szennyező anyag, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Földrajzi ismeretek alkalmazása. – Érdekeségek, információk gyűjtése képekről, filmből, atlaszokból, ismeretterjesztő könyvekből. Összefüggések felismerése a földrajzi szélesség, illetve a tengerszint feletti magasság időjárást meghatározó tényezőiről – A légkör fizikai tulajdonságainak elemzése. – Összefüggések felismerése. – A víz körforgására kísérletek végzése. Elemi ismeretek szerzése a frontképződésekről. – Olvasmány-feldolgozás. 	

- Ismeretterjesztő –filmek elemzése.
- Az előrejelzés fontosságának felismerése, példák gyűjtése a modern földrengés- és vihar-előrejelző eszközökről. A megfelelő magatartás tanúsítása veszélyhelyzetekben. Részvétel szituációs játékokban
- Kirándulások, séták, irányított megfigyelések, elemzések adott témával kapcsolatban. Tablók, fotók, rajzok készítése.
- Rövid beszámolók készítése a helyi környezeti problémákról fotókkal, rajzokkal. Érdekességek gyűjtése természettudományos kiadványokból, filmekből a környezet állapotának védelméről, az emberi tevékenységekről.
- Az energiatakarékos eljárásokkal való megismerkedés és alkalmazásuk otthon és a közösségi tereken. Törekvés az energiatakarékos technikák alkalmazására
- Hazánk erőműveinek elhelyezkedése, energiatermelésének ismerete. Az energiatermelés kockázatáról információk gyűjtése filmekből, ismeretterjesztő kiadványokból, internetről.
- Tudatos, szelektív hulladékgyűjtés.
- A szennyezőanyagok biztonságos tárolásáról, felhasználásáról, megsemmisítéséről ismeretek szerzése.
- A vegyszereken, tisztítószeren lévő információk feldolgozása.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Alapvető ismeretek a kémiai, fizikai, biológiai jelenségekről, törvényszerűségekről, ezek felhasználása a gyakorlatban, a mindennapi életben, a háztartásban. Az élő és élettelen természet legfontosabb kölcsönhatásainak ismerete. A megfigyelésekben, kísérletekben önálló, szabálykövető részvétel. Egyszerűbb összefüggések megértése, tapasztalatok megfogalmazása szóban, vázlatkészítés. Törekvés a tanult szakkifejezések pontos használatára. Információk egyre önállóbb gyűjtése és feldolgozása. IKT-eszközök használata. Tudatos környezetvédelem és egészségvédelem, megoldások keresése a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére. Az egészségügyi hálózat ismerete. Képesség segítségkérésre, segítségnyújtásra.
- Tájékozódás a földrajzi térben: az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése bármilyen térképen. Térképolvasás nagy egyéni különbségekkel: szemléletű térképolvasás segítségével, esetleg következtető térképolvasás. A fókuszterület segítségével történő helymeghatározás segítségével. A szomszédos országok és fővárosaik megnevezése. A térképen a tanult tájak megmutatása. Elemi szintű tájékozottság a különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában.
- A vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulása okainak felfedezése. A gazdasági ágazatok szerepének ismerete a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. A földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatások és összefüggések elemi szintű magyarázata.
- A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségeinek tudatosulása.
- Az állóvíz és a folyóvíz felismerése képen. A tanuló tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van. Ismeri a környezetvédelem feladatát, a vízszennyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.

Biológia 7-8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A biológia tanításának célja megismertetni a természeti, a gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggéseket, lehetővé tenni, hogy a tanulók a természettudományos jelenségek körében vizsgálódásra törekedjenek.

A biológiai ismeretek elsajátítása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében azért kiemelt jelentőségű, mert mind a környezet megismeréséhez, mind az önellátó testápoló technikák elsajátításához, mind az egészségük védelmének kialakításához segítséget, tapasztalatszerzési és a-megosztási lehetőséget igényelnek. Az emberi test felépítésének, működésének megismerése során tanulják meg értékelni az egészséget, törekvés alakul ki bennük annak megőrzésére, megismerik a káros szokások egészségromboló hatását. Nyitottá válnak a környezettudatos gondolkodás és cselekvés, pl. a veszélyes hulladékok kezelése iránt.

A pedagógus feladata az interaktív tanulási technikák kialakításának segítése, a motivációt és az érdeklődést fenntartó tanulásszervezési eljárások alkalmazása.

7. évfolyam

Óraszám:	72 óra /év	2 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyag, energia, információ	9
2.	Rendszerek	14
3.	A felépítés és a működés kapcsolata	13
4.	Állandóság és változás	18
5.	Környezet és fenntarthatóság	18
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Anyag, energia, információ	
Órakeret: 9 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A megismerő képesség, a kommunikációs képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése. Kooperatív technikák. IKT-eszközök alkalmazása. Gyűjtőmunkák. A természetben zajló kölcsönhatások, erők, biológiai információk ismerete. Önálló, kitartó munkavégzés, együttműködő képesség fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Anyag Az élő rendszerek anyagi összetétele.	Alkalmazkodás, gravitáció, testbeszéd, hang-, szín-, illatjelzés, tűrőképesség, öfenntartás, fajfenntartás, állandó testhőmérséklet, változó testhőmérséklet, az élő szervezet

<p>Kölcsönhatások, erők.</p> <p>Az élőlények alkalmazkodása a gravitációhoz (súly, súlytalanság problémája).</p> <p>Érdekességek: test felépítésbeli alkalmazkodások a különböző közegben élő állatoknál (pl. áramvonalas hal, úszóhólyag, szőrös talp, csőrtípusok, lábtípusok stb.).</p> <p>Energia</p> <p>A napfény és a földi élet összefüggése. Fotoszintézis.</p> <p>Táplálkozás, légzés szerepe a szervezet energiaellátásában.</p> <p>Az állatok hőháztartása, testhőmérséklet szabályozása.</p> <p>A mozgás, az életmód és az energiaszükséglet</p> <p>(ragadozók – sebesség; növényevők – menekülés).</p> <p>Információ</p> <p>A környezeti jelzések és érzékelésük biológiai jelentősége.</p> <p>(Tollazat, illatok, mozgásképek, testbeszéd, viselkedési formák különböző szituációkban, hangjelzések.)</p> <p>A biológiai információ szerepe az önfenntartásban és fajfenntartásban.</p> <p>A biológiai sokféleségben rejlő információ.</p> <p>Az élőlények különböző alkalmazkodóképességének felismerése (tűrőképesség, fajok és életfeltételek).</p>	<p>energiaellátása, fotoszintézis, biológiai információ.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű kísérletek végzése (nyomás, közegellenállás, felhajtóerő). – Táplálékláncok készítése. – Anyag- és energiaforgalom felismerése. – Példák felidézése a természeti körfolyamatokról. – Gyűjtőmunka. – Állandó és változó testhőmérsékletű állatok csoportosítása. – Példák keresése, összefüggések felfedezése a mozgás, az életmód és energiaszükséglet között. A biológiai információ jelentőségének felismerése. – Példák gyűjtése. – Enciklopédiák, lexikonok használata. – Gyűjtőmunka, növényteni kísérletek. 	

Témakör: Rendszerek	
Órakeret: 14 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Térbeli, időbeli tájékozódás képességének erősítése. A kommunikációs képesség, analízáló, szintetizáló képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. Finommotoriak fejlesztése. Hálózatok az élővilágban: összefüggések felfedezése, önálló információszerzés, együttes munkában részvétel.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Tér és idő Az élővilág méretskálája (a szerveződési szintek összevetése). Az életközösségek térbeli elrendeződése (zonalitás földrajzi szélesség és tengerszint feletti magasság szerint). Az élővilág törzsfjlődésének időskálája, jelentősebb eseményei. (Földtörténet – első élőlények megjelenése). A biológiai óra fogalma, példái (az élő szervezetek belső szabályozottsága, ciklikusság öröklött és tanult megnyilvánulásai).</p> <p>Rendszer, rendszer és környezete A sejt, a szervezet és az életközösség, mint rendszer (elemek és kapcsolatok). A környezet fogalma, a rendszer és környezet kapcsolata, biológiai értelmezése a sejt, egyed, életközösség és a bioszféra szintjén. A természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései.</p> <p>Szerveződési szintek, hálózatok A biológiai szerveződés szintjei (egyed alatti és feletti). A szintek közötti kapcsolatok. (Moszatok szerepe a légkör oxigénháztartásában.) Hálózati elv az élővilágban, biológiai hálózatok.</p>	<p>Méretskála, szerveződési szint, földtörténeti kor, sejt, egyed, baktérium, moszat, szervezet, életközösség, biológiai hálózat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vizsgálatok mikroszkóppal, nagyítóval. – Rendezések, csoportosítások, hasonlóságok, különbségek felfedezése. Földrajzi ismeretek alkalmazása. – Összefüggések felfedezése az életközösségek és a helyük között. A törzsfjlődés időskálájának ábraelemzése. 	

<ul style="list-style-type: none"> – A földtörténeti eseményekről szemléltető filmek megtekintése, animációk elemzése. – Grafikonértelmezés. Példák gyűjtése az emberek és az állatok életéből (életkori szakaszok és a kapcsolódó biológiai történések). Ábrák, képek, modellek, makettek összeállítása (puzzle). – Rész-egész kapcsolatának, szerepének megértése elemi szinten. Az élőlények, élettelen összetevők válogatása, rendezése, csoportosítása adott szempontok szerint. – Szűkebb, tágabb kapcsolatrendszerek összefüggésének felismerése, az alá-fölrendeltség viszonyainak értelmezése. Példák keresése az élőlények alkalmazkodására a természetföldrajzi környezethez. Megfigyelések, vizsgálódások mikroszkóppal, nagyítóval. – Ismeretek gyűjtése olvasmányokból, szemelvényekből, elektronikus médiából. – Érdekeségek keresése baktériumokról, moszatokról. 	
Témakör: A felépítés és a működés kapcsolata	
Órakeret: 13 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A megismerő képesség, a kommunikációs képesség, a problémamegoldó gondolkodás, a kauzális gondolkodás fejlesztése. A tér-, időbeli tájékozódás erősítése. A kémiai ismeretek felhasználása az egészséges életmód kialakításában. A Föld övezetessége és az ott kialakuló jellegzetes növény- és állatvilág közötti összefüggés felismertetése. Az élővilág egyszerű rendszerezése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Anyagok</p> <p>A víz biológiai szerepe.</p> <p>Az élőlényeket felépítő szerves és szervetlen anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) alapvető szerepe.</p> <p>Az élelmiszerek összetétele, tápértéke, az egészséges étrend (tápanyag, tápérték, termékösszetétel).</p> <p>Élőlények</p> <p>A sejt felépítése (növényi, állati).</p> <p>A növényi és állati szövetek fő típusai.</p> <p>Baktériumok, vírusok.</p> <p>Gombák (egy kalapos gomba példáján).</p> <p>A gombák elhelyezkedése az élőlények csoportjai között.</p> <p>Növények és állatok általános jellemzői (testfelépítés, kültakaró, táplálkozás, légzés, szaporodás, életmód).</p> <p>Testfelépítés, életmód és környezet kapcsolata.</p> <p>Életközösségek</p>	<p>Víz, szerves, szervetlen anyag, tápanyag, vitamin, a szervrendszer felépítése, egyed és faj, tápláléklánc, evolúció, fotoszintézis.</p>

<p>Egyed feletti szerveződési szintek.</p> <p>Fajok egyedei közötti kapcsolatok (csoportos életmód: szerepek, rangsor, együttműködés).</p> <p>Magányos életmód.</p> <p>Fajok közti kapcsolatok.</p> <p>Az életközösségek belső kapcsolatai.</p> <p>A fajok közötti kölcsönhatások típusai egy-egy konkrét példával (együttélés, versengés, élősködés).</p> <p>Életközösségek táplálkozási kapcsolatai, hálózatai:</p> <p>Táplálékláncok</p> <p>Termelő szervezetek – növények</p> <p>Fogyasztó szervezetek – állatok</p> <p>Lebontó szervezetek – baktériumok, gombák.</p> <p>Az állatok viselkedésformái (életmódok, életszakaszok, szituációk – táplálkozás, táplálékszerzés, párzás, védekezés).</p> <p>Biomok</p> <p>A Föld éghajlati övezeteinek jellemzői, a jellegzetes növényvilág kialakulása közötti összefüggés (pl. tajgaerdő fenyői, esőerdő).</p> <p>A növény és állatvilág alkalmazkodási módjai az éghajlati viszonyokhoz (pl. az állatok kültakarója, a növények gyökérzete, levelei).</p> <p>A biomok főbb jellemzői, területi elhelyezkedésük.</p> <p>Az élővilág rendszerezése (egysejtűek, növények, állatok, gombák)</p> <p>Az élővilág elsődleges csoportokra való felosztása.</p> <p>Főbb rendszertani csoportok: faj, évfolyam, törzs.</p> <p>Egysejtűek.</p> <p>Növények országa.</p> <p>Állatok országa.</p> <p>Gombák országa.</p>	
--	--

<p>Az élővilág fajgazdagsága, ennek jelentősége.</p> <p>Evolúció (közel 2 millió ismert és ugyanennyi ismeretlen faj).</p> <p>Nap, Naprendszer</p> <p>A napsugárzás és a földi élet közötti összefüggés (hősugárzás, fénysugárzás).</p> <p>Fotoszintézis.</p> <p>Szűk és tág tűrőképességű fajok, alkalmazkodás módjai.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vizes élőhelyek felsorolása. – Érdekeségek gyűjtése a különböző élőlények szervezetében előforduló vízmennyiségről. – Példák keresése a víztakarékos növényekről, állatokról (teve, kaktusz). – Növénygondozás, állatgondozás (tisza ivóvíz fontosságának belátása, csíráztatás – öntözés csapvízzel). Kísérlet desztillált vízzel. Táblázatok tanulmányozása, ábraelemzés. – Életszerű példák keresése a „só-víz háztartás” egyensúlyi állapotára (szomjúság oka). Az élelmiszerek összetételének tanulmányozása, tápanyag-összetételük elemzése. – Tudatos fogyasztói magatartás gyakorlása. – Élelmiszerek válogatása, ennek fontossága a hiánybetegségek esetén. – Napi, heti étrend összeállítása. – Receptgyűjtemény készítése, főzési gyakorlatok csoportmunkában. Mikroszkópos vizsgálatok a sejtek felépítésére. – Növényi és állati sejt összehasonlítása. Olvasmányelemzés, szövegértés. A kalapos gomba vizsgálata, összehasonlítása más növényekkel. – Vizsgálódás nagyítóval. Néhány jellegzetes növény és állat vizsgálata adott szempontok szerint. – Elemzés, összehasonlítás. Az élő és élettelen összetevők csoportosítása. – A kölcsönös egymásrautaltság felismerése. Filmek megtekintése, olvasmányok elemzése. – Csoportosítások, táplálkozási hálózatok bonyolult rendszerének felismerése. – Táplálékláncok készítése – különböző életközösségekben. – Táplálkozási piramis értelmezése. – Körfolyamatok, egyensúly összefüggéseinek felismerése. Megfigyelések az állatok viselkedésformáiról. – Informatikai eszközhasználat. – Információfeldolgozás (filmek, képek, könyvek). Tablókészítés, élőhelyek bemutatása. – Az eddig tanult növény- és állatfajok csoportosítása megadott szempontok szerint. – Növény- és állathatározó könyvek tanulmányozása. – Hasonlóságok, különbségek felismerése, általánosítás, rendszerbe sorolás. 	
<p>Témakör: Allandóság és változás</p>	
<p>Orakeret: 18 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Biológiai, természettudományos ismeretek alapozása. Biológiai fogalmak megértése, elsajátítása. Kapcsolatok felismertetése a kémiában és a fizikában elsajátított ismeretekkel.</p> <p>A megismerő képesség, a kritikus gondolkodás, a kauzális gondolkodás, a</p>	

<p>problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Interaktív eszközök használata, pontos, kitartó munkavégzésre, önálló információ- feldolgozásra, önálló tanulásra törekvés erősítése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Állapot</p> <p>Az életközösségek állapotának jellemzése.</p> <p>Élőhelyek, s az ott élő, egymással kapcsolatban álló élőlények (növények, állatok).</p> <p>Sajátos élő és élettelen környezeti feltételek (fajok egyedei közötti, fajok közötti, élő és élettelen összetevők közötti kapcsolatok).</p> <p>Önszabályozás, viszonylagos egyensúly-megújulás.</p> <p>Az ember hatása a bioszférára (káros és hasznos beavatkozások).</p> <p>Globális természeti problémák és következményeik.</p> <p>Változás</p> <p>Az élőlények mozgásának fizikai jellemzése (erő, munkavégzés).</p> <p>Az állatok mozgása: végtagok, mozgásszervek, mozgásfajták.</p> <p>Az élőlények hőháztartását befolyásoló fizikai változások (hőáramlás, hővezetés, hőszigetelés, hőszugárzás).</p> <p>Táplálkozás – belső energia.</p> <p>Hőszigetelés (szőrzet, zsírréteg, faggyús tollazat, pehelytollak).</p> <p>Téli álom: életfolyamatok lassulása.</p> <p>Környezeti hatások – napsugárzás.</p> <p>Csoportos életmód – egymás melengetése (pingvinek stb.).</p> <p>Nagy melegben – párologtatás, fokozott hő leadás. Az életfolyamatokat kísérő elektromos változások példái (EKG, EEG).</p> <p>Fotoszintézis és a légzés lényege.</p> <p>A termelő szervezetek (növények) szerves anyag előállítása, oxigéntermelése (energiamegkötés).</p> <p>Szénhidrátok szerepe az élővilág</p>	<p>Önszabályozás, viszonylagos egyensúly, megújulás, globális természeti probléma, üvegházhatás, felmelegedés, ózonlyuk, UV-sugárzás, ivóvízkészlet, hőháztartás, belső energia, EKG, EEG, fotoszintézis, szerves anyag, vérnyomás, pulzus, vércukorszint, evolúció, biológiai szabályozás.</p>

<p>energiaellátásában.</p> <p>Tápanyagok elégetése a szervezet sejtjeiben (lassú égés, energia-felszabadulás).</p> <p>Az oxigén az égés feltétele.</p> <p>Az élettani folyamatok hatása a vérnyomásra, pulzusra, vércukorszintre.</p> <p>Életmód, táplálkozás, mozgás, aktivitás, pihenés, testi-lelki egyensúly.</p> <p>Hosszabb idő alatt bekövetkező változások (leszármazás, rokonság, evolúció).</p> <p>Fejlődési folyamat és a mai élővilág sokfélesége (fajok, rokon fajok, családok, rendek, törzsek).</p> <p>Rendszertani alapismeretek.</p> <p>Folyamat</p> <p>A biológiai szabályozás lényege, mechanizmusai (pulzusszám, vérnyomás, testhőmérséklet).</p> <p>A szabályozott állandó állapot biológiai jelentősége.</p> <p>A működés egyensúlyi állapotának folyamatos biztosítása.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közvetlen tapasztalatszerzés kirándulásokon. – Információk gyűjtése életközösségek állapotáról különféle információs eszközökkel. – Vizsgálódások. Az élő és az élettelen világ közötti összefüggések feltárása konkrét példák alapján. Információs eszközök használata. Adatgyűjtés, táblakészítés az emberi tevékenységről. Példák rendszerezése a növények, állatok mozgásairól. – Gyűjtőmunka, csoportosítás. Az élőlények életében bekövetkező változások a környezet fizikai és kémiai hatásaira. – Csoportosítások, elemzések, általánosítások. – Összefüggések felismerése. Érdekességek, információk feldolgozása könyvekből, lexikonokból, filmekről, internetről. – Személyes tapasztalatok feldolgozása. Táplálékláncok készítése. – Rajzos ábrák elemzése. Körfolyamatok elemzése ábrák, képanyagok, filmek segítségével. Az egészséges életmód technikáinak alkalmazása. – Ismerkedés a vérnyomásméréssel, vércukorszint-méréssel, pulzusméréssel. Az élővilág sokféleségének megfigyelése. – Csoportosítás, táblázatkészítés. A saját egészségi állapot iránti felelősség belátása. 	
<p>Témakör: Környezet és fenntarthatóság</p>	
<p>Órakeret: 18 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A megfigyelőképesség erősítése, a kommunikáció fejlesztése, kísérletező képesség, információgyűjtő és a-feldolgozó képesség, a problémamegoldó gondolkodás és a kauzális</p>	

gondolkodás fejlesztése. A kritikai érzék fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A globális környezeti rendszerekről, a környezetszennyezésről, a fenntarthatóságról ismeretek szerzése és rendszerezése. Felelősségtudatos magatartás erősítése, a szociális érzékenység és a közösségi érzés erősítése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Globális környezeti rendszerek</p> <p>A talaj termőképessége, védelme.</p> <p>A talaj sajátos életközössége (baktériumok, egysejtűek, gombák, moszatok, férgek, ízeltlábúak stb.). A tápanyagkészlet folyamatos megújulása.</p> <p>A talajszennyezés forrásai, okai (ipari, háztartási, mezőgazdasági).</p> <p>Az emberi tevékenységek felszínformáló hatásai.</p> <p>Környezeti tényezők</p> <p>Az éghajlat hatása az épített környezetre (hőszigetelés).</p> <p>Felelős fogyasztói szemlélet.</p> <p>Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők (levegő, víz, talaj, hőmérséklet), az alkalmazkodás módjai.</p> <p>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</p> <p>A környezeti állapot és az ember egészsége</p> <p>A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (talaj, víz, levegőszennyezés).</p> <p>Emberi, ipari, háztartási, mezőgazdasági tevékenységek környezetszennyező hatásai.</p> <p>Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a fenntartás lehetőségei (aktív természetvédelem)</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés</p> <p>A tudatos fogyasztói szokások (takarékoság, tudatosság, megfontoltság, előrelátás).</p> <p>A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei (pl. lakóhely és környékének gondozása, szépítése).</p>	<p>Talaj-, víz-, levegőszennyezés, mezőgazdasági, ipari, háztartási szennyezőanyag, vegyszer, olajszennyezés, mérgező gáz, talajpusztulás, takarékoság, tudatosság, mérlegelés, megfontoltság.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <p>– Kísérletezés talajjal.</p>	

- Életközösségek egyedeinek vizsgálata, csoportosítása.
- Talajszennyezés, szennyező anyagok, hatások csoportosítása adott szempontok szerint.
- Az emberi tevékenység felszíninformáló hatásainak elemzése, beszámolók készítése. A környezeti tényezőkről, az élőlények alkalmazkodásáról tényanyagok gyűjtése, elemzések, vázlat-, tabló-, plakátkészítés. Konkrét példákon keresztül az ember egészségének védelme és a megfelelő környezeti állapot fenntartása közötti kapcsolat meglátása. A környezetszennyeződés, az élőhelyek pusztulása problémáinak felismerése, véleményezése. Részvétel a jeles környezetvédelmi napok rendezvénysorozatain.
- Játékos vetélkedőkön részvétel. A tudatos fogyasztási szokások megismerése, konkrét példák gyűjtése.
- Parkgondozás, fa- és virágültetés.

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	Az ember megismerése	36
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Az ember megismerése

Orakeret: 36 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A megismerő képesség további erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Aktív részvétel kiscsoportos beszélgetéseken. Kauzális, problémamegoldó, analízáló, szintetizáló gondolkodás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Az ember szervrendszere, szervei és azok működésének megismerése. A betegségek és azok megelőzési módjainak ismerete. Törekvés erősítése az egészséges életmódra. Önismeret fejlesztése. A viselkedési és társadalmi normák, szabályok betartása. Az önfegyelem, a belátás képességének fejlesztése. Konfliktuskezelés. Agresszió elkerülése. Problémafeloldás segítése. Önzetlenség erősítése. IKT-eszközök használata.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Testkép, testalkat, mozgásképesség</p> <p>Testalkat változása a növekedés során.</p> <p>Testkép-zavarok.</p> <p>Az ember szervrendszerei Szervek. Elhelyezkedésük.</p> <p>Mozgás: aktív és passzív szervrendszere.</p> <p>Mozgás és életmód kapcsolata.</p> <p>Normál testsúly tartása és a rendszeres mozgás.</p> <p>Gyakori mozgásszervi elváltozások, sérülések, és megelőzésük.</p>	<p>Test, szervezet, szervrendszer, betegség, védekezés, megelőzés, szexualitás, orvosi ellátás, öröklődés, magatartás, önismeret, norma, szabály, serdülőkor.</p>

<p>A mozgásszegény életmód következményei. Táplálkozás: szervei, emésztési folyamatok. A tápcsatorna betegségei. A légzés: szervei, működése. A légzőszervek gyakori betegségei. Védekezés egyszerű gyógymódokkal. Keringés: szervei, működése. Kiválasztás szervei.</p> <p>Önfenntartás</p> <p>Érzékszervek. A bőr funkciói, bőrbetegségek, bőrápolás, a bőr védelme. A központi és környéki idegrendszer főbb részei. Érzékszervek: látás, hallás, egyensúlyszerv, ízlelés, szaglás szervei. Minőségi, mennyiségi táplálkozás. A táplálkozás hatása a keringésre, légzésre, anyagcserére. Ideg, hormonális szabályozás</p> <p>Szaporodás, egyedfejlődés</p> <p>Szaporodási szervrendszerek. Nemi jellegek. Menstruáció, szexualitás. A szexualitás egészségügyi szabályai, fogamzásgátlás. Méhben belüli fejlődés, születés, születés utáni élet. Semmelweis Ignác, az anyák megmentője.</p> <p>Egészség</p> <p>Orvosi ellátásokkal kapcsolatos ismeretek. Szűrővizsgálat, védőoltás. Az egészséges életmód megőrzéséhez szükséges életvitel. Alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek. Betegjogok.</p> <p>Magatartás</p>	
---	--

<p>A személyiség összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok, önismeret, önfejlesztés fontossága, viselkedési normák, szabályok szerepe.</p> <p>Családi és egyéni (személyi) kapcsolatok jelentősége.</p> <p>Tanulás szerepe.</p> <p>A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői.</p> <p>Családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, probléma-feloldás.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ábraelemzés. – Rendszeres, aktív sportolás. – A mozgás és életmód kapcsolatának, összefüggéseinek feltárása. – Egészségmegőrző technikák gyakorlása. – Helyes, egészséges táplálkozás elsajátítása. Az emberi szervezet szervrendszerei és szervei működésének megismerése, betegségeik és megelőzési lehetőségeinek megismerése. – Egyszerű ápolási technikák elsajátítása. – Rendszeres tisztálkodás, megfelelő fogápolás fontosságának belátása. Részvétel az iskolai orvosi vizsgálatokon, szűrővizsgálatokon. Beszélgetések az ember szaporodásáról. – Megfelelő tájékoztató, felvilágosító kiadványok tanulmányozása. – Információgyűjtés egészségügyi kiadványokból, filmekből, internetről. – Semmelweis Ignác munkásságának megismerése. – A védőoltás elfogadása. – Alapfokú első segélynyújtási ismeretek gyakorlása. – Ismerkedés a betegjogokkal. – Szabályok, normák szerepének elfogadása. – A tanulás fontosságának tudatosulása. – Felelősségteljes magatartás. – Csoportokban beszélgetések során önismeret fejlesztése. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alapvető ismeretek a kémiai, fizikai, biológiai jelenségekről, törvényszerűségekről, ezek felhasználása a gyakorlatban, a mindennapi életben, a háztartásban. Az élő és élettelen természet legfontosabb kölcsönhatásainak ismerete. A megfigyelésekben, kísérletekben önálló, szabálykövető részvétel. Egyszerűbb összefüggések megértése, tapasztalatok megfogalmazása szóban, vázlatkészítés. Törekvés a tanult szakkifejezések pontos használatára. Információk egyre önállóbb gyűjtése és feldolgozása. IKT-eszközök használata. Tudatos környezetvédelem és egészségvédelem, megoldások keresése a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére. Az egészségügyi hálózat ismerete. Képesség segítségkérésre, segítségnyújtásra. Kialakult szabálytudat, képesség az együttműködésre, konfliktuskezelésre, reális önismeret. – Tájékozódás a földrajzi térben: az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése bármilyen térképen. Térképolvasás nagy egyéni 	

különbségekkel: szemléleti térképolvasás segítségével, esetleg következtető térképolvasás. A fokhálózat segítségével történő helymeghatározás segítségével. A szomszédos országok és fővárosaik megnevezése. A térképen a tanult tájak megmutatása.

- A vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulása okainak felfedezése. A gazdasági ágazatok szerepének ismerete a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. A földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatások és összefüggések elemi szintű magyarázata.
- Törekvés energiatakarékos magatartásra.
- A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségeinek tudatosulása.
- Az állóvíz és a folyóvíz felismerése képen. A tanuló tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van. Ismeri a környezetvédelem feladatát, a vízszennyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.

Földrajz 7 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A szakasz célja elfogadtatni a tanulókkal a környezetet védő, a természeti kincseket takarékosan fogyasztó, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás követését.

Miközben a tantárgy tanulása során a tanulók megismerik a természeti környezetet, változásának és elemeinek kölcsönös egymásra hatásában kifejeződő törvényszerűségeket, gyakorlottá válnak a térképolvasásban. Tájékoztató lehetőséget kapnak Magyarország, Európa és a távoli kontinensek vonatkozásában is.

7. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Tájékoztató a földrajzi térben	10
2.	Tájékoztató az időben	10
3.	Tájékoztató a környezet anyagairól	22
4.	Tájékoztató a környezet kölcsönhatásairól	18
5.	Tájékoztató a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	12
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Tájékoztató a földrajzi térben
Órakeret: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Analógiás gondolkodás és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Megfigyelőképesség fejlesztése. A térképhasználat önállóságának és biztonságának növelése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tér és ábrázolása</p> <p>Téregységek - Földrajzi fokhálózat</p> <p>Térhierarchia.</p> <p>Térábrázolás: térrajz, útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, úti- és helyszínrajz.</p> <p>Térképi ábrázolás elemei – jelkulcsok, méretarány.</p> <p>Térábrázolás</p>	<p>Méretarány, aránymérték, keresőhálózat és földrajzi fokhálózat. Kis-, közép-, nagytáj; közigazgatási egység, termelési terület, régió, jelkulcs, topográfiai fogalmak.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A térkép és a valóság kapcsolatának megfigyelése, a tapasztalatok alkalmazása. – Szemléleti térképolvasás (egyszerű helymeghatározás, távolságbecslés, egyenes és görbe vonal mentén távolságmérés) tanári irányítással. – Helymeghatározás tanári segítséggel. Viszonyítási pontok következetes használata. 	
<p>Témakör: Tájékozódás az időben</p>	
<p>Órakeret: 10 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Az időbeli tájékozódás, az időfogalom fejlesztése a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek tudatosítása során.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Az idő</p> <p>Időegységek</p> <p>Példák a rövidebb és hosszabb távú természeti, társadalmi és környezeti folyamatokra.</p> <p>A Föld története.</p> <p>Napi időszámítás, évi időszámítás, a naptár, időeltolódás.</p> <p>Időrend</p> <p>Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténeti események időrendje - regionális példák alapján.</p>	<p>Földrajzi-környezeti folyamat; földtörténeti esemény, nap, évszak, napi és évi időszámítás, naptár.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A szabályszerűen ismétlődő természeti és társadalmi környezeti változások leírása. – A kontinensen - kontinenseken megismert események, jelenségek, folyamatok időrendbe állítása. – Eligazodás a földtörténeti időegységekben. 	

Témakör: Tájékozódás a környezet anyagairól	
Órakeret: 22 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Energiatakarékos magatartás kialakítása – saját lehetőségeik felismertetése a környezet és a természeti kincsek takarékos használatához történő hozzájárulásban. Gyakorlottság erősítése az IKT-eszközök használatában. A fogalomalkotó, rendszerező képesség fejlesztése. Helyes földrajzi képzetek kialakítása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Geoszféra</p> <p>A talaj kialakulása.</p> <p>Felszíni és felszín alatti vizek, talajtípusok hazai és regionális példái.</p> <p>Felszíni vizek: vízfolyások, állóvizek, tavak, tengerek és óceánok.</p> <p>A felszín alatti vizek.</p> <p>A felszíni jégtakaró.</p> <p>A víz körforgása.</p> <p>A vízszennyezés, vízvédelem.</p> <p>Földrajzi övezetesség</p> <p>Vízszintes és függőleges földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásai.</p> <p>Az övezetesség elemeinek kapcsolatai regionális példákon.</p>	<p>Ipari nyersanyag, energiahordozó, a nyersanyag- és energiakészletek végeessége. Kőolaj, kőszén, földgáz, vasérc, réz, talajtípus, talajképződés, forrás, patak, folyó, tó, talajvíz, karsztvíz, artézi víz, vízszennyezés, felmelegedés, szélrendszer, forró övezet, hideg övezet, függőleges övezetesség.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élő és élettelen anyagok rendszerezése, valamint a természeti és társadalmi életben, gazdaságban betöltött jelentőségük felismerése. – A leggyakrabban előforduló ásványok és kőzetek, talajok; ipari nyersanyagok és energiahordozók területi előfordulására példák adása. – Válogatás tanári irányítással, információs anyagokban és gyűjteményekben (könyv-és médiatár, kiállítási–múzeumi anyagok), világhálón. – Az emberiség által legintenzívebben használt nyersanyag- és energiahordozó készletek végeességének belátása. – Törekvés az energiatakarékos magatartásra. – A felszínformák megnevezéseinek összekötése a saját tapasztalattal, felismerésük, azonosításuk képek, leírások alapján. Különbségek és hasonlóságok felismerése, rövid megfogalmazása szóban vagy írásban. Képek csoportosítása megadott szempontok alapján (pl. felszín alatti/feletti vizek). – A vízszintes és a függőleges földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásainak és hatásainak felfedezése. – Az övezetesség elemei közötti kapcsolatok (egyszerű ok-okozati viszonyok) felismerése regionális példákon. 	

Témakör: Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól	
Órakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek megáttatása. Az új fogalmak, szerveződések felismerése a megismert országokhoz kapcsolódó példák értelmezésével, egyéni és csoportmunkával, gyakorlatokkal.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A társadalmi-gazdasági élet szerveződése</p> <p>Településtípusok (tanya, falu, város), jellemző képük, a hozzájuk kötődő tevékenységek, szerepük az országok társadalmi-gazdasági életében, a munkamegosztásban.</p> <p>A gazdasági ágazatok (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások), szerepük a földrészek, térségek, országok gazdasági életében.</p> <p>A földrajzi térben zajló kölcsönhatások és magyarázatuk regionális példák alapján.</p>	<p>Településtípus, tanya, falu, város, gazdasági ágazat, fekvés, felszín, éghajlat, vízrajz, mezőgazdaság, bányászat, ipar, szolgáltatás. Fekvés – szállítási, kereskedelmi útvonal. Természeti és társadalmi kölcsönhatás, környezetkárosító hatás. Felszín, éghajlat, vízrajz, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás. Hegyvidék, bányakincs, kitermelés, hőerőmű, környezetszennyezés (levegőszennyezés, vízszennyezés). Tengerpart, halászat, közlekedés, szállítás, sólepárlás, elektromosenergia-termelés, idegenforgalom.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek értelmezése. – Természeti és gazdasági körülmények, hagyományok egyes népek gazdasági fejlődését, gondolkodásmódját befolyásoló szerepének felismerése példákon keresztül. – Egyszeri és rendszeres megfigyelések, mérések, tanári irányítással, egyéni és csoportmunkával, vizsgálódások és modellalkotás. – Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). – Természeti kölcsönhatásokkal kapcsolatos tények, szöveges információk ábrázolása tanári segítséggel. – A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásai a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján) és közvetett hatásainak felismerése a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban (pl. termelés – életmód) hazai és külföldi példák alapján. – A természeti és társadalmi folyamatok hatásainak és kölcsönhatásainak eredményeképpen létrejövő környezeti változások felismerése. A termelő és a fogyasztó folyamatok rövid és hosszú távú következményeinek felismerése a környezetben regionális példákon. – Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok felismerése példákban. – A környezetkárosító kölcsönhatások következményeinek csökkentésére irányuló hazai és nemzetközi erőfeszítések érzékelése. – Összefüggések keresése, felfedezése. – Ok-okozati összefüggések keresése, következtetések. Törvényszerűségek meglátása. 	

Témakör: Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	
Órakeret: 12 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Fogyasztói szokások tudatosítása, a tudatos fogyasztói magatartás erősítése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Globális problémák</p> <p>Az életminőség különbségeinek példái: az éhezés és a szegénység által leginkább veszélyeztetett országok, térségek; az urbanizálódás folyamata és jelenségei.</p> <p>Fenntarthatóság</p> <p>Fogyasztási szokások változása; környezettudatosság, energiatakarékosság, hulladékkezelés, szelektív hulladékgyűjtés, biotermékek; személyes és közösségi cselekvési lehetőségek; tudatos vásárlói magatartás.</p> <p>Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái.</p>	<p>Környezettudatosság, energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, biotermék.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A természeti környezet közvetlen és közvetett hatásainak felismerése a múlt és a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban konkrét hazai és külföldi példák alapján, vizuális források segítségével. – Képek, filmek, személyes tapasztalatok alapján példák felismerése, gyűjtése. – Összehasonlítás, megbeszélés, esetleg vita. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - A földrajzi tér regionális szerveződése	36
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - A földrajzi tér regionális szerveződése	
Orakeret: 36 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>Magyarország megismerésével a hazához és a magyarsághoz kötődő pozitív érzelmek erősítése. A közvetlen környezet társadalmi-gazdasági életének, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei összefüggéseinek megismertetése a tantárgy eszközeivel. Gyűjtőmunka, projekt, csoportos tevékenység keretében végzett feladatokkal az együttműködési és kommunikációs készség növelése. Tájékozódási képesség fejlesztése. Környezeti érzékenység erősítése.</p> <p>A természet szépségének felismertetése. Érdeklődés felkeltése idegen tájak iránt. Fogalomalkotó, analitikus és kauzális gondolkodás, képzelet fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Magyarország és a Kárpát-medence földrajza</p> <p>A nemzeti kultúra és a magyarság nemzetközi híre: híres utazók, tudósok, szellemi és gazdasági termékek, történelmi, kulturális és vallási hagyományok, hungarikumok.</p> <p>A lakóhely, a hazai tájak, nagytájak és országrészek: természetföldrajzi jellemzői, természeti, társadalmi erőforrásai, társadalmi-gazdasági folyamatai, környezeti állapotuk.</p> <p>Hazánk természeti adottságai és a társadalmi-gazdasági élet kapcsolatai: közvetlen környezetünk társadalmi-gazdasági élete, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei, környezettől függő életmódok összehasonlítása, hagyományai, a gazdasági környezet változásai, idegenforgalmi vonzerő, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, a környező tájak környezeti állapotának hatása a hazai környezetre, a problémák kezelése.</p> <p>Éghajlati elemek változásai, éghajlatmódosító tényezők, éghajlatok jellemzői, társadalmi-gazdasági hatások hazai és regionális példák alapján.</p> <p>A Kárpát-medence és hegységkerete mint természet- és társadalom-földrajzi egység: a medencejelleg érvénysülése a természeti adottságokban, hatás a gazdasági életben. A tájak természeti, kulturális, néprajzi,</p>	<p>Északi-sarkpont, Egyenlítő, Déli- sarkpont, térítő, éghajlati övezet: hideg, mérsékelt, forró, monszunvidék, mediterrán táj, tajgavidék, sivatag. Ipari körzet, farm, öntözéses gazdálkodás, oázis.</p>

gazdaságtörténeti és környezeti értékei, átalakulása.

A magyarság által lakott, országhatáron túli területek, tájak közös és egyedi vonásai.

A Magyarországon és az országhatárokon kívül élő magyarok viszonya és jogai a közös kultúrához, nyelvhez.

Európa

Európa földrajzi-környezeti jellemzői ok-okozati összefüggéseikben: természetföldrajzi kép (fekvés, határok, domborzat, felszínformálódás, éghajlat, vízrajz, természetes élővilág, talaj, tájak); társadalom-földrajzi kép (népesség, települések, életmódok, termelés, kereskedelem, infrastruktúra; környezeti kép (állapot, problémák, lehetséges megoldások).

Az Európai Unió mint gazdasági szerveződés; az európai kulturális sokszínűség földrajzi alapjai

A kontinensrészek (Észak-Európa, Nyugat-Európa, Dél-Európa, Közép-Európa, Kelet-Európa) földrajzi jellemzői, különböző életterek közös és egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei.

Az egyes kontinensrészek meghatározó jelentőségű országainak (Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Oroszország, Olaszország, Észak-Európa országai, Lengyelország, Csehország) egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei.

A hazánkkal szomszédos országok földrajzi-környezeti jellemzői, jelentőségük a világban, társadalmi- gazdasági kapcsolataik hazánkkal.

Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok

Afrika, Amerika, Antarktika, Ausztrália és Óceánia, Ázsia természetföldrajzi jellemzői (fekvés, határok, domborzat, felszínformálódás, éghajlat, vízrajz, természetes élővilág, talaj, tájak); társadalom-földrajzi sajátosságai (népesség, települések, életmódok, termelés,

<p>kereskedelem, infrastruktúra); környezeti állapota (problémák, lehetséges megoldások, védett értékek); a természetföldrajzi övezetesség elemei, összefüggései, hatása a társadalmi-gazdasági életre, a környezetre.</p> <p>Az egyes kontinensek tipikus tájainak (esőerdő, szavanna, sivatag, monszuntáj, füves puszták területe, tajga, sarkvidék; farmvidék, ültetvény, öntözéses gazdálkodás területe, oázis, átalakuló ipari körzet, kikötőövezet) természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzői, az adottságok társadalmi hasznosítása, jellemző életmódja.</p> <p>A távoli kontinensek meghatározó jelentőségű országai, országcsoportjainak (trópusi Afrika országai, arab világ, USA, Brazília, Kína, India, Japán, Délkelet-Ázsia gyorsan iparosodott országai és Ausztrália) földrajzi jellemzői és világgazdasági szerepe.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hazai társadalmi-gazdasági élet földrajzi jellegzetességeinek felismerése tanári irányítással aktualitások alapján. – Magyarország földjének részletes megismerése, kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. – Tájékozódás Magyarország térképén. – Jellegzetességek felismerése. – Az egyes hazai országrészek, tájak hasonló és eltérő földrajzi jellemzőinek érzékelése, azok okainak és következményeinek felismerése. – Az Európai Unió fő céljainak, értékeinek megismerése földrajzi- környezeti nézőpontból. – Az együttműködések szükségességének felismerése. – Megfigyelés, illetve filmes illusztrációk segítségével, szemelvények, útleírások, képek alapján helyes földrajzi képzetek kialakítása a földfelszínről. – Ismerkedés távoli tájakkal, vizuális élmények szerzése a Föld különböző arculatú tájairól. – Tájékozódás égtájak és nevezetes szélességi körök szerint. – Ismeretek gyűjtése, rendszerezése. – Domborzati formák felismerése, a kialakult földrajzi képzetek szóbeli leírása. 	

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Alapvető ismeretek a kémiai, fizikai, biológiai jelenségekről, törvényszerűségekről, ezek felhasználása a gyakorlatban, a mindennapi életben, a háztartásban. Az élő és élettelen természet legfontosabb kölcsönhatásainak ismerete. A megfigyelésekben, kísérletekben önálló, szabálykövető részvétel. Egyszerűbb összefüggések megértése, tapasztalatok megfogalmazása szóban, vázlatkészítés. Törekvés a tanult szakkifejezések pontos használatára. Információk egyre önállóbb gyűjtése és feldolgozása. IKT-eszközök használata. Tudatos környezetvédelem és egészségvédelem, megoldások keresése a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére. Az egészségügyi hálózat ismerete. Képesség segítségkérésre, segítségnyújtásra. Kialakult szabálytudat, képesség az együttműködésre, konfliktuskezelésre, reális önismeret.
- Tájékozódás a földrajzi térben: az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése bármilyen térképen. Térképolvasás nagy egyéni különbségekkel: szemléleti térképolvasás segítséggel, esetleg következtető térképolvasás. A fokhálózat segítségével történő helymeghatározás segítséggel. A szomszédos országok és fővárosaik megnevezése. A térképen a tanult tájak megmutatása. Elemi szintű tájékozottság a különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában.
- A vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulása okainak felfedezése. A gazdasági ágazatok szerepének ismerete a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. A földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatások és összefüggések elemi szintű magyarázata.
- Törekvés energiatakarékos magatartásra.
- A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségeinek tudatosulása.
- Az állóvíz és a folyóvíz felismerése képen. A tanuló tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van. Ismeri a környezetvédelem feladatát, a vízszennyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.

Helyi tanterv
Idegen nyelv (Angol)
7 - 8. évfolyam

Bevezetés**Célok és feladatok**

Az idegen nyelv tanulása társadalmi igény. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóktól nagy erőfeszítést követel, ezért az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók valós szükségletei, igényei és egyéni fejlettsége határozza meg. Az idegen nyelv tanítása enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére tanórai keretben, az általános iskola 7. évfolyamától javasolt, de az idegennyelv-tudás iránti társadalmi igények növekedése miatt – a szülők igénye szerint – szakkör vagy egyéb nem kötelező jellegű foglalkozás keretében korábban is megkezdhető az iskola döntése alapján, de szigorúan a tanulók egyéni igényeihez és képességeihez igazodva.

Az általános iskola felső tagozatán a cél az, hogy az idegen nyelv tanítása járuljon hozzá a más tantárgyaknál megszerzett alapkészségek megerősödéséhez a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a rendszeres ismétlés és gyakorlás megteremtésével. Az új ismeretek elsajátíttatása konkrét tapasztalásra, cselekvésre alapozva, a gondolkodási funkciók különböző sérüléseit, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve történik. A tananyagot a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességekhez kell igazítani.

A tantárgyak közötti integráció elérésében nagy szerepe van az idegen nyelv tanításának és tanulásának. Az idegen nyelv tanulása nemcsak további lehetőséget nyújt a tanulónak a más tantárgyakban korábban megszerzett tudás felelevenítésére, gyakorlására, új kapcsolódási pontok kialakítására, hanem újabb nyelvi, kulturális, interkulturális, földrajzi és történelmi ismeretekkel gazdagíthatja a tanulókat, melyeket más tantárgyak tanulása során is felhasználhatnak.

Az idegen nyelv tanulása teret biztosít a csoportos és kooperatív tanulási formák alkalmazásának, egyénre szabott módszerek és az önművelés igénye kialakításának, valamint változatos nevelési lehetőségek kihasználásának, továbbá elősegíti a tanulók önismeretének és önbizalmának fejlesztését az egyéni adottságok és képességek megismerésén keresztül.

A differenciálás a tanítás minden részében megjelenik, s ezáltal tekintettel vagyunk az egyéni sajátosságokra, képességekre. Az értékelés során elsősorban a tanuló egyéni fejlődését, motivációját, a nyelvtanulásra irányuló akaratát kell értékelnünk, s az értékeléssel a további nyelvtanulásukat kell segítenünk.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nyelvtani anyag többségének elsajátítása implicit módon történik, azaz nem magát a nyelvtani szabályt tanítjuk, hanem a nyelvtani szerkezetet használtatjuk szövegkörnyezetben. Az idegen nyelvi kommunikáció során – a nagyszámú ismétlés révén – a tanuló automatikusan elsajátítja, majd alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat. A nyelvi kompetencia kialakítása érdekében változatos interakciókban folyamatosan fejlesztjük a tanulók hallási észlelését, hallás utáni szövegértését, célzott és tartós figyelmét, elsősorban verbális emlékezetét és beszédképességét. A sikeres kommunikáció érdekében hosszabb időkeretre, folyamatos ismétlésre, gyakorlásra, játékos

keretek között történő, cselekvéshez kötött megvalósításra, egyéni megerősítésre, helyzetgyakorlatokra van szükség.

Az idegen nyelv olvasásának és írásának tanítása enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében csak egyéni fejlettséghez igazodva, a tanulóban erősödő igény alapján javasolt. Az olvasott szöveg értéke és az íráskészség fejlesztése csupán másodlagosan, illetve harmadlagosan támogatja a hallás utáni értést és a beszédüket.

Idegen nyelvi szempontból a 7–8. évfolyam a bevezető, alapozó szakasz, melynek során a tanuló megismerkedik egy idegen nyelv tanulásával, felismeri, hogy anyanyelvén kívül más nyelven is kifejezheti magát; megpróbálja felfedezni és megérteni a nyelvet vezérlő különböző, alapszintű szabályokat, melyeknek segítségével a későbbiekben egyre tudatosabbá teheti nyelvtanulását. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát, mely egyben erősíti magyarságtudatát, hazafias érzéseit, közösséghez tartozását. Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi érzéke, javul kötelességtudata, együttérzése, empátiája, segítőkészsége, tisztelete mások iránt. Megtapasztalja és megpróbálja megérteni, hogy cselekedeteiért, mondataiért felelősséggel tartozik. A helyzetgyakorlatok során igyekszik betartani a szabályokat, és tiszteli társait.

A szakasz alapvető feladata, hogy a tanulók más műveltségi területeken megszerzett ismereteire támaszkodva, olyan alapvető nyelvi fordulatokkal ismertesse meg a tanulókat, melyeket a mindennapi élethelyzetükben felismerhetnek és alkalmazhatnak, s amelyek megalapozzák motivációjukat a későbbi (szakiskolai és egész életen át tartó) nyelvtanulásra.

Az idegen nyelv tanulása során fokozatosan fejlődik önismeretük, kifejező és kapcsolatteremtő készségük (vélemény, akarat, érzelm), a személyes tapasztalatok tudatosításán keresztül pedig bővülnek ismereteik, formálódik szemléletmódjuk, a világról alkotott képük.

Az étkezés, ételek, sport témakörök lehetőséget adnak az egészséges életmód tudatosítására, a preventív szemlélet kialakítására, a betegségek megelőzésére.

Már a nyelvtanítás bevezetésekor tudatosítani kell a tanulóban az idegen nyelv tanulásának jelentőségét a későbbi életükre, pályaválasztásukra, munkavállalási esélyeikre nézve.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-oktatása során nem beszélhetünk a(z) (európai) nyelvi szintek meghatározásáról, mivel az idegen nyelv tanulását az egyéni képességek nagymértékben befolyásolják. Ennek ellenére igyekeznünk kell a lehető legtöbbet elsajátíttatni a tanulókkal, az egyéni lehetőségek függvényében.

Alapvető cél, hogy a tanuló próbálja meg megérteni és használni a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a legелеmibb alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése, továbbá a tanulók hallás utáni figyelmének, fonetikai kifejezésének, szándékos figyelmének, verbális emlékezetének, idegen nyelvi gondolkodásának fejlesztése. A cselekvéshez kötött beszédfejlesztés növelheti az idegen nyelvi megnyilvánulások számát, de a magyar nyelvet sem zárhatjuk ki a tanítási órákból. Fontos – egyéni igényeikhez és képességeikhez mérten – megismertetnünk velük olyan stratégiákat, melyek segíthetik őket a későbbiekben nyelvtudásuk megőrzésében, további fejlesztésében.

A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek a tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

7. évfolyam

Óraszám:	108 óra/év	3 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszédszándékok, beszédértési készség	22
2.	Beszédképesség	21
3.	Fogalomkörök	30
4.	Témakörök, szókinccs	35
	Összesen óraszám:	108 óra

Témakör: Beszédszándékok, beszédértési készség	
Orakeret: 22 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével.	
A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiség fejlesztése. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. Társas nyelvi magatartás kialakítása. A figyelem terjedelmének növelése. Önismeret, önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
BESZÉDSZÁNDÉKOK: Köszönési formák: Hi! Hello. Napszakok szerinti köszönési formák: Good morning, good day, good afternoon, good evening, good night. Elköszönés: Bye. Goodbye. See you tomorrow. Bemutatkozás: What's your name? My name is Tom. How old are you? I am 13. Titulusok: Mr, Mrs, Miss. Köszönet és sajnálat kifejezése: Thank you. Sorry. Udvariassági formák: Here you are. Please. Nice to see you. Nice to meet you. Érdeklődés a másik személy hogyléte felől: How are you? I'm fine, thank you. And you? Egyszerű kérdések (információkérés). Egyszerű feleletek (információadás). Modális jelentés kifejezése: képesség	Titulus, köszönési forma, udvariassági forma, képesség kifejezése, vélemény kifejezése, ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszöntés, szokás. Kérdés-felelet.

<p>kifejezése: I can jump up high.</p> <p>Vélemény kérése: Do you like?</p> <p>Tárgyak, dolgok megnevezése, azonosítása: What's this? This is a.../ It's a...</p> <p>Dicséret: That's great! Well done.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – BESZÉDÉRTÉS – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszéd (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, egyszerű mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez. – Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. – Társadalmi szokások használata a beszédhelyzetekben (kulturális eltérések, udvariassági formák alkalmazása). – A különböző köszönési formák felismerése, megfelelő alkalmazásuk megpróbálása. – Személyes adatai ismerete, bemutatkozás. Néhány adat megadása magáról. – A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. (Kézmozdulattal a hanglejtés követése, eltérő intonációk megfigyelése.) – Szavak differenciálása. – Nyelvi egységek megértése. 	
Témakör: Beszédképesség	
Órakeret: 21 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Egyre biztosabb beszédképesség, beszéd bátorság fokozatos növelése. A mindennapi életben előforduló beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal. Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Kérdésalkotások.</p> <p>Releváns válasz adása a tanult kérdésekre.</p> <p>Dalok, mondókák.</p> <p>Környezete tárgyainak megnevezése.</p> <p>Néhány beszédfordulat témakörönként.</p> <p>Az udvarias társadalmi érintkezés eszközei.</p>	<p>Utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mimika, gesztus, szó, mondat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozás az angol nyelv hangjainak helyes kiejtésével. – Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. – Probléma jelzése, segítségkérés. – Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyzésére. – Nonverbális eszközök alkalmazása válaszadáskor. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmek, vélemény kifejezése. – Javítás elfogadása, törekvés önkorrekcióna. – Törekvés a partnerhez való alkalmazkodásra. – Ritmustartás, ritmusváltás. – A fenti követelmények teljesítése rövid párbeszéd, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése során. 	
Témakör: Fogalomkörök	
Órakeret: 30 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátíttatása. A térbeli tájékozódás fejlesztése a térbeliség előljárószóinak gyakorlása során. Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Létezés kifejezése (be, is, are).</p> <p>Cselekvések kifejezése (igék).</p> <p>Felszólító mód (igék).</p> <p>Birtoklás kifejezése (have got).</p> <p>Birtokos névmások (My pen).</p> <p>Modalitás kifejezése: képesség (I can...).</p> <p>Térbeliség: előljárószavak (in, on, at).</p> <p>Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig, főnevek többes száma, a/an,</p> <p>Hangtani ismeretek: szóhangsúly, intonáció, összevont alakok, többes szám kiejtése.</p>	<p>Létezés, birtokviszony, felszólító mondat, gyakoriság, előljárószó, tő- és sorszámnev, többes szám, összevonás, szóhangsúly, intonálás.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása. – Törekvés a sorrendiség megtartására, a logikus felépítettségre. – A fenti követelmények teljesítése a következő tevékenységek során: mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szóképekkel, csoportosítás, rendezés, párosítás. 	
Témakör: Témakörök, szókincs	
Órakeret: 35 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A tanuló szókincsének, világról alkotott szemléletének bővítése, a célországgal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>EMBERI KAPCSOLATOK:</p> <p>Az ÉN személyem:</p> <p>bemutatkozás, személyi adatok, életkor, születésnap, színem, ételem.</p> <p>Az ÉN családom:</p>	<p>Személyes adat, család, szűkebb-tágabb környezet, nap, napirend, ételmiszer, főétkezés, üzlet.</p>

<p>családtagok nevei.</p> <p>TÁRSADALMI KÖRNYEZETÜNK: Iskolám, az iskola berendezései, iskolai felszerelések, utasítások a tanórán.</p> <p>TERMÉSZETI KÖRNYEZETÜNK: Napok, napszakok, időpontok. Állatok, növények.</p> <p>EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD: Testrészek. Öltözködés, ruházat.</p> <p>VÁSÁRLÁS: Élelmiszerek, ételek nevei. Főétkezések. Üzletek nevei</p> <p>ORSZÁGISMERET: Ünnepok: Halloween, Christmas, Easter</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátítása. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. – Reális önkép kialakítása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. – Elemi szintű tájékozódás térképen. 	

8. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Beszédszándékok, beszédértési készség	15
2.	Beszédkésztség	15
3.	Fogalomkörök	20
4.	Témakörök, szókinccs	22
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Beszédszándékok, beszédértési készség	
Orakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével.	
A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiség fejlesztése. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. Társas nyelvi magatartás kialakítása. A figyelem terjedelmének növelése. Önismeret, önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
BESZÉDSZÁNDÉKOK: Köszönési formák: Hi! Hello. Napszakok szerinti köszönési formák: Good morning, good day, good afternoon, good evening, good night. Elköszönés: Bye. Goodbye. See you tomorrow. Bemutatkozás: What's your name? My name is Tom. How old are you? I am 13. Titulusok: Mr, Mrs, Miss. Köszönet és sajnálat kifejezése: Thank you. Sorry. Udvariassági formák: Here you are. Please. Nice to see you. Nice to meet you. Érdeklődés a másik személy hogyléte felől: How are you? I'm fine, thank you. And you? Egyszerű kérdések (információkérés). Egyszerű feleletek (információadás). Modális jelentés kifejezése: képesség	Titulus, köszönési forma, udvariassági forma, képesség kifejezése, vélemény kifejezése, ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszöntés, szokás. Kérdés-felelet.

<p>kifejezése: I can jump up high.</p> <p>Vélemény kérése: Do you like?</p> <p>Tárgyak, dolgok megnevezése, azonosítása: What's this? This is a.../ It's a...</p> <p>Dicséret: That's great! Well done.</p> <p>Jókívánságok: Merry Christmas! Happy Birthday! Happy Easter! Happy Halloween!</p> <p>A telefonálás konvenciói.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – BESZÉDÉRTÉS – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszéd (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, egyszerű mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez. – Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. – Társadalmi szokások használata a beszédhelyzetekben (kulturális eltérések, udvariassági formák alkalmazása). – A különböző köszönési formák felismerése, megfelelő alkalmazásuk megpróbálása. – Személyes adatai ismerete, bemutatkozás. Néhány adat megadása magáról. – A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. (Kézmozdulattal a hanglejtés követése, eltérő intonációk megfigyelése.) – Szavak differenciálása. – Nyelvi egységek megértése. 	
Témakör: Beszédkészség	
Orakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egyre biztosabb beszédkészség, beszédbátorság fokozatos növelése. A mindennapi életben előforduló beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal. Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Kérdésalkotások.</p> <p>Releváns válasz adása a tanult kérdésekre.</p> <p>Dalok, mondókák.</p> <p>Környezete tárgyainak megnevezése.</p> <p>Néhány beszédfordulat témakörönként.</p> <p>Az udvarias társadalmi érintkezés eszközei.</p>	<p>Utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mimika, gesztus, szó, mondat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozás az angol nyelv hangjainak helyes kiejtésével. – Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. 	

- Probléma jelzése, segítségkérés.
- Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyzésére.
- Nonverbális eszközök alkalmazása válaszadáskor.
- Érzelmek, vélemény kifejezése.
- Javítás elfogadása, törekvés önkorrekcióna.
- Törekvés a partnerhez való alkalmazkodásra.
- Ritmustartás, ritmusváltás.
- A fenti követelmények teljesítése rövid párbeszéd, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése során.

Témakör: Fogalomkörök

Órakeret: 20 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátítása. A térbeli tájékozódás fejlesztése a térbeliség előljárószóinak gyakorlása során. Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Létezés kifejezése (be, is, are).</p> <p>Cselekvések kifejezése (igék).</p> <p>Felszólító mód (igék).</p> <p>Birtoklás kifejezése (have got).</p> <p>Birtokviszony kifejezése (My mother's name is...).</p> <p>Birtokos névmások (My pen).</p> <p>Modalitás kifejezése: képesség (I can...).</p> <p>Időbeliség: Present Simple, Present Continuous, időhatározók (now, sometimes, never, usually, always, today), évszakok, hónapok, napok, időpontok, előljárószavak (at, in, on).</p> <p>Térbeliség: előljárószavak (in, on, at).</p> <p>Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig, sorszámnevek 1-12-ig, főnevek többes száma, a/an, some/any határozatlan névelők.</p> <p>Hangtani ismeretek: szóhangsúly, intonáció, összevont alakok, többes szám kiejtése.</p>	<p>Létezés, birtokviszony, felszólító mondat, gyakoriság, előljárószó, tő- és sorszámnevek, többes szám, összevonás, szóhangsúly, intonálás.</p>

Fejlesztési tevékenységek:

- Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása.
- Törekvés a sorrendiség megtartására, a logikus felépítettségre.
- A fenti követelmények teljesítése a következő tevékenységek során: mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szóképekkel, csoportosítás, rendezés, párosítás.

Témakör: Témakörök, szókincs	
Órakeret: 22 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A tanuló szókincsének, világról alkotott szemléletének bővítése, a célországgal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>EMBERI KAPCSOLATOK:</p> <p>Az ÉN személyem: bemutatkozás, személyi adatok, külsőm, életkor, születésnap, lakcím, kedvenc sportom, színem, étel, barátom.</p> <p>Az ÉN családom: családtagok nevei.</p> <p>TÁRSADALMI KÖRNYEZETÜNK:</p> <p>Hazám, hazám fővárosa, lakóhelyem. Iskolám, az iskola berendezései, iskolai felszerelések, utasítások a tanórán. A célnyelvi ország neve, fővárosa, zászlója, néhány nagyobb városa, ünnepek.</p> <p>TERMÉSZETI KÖRNYEZETÜNK:</p> <p>Időjárás, évszakok, hónapok, napok, napszakok, időpontok. Állatok, növények.</p> <p>EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD:</p> <p>Testrészek. Az orvosnál. Napirend. Öltözködés, ruházat. Sport.</p> <p>VÁSÁRLÁS:</p> <p>Élelmiszerek, ételek nevei. Főétkezések. Üzletek nevei, néhány jellemző árucikk neve. Vásárlás.</p> <p>ORSZÁGISMERET:</p> <p>Ünnepek: Halloween, Christmas, Easter <i>Irodalmi művek feldolgozása videofilmel,</i></p>	<p>Személyes adat, család, szűkebb-tágabb környezet, célország, nemzetiség, zászló, évszak, hónap, nap, időpont, napirend, ruházat, sport, élelmiszer, vásárlás, főétkezés, üzlet.</p>

<p>megbeszéléssel.</p> <p>Ajánlott művek:</p> <p>Mark Twain: Koldus és királyfi,</p> <p>Charles Dickens: Christmas Carol;</p> <p>Robin Hood.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátítása. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. – Angolul beszélő országok felsorolása. – Nagy Britannia országai, fővárosa, néhány városa megnevezése. – Magyar és brit iskolák összehasonlítása. – Brit ünnepek és szokások megismerése. – Reális önkép kialakítása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. – Elemi szintű tájékozódás térképen. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>A tanuló legyen motivált arra, hogy képességeihez mértén merjen megszólalni a különböző kommunikációs helyzetekben. Alkalmazza a tanult a nonverbális és verbális elemeket, a kommunikáció szabályait.</p> <p>Próbálja meg a beszédzándékokat automatikusan felismerni, a lényegét megérteni és azokhoz alkalmazkodni.</p> <p>Próbálja meg felismerni és megérteni a tanult szavakat és kifejezéseket, a tanár egyszerű utasításait, tómondatait. Ismerje fel a tanult kérdéseket, s azokra releváns válaszokat adjon.</p> <p>Próbálja a tanult nyelvtani szerkezeteket alkalmazni. Igyekezzen megfelelő ritmussal a tanult egyszerű mondatokat megismételni, törekedjen a megfelelő kiejtésre, hanglejtésre.</p> <p>Igyekezzen megtanulni néhány dalt, mondókát idegen nyelven. Próbáljon meg saját magáról 12-15 mondatban összefüggően beszélni.</p> <p>(Az eredményeket minden tanuló saját fejlődési szintjéhez kell mérni, s inkább az akarat, a motiváció dominál, semmint a pontos nyelvhasználat.)</p>	

Helyi tanterv

Ének – zene 5-8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

„Az út a boldogabb élethez a műveltségen keresztül vezet.” Mondja Kodály Zoltán. Az énekzene oktatás, a sajátos nevelési igényű tanulók esetében, kiemelt területként tekint a szocializációs folyamat elősegítésére. Maga a tanulás tulajdonképp egy szocializációs folyamat. A műveltségre tanulás útján tehetünk szert. A tanulás folyamatának résztvevői a tanuló és a pedagógus, az interakcióik révén a tanulás kompetenciáinak fejlesztése valósul meg. Az énekórákon a közös együttes élmény megteremtése segítségével a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósulhat meg. A közösen végzett énekes, zenés tevékenységek hatására fejlődnek a diákok kommunikációs, valamint személyes és társas kapcsolati kompetenciái is.

Sajátos nevelési igényű tanulóinkkal való találkozások alkalmával elengedhetetlen, hogy a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit is fejlesszük azáltal, hogy a tanulóknak lehetőséget biztosítunk saját hangjuk valamint hangszerek megismerésére, megszólaltatására.

Zenei örökségünk bemutatása kapcsán gyakran használhatjuk a rendelkezésre álló digitális eszközöket. Népdalaink, hagyományaink tanításával erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét, kötődését saját népe és kultúrája értékeihez, a szülőföld, a haza és a nemzet fogalmának kialakítását.

Fő cél az ének megszerettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértése. A tanítás célja a zeneértő, és zeneérző képességek fejlesztése, a szellemi, lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével. Fontos feladatunk az éneklés különböző formáinak, a kottaolvasás elemeinek megismertetése a tanulókkal. Kiemelt cél az élőzenére épülő befogadói élmények megteremtése. Az aktív zenélés, mint csapatmunka lehetőségének megteremtése. A sikeres énekórai munka ugyanis segíti a belső kontroll erősítését, az önbizalom fejlesztését, a lelki egészség biztosítását.

5. évfolyam

A tanulói tevékenység középpontjába az alapkészségek megerősítése, a tudásgyarapítás, az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlesztése kerül. A tantárgyi tartalmakat, tevékenységeket, feladatokat a fejlődés egyéni üteméhez igazítjuk. Feladat a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlása. Ritmikai, dallami és formai elemek tanulása. Az alkotó- és önkifejező tevékenység erősítését szolgálja a kötetlen és kötött énekes, hangszeres játékok, megszólalások gyakorlása.

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei produkció	36
2.	Zenei befogadás	36
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Zenei produkció	
Órakeret: 36 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, dalkincs bővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése.	
Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése.	
A tanulók egyéni képességeik szerinti részvételének bátorítása a közös éneklésben, daltanulásban.	
Az énekhang tisztaságának, éneklési kedv bátorságának megőrzése.	
Tapasztalatok erősítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is.	
Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.	
Zenei ízlés fejlesztése.	
A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése a különféle zenei kifejezőeszközök felhasználásával.	
A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai és a szövegből kiinduló variálós- és rögtönzőképesség fejlesztése.	
A kreativitás fejlesztése a tanult zenei formák keretei között.	
A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára.	
Egyre nagyobb önállóság a kottairás-olvasás, másolás terén.	
Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés erősítése.	
Dalok közötti kapcsolatteremtés.	
Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése.	
Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás, algoritmizált és logikus gondolkodás fejlesztése.	
Koncentráció, figyelem fejlesztése.	
Érzelmi-akarati beállítódás, alkotó képzelet, zenei fantázia fejlesztése.	
Auditív és téri tájékozódás fejlesztése.	
Összefüggések felismerése, alkalmazása.	

Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Éneklés</p> <p>Ünnepek dalai, jeles napok dalai. Magyar történelmi dallamok. Rokon népek dalai. Megzenésített versek. Régi stílusú magyar népdalok. Új stílusú magyar népdalok. Kánonok. Más népek dalai.</p> <p>Generatív kreatív zenei tevékenység</p> <p>Énekes rögtönzések. Hangszeres rögtönzések. Egyszerű zenei formák használata a rögtönzések folyamán. Ritmusjátékok, dalkísérek szabad és kötött formákban. Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok. Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban.</p> <p>Felismerő kottaolvasás</p> <p>Új ritmusértékek Kottaírás a pótvonallal. A kvintváltás fogalma. A hajlítás fogalma, jelölése. Dallamok utószolmizálása.</p>	<p>Kifejező éneklés. Jeles nap. Katonadal, magyar történelmi dallam. Régi és új stílus. Ritmuszenekar. Dalkíséret. Ritmuslánc, dallamlánc. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Szinkópa, éles ritmus, nyújtott ritmus. Egész hang és szünet. Pótvonallal. Kvintváltás. Hajlítás. Utószolmizálás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törekvés a kifejező, bátor, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a szép éneklés szabályainak tudatosítására. – Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. – Örömteli és szorongásmentes éneklés. – A tanult dalokból minél több előadása, közös és egyéni, átélte, a tartalomnak megfelelő énekléssel. – Dalok felismerése ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. Könnyű zenetörténeti 	

<p>dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Részvétel a különféle énekes játékokban, gyakorlatokban. – A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján. – Kedvenc dalok választása. – Dalcsokor összeállítása a kedvelt dalokból. – Aktív részvétel dallamok alkotásában szabad és kötött formákban. – Ritmuszenekar megszólaltatása 2-3 szólamban, szabad és kötött formákban. – Dalkíséreték létrehozása szabad és kötött formákban. – Ritmuskártyák megszólaltatása, rendezése. – Részvétel a ritmusdominó, ritmusmemória, a dallamlánc, zenei kérdés-válasz játékokban. – Kották kiegészítése. – Adott ritmushoz és dallamhoz változatok írása. – A zenei élmények mozgásos és rajzos formákban történő kifejezése. – Szilárd ismeretek kialakítása a tanult ritmusokról. – Ritmusok felismerése és hangoztatása. – A hangsúlyviszonyok érzékeltetése a ritmusgyakorlatokban. – Többszólamú ritmusgyakorlatok megszólaltatása, tájékozódás a szólamok között. – Szilárd ismeretek kialakítása a szolmizációs hangokról, elhelyezkedésükről, kézjeleikről. – Dallamok, dalrészletek utószolmizálása. – Pótvonal használata a kottairásban.
--

Témakör: Zenei befogadás

Orakeret: 36 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása.

A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek fejlesztése, erősítése.

A belső hallás tudatosítása.

A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.

Az irányított figyelmű zenehallgatás erősítése, zeneművek elemzése, adott megfigyelési szempontok segítségével.

A hangszínhallás fejlesztése.

Figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlesztése.

Figyelem, felismerés, összehasonlítás, azonosítás folyamatának erősítése.

Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.

Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.

Analógiás, cselekvéses és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.

Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadói kompetenciák fejlesztése</p> <p>A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése.</p> <p>Gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére.</p> <p>Zenei hangzások elemzése, felismerése.</p> <p>Zenei karakterek megfigyelése.</p> <p>A tanult népdalok zenei elemzése,</p>	<p>Dallamsor, népdal, elemzés. Zenei karakter. Zenetörténeti kor, korszak. Vonós hangszer, fúvós hangszer, hangszercsalád. Népi hangszer, népi zenekar. Néptánc. Zeneszerző. Keretes szerkezet, visszatérő szerkezet, rondóforma. Szimfónia, vonósnégyes. Hangverseny, élő zene.</p>

<p>csoportosítása.</p> <p>Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével.</p> <p>Zenehallgatás</p> <p>Ismerkedés klasszikus zenetörténeti korszakokkal, zeneszerzőkkel.</p> <p>Különböző műzenei formák és műfajok megismerése.</p> <p>Hangszerek, zenekarok, kórusok hangja, hangzása.</p> <p>A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban.</p> <p>Történelmi zenék hallgatása.</p> <p>A rokon népek zenéje, hangszerei.</p> <p>Más népek hangszeres zenéje.</p> <p>Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlatok a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. – Ritmusok, ütemfajták, dallammotívumok felismerése kézzelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről. – Konzonáns és diszonáns hangzások felismerése, elemzése. – Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése. – Dalok felismerése zenei részlet alapján. – Dallamsorok összehasonlítása, elemzése, jelölése. – Egyre hosszabb idejű zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. – A zenehallgatás tanult szabályainak betartása. – A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. – Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. – Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel. – Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. – Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése. – Vokális és instrumentális hangszínek megkülönböztetése, felismerése. – A szülőföld zenéjének megismerése mellett ismerkedés a rokon népek zenéjével, valamint más népek zenei kultúrájának, jellegzetes hangszereinek, zenekarainak hangjával, hangzásával. – A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. – A tanult magyar történelmi dallamokhoz, énekekhez kapcsolódó zenei részletek, történelmi hangszerek hangjának hallgatása. – A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon. – Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények kifejezése szóban, rajzban, mozgással. 	

6. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei produkció	36
2.	Zenei befogadás	36
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Zenei produkció	
Órakeret: 36 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése.	
Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése.	
A tanulók egyéni képességeik szerinti részvételének bátorítása a közös éneklésben, daltanulásban.	
Az énekhang tisztaságának, éneklési kedv bátorságának megőrzése.	
Tapasztalatok erősítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is.	
Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.	
Zenei ízlés fejlesztése.	
A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése a különféle zenei kifejezőeszközök felhasználásával.	
A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőkészség fejlesztése.	
A kreativitás fejlesztése a tanult zenei formák keretei között.	
A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára.	
Egyre nagyobb önállóság a kottairás-olvasás, másolás terén.	
Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés erősítése.	
Dalok közötti kapcsolatteremtés.	
Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése.	
Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás, algoritmizált és logikus gondolkodás fejlesztése.	
Koncentráció, figyelem fejlesztése.	
Érzelmi-akarati beállítódás, alkotó képzelet, zenei fantázia fejlesztése.	
Auditív és téri tájékozódás fejlesztése.	
Összefüggések felismerése, alkalmazása.	
Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.	
Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Éneklés Ünnepek dalai, jeles napok dalai. Magyar történelmi dallamok.	Kifejező éneklés. Jeles nap. Katonadal, magyar történelmi dallam. Régi és új stílus. Ritmuszenekar. Dalkíséret. Ritmuslánc, dallamlánc. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Szinkópa,

<p>Rokon népek dalai. Megzenésített versek. Régi stílusú magyar népdalok. Új stílusú magyar népdalok. Kánonok. Más népek dalai.</p> <p>Generatív kreatív zenei tevékenység</p> <p>Énekes rögtönzések. Hangszeres rögtönzések. Egyszerű zenei formák használata a rögtönzések folyamán. Ritmusjátékok, dalkíséretetek szabad és kötött formákban. Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok. Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban.</p> <p>Felismerő kottaolvasás</p> <p>Új ritmusértékek Kottaírás a pótvonallal. A kvintváltás fogalma. A hajlítás fogalma, jelölése. Dallamok utószolmizálása.</p>	<p>éles ritmus, nyújtott ritmus. Egész hang és szünet. Pótvonallal. Kvintváltás. Hajlítás. Utószolmizálás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törekvés a kifejező, bátor, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a szép éneklés szabályainak tudatosítására. – Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. – Örömteli és szorongásmentes éneklés. – A tanult dalokból minél több előadása, közös és egyéni, átélve a tartalomnak megfelelő énekléssel. – Dalok felismerése ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. – Részvétel a különféle énekes játékokban, gyakorlatokban. – A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján. – Kedvenc dalok választása. – Dalcsokor összeállítása a kedvelt dalokból. – Aktív részvétel dallamok alkotásában szabad és kötött formákban. 	

- Ritmuszenekar megszólaltatása 2-3 szólamban, szabad és kötött formákban.
- Dalkísérek létrehozása szabad és kötött formákban.
- Ritmuskártyák megszólaltatása, rendezése.
- Részvétel a ritmusdominó, ritmusmemória, a dallamlánc, zenei kérdés-válasz játékokban.
- Kották kiegészítése.
- Adott ritmushoz és dallamhoz változatok írása.
- A zenei élmények mozgásos és rajzos formákban történő kifejezése.
- Szilárd ismeretek kialakítása a tanult ritmusokról.
- Ritmusok felismerése és hangoztatása.
- A hangsúlyviszonyok érzékeltetése a ritmusgyakorlatokban.
- Többszólamú ritmusgyakorlatok megszólaltatása, tájékozódás a szólamok között.
- Szilárd ismeretek kialakítása a szolmizációs hangokról, elhelyezkedésükről, kézjeleikről.
- Dallamok, dalrészletek utószolmizálása.
- Pótvonal használata a kottairásban.

Témakör: Zenei befogadás

Órakeret: 36 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása.

A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek fejlesztése, erősítése.

A belső hallás tudatosítása.

A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.

Az irányított figyelmű zenehallgatás erősítése, zeneművek elemzése, adott megfigyelési szempontok segítségével.

A hangszínhallás fejlesztése.

Figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlesztése.

Figyelem, felismerés, összehasonlítás, azonosítás folyamatának erősítése.

Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.

Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.

Analógiás, cselekvéses és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.

Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadói kompetenciák fejlesztése</p> <p>A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése.</p> <p>Gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére.</p> <p>Zenei hangzások elemzése, felismerése.</p> <p>Zenei karakterek megfigyelése.</p> <p>A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása.</p> <p>Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével.</p> <p>Zenehallgatás</p> <p>Ismerkedés klasszikus zenei történeti korszakokkal, zeneszerzőkkel.</p>	<p>Dallamsor, népdal, elemzés. Zenei karakter. Zenei történeti kor, korszak. Vonós hangszer, fúvós hangszer, hangszercsalád. Népi hangszer, népi zenekar. Néptánc. Zeneszerző. Keretes szerkezet, visszatérő szerkezet, rondóforma. Szimfónia, vonósnégyes. Hangverseny, élő zene.</p>

<p>Különbéle műzenei formák és műfajok megismerése.</p> <p>Hangszerek, zenekarok, kórusok hangja, hangzása.</p> <p>A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban.</p> <p>Történelmi zenék hallgatása.</p> <p>A rokon népek zenéje, hangszerei.</p> <p>Más népek hangszeres zenéje.</p> <p>Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlatok a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. – Ritmusok, ütemfajták, dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről. – Konzonáns és diszsonáns hangzások felismerése, elemzése. – Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése. – Dalok felismerése zenei részlet alapján. – Dallamsorok összehasonlítása, elemzése, jelölése. – Egyre hosszabb idejű zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. – A zenehallgatás tanult szabályainak betartása. – A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. – Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. – Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel. – Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. – Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése. – Vokális és instrumentális hangszínek megkülönböztetése, felismerése. – A szülőföld zenéjének megismerése mellett ismerkedés a rokon népek zenéjével, valamint más népek zenei kultúrájának, jellegzetes hangszereinek, zenekarainak hangjával, hangzásával. – A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. – A tanult magyar történelmi dallamokhoz, énekekhez kapcsolódó zenei részletek, történelmi hangszerek hangjának hallgatása. – A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon. – Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények kifejezése szóban, rajzban, mozgással. – Összefüggések felismerése. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése. – Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása. – Új ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). – Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása. – Képesség hallás utáni daltanulásra, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve. – A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése. 	

- Törekvés a zene belső lényegének megértésére.
- Ritmikai-dallami ismereteik bővülése, megszilárdulása.
- Fokozott önállóság a különféle kották használatában.
- A zenei hallás, a zenei memória, a zenei figyelem, a belső hallás, a muzikalitás fejlődése.
- Részvétel a tanult népdalok elemzésében.
- Képesség ismeretek összekapcsolására az ének-zenei, valamint az irodalmi, történelmi, földrajzi tanulmányok egy-egy témakörében.
- A meghallgatott hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése.
- Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.
- Ismeretek szerzése zenetörténelmi korokról, zenei műfajokról, zeneszerzők életéről, munkásságáról.
- Nyitottság a zenei élmények befogadására.

7. évfolyam

E szakasz feladata a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelése, az önismeret fejlesztése. Az ének-zene tantárgy fő szerepe az örömteli éneklési kedv megőrzésében, a közös éneklés anyagának gyarapításában, a nemzeti zenekultúra értékeinek megbecsülésében jelentkezik. Ének órai tevékenységünkkel alakítjuk a tanulók attitűdjét önmagukhoz, szűkebb és tágabb környezetükhöz, a történelmi múlthoz. Az énekórákon megvalósuló rendszeres művészeti tevékenység fontos szerepet játszik a gyerekek lelki egészségének erősítésében, a személyiség- és közösségfejlesztésben. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozott figyelmet kell fordítani, és gyakorlási lehetőséget teremteni a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlására, a ritmikai, dallami és formai elemek rendszerezésére, a kottairáshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok kialakítására.

E szakasz fontos feladata a sikeres társadalmi beilleszkedést segítő személyiségjegyek erősítése, a megfelelő önismeret kialakítása, az önbizalom-fejlesztés megvalósulása az ének-zene órákon. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozott figyelmet kell fordítani, és gyakorlási lehetőséget teremteni a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlására, a ritmikai, dallami és formai elemek rendszerezésére, a kottairáshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok kialakítására.

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei produkció	18
2.	Zenei befogadás	18
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Zenei produkció	
Orakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az éneklési kultúra megőrzése, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv megőrzése. Muzikalitás, zenei hallás, zenei ízlés fejlesztése. A tapasztalatok bővítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. A rögtönzés fejlesztése énekes és hangszeres formákban is. A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai, és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőkészség fejlesztése. A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. Az eddig tanult ritmikai és dallami ismeretek összefoglalása, rendszerezése. Érzelmi átélés, ráhangolódás, beleélés, tolerancia, empátia erősítése. Dalok közötti kapcsolatteremtés. Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése. Algoritmizált, problémamegoldó, kauzális és logikus gondolkodás fejlesztése. A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése. Kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás erősítése. Zenei fantázia, alkotó képzelet fejlesztése. Együttes élményben való részvétel. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Megismerés, figyelem, emlékezet fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Éneklés Jeles napok dalai. Himnuszok. Régi stílusú népdalok. Új stílusú népdalok. Magyar tájak dalai. Népies műdalok. Más népek dalai Ballagási dalok.</p> <p>Generatív kreatív zenei tevékenység Énekes rögtönzések. Hangszeres rögtönzések. Szabad és kötött gyakorlatok a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával. Egyéni és csoportos rögtönzések a dallami</p>	<p>Régi stílus, új stílus. Daljáték. Népzenei dialektus. Népies műdal. Ballagási dal. Változó ütem. Ritmuszenekar. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmus- és dallamváltozat. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Tizenhatod ritmus. Olvasógyakorlat.</p>

<p>és ritmikai többszólamúság erősítésére.</p> <p>Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok.</p> <p>A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban.</p> <p>Zenei rögtönzések számítógép segítségével is.</p> <p>Felismerő kottaolvasás</p> <p>Új ritmusérték tanulása.</p> <p>Olvasógyakorlatok.</p> <p>Az eddigi kottairási-olvasási ismeretek erősítése, megszilárdítása.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törekvés egységes, szép éneklésre csoportban. – A szép éneklés szabályainak betartása. – A közös dalrepertoár bővítése újabb dalokkal. – Hangulatos, jókedvű éneklés. – A szép éneklés tanult szabályainak tudatos használata. – Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával. – Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának gyakorlása. – Aktív részvétel a különféle énekes gyakorlatokban. – A tanult dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. – A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. – Kedvenc dalok választása. – Dalcsokor összeállítása kedvelt dalokból. – Aktív részvétel a ballagási dalok éneklésében. Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. – Ritmusjáték változó ütemekben. – Dalkíséretetek szabad és kötött formákban. – Ritmus- és dallamalkotások. – Ritmuszenekar 2-3 szólamban is. – Ritmuslánc, dallamlánc, zenei kérdés-válasz. – Kották kiegészítése. – Ritmushoz, dallamhoz változatok alkotása. – Számítógép használat, zenei rögtönzések, játékok a számítógép, az informatikai technika felhasználásával is. – A zenei élmények kifejezése rajzos és mozgásos formákban is. Új ritmusérték megismerése, használata a ritmusgyakorlatokban. – Ritmusok felismerése és hangoztatása. – Ritmusgyakorlatok változó ütemekben. – Dallamok éneklése és lejegyzése a tanult kottarendszerekben. – Dallamok, dalrészletek utószolmizálása, olvasógyakorlatok éneklése. 	

Témakör: Zenei befogadás	
Órakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történések megelőlegező képességek használata. A belső hallás tudatosítása. A zenei esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlesztése, a zenei élmény átélése. Ráismerés, rögzítés, aktív befogadás képességének fejlesztése. Összetartozás, általánosítás, összefüggések felismerése. Auditív és motoros kapcsolat erősítése. Rögzítés, zenei befogadás, átélés, beleélés, figyelem, észlelés, emlékezet fejlesztése. Hangszínhallás fejlesztése. Auditív emlékezet, alkotó és reprodukív képzelet fejlesztése. Általánosítás, képzettársítás, összehasonlítás, azonosítás, konkretizálás képességének erősítése. Algoritmizált, analógiás, fogalomalkotó és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadói kompetenciák fejlesztése A zenei hallás, zenei memória, zenei fantázia használata. A belső hallás tudatos használata. Zenei karakterek kifejezése. A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. Az eddig tanult ismeretek összefoglalása, csoportosítása, gyakorlása.</p> <p>Zenehallgatás Újabb zenetörténeti korszakok, zeneszerzők. Különböző műzenei formák és műfajok. A szülőföld zenéje, eredeti népzenei felvételek és magyar zeneszerzők művei. A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban. Történelmi zenék. Népies műdalok. Más népek népzeneje, hangszeres zenéje. Napjaink zenéje, stílusok, előadók, felvételek. Zenehallgatás a technikai eszközök felhasználásával. Hangverseny-látogatások, hangverseny-</p>	<p>Népdalelemzés. Régi stílus, új stílus. Zenei karakter. Zenetörténeti kor, korszak. Zeneszerző. Népi hangszer, népi zenekar. Népies műzene. Daljáték. Jazz, populáris zene, alkalmazott zeneművészet. Hangverseny, élő zene.</p>

élmények.	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlatok a zenei fantázia, a zenei memória és a belső hallás használatára. – Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése. – Egyre hosszabb idejű, néhány perces zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. – Már meghallgatott, illetve ismeretlen zenei részletek hallgatása, elemzése. – A zenehallgatás tanult formáinak, kereteinek megőrzése, néhány perces zenei részletek hallgatása irányított figyelemmel, megfigyelési szempontok alapján. – A bemutatott zenei példák hangulatának, előadói apparátusának, zenei kifejezőeszközeinek a felismerése. A többször hallott zenei részletek megnevezése. – Zeneművek felépítésének, formájának megfigyelése, elemzése, hangszerek, hangszínek megnevezése. Ismerkedés klasszikus zenei műfajokkal. – Az érzések, indulatok zenei ábrázolásainak felismerése, kifejezése. A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. – Magyar népi hangszerek, népi zenekarok hangjának megismerése, eredeti hangfelvételek hallgatása. – Magyar zeneszerzők életének, munkásságának, műveinek megismerése. Más népek hangszereinek, zenekarainak megismerése. – Napjaink zenei irányzatai (jazz, populáris zene, alkalmazott zenék), zenei példák hallgatása. – Az infotechnika megismerése, alkalmazása a zenehallgatás keretei között. – Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel. – A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon. – Közvetlen hangverseny-élmények szerzése. – Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények befogadása, kifejezése, megfogalmazása. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zenei produkció	18
2.	Zenei befogadás	18
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Zenei produkció	
Órakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az éneklési kultúra megőrzése, dalkincs bővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv megőrzése. Muzikalitás, zenei hallás, zenei ízlés fejlesztése.</p>	

<p>A tapasztalatok bővítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. A rögtönzés fejlesztése énekes és hangszeres formákban is. A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai, és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőkészség fejlesztése. A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. Az eddig tanult ritmikai és dallami ismeretek összefoglalása, rendszerezése. Érzelmi átélés, ráhangolódás, beleélés, tolerancia, empátia erősítése. Dalok közötti kapcsolatteremtés. Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése. Algoritmizált, problémamegoldó, kauzális és logikus gondolkodás fejlesztése. A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése. Kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás erősítése. Zenei fantázia, alkotó képzelet fejlesztése. Együttes élményben való részvétel. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Megismerés, figyelem, emlékezet fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Éneklés Jeles napok dalai. Himnuszok. Régi stílusú népdalok. Új stílusú népdalok. Magyar tájak dalai. Népies műdalok. Más népek dalai Ballagási dalok.</p> <p>Generatív kreatív zenei tevékenység Énekes rögtönzések. Hangszeres rögtönzések. Szabad és kötött gyakorlatok a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával. Egyéni és csoportos rögtönzések a dallami és ritmikai többszólamúság erősítésére. Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban. Zenei rögtönzések számítógép segítségével is.</p>	<p>Régi stílus, új stílus. Daljáték. Népzenei dialektus. Népies műdal. Ballagási dal. Változó ütem. Ritmuszenekar. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmus- és dallamváltozat. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Tizenhatod ritmus. Olvasógyakorlat.</p>

<p>Felismerő kottaolvasás</p> <p>Új ritmusérték tanulása.</p> <p>Olvasógyakorlatok.</p> <p>Az eddigi kottairási-olvasási ismeretek erősítése, megszilárdítása.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törekvés egységes, szép éneklésre csoportban. – A szép éneklés szabályainak betartása. – A közös dalrepertoár bővítése újabb dalokkal. – Hangulatos, jókedvű éneklés. – A szép éneklés tanult szabályainak tudatos használata. – Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával. – Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának gyakorlása. – Aktív részvétel a különféle énekes gyakorlatokban. – A tanult dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. – A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. – Kedvenc dalok választása. – Dalcsokor összeállítása kedvelt dalokból. – Aktív részvétel a balladási dalok éneklésében. Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. – Ritmusjáték változó ütemekben. – Dalkíséreték szabad és kötött formákban. – Ritmus- és dallamalkotások. – Ritmuszenekar 2-3 szólamban is. – Ritmuslánc, dallamlánc, zenei kérdés-válasz. – Kották kiegészítése. – Ritmushoz, dallamhoz változatok alkotása. – Számítógép használat, zenei rögtönzések, játékok a számítógép, az informatikai technika felhasználásával is. – A zenei élmények kifejezése rajzos és mozgásos formákban is. Új ritmusérték megismerése, használata a ritmusgyakorlatokban. – Ritmusok felismerése és hangoztatása. – Ritmusgyakorlatok változó ütemekben. – Dallamok éneklése és lejegyzése a tanult kottarendszerekben. – Dallamok, dalrészletek utószolmizálása, olvasógyakorlatok éneklése. 	
Témakör: Zenei befogadás	
Orakeret: 18 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása.</p> <p>A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek használata.</p> <p>A belső hallás tudatosítása.</p> <p>A zenei esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlesztése, a zenei élmény átélése.</p> <p>Ráismerés, rögzítés, aktív befogadás képességének fejlesztése.</p> <p>Összetartozás, általánosítás, összefüggések felismerése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat erősítése.</p>	

<p>Rögzítés, zenei befogadás, átélés, beleélés, figyelem, észlelés, emlékezet fejlesztése. Hangszínhallás fejlesztése. Auditív emlékezet, alkotó és reprodukív képzelet fejlesztése. Általánosítás, képzettársítás, összehasonlítás, azonosítás, konkretizálás képességének erősítése. Algoritmizált, analógiás, fogalomalkotó és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadói kompetenciák fejlesztése</p> <p>A zenei hallás, zenei memória, zenei fantázia használata. A belső hallás tudatos használata. Zenei karakterek kifejezése. A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. Az eddig tanult ismeretek összefoglalása, csoportosítása, gyakorlása.</p> <p>Zenehallgatás</p> <p>Újabb zenetörténeti korszakok, zeneszerzők. Különböző műzenei formák és műfajok. A szülőföld zenéje, eredeti népzenei felvételek és magyar zeneszerzők művei. A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban. Történelmi zenék. Népies műdalok. Más népek népzeneje, hangszeres zenéje. Napjaink zenéje, stílusok, előadók, felvételek. Zenehallgatás a technikai eszközök felhasználásával. Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</p>	<p>Népdalelemzés. Régi stílus, új stílus. Zenei karakter. Zenetörténeti kor, korszak. Zeneszerző. Népi hangszer, népi zenekar. Népies műzene. Daljáték. Jazz, populáris zene, alkalmazott zeneművészet. Hangverseny, élő zene.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlatok a zenei fantázia, a zenei memória és a belső hallás használatára. – Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése. – Egyre hosszabb idejű, néhány perces zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. – Már meghallgatott, illetve ismeretlen zenei részletek hallgatása, elemzése. – A zenehallgatás tanult formáinak, kereteinek megőrzése, néhány perces zenei részletek hallgatása irányított figyelemmel, megfigyelési szempontok alapján. – A bemutatott zenei példák hangulatának, előadói apparátusának, zenei kifejezőeszközeinek a felismerése. A többször hallott zenei részletek megnevezése. – Zeneművek felépítésének, formájának megfigyelése, elemzése, hangszerek, hangszínek 	

megnevezése. Ismerkedés klasszikus zenei műfajokkal.

- Az érzések, indulatok zenei ábrázolásainak felismerése, kifejezése. A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése.
- Magyar népi hangszerek, népi zenekarok hangjának megismerése, eredeti hangfelvételek hallgatása.
- Magyar zeneszerzők életének, munkásságának, műveinek megismerése. Más népek hangszereinek, zenekarainak megismerése.
- Napjaink zenei irányzatai (jazz, populáris zene, alkalmazott zenék), zenei példák hallgatása.
- Az infotechnika megismerése, alkalmazása a zenehallgatás keretei között.
- Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel.
- A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon.
- Közvetlen hangverseny-élmények szerzése.
- Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények befogadása, kifejezése, megfogalmazása.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.
- Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.
- Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).
- Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.
- Hallás utáni daltanulás, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.
- Kánonéneklés tanári segítséggel.
- A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.
- Aktív részvétel a rögtönzéses játékokban, gyakorlatokban.
- Törekvés a zene belső lényegének megértésére.
- Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén.
- Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása fokozott önállósággal.
- Népdalok elemzése, jelölése.
- A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése.
- A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt.
- Ismerkedés korunk zenei irányzataival (jazz, populáris és alkalmazott zenék).
- Képesség a zenei élmény átélésére.
- Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése.
- Képesség kapcsolatok találására a meghallgatott zenei példák, valamint tanulmányaik, olvasmányaik, filmélményeik között.

Helyi tanterv

Vizuális kultúra 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A vizuális kultúra tantárgy közvetlen célja az alkotás örömeinek, az önmegvalósításnak, a felszabadultságnak a kialakítása a tanulóknban, a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránti érdeklődés felkeltésével, a kézműves és művészi jellegű alkotások létrehozására, ösztönzés segítségével. A Művészetek műveltségterület, ezen belül a vizuális kultúra célja egyrészt az ízlés, a képzelő-, és az önkifejezés képességének kialakítása a forma-, szín-, ritmusérzék kibontakoztatásával, a mozgáskoordináció, a figyelem, az emlékezet és a kooperativitás fejlesztésével, másrészt az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók hozzásegítése a látható világ értelmezéséhez, a szépség esztétikai élményének élvezetéhez. A vizuális kultúra tantárgy a Nat és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve által megjelölt nevelési, fejlesztési feladatok megvalósítására a művészet és önkifejezés eszközeivel indirekt módon és integráltan kínál lehetőséget.

Az erkölcsi nevelés terén kitartásra és erőfeszítésre tanít a feladatok végrehajtásában, az alkotások eszmei tartalmának értelmezésével és kifejezésével. A magyar alkotók, népi kézműves- és iparművészek munkáinak megismerése és értékelése révén nemzeti azonosságtudatra ébreszti a tanulókat. Önismeret és társas kultúra fejlesztésére alkalmat kínálnak a gyermekmunkákból alkotott (akár tanórai, akár intézményi szinten), szervezett kiállítások, amelynek során lehetőség nyílik a pedagógusi értékeléssel párhuzamosan történő önértékelésre és társértékelésre. A lelki egészség megőrzése, illetve annak helyreállítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése különösen fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében. Az érzelmi nevelés számos aspektusát foglalja magában a művelődési anyag a saját, a társak és a képzőművészek alkotásainak révén. A természeti témák alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására, minden élő iránti tiszteletre.

Kiemelt általános fejlesztési feladat a tanulók megismerő és befogadó képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozásával, az ismeretszerzés, a tanulás, a térbeli tájékozódás és a kommunikációs képességek közvetítésével. Kreativitásuk, alkotóképességük és művészeti-esztétikai befogadó képességük élénkítése során fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk is. Az önismeret, önértékelés, önszabályozás magasabb fejlettségi szintre emelésére szintén jó alkalmat kínálnak a rajzórák, foglalkozások.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a rehabilitációs rehabilitációs célú feladatokon túl a műveltségi terület lehetőségeket kínál a tehetség kibontakoztatására is. A gyakorlati, manipulációs tevékenységek élményszerűségükkel segítik az ismeretek elmélyítését és serkentik a tanulók kreativitását. A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók nevelésének-oktatásának valamennyi momentumát átszövi a rehabilitációs-rehabilitációs tevékenység, ezért van szükség arra, hogy a tantárgy által teljesíthető kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs fejlesztési feladatokat leírjuk.

A képzelet, kifejezőképesség, kreativitás fejlesztésére egyik legalkalmasabb szintér a Művészetek műveltségterület. A rajz, a kézművesség és a médiaismeret tantárgyként és szabadidős foglalkozásként egyaránt változatos és széleskörű lehetőségeket kínál a figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztésére, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítására, a feladattartás erősítésére. A képzőművészeti alkotások esztétikai élményt adóan támogatják a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozását, valamint az esztétikai érzékenység készségeinek fejlesztését. A téri, időbeli tájékozódás fejlesztése a tanulók művészeti befogadó és alkotó tevékenységeinek során egyaránt megvalósul. A kommunikációs képességek, az élmények, benyomások megfogalmazásának, kifejezésének képessége szóban és ábrázolásban egyaránt fontos rehabilitációs feladat. A finommotorika és a célszerű, tudatos eszközhasználat fejlesztése egyben a cselekvéses tanulás, ismeretszerzés eszközéül is szolgál.

A tanulók felelősségérzetének kialakítása, megerősítése maguk és környezetük iránt szociális kompetenciáik, erkölcsi tartásuk egyik legfontosabb komponense, ezért kiemelt habilitációs feladat. Az egyéni vagy közös alkotás örömeinek felfedezése, megélése motivációs élményként segíti az ok-okozati összefüggések, következmények felismerését, következtetések levonását. Az önismeret, önértékelés, a társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség alapját képezik a tanuláshoz és a későbbi munkavégzésnek, a harmonikus, élhető felnőttkor megteremtésének.

5. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	20
2.	Kifejezés, képzőművészet	20
3.	Vizuális kommunikáció	15
4.	Tárgy-és környezetkultúra	17
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák	
Orakeret: 20 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A vizuális nyelv alapelemeinek eszközszintű használata az alkotótevékenység során.	
A mértani testek tulajdonságainak megtapasztaltatása.	
A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével.	
A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban.	
Felelősségvállalás kialakítása, erősítése a kulturált környezet megteremtéséért, illetve fenntartásáért.	
Képességfejlesztési fókuszok: elemi absztrakció képessége; irányított észlelés; kompozíciós képesség; ábrázolási képesség változatos technikákkal.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Befogadás-alkotás Műalkotások tematikus megfigyelése,	Folthatár, kontúr, bizonytalan, elmosódott, folt- és színegyensúly, felület, barázda, vájat, hullámos, érdes, síkforma, térforma, szabályos, szabálytalan, lapos, domború,

<p>Ileképezése saját élmény szerint</p> <p>Műalkotásokon vonalak és foltok.</p> <p>Foltfestés vizes alapon – foltok.</p> <p>Folthatások.</p> <p>Barázdált formák.</p> <p>Alkotás modell/minta alapján</p> <p>Természeti formák.</p> <p>Mértani testek tulajdonságai – oldalak, lapok, egyenlő, különböző.</p> <p>Alkotás</p> <p>Szabad alkotások síkban és térben</p> <p>Tárgyak ábrázolása síkban.</p> <p>Különféle felületek dekoratív felhasználása.</p> <p>Ritmusképzés szabályos és szabálytalan térformákból.</p> <p>Kocka, téglatest csomagolása.</p>	<p>egyforma, egybevágó, derékszög.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Vonalabsztrakció alkotása. – Vonalhatár felismerése képzőművészeti alkotásokon fellelhető tónusok között. – A vonal mint a térbeliség kifejezőjének alkalmazása. – Felületritmusok létrehozása. – Halmazmetszetek létrehozása vizuális elemekből. – Szabályos és szabálytalan térformák felismerése, csoportosítása. – Műalkotások inspirációjára fekete-fehér kép készítése. – Természeti formák megfigyelése és ábrázolása. – Mértani testek ábrázolása síkban, kísérlet a térbeliség érzékeltetésére. – Befogadás – Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. – Mértani testek tulajdonságairól tapasztalatok szerzése – ahol a lapok találkoznak, él keletkezik. – Műalkotásokon vonalak és foltok felismerése, meghatározása. – Foltfestés vizes alapon – foltok kontúrozása másolás után. – A folthatások tanulmányozása absztrakt képzőművészeti alkotásokon. – Barázdált formák megfigyelése. 	
<p>Témakör: Kifejezés, képzőművészet</p>	
<p>Orakeret: 20 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>„Képolvasás” képességének kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Verbális kifejezőképesség, érzelmek megfogalmazásának fejlesztése.</p>	

Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése. Képességfejlesztési fókuszok: karakter alapfokú kifejezésének képessége; technikai képesség (dombormű-készítés); képolvasási képesség; asszociációs képesség; kompozíciós képesség	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadás</p> <p>Tájak, emberek ábrázolása a képzőművészetben</p> <p>Műalkotások – tér- és tájbrázolás.</p> <p>(Székely Bertalan: Egri nők; Madarász Viktor: Hunyadi László csatája; Ferenczy Károly: Október; Szőnyi István: Zebegényi temetés; Nagy István: Karám télen; Egri József: Napfelkelte).</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Illusztrációk</p> <p>Kép versekhez, meséhez (pl. A három kívánság).</p> <p>Mese szereplőinek megmintázása</p>	<p>Szelíd táj, zord táj, figyelemirányítás, hangsúlyozás, térbeliség, mozgásvázlat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Felismerhető figurákkal kifejező kép készítése. – Pregnáns jegyeket mutató emberábrázolás. – Élménykifejezés a plasztika eszközrendszerével. – Karakterábrázolás néhány jellemzőjének alkalmazása. – Látványszerű alkotás modell után. – Befogadás – Műalkotások megfigyelése – tér- és tájbrázolás. – Műalkotások megfigyelése képtárban, múzeumban és reprodukciókon. – Befogadás-alkotás – Irodalmi élmény kifejezése a vizualitás eszközrendszerével. – Mese szereplőinek megmintázása agyagból – dombormű készítése. – Versekhöz táj festése – közös alkotással, nagy felületen. 	
Témakör: Vizuális kommunikáció	
Órakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása.</p> <p>Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.</p> <p>Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása.</p> <p>Kísérletek segítése a látványszerű ábrázolásra.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: megfigyelési képesség adott szempontok szerint; alakítási készség; színkeverés képessége; térlátás; elemi térábrázolás; elemzés; vizualizáció.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alkotás</p> <p>A vizuális kommunikáció eszközei és</p>	<p>Csendélet, valóságű, ellipszis, szerkezeti rajz, egész, forma, részlet, szerkezet,</p>

<p>technikái</p> <p>Látványyszerű ábrázolás modell után.</p> <p>Látványyszerű ábrázolás a szerkezet feltüntetésével.</p> <p>Befogadás</p> <p>Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés</p> <p>Alaprajz, metszet, térképrajz.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Forgásformák.</p> <p>Tárgyak kereszt- és hosszmetsete.</p>	<p>forgásforma, kör, takarás, keresztmetszet, hosszmetset, felülnézet, oldalnézet, oszlop, boltozat, főhajó, mellékhajó.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Emberalak rajzolósa, festése. – Természeti formák ábrázolósa modell alapján, ceruzarajzzal, festéssel (falevél, gesztenye, gyümölcsök, virágok). – Forgásforma rajza – szerkezet jelölésével (pl. átlátszó henger). – Tárgyak két nézetének megrajzolósa – segítséggel. – Természeti formák ábrázolósa háttérrel, környezettel – különféle technikákkal: ceruza, diópác, filctoll, vizes alapú és vízfesték, tempera. – Tusrajz virágcsendeletről. – Befogadás – Formák adott szempontú megfigyelése. – Bonyolultabb formák metsetének megfigyelése (pl. mákgubó, paprika). – „Előtt, mögött takarás” vizuális megfigyelése. – Térképrajz értelmezése. – Építészeti terek (ház, templom) alaprajzának tanulmányozása, kísérlet az értelmezésre. – Befogadás-alkotás – Forgásformák megfigyelése és reprodukciója. – Forgás- és szögletes formák megfigyelése, vázolósa. – Tárgyak kereszt-és hosszmetsetének megfigyelése, vázolósa. – Térkép alapján útvonal elképzelése. 	
Témakör: Tárgy- és környezetkultúra	
Orakeret: 17 óra	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadás-alkotás</p> <p>Munkavázlat:</p> <p>A tárgy funkciójának meghatározása.</p> <p>Ismert anyagalakítási módok.</p> <p>Anyag és technika megválasztása.</p> <p>Kivitelezés.</p> <p>Díszítés.</p>	<p>Funkció, anyagalakítási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség</p>

<p>Alkotás</p> <p>Tárgyak értelmezése és készítése</p> <p>Kerámiatárgy, ruházati kiegészítők textilből.</p> <p>Fonás, szövés.</p> <p>Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Befogadás-alkotás – Precíz alkotó folyamat végig vitele. – A tárgy kipróbálása a gyakorlatban. – Befogadás – Szerkezet és anyag összefüggéseinek felismerése. – A funkció irányító szerepének felismerése a tárgyalkotásban. – Alkotás – Tárgyak készítése funkció, forma, anyag, szépség szempontjainak tudatos figyelembevételével. – Tárgyak gyűjtése, azokról leírás készítése. – Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak csoportosítása funkció, forma, anyag, szépség szempontjából. 	

6. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	20
2.	Kifejezés, képzőművészet	20
3.	Vizuális kommunikáció	15
4.	Tárgy-és környezetkultúra	17
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák	
Órakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A vizuális nyelv alapelemeinek eszközszintű használata az alkotótevékenység során.</p> <p>A mértani testek tulajdonságainak megtapasztaltatása.</p> <p>A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével.</p> <p>A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban.</p> <p>Felelősségvállalás kialakítása, erősítése a kulturált környezet megteremtéséért, illetve fenntartásáért.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: elemi absztrakció képessége; irányított észlelés; kompozíciós képesség; ábrázolási képesség változatos technikákkal.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak

<p>Befogadás-alkotás</p> <p>Műalkotások tematikus megfigyelése, leképezése saját élmény szerint</p> <p>Műalkotásokon vonalak és foltok.</p> <p>Foltfestés vizes alapon – foltok.</p> <p>Folthatások.</p> <p>Barázdált formák.</p> <p>Alkotás modell/minta alapján</p> <p>Természeti formák.</p> <p>Mértani testek tulajdonságai – oldalak, lapok, egyenlő, különböző.</p> <p>Alkotás</p> <p>Szabad alkotások síkban és térben</p> <p>Tárgyak ábrázolása síkban.</p> <p>Különböző felületek dekoratív felhasználása.</p> <p>Ritmusképzés szabályos és szabálytalan térformákból.</p> <p>Kocka, téglatest csomagolása.</p>	<p>Folthatár, kontúr, bizonytalan, elmosódott, folt- és színegyensúly, felület, barázda, vájat, hullámos, érdes, síkforma, térforma, szabályos, szabálytalan, lapos, domború, egyforma, egybevágó, derékszög.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Vonalabsztrakció alkotása. – Vonalhatár felismerése képzőművészeti alkotásokon fellelhető tónusok között. – A vonal mint a térbeliség kifejezőjének alkalmazása. – Felületritmusok létrehozása. – Halmazmetszetek létrehozása vizuális elemekből. – Szabályos és szabálytalan térformák felismerése, csoportosítása. – Műalkotások inspirációjára fekete-fehér kép készítése. – Természeti formák megfigyelése és ábrázolása. – Mértani testek ábrázolása síkban, kísérlet a térbeliség érzékeltetésére. – Befogadás – Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. – Mértani testek tulajdonságairól tapasztalatok szerzése – ahol a lapok találkoznak, él keletkezik. – Műalkotásokon vonalak és foltok felismerése, meghatározása. – Foltfestés vizes alapon – foltok kontúrozása másolás után. – A folthatások tanulmányozása absztrakt képzőművészeti alkotásokon. – Barázdált formák megfigyelése. 	

Témakör: Kifejezés, képzőművészet	
Órakeret: 20 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. „Képolvasás” képességének kialakítása és fejlesztése. Verbális kifejezőképesség, érzelmek megfogalmazásának fejlesztése. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése. Képességfejlesztési fókuszok: karakter alapfokú kifejezésének képessége; technikai képesség (dombormű-készítés); képolvasási képesség; asszociációs képesség; kompozíciós képesség</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadás</p> <p>Tájak, emberek ábrázolása a képzőművészetben</p> <p>Műalkotások – tér- és tájbrázolás.</p> <p>(Székely Bertalan: Egri nők; Madarász Viktor: Hunyadi László csatája; Ferenczy Károly: Október; Szőnyi István: Zebegényi temetés; Nagy István: Karám télen; Egri József: Napfelkelte).</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Illusztrációk</p> <p>Kép versekhez, meséhez (pl. A három kívánság).</p> <p>Mese szereplőinek megmintázása</p>	<p>Szelíd táj, zord táj, figyelemirányítás, hangsúlyozás, térbeliség, mozgásvázlat.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Felismerhető figurákkal kifejező kép készítése. – Pregnáns jegyeket mutató emberábrázolás. – Élménykifejezés a plasztika eszközrendszerével. – Karakterábrázolás néhány jellemzőjének alkalmazása. – Látványszerű alkotás modell után. – Befogadás – Műalkotások megfigyelése – tér- és tájbrázolás. – Műalkotások megfigyelése képtárban, múzeumban és reprodukciókon. – Befogadás-alkotás – Irodalmi élmény kifejezése a vizualitás eszközrendszerével. – Mese szereplőinek megmintázása agyagból – dombormű készítése. – Versekhez táj festése – közös alkotással, nagy felületen. 	
Témakör: Vizuális kommunikáció	
Órakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.</p>	

<p>Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Kísérletek segítése a látványszerű ábrázolásra. Képességfejlesztési fókuszok: megfigyelési képesség adott szempontok szerint; alakítási készség; színkeverés képessége; térlátás; elemi térábrázolás; elemzés; vizualizáció.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alkotás A vizuális kommunikáció eszközei és technikái Látványszerű ábrázolás modell után. Látványszerű ábrázolás a szerkezet feltüntetésével.</p> <p>Befogadás Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés Alaprajz, metszet, térképrajz.</p> <p>Befogadás-alkotás Forgásformák. Tárgyak kereszt- és hosszmetsete.</p>	<p>Csendélet, valóságű, ellipszis, szerkezeti rajz, egész, forma, részlet, szerkezet, forgásforma, kör, takarás, keresztmetszet, hosszmetset, felülnézet, oldalnézet, oszlop, boltozat, főhajó, mellékű.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Emberalak rajzolása, festése. – Természeti formák ábrázolása modell alapján, ceruzarajzzal, festéssel (falevél, gesztenye, gyümölcsök, virágok). – Forgásforma rajza – szerkezet jelölésével (pl. átlátszó henger). – Tárgyak két nézetének megrajzolása – segítséggel. – Természeti formák ábrázolása háttérrel, környezettel – különféle technikákkal: ceruza, diópác, filctoll, vizes alapú és vízfesték, tempera. – Tusrajz virágcsendeletről. – Befogadás – Formák adott szempontú megfigyelése. – Bonyolultabb formák metsetének megfigyelése (pl. mákgubó, paprika). – „Előtt, mögött takarás” vizuális megfigyelése. – Térképrajz értelmezése. – Építészeti terek (ház, templom) alaprajzának tanulmányozása, kísérlet az értelmezésre. – Befogadás-alkotás – Forgásformák megfigyelése és reprodukciója. – Forgás- és szögletes formák megfigyelése, vázolása. – Tárgyak kereszt-és hosszmetsetének megfigyelése, vázolása. – Térkép alapján útvonal elképzése. 	
Témakör: Tárgy- és környezetkultúra	
Órakeret: 17 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag</p>	

<p>összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. A tárgyalkotó folyamat algoritmizálása. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. Képességfejlesztési fókuszok: környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadás-alkotás Munkavázlat: A tárgy funkciójának meghatározása. Ismert anyagalakítási módok. Anyag és technika megválasztása. Kivitelezés. Díszítés.</p> <p>Alkotás Tárgyak értelmezése és készítése Kerámiatárgy, ruházati kiegészítők textilből. Fonás, szövés. Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak.</p>	<p>Funkció, anyagalakítási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Befogadás-alkotás – Precíz alkotó folyamat végig vitele. – A tárgy kipróbálása a gyakorlatban. – Befogadás – Szerkezet és anyag összefüggéseinek felismerése. – A funkció irányító szerepének felismerése a tárgyalkotásban. – Alkotás – Tárgyak készítése funkció, forma, anyag, szépség szempontjainak tudatos figyelembevételével. – Tárgyak gyűjtése, azokról leírás készítése. – Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak csoportosítása funkció, forma, anyag, szépség szempontjából. 	

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- A tanuló képes:
- egyenletes foltot satírozással létrehozni,
- művészi alkotásokon tónushatásokat észrevenni,
- ismeretek szerzésére tapasztalati úton a mértani testekről,
- felismerhető képet készíteni,
- emberalak szoborszerű megjelenítésére,
- műalkotásokhoz érzelmeket asszociálni,
- emlékezetből egyszerű rajzot készíteni,
- tudatos színkeverésre temperával, vízfestékkel,
- formát ábrázolni (megközelítő hasonlósággal),
- vázlatszerű ábrát készíteni,
- egyszerű alaprajzot értelmezni,
- funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait,
- képek alapján tárgyról rövid (szóbeli) jellemzést adni,
- törekedni munkája igényes kivitelezésére,
- tárgyát készíteni az általa választott technikával.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	8
2.	Kifejezés, képzőművészet	8
3.	Vizuális kommunikáció	6
4.	Tárgy-és környezetkultúra	7
5.	Mozgóképkultúra és médiaismeret	7
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák**Órakeret: 8 óra****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

Vizuális kommunikációs készségek fejlesztése a befogadó és alkotótevékenységekben.

Képi komponálás elméleti és gyakorlati elemeinek elsajátíttatása.

Műalkotások nyújtotta élmények értő befogadásának elérése.

Képességfejlesztési fókuszok: formaérzékelés-formareprodukció; térészlelés és térrendezés képessége.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Befogadás A művészi kifejezés eszközei Színek, tónusok.	Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, parasztház, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria

<p>Sík- és térformák.</p> <p>Képi komponálás eszközei: fény, torzítás.</p> <p>Fények – Rembrandt alkotásai; Ferenczy Károly: Október; Egry József: Napfelkelte</p> <p>Torzítások – Otto Dix és Kollwitz művei; Munch: A sikoly.</p> <p>Szimmetria és aszimmetria – Paál László, Munkácsy Mihály, Vasarely Viktor, Barcsay Jenő művei.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Térhatások, téri elemek</p> <p>Görbe felületek és forgásformák.</p> <p>Alkotás</p> <p>Mozgás- és térábrázolás elemei</p> <p>Képkalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával.</p> <p>Vizuális ritmus.</p> <p>Makett.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Befogadás – Vizuális minőségek alapvető differenciálása, felismerése: szín, tónus, műalkotásokon megfigyelésük. – Szabályos és szabálytalan mértani formák tudatosítása. – Csoportosítások: sík- és térformák. – Képi komponálás eszközeinek észrevétele: figyelemvezetés, hangsúlyozás fényvel és torzítással. – Szimmetria és aszimmetria észrevétele, megkülönböztetése – A mozdulat mint kompozíciós eszköz megfigyelése. – Befogadás – alkotás – Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója. – Alkotás – Képkalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. – Formaredukció alkalmazása. Grafikai technikák alkalmazásának képessége. – Térrendezés szín- és formaritmussal. – Szénrajz készítése – fényhatás érzékeltetésével. – Makett készítése: játszótér, utcárszlet, parasztház, stb. 	
<p>Témakör: Kifejezés, képzőművészet</p>	
<p>Órakeret: 8 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése. Zenei élmény vizuális kifejezése az alkotó- és befogadó tevékenységben. Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel.</p>	

Képességfejlesztési fókuszok: vizuális kommunikáció átfordítása verbális kommunikációra; lényegkiemelés képessége; képalkotás képessége; műelemző gondolkodás.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alkotás</p> <p>Illusztráció</p> <p>Művészeti élmények megjelenítése.</p> <p>Jelenet ábrázolása.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Vizuális reflexiók zenei tartalmakra</p> <p>Zenei élmény vizuális kifejezése.</p> <p>Haydn: Évszakok; Vivaldi: Évszakok; Smetana: Moldva; Chopin: G-moll mazurka.</p> <p>Beethoven: VI. Pastorale szimfónia; Mozart: G-moll szimfónia; Kis éji zene.</p> <p>Befogadás</p> <p>Érzelmek megjelenítése a képzőművészetben</p> <p>Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő.</p>	<p>Karakter, jellem, testfelépítés, vézna, szerény, becsületes, artista, zenemű, képzőművészeti alkotás, hangszeres zene, szimfónia.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel, pl. Toldi ábrázolása festményen vagy bábfigurával. – Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel, pl. Nyilas Misivel kapcsolatban. – Személyes élmények vizuális megjelenítése. – Befogadás - alkotás – Színviszonyok megfigyelése és befogadása. – Táj festése zenére – szabad önkifejezés. – Zene hatására vonal- és formakompozíció létrehozása (kréta, tus, tempera, vizes alapú festés, kevert technikák). – Befogadás – A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése konkrét példákon. – Legjelentősebb stílusok, művészeti alkotások felismerése / ismerete. 	
Témakör: Vizuális kommunikáció	
Órakeret: 6 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Képesség fejlesztése a mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezésére és orientációs felhasználására.</p> <p>Hazafiság, nemzethez tartozás érzésének erősítése.</p>	

Képességfejlesztési fókuszok: formamegfigyelés képessége; térlátás képessége; emberalak ábrázolásának képessége (főbb vonalakban, jellegzetességek alapján); vizuális kommunikációs képesség	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadás</p> <p>Jelképek</p> <p>Magyar nemzeti relikviák – Szent Korona, jogar, címer, magyar zászló.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Grafikus vázlatok; fényképezés.</p> <p>Alkotás</p> <p>Kísérlet a látvány ábrázolására</p> <p>Tárgyábrázolások környezeti háttérrel.</p> <p>Egyszerű emberábrázolás.</p> <p>Mozgásvázlatok.</p> <p>Álló- és mozgóképi szimbólumok</p> <p>Reklámok folyóiratokban és televízióban.</p> <p>Logók.</p> <p>Plakátok.</p>	<p>Vetett árnyék, önárnyék, előlnézet, felülnézet, oldalnézet, arány, ásvány, kőzet, cseppkő, cseppkőbarlang, reklám</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Befogadás – Magyar nemzeti relikviák tanulmányozása, beszélgetés a történetiségükről. – Képkalkotási lehetőségek ismerete. – Befogadás-alkotás – Magyar nemzeti relikviák érzelmi hatására grafikus vázlatok készítése; fényképezés. – Alkotás – Vizuális kommunikációt szolgáló emblémák, logók, magyarázó ábrák alkotása. – Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása (ásványok, cseppkövek, termések). – Forgás- és szögletes formák ábrázolása, önárnyék és vetett árnyékhatásokkal. – Nézetábrázolás képsík-rendszerben. – Emberalak látványszerű ábrázolása modell után. – Mozgásvázlatok készítése. – Vizuális közlések, szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. – Reklámok tanulmányozása, elemzése – realitások és marketingfogás különbségének érzékelése konkrét példákon. – Logók tervezése szabadon választott technikával. – Plakáttervezés. 	
Témakör: Tárgy- és környezetkultúra	
Órakeret: 7 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Jártasság kialakítása összetettebb tárgyak készítésében.</p> <p>Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag</p>	

<p>összefüggéseinek rendszerében. Néhány újabb kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. A tárgyalkotó folyamat algoritmizálása. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. Képességfejlesztési fókuszok: környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alkotás</p> <p>Szabadon választott technikával használati és dísz tárgyak alkotása</p> <p>Tárgytervezés és kivitelezés:</p> <p>kerámia</p> <p>szövés</p> <p>ékszerkészítés</p> <p>nemezels</p> <p>építészeti terek modellezése</p> <p>Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval</p> <p>Egy vágyott tárgyról rajz készítése.</p> <p>Befogadás</p> <p>A lakókörnyezet esztétikuma régen és ma</p> <p>Épületek elemzése funkció és forma szempontjából.</p> <p>Történeti korok és modern társadalmak tárgyi környezetének tanulmányozása.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Zenei élmények vizuális megjelenítése</p> <p>Nép- és/vagy műzenei alkotásra vizuális reflexió.</p>	<p>Lakóhely, emberi szükséglet, célszerűség, hasznosság, kényelem, védelem, homlokzat, nyílászáró, puritán, luxus, társasház, panelház, felhőkarcoló, kunyhó, családi ház, irodaház, színház, templom, parlament, település, park, tér, főút, mellékutca, autópálya, felüljáró, aluljáró, népművészet, iparművészet.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – A tárgyalkotó folyamat gyakorlása, a tanult ismeretek elmélyítése a gyakorlatban: – Kerámia – edények készítése és igényes díszítése pecsételővel, írókával. – Szövés – szádfán, kereten, szövőszéken. – Ékszerkészítés – fagyöngy, kerámiagyöngy, üveggyöngy és bőr kombinációival. – Nemezels – labda, terítő, tarsoly készítése. – Egyszerű tárgyak áttervezése és kivitelezése. – Egyszerű téráttervezések. – Befogadás – Építészeti jellemzők – funkció és forma összefüggéseinek felismerése konkrét példákön. – Környezettudatosság lehetőségeinek ismerete és saját élettérbeli lehetőségek szerinti alkalmazása. – Funkció irányító szerepének felismerése konkrét példákön. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Szentendrei Skanzen megtekintése – verbális és vizuális reflexiók. – Szép tárgyak megtekintése – Iparművészeti Múzeum meglátogatása. – (Vagy egyéb, a témához kapcsolódó múzeumlátogatás a helyi lehetőségek függvényében.) – Tájékozódás a lakóhely néprajzi környezetében. – Településtípusok jellemzőinek felfedezése –falu, város. – Befogadás-alkotás – Nép- és/vagy műzene hallgatása, élmények kifejezése temperafestéssel, tusrajzzal. 	
Témakör: Mozgóképkultúra és médiaismeret	
Orakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázása, a tudatos „médiafogyasztói” attitűd kialakítása.</p> <p>Kommunikációs és együttműködési készség támogatása.</p> <p>Az alkotásra és a művészi értékek nyitott befogadására való beállítódás.</p> <p>A megfigyelés, a tájékozódás, a rendszerezés képességének fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: médiaszövegek értelmezése; tolerancia; empátia; önálló és kritikus attitűd kialakítása; nyitottság az információk iránt; személyes adatok védelme.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Elemi elméleti ismeretek a média világáról</p> <p>A mozgóképi alaptulajdonságai: ábrázolás és reprodukció.</p> <p>Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj.</p> <p>A média társadalmi szerepe</p> <p>Közlésmód, hatás, informálás és dokumentálás, szórakoztatás, szolgáltatás, illetve az üzleti-gazdasági funkció.</p> <p>Reklám.</p> <p>Hírműsor.</p> <p>Nyomtatott médium:</p> <p>Újság, képregény, fotóregény.</p> <p>Az internet</p> <p>tanulás,</p> <p>kinyílt a világ,</p> <p>információk,</p> <p>játék,</p> <p>kommunikáció,</p>	<p>Reklám, befolyásolás, tudatosság, adatvédelem, művészfilm, dokumentumfilm, tömegkommunikáció, média, médium, reprodukció</p>

<p>veszélyek.</p> <p>Műsorelemzés – elemi szinten, saját élmények alapján</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgoása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj szerint. – Művek, műsorok, illetve azok részleteinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése – megbeszélése, elemzése. – Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása konkrét példákon. – Projektszerű médiafigyelés és produktum készítése. – Az internet kipróbálása/használatának gyakorlása: pl. gyermekek számára készült oldalak látogatása, képnézegetés/válogatás, információkeresés, ismerkedés a kommunikáció különböző formáival. – Az internethasználat veszélyeinek belátása. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	lóra/hét
-----------------	------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális nyelv és technikák	8
2.	Kifejezés, képzőművészet	8
3.	Vizuális kommunikáció	6
4.	Tárgy-és környezetkultúra	7
5.	Mozgóképkultúra és médiaismeret	7
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Vizuális nyelv és technikák**Órakeret: 8 óra****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

Vizuális kommunikációs készségek fejlesztése a befogadó és alkotótevékenységekben.

Képi komponálás elméleti és gyakorlati elemeinek elsajátíttatása.

Műalkotások nyújtotta élmények értő befogadásának elérése.

Képességfejlesztési fókuszok: formaészlelés-formareprodukció; térészlelés és térrendezés képessége.

Fejlesztési ismeretek**Fogalmak****Befogadás**

A művészi kifejezés eszközei

Színek, tónusok.

Sík- és térformák.

Képi komponálás eszközei: fény, torzítás.

Fények – Rembrandt alkotásai;
Ferenczy Károly: Október; Egry József:
Napfelkelte

Torzítások – Otto Dix és Kollwitz művei;
Munch: A sikoly.

Szimmetria és aszimmetria – Paál László,
Munkácsy Mihály, Vasarely Viktor, Barcsay
Jenő művei.

Befogadás-alkotás

Térhatások, téri elemek

Görbe felületek és forgásformák.

Alkotás

Mozgás- és térábrázolás elemei

Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla,
kúp, tengely, parasztház, modell, makett,
torzítás, szimmetria, aszimmetria

<p>Képzőművészet – mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával.</p> <p>Vizuális ritmus.</p> <p>Makett.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Befogadás – Vizuális minőségek alapvető differenciálása, felismerése: szín, tónus, műalkotásokon megfigyelésük. – Szabályos és szabálytalan mértani formák tudatosítása. – Csoportosítások: sík- és térformák. – Képi komponálás eszközeinek észrevétele: figyelemvezetés, hangsúlyozás fényel és torzítással. – Szimmetria és aszimmetria észrevétele, megkülönböztetése – A mozdulat mint kompozíciós eszköz megfigyelése. – Befogadás – alkotás – Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója. – Alkotás – Képzőművészet mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. – Formaredukció alkalmazása. Grafikai technikák alkalmazásának képessége. – Térrendezés szín- és formaritmussal. – Szénrajz készítése – fényhatás érzékeltetésével. – Makett készítése: játszótér, utcarészlet, parasztház, stb. 	
<p>Témakör: Kifejezés, képzőművészet</p>	
<p>Órakeret: 8 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése.</p> <p>Zenei élmény vizuális kifejezése az alkotó- és befogadó tevékenységben.</p> <p>Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: vizuális kommunikáció átfordítása verbális kommunikációra; lényegkiemelés képessége; képzőművészet képessége; műelemző gondolkodás.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Alkotás</p> <p>Illusztráció</p> <p>Művészeti élmények megjelenítése.</p> <p>Jelenet ábrázolása.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Vizuális reflexiók zenei tartalmakra</p> <p>Zenei élmény vizuális kifejezése.</p> <p>Haydn: Évszakok; Vivaldi: Évszakok; Smetana: Moldva; Chopin: G-moll mazurka.</p> <p>Beethoven: VI. Pastorale szimfónia; Mozart: G-moll szimfónia; Kis éji zene.</p>	<p>Karakter, jellem, testfelépítés, vézna, szerény, becsületes, artista, zenemű, képzőművészeti alkotás, hangszeres zene, szimfónia.</p>

<p>Befogadás</p> <p>Érzelmek megjelenítése a képzőművészetben</p> <p>Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel, pl. Toldi ábrázolása festményen vagy bábfigurával. – Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel, pl. Nyilas Misivel kapcsolatban. – Személyes élmények vizuális megjelenítése. – Befogadás - alkotás – Színviszonyok megfigyelése és befogadása. – Táj festése zenére – szabad önkifejezés. – Zene hatására vonal- és formakompozíció létrehozása (kréta, tus, tempera, vizes alapú festés, kevert technikák). – Befogadás – A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése konkrét példákon. – Legjelentősebb stílusok, művészeti alkotások felismerése / ismerete. 	
Témakör: Vizuális kommunikáció	
Orakeret: 6 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Képesség fejlesztése a mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezésére és orientációs felhasználására.</p> <p>Hazafiság, nemzethez tartozás érzésének erősítése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: formamegfigyelés képessége; térlátás képessége; emberalak ábrázolásának képessége (főbb vonalakban, jellegzetességek alapján); vizuális kommunikációs képesség</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Befogadás</p> <p>Jelképek</p> <p>Magyar nemzeti relikviák – Szent Korona, jogar, címer, magyar zászló.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Grafikus vázlatok; fényképezés.</p> <p>Alkotás</p> <p>Kísérlet a látvány ábrázolására</p> <p>Tárgyábrázolások környezeti háttérrel.</p> <p>Egyszerű emberábrázolás.</p>	<p>Vetett árnyék, önárnyék, előlnézet, felülnézet, oldalnézet, arány, ásvány, kőzet, cseppkő, cseppkőbarlang, reklám</p>

<p>Mozgásvázlatok. Álló- és mozgóképi szimbólumok Reklámok folyóiratokban és televízióban. Logók. Plakátok.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Befogadás – Magyar nemzeti relikviák tanulmányozása, beszélgetés a történetiségükről. – Képkalkotási lehetőségek ismerete. – Befogadás-alkotás – Magyar nemzeti relikviák érzelmi hatására grafikus vázlatok készítése; fényképezés. – Alkotás – Vizuális kommunikációt szolgáló emblémák, logók, magyarázó ábrák alkotása. – Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása (ásványok, cseppkövek, termékek). – Forgás- és szögletes formák ábrázolása, önárnyék és vetett árnyékhatásokkal. – Nézetábrázolás képsík-rendszerben. – Emberalak látványszerű ábrázolása modell után. – Mozgásvázlatok készítése. – Vizuális közlések, szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. – Reklámok tanulmányozása, elemzése – realitások és marketingfogás különbségének érzékelése konkrét példákon. – Logók tervezése szabadon választott technikával. – Plakáttervezés. 	
Témakör: Tárgy- és környezetkultúra	
Órakeret: 7 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Jártasság kialakítása összetettebb tárgyak készítésében.</p> <p>Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében.</p> <p>Néhány újabb kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása.</p> <p>A tárgyalkotó folyamat algoritmizálása.</p> <p>A tárgyalkotó folyamat lépéseinek tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Alkotás</p> <p>Szabadon választott technikával használati és dísz tárgyak alkotása</p> <p>Tárgytervezés és kivitelezés:</p> <p>kerámia</p> <p>szövés</p> <p>ékszerkészítés</p> <p>nemezelés</p>	<p>Lakóhely, emberi szükséglet, célszerűség, hasznosság, kényelem, védelem, homlokzat, nyílászáró, puritán, luxus, társasház, panelház, felhőkarcoló, konyha, családi ház, irodaház, színház, templom, parlament, település, park, tér, főút, mellékutca, autópálya, felüljáró, aluljáró, népművészet, iparművészet.</p>

<p>építészeti terek modellezése</p> <p>Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval</p> <p>Egy vágyott tárgyról rajz készítése.</p> <p>Befogadás</p> <p>A lakókörnyezet esztétikuma régen és ma</p> <p>Épületek elemzése funkció és forma szempontjából.</p> <p>Történeti korok és modern társadalmak tárgyi környezetének tanulmányozása.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Zenei élmények vizuális megjelenítése</p> <p>Nép- és/vagy műzenei alkotásra vizuális reflexió.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alkotás – A tárgyalkotó folyamat gyakorlása, a tanult ismeretek elmélyítése a gyakorlatban: – Kerámia – edények készítése és igényes díszítése pecsételéssel, írókával. – Szövés – szádfán, kereten, szövőszéken. – Ékszerkészítés – fagyöngy, kerámiagyöngy, üveggyöngy és bőr kombinációival. – Nemezelés – labda, terítő, tarsoly készítése. – Egyszerű tárgyak áttervezése és kivitelezése. – Egyszerű téráttervezések. – Befogadás – Építészeti jellemzők – funkció és forma összefüggéseinek felismerése konkrét példákon. – Környezettudatosság lehetőségeinek ismerete és saját élettérbeli lehetőségek szerinti alkalmazása. – Funkció irányító szerepének felismerése konkrét példákon. – Szentendrei Skanzen megtekintése – verbális és vizuális reflexiók. – Szép tárgyak megtekintése – Iparművészeti Múzeum meglátogatása. – (Vagy egyéb, a témához kapcsolódó múzeumlátogatás a helyi lehetőségek függvényében.) – Tájékozódás a lakóhely néprajzi környezetében. – Településtípusok jellemzőinek felfedezése –falu, város. – Befogadás-alkotás – Nép- és/vagy műzene hallgatása, élmények kifejezése temperafestéssel, tusrajzzal. 	

Témakör: Mozgóképkultúra és médiaismeret	
Órakeret: 7 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázása, a tudatos „médiafogyasztói” attitűd kialakítása. Kommunikációs és együttműködési készség támogatása. Az alkotásra és a művészi értékek nyitott befogadására való beállítódás. A megfigyelés, a tájékozódás, a rendszerezés képességének fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: médiaszövegek értelmezése; tolerancia; empátia; önálló és kritikus attitűd kialakítása; nyitottság az információk iránt; személyes adatok védelme.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Elemi elméleti ismeretek a média világáról A mozgókép alaptulajdonságai: ábrázolás és reprodukció. Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj. A média társadalmi szerepe Közlésmód, hatás, informálás és dokumentálás, szórakoztatás, szolgáltatás, illetve az üzleti-gazdasági funkció. Reklám. Hírműsor. Nyomtatott médium: Újság, képregény, fotóregény. Az internet tanulás, kinyílt a világ, információk, játék, kommunikáció, veszélyek. Műsorelemzés – elemi szinten, saját élmények alapján</p>	<p>Reklám, befolyásolás, tudatosság, adatvédelem, művészfilm, dokumentumfilm, tömegkommunikáció, média, médium, reprodukció</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek: – Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj szerint. – Művek, műsorok, illetve azok részleteinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése –</p>	

megbeszélése, elemzése.

- Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása konkrét példákon.
- Projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.
- Az internet kipróbálása/használatának gyakorlása: pl. gyermekek számára készült oldalak látogatása, képnézegetés/válogatás, információkeresés, ismerkedés a kommunikáció különböző formáival.
- Az internethasználat veszélyeinek belátása.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelésére,
- ritmikus, szimmetrikus képet komponálni,
- egyszerű makettet készíteni,
- két híres magyar képzőművészt megnevezni,
- vizuális és verbális kommunikáció megfeleltetésére,
- egyszerű, élmény utáni alkotás létrehozására választott technikával,
- szabad képalkotó önkifejezésre, érzelemvilága harmonizálása érdekében,
- műélmény vizuális kifejezésére,
- egyszerű formák látványszerű ábrázolására,
- egyszerű plakátok tervezésére és kivitelezésére,
- egyszerű használati és dísz tárgy tervezésére és megalkotására,
- közvetlen környezet esztétikumának, rendjének fenntartására,
- értékítéletet hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan,
- a mozgóképes közlésmód elemi értelmezésére,
- különbségtételre a dokumentum és a játékfilm között,
- kritikával szemlélni a reklámokat,
- a személyiségépítő műsorválasztásra,
- internetes viszonylatban ügyelni saját biztonságára, személyes adatai védelmére.

Helyi tanterv

Technika és tervezés 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A tantárgy tanításának célja a tanulók közvetlen környezetében szerzett tapasztalataikból kiindulva kialakítani a pontosabb, tudatosabb eligazodásukat a technika, a társadalom és a munka világában. A kerettanterv épít a Nat-ban megfogalmazott alapelvekre, a fő témakörökre és tanulási eredményekre.

A tantárgy a fejlesztési feladatok vonatkozásában szintetizáló tevékenységet tölt be. Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a tanulók életmódjának, szokásainak, magatartásformáinak alakítása próbák és gyakorlási lehetőségek során történjen. A pedagógus a tanulók egyediségének, megváltozott tulajdonság-együtteseinek figyelembe vételével járul hozzá a kommunikációs, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság és a személyes és társas kapcsolati kompetenciák kialakításához. Feladata az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tevékenységre késztetéssel elsajátíttatni.

A tantárgy kiemelt rehabilitációs és fejlesztési feladatai közé tartozik a gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése, a problémafelismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása. A cselekvőképesség fejlesztése, az önellátás kialakítása érdekében a fejlesztés a megfelelő technikák elsajátítására fókuszál, a motorikus képességek fejlesztését állítva a középpontba. A munkához való helyes viszonyulás kialakításához szükség van az akaraterő, kitartás tudatos fejlesztésére, a reális énkép, önismeret kialakítására. Támogatni-segíteni kell a tanulókat a távlati lehetőségeik felismerésében, az önfejlesztő magatartás elfogadásában és gyakorlásában is.

5–6. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében az 5–6. évfolyam fókuszál a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra építve. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység, melyben előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon mindvégig jelen van a manipulációs és a képi szint is.

A nevelési folyamatban jellemző az egész személyiség fejlesztésére való törekvés. A pedagógiai munka középpontjában a saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörének felismerése áll, a személyes lehetőség és szerep ki- és megtalálása és gyakorlása az életvezetésben, az egészség megővésében. Az életvezetési problémák felismerése kiterjed a családi környezetre is.

5. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	10
2.	Anyagok alakítása, modellezés	36
3.	Háztartás, gazdálkodás, életmód	26
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	
Órakeret: 10 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Ápolt, kulturált megjelenéshez szükséges rutinfeladatok megbízható elvégzése. Biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önkiszolgálás, öltözködés, saját ruhanemű gondozása. Közlekedés, gyalogos közlekedés, kerékpáros közlekedés, illemszabályok, jelzőtáblák.	Divat, ízléses, előnyös, kirívó, közlekedési szabály, baleseti statisztika, időjárás front, rendőri intézkedés, közlekedési csomópont, forgalomirányítás.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Divattal, öltözködéssel kapcsolatos ismeretek szerzése (üzletek kínálata, divatlapok tanulmányozása, egyéni ízlés, előnyös viselet, öltözködési stílus). – Fehérnemű-használat fontosságának belátása (napi váltás, mosás). – Az időjárás hatásának felismerése a közlekedés biztonságára (gyűjtőmunka, baleseti leírások, statisztika). – Kerékpározás szabályainak megismerése. Előzékenység, udvariasság szabályainak megismerése, gyakorlása. – A közlekedési táblák ismeretének bővítése, tanulmányi séta forgalmas csomópontokon, közlekedési parkban. 	
Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Órakeret: 36 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tevékenységek örömeinek biztosítása. Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A tevékenységek örömeinek biztosítása. Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése. Papírmunkák	Papírfajta, tervrajz, lépték, arány, építési mód, épületelem, funkció, szelektív, újrahasznosítás.

Természetes anyagok használata	
Modellezés	
Hulladékkezelés	
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Papírfajta, tervrajz, lépték, arány, építési mód, épületelem, funkció, szelektív, újrahasznosítás. – Papír (selyempapír, karton, krepp-papír újságpapír, hullámpapír) megmunkálása (karcolás, festés, lyukasztás, ragasztás, papírmasé), tárgyak készítése alkalmakra (jelmez, álarc, dekoráció, ajándék). – Formák, tárgyak készítése minta és egyéni elképzelés alapján. – Fonás, sodrás, hajlítás. Toboz, makk, csuhé, kavics, parafa, termékek felhasználásával babák, díszek, képek készítése (festés, ragasztás). – Egyszerű ház megtervezése, alaprajz, nézeti rajzok és látszati rajz alapján. Makett készítése. A házépítés modellezése. Építőanyagok megismerése. – Építés, szerelés fémépítő és tetszés szerinti építőjáték felhasználásával (autó, daru, kerítés, jelzőlámpa). – Különböző méretű csavarok, anyák összeszerelése. – A fa tulajdonságai, famegmunkálási eljárások. – Törekvés a takarékos anyaghasználatra, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területeinek megismerése, lehetőségek szerinti gyakorlása. 	
Témakör: Háztartás, gazdálkodás, életmód	
Órakeret: 26 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Pénzügyi ismeretek bővítése. Igények és lehetőségek felmérése, képesség kialakítása ezek mérlegelésére.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Egészség-betegség: betegségmegelőzés Egészséges életmód Takarékos energiafogyasztás Házimunkák Lakásgondozás Ételtészítés Vendéglátás Vásárlás	Tápanyag, zsír, szénhidrát, vitamin, kondicionálás, energiafajta, házimunka, eszköz, tevékenység, akció, leértékelés, kedvezmény.
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Különböző szituációk feldolgozása (tréning, szerepjáték). – Táplálkozás: javasolt és kevésbé javasolt élelmiszerek gyűjtése, csoportosítása. – Mozgás, sport területei a mindennapi tevékenységek között (testedzés, kondicionálás, természetjárás). – A víz-, elektromosság-, hőenergia használata során alkalmazható takarékosági technikák (energiatakarékos égők, szigetelés, odafigyelés a vízcsapok kifogástalan működésére). 	

- Rendszeres és időközönként szükséges munkák elvégzése (csoportosítás, gyakorlás, tanulmányi séta).
- Tevékenység tervezése, gyakorlása, utómunkák.
- Vendéglátás (szituációs gyakorlatok).
- Zsebpénz, háztartási pénz, vásárlások tervezése, akciók, kedvezmények, diszkont, internetes vásárlás – ismeretek szerzése, tapasztalatok megbeszélése.

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	5
2.	Anyagok alakítása, modellezés	18
3.	Háztartás, gazdálkodás, életmód	13
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	
Órakeret: 5 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Ápolt, kulturált megjelenéshez szükséges rutinfeladatok megbízható elvégzése. Biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Étkezés, tisztálkodás (a pubertáskor testi higiéniéje). Közlekedés, tömegközlekedés, a kulturált közlekedés szabályai, illemszabályok. Balesetvédelem.	Egészséges táplálkozás, testalkat, fogyókúra, táplálkozási zavar, anorexia, elhízás, pubertáskor, testi változás, testápolás, közlekedési szabály, tömegközlekedés eszközei.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Korszerű, sokoldalú táplálkozás megismerése (tanulmányi séta, üzletek kínálata, saját tapasztalat elmondása, fogyókúra, táplálkozási zavarok felismerése). – Megbízható, önálló tisztálkodás, körömápolás, testápoló szerek használatának gyakorlása. Dezodorálás. – Szabálykövető magatartás fejlesztése. – Közlekedésbiztonsági ismeretek. 	
Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Órakeret: 18 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tevékenységek örömeinek biztosítása. Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A tevékenységek örömeinek biztosítása. Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése. Drót, zsinag, fonal, alufólia alakítása. Modellezés. Hulladékkezelés.	Tervrajz, lépték, arány, építési mód, épületelem, funkció.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Formák, tárgyak készítése minta és egyéni elképzelés alapján. – Fonás, sodrás, hajlítás. – Építés, szerelés fémépítő és tetszés szerinti építőjáték felhasználásával (autó, daru, kerítés, jelzőlámpa). – Különböző méretű csavarok, anyák összeszerelése. – Törekvés a takarékos anyaghasználatra, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területeinek megismerése, lehetőségek szerinti gyakorlása. 	
Témakör: Háztartás, gazdálkodás, életmód	
Órakeret: 13 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Pénzügyi ismeretek bővítése.	

Igények és lehetőségek felmérése, képesség kialakítása ezek mérlegelésére.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Takarékos energiafogyasztás. Házimunkák. Lakásgondozás. Ételkészítés. Gazdálkodás. Vásárlás.	Energiafajta, házimunka, eszköz, tevékenység, költségvetés, bevétel, kiadás, banki művelet, kölcsön, kamat, határidő, akció, leértékelés, kedvezmény.
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Különböző szituációk feldolgozása (tréning, szerepjáték). – A víz-, elektromosság-, hőenergia használata során alkalmazható takarékosági technikák (energiatakarékos égők, szigetelés, odafigyelés a vízcsapok kifogástalan működésére). – Tevékenység tervezése, gyakorlása, utómunkák. – Rendszeres és időközönként szükséges munkák elvégzése (csoportosítás, gyakorlás, tanulmányi séta). – A család költségvetése, bevétel, kiadás. – Közüzemi számlák tanulmányozása, összehasonlítása (a tapasztaltak elemzése). – Példák átmeneti pénzügyi zavarok kezelésére. 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén: Ápolt, kulturált megjelenés, következetes és rendszeres testápolás. Az élelmiszerek ismerete és csoportosítása az egészséges táplálkozás megvalósítása és az étkezési zavarok elkerülése érdekében. A test változásainak érzékelése, a pubertáskornak megfelelő higiéniai szokások bevezetése. Önállóság a gyalogos és közösségi közlekedésben, a kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátítása. Új anyagok és újabb technikák megismerése a tárgyak alakításához, modellek készítéséhez. Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók körének bővítése. A tanuló életkorának és képességeinek megfelelően ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről. A gazdálkodással és pénzhasználattal kapcsolatos fogalmak megismerése.	

7–8. évfolyam

A szakasz célja felismertetni a munka és technika szükségességét és hasznát az ember életében.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók egyéni tulajdonságaira fókuszálva kell segíteni az eredményesség összefüggéseinek felismertetését a tervezés, szervezés, kivitelezés között, a tanulói tevékenységekre alapozva. Ehhez szükség van az individuális különbségekhez igazodva az önértékelő- és az ítélőképesség fejlesztésére.

Az életmód és a munka világának összefüggései, az életmódból adódó problémák megláttatása során a szabad időre mint szükségletre is figyelmet kell fordítani, támogatva az egyensúly kialakítását a munka-tanulás-szabadidő szervezésében. Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek bővítése, a veszélyek és elkerülésük lehetőségének ismerete.

Az egyéni különbségek szerepet játszanak a pályaválasztásban, a pályaterületek kiválasztásában és megismerésében is. A pályacél, a folyamatos fejlődés lehetőségének kialakítása érdekében fókuszba kerül a munkavégzés és kezűgyesség alakítása, az eszközhasználati jártasság gyakorlása, a tanulás szerepének felismertetése a sikerben.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	8
2.	Anyagok alakítása, modellezés	13
3.	Pályaorientáció	15
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az esztétikus külső megjelenésre törekvés erősítése. A tájékozódás eszközeinek és módjának megismertetése és alkalmazása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önkiszolgálás. Közlekedés.	Bőrápolás, sminkelés, alkalomnak megfelelő, térképajta, közlekedési útvonal, közlekedési szabály és jelzés, menetrend.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Önállóság a személyes teendők elvégzésében (a tanultak alkalmazása a napi tevékenységekben, a szolgáltatások rendszeres igénybevétele, fodrász, bőrápolás, kozmetikai szerek, sminkelés, körömápolás), a túlzások kerülése. – A település közlekedési viszonyainak ismerete. – Tájékozódás a térképen. – Közlekedési útvonal kiválasztása. – A közlekedési szabályok ismerete és betartása. – Tájékozódás a menetrendben. 	
Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Órakeret: 13 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Műveleti algoritmusok pontos követése a tervezésben és a kivitelezésben. Egyszerűbb hibák felfedezése és javítása irányítással.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Modellezés.	Gép, technikai rendszer, belső égésű motor, elektromos hálózat, biztosíték, áramtalanítás, mérőóra-állás, vízvezeték, gázvezeték, időzítő, tömítés, hőfokszabályozó, balesetvédelem, használati

	utasítás, garancia.
--	---------------------

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Általánosan használt egyszerű gépek, berendezések (működő modellek) készítése, tanulmányozása. – Csengő, elemlámpa, izzó ellenőrzése, belső égésű motor modelljének tanulmányozása. – Vasúti pálya, vasúti modell működésének megfigyelése. – Háztartási gépek használata, világítás, fűtés, vízhasználat (balesetmentes, szakszerű használat, időzítő, fokozat beállítása), az eszközök megfigyelése működés közben. – Háztartási eszközök hibájának megfigyelése (csöpögő csap, WC-tartály, festékhiba, szobanövény átültetése) és javítása irányítással. – Makett készítése változatos anyagokból, építőelemekből. – Alaprajz, térkép tanulmányozása, készítése, eligazodás alaprajzon, térképen. 	
Témakör: Pályaorientáció	
Orakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Szakmák, és a szükséges képességek minél szélesebb körű megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Szakmák, és a szükséges képességek minél szélesebb körű megismertetése.</p> <p>Önismeret. Képességek. Főbb érdeklődési területek</p> <p>Pályaválasztással kapcsolatos alapfogalmak.</p> <p>Pályaképek, pályatükrök, egyes foglalkozások megismerése</p> <p>Pályaalkalmasság.</p> <p>Pályaválasztással kapcsolatos dokumentumok.</p> <p>Továbbtanulási, szakmatanulási lehetőségek.</p> <p>A munkavállalás feltételei.</p>	<p>Önismeret, tréning, képesség, készség, ösztönöség, továbbtanulás, pályaválasztás, pályaalkalmasság, önéletrajz, pályaválasztási tanácsadó, jelentkezési lap, foglalkozás, szakma, munkaügyi központ, munkakör, beosztás.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Önismereti foglalkozások, tréning; szívesen végzett tevékenységek, érdeklődés irányának számbavétele, megfogalmazása. – A felmerült alapfogalmak megismerése, értelmezése, gyakorlati példák keresése, megbeszélése – Foglalkozások, a szükséges készségek, a végett tevékenységek, eszközök számbavétele. – Munkahelyek, foglalkozások megfigyelése. – A vizsgált foglalkozásokhoz szükséges képességek, készségek számbavétele. – Önéletrajz készítése, jelentkezési lap tanulmányozása, kitöltése. – Pályaválasztási tanácsadó felkeresése. Pályaválasztási kézikönyv, szakmákkal kapcsolatos ismertető tanulmányozása. – Tájékozódás a munkaerőpiacon. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyagok alakítása, modellezés	13
2.	Háztartás, gazdálkodás	18
3.	Pályaorientáció	5
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Anyagok alakítása, modellezés	
Órakeret: 13 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Műveleti algoritmusok pontos követése a tervezésben és a kivitelezésben. Egyszerűbb hibák felfedezése és javítása irányítással.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Modellezés	Gép, technikai rendszer, elektromos hálózat, biztosíték, áramtalanítás, mérőóra-állás, vízvezeték, gázvezeték, időzítő, tömítés, hőfokszabályozó, balesetvédelem, használati utasítás, garancia.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Általánosan használt egyszerű gépek, berendezések (működő modellek) készítése, tanulmányozása. – Háztartási gépek használata, világítás, fűtés, vízhasználat (balesetmentes, szakszerű használat, időzítő, fokozat beállítása), az eszközök megfigyelése működés közben. – Háztartási eszközök hibájának megfigyelése és javítása irányítással. – Makett készítése változatos anyagokból, építőelemekből. – Alaprajz, térkép tanulmányozása, készítése, eligazodás alaprajzon, térképen. 	
Témakör: Háztartás, gazdálkodás	
Órakeret: 18 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A vásárlói jogok megismerése, és szükség esetén alkalmazása. A gazdálkodással, pénzkezeléssel kapcsolatos elemi összefüggések felismerése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A vásárlói jogok megismerése, és szükség esetén alkalmazása.</p> <p>A gazdálkodással, pénzkezeléssel kapcsolatos elemi összefüggések felismerése.</p> <p>Vásárlás. Szavatosság.</p> <p>Jótállás. Garancia. Csere.</p>	<p>Bevétel, kiadás, rezsi, háztartási füzet, készpénz, bankkártya, jelszó, automata, átutalás, kamat, kölcsön, jelzalog, árverezés, megtakarítás, pontosság, folyószámla.</p>

Háztartási pénzgazdálkodás. Felelős pénzkezelés.	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Vásárlás során lényeges körülmények mérlegelése. Szavatossági idő, kezelés, fogyaszthatóság, tárolás módja a – piktogramokon: piktogramok megfigyelése, leolvasása. – Vásárolt áru cseréje, a feltételek megismerése. – Bevétel, kiadás tervezése, fiktív és valós adatokkal. Közüzemi számlák tanulmányozása, értelmezése. – Háztartási füzet használata (zsebpénz felhasználásának figyelemmel kísérése, a kiadások elemzése, hasznos vagy haszontalan célra költötte-e, gyűjtés nagyobb vásárlás megvalósítására). Kézpénz, bankkártya használata. – Megtakarítások, kölcsön, törlesztés. – Bank felkeresése, viselkedési szabályok megismerése, betartása; tennivalók, szükséges dokumentumok megismerése a banki szolgáltatás igénybevételéhez. 	
Témakör: Pályaorientáció	
Órakeret: 5 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Szakmák, és a szükséges képességek minél szélesebb körű megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Szakmák, és a szükséges képességek minél szélesebb körű megismertetése.</p> <p>Önismeret. Képességek. Főbb érdeklődési területek</p> <p>Pályaképek, pályatükrök, egyes foglalkozások megismerése</p> <p>Továbbtanulási, szakmatanulási lehetőségek.</p> <p>A munkavállalás feltételei.</p>	<p>Önismeret, tréning, képesség, készség, őszinteség, továbbtanulás, pályaválasztás, pályaalakmasság, önéletrajz, pályaválasztási tanácsadó, foglalkozás, szakma, munkaügyi központ, munkakör, beosztás.</p>
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Önismereti foglalkozások, tréning; szívesen végzett tevékenységek, érdeklődés irányának számbavétele, megfogalmazása. – A felmerült alapfogalmak megismerése, értelmezése, gyakorlati példák keresése, megbeszélése – Foglalkozások, a szükséges készségek, a végett tevékenységek, eszközök számbavétele. – Munkahelyek, foglalkozások megfigyelése. – A vizsgált foglalkozásokhoz szükséges képességek, készségek számbavétele. – Önéletrajz készítése, jelentkezési lap tanulmányozása, kitöltése. – Tájékozódás a munkaerőpiacon. 	

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Ápolt, kulturált megjelenés, következetes és rendszeres testápolás.
- Az élelmiszerek ismerete és csoportosítása az egészséges táplálkozás megvalósítása és az étkezési zavarok elkerülése érdekében.
- A test változásainak érzékelése, a pubertáskornak megfelelő higiéniai szokások bevezetése.
- Önállóság a gyalogos és közösségi közlekedésben, a kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátítása.
- Új anyagok és újabb technikák megismerése a tárgyak alakításához, modellek készítéséhez.
- Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók körének bővítése.
- A tanuló életkorának és képességeinek megfelelően ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről.
- A gazdálkodással és pénzhasználattal kapcsolatos fogalmak megismerése.

Helyi tanterv

Digitális kultúra 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A 21. század iskolarendszere a nevelés-oktatás során az enyhe értelmi fogyatékos gyermekeket is felkészíti az információs kor kihívásaira. A tantárgy célja a Technológia műveltségterület elemeinek elsajátítása, készségek, képességek fejlesztése, az informatikai és digitális tudás alkalmazása más műveltségi területekben. Ennek során a megfelelő szemlélet kialakítása annak érdekében, hogy a tanulók ismereteiket hasznosítani tudják a mindennapi életben, és csökkenjen a digitális eszközök használatával a földrajzi elhelyezkedésből, a lehetőségek különbözőségéből, a fogyatékoságból eredő hátrány, növekedjenek a tanulók esélyei.

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitele alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek a digitális technológiákról, az információszerezés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerezés, -feldolgozás, - tárolás és - átadás technikáinak elsajátításához – mindvégig a gyermeki kíváncsiságra építve. A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.

A digitális adatbázis-rendszer és az oktatóprogramok célirányos használata során a tanulók önértékelési képességei fejlődnek, a társak munkájának értékelése során a kulturált véleményformálás gyakorlására nyílik lehetőség, a tanulók készségeket szereznek az együttműködés megvalósításához és az egymás iránti tolerancia kialakulásához.

A tantárgy fókuszál a könyvtárhasználat megismertetésére, a különböző médiumok elérésére, a tanuláshoz és a közhasznú tájékozódáshoz szükséges ismeretanyag szelekciójára és feldolgozásának lehetőségeire. Figyelmet fordít az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának elemzésére, a veszélyek felismertetésére.

A tantárgyat tanítónak az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé.

Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. Az anyanyelvi kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

5–6. évfolyam

A digitális kultúra tantárgy sajátos fejlesztési célja a tanulók sérült megismerési képességeinek kompenzálása, a szín-, forma- és nagyságmélekezet fejlesztése, az észlelés hibáinak korrekciója. A finommotorika tudatos fejlesztését szolgálja a kétkézes gépelés megalapozása. A tantárgy alkalmas a szerialitás fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására, ezért feladata a megfigyelő, analízis, szintetizáló, rendszerező képesség megerősítése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a tantárgy adta lehetőségeket fel kell használni a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének fejlesztésére, valamint a problémamegoldó gondolkodás begyakorlására. A kommunikáció során törekedni kell a helyes nyelvhasználatra, az olvasási képesség tudatos erősítésére.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám 5-6 évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam
6. A digitális eszközök használata	16	8	8
7. Alkalmazói ismeret	16	8	8
8. Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	16	8	8
9. Infokommunikáció, információs társadalom	15	7	8
10. Könyvtári informatika	9	5	4
Összes óraszám:	72	36	36

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	1 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A digitális eszközök használata	8
2.	Alkalmazói ismeret	8
3.	Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	8
4.	Infokommunikáció, információs társadalom	7
5.	Könyvtári informatika	5
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A digitális eszközök használata	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az érdeklődés fokozása az informatikai környezet eszközei iránt. Az informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának alapozása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Bemeneti, kimeneti perifériák. Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatása. A számítógép működtetése: egér és billentyűzet funkciói.	Be- és kimeneti periféria, vezérlő billentyű, jelentésmódosító billentyű, alfanumerikus billentyű, írásjel, szóközbillentyű,
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – A számítógép részei: be- és kimeneti perifériák használata. – Vezérlő billentyűk megismerése: a Backspace és a Delete. – Jelentésmódosító billentyűk megismerése: a Shift és a Caps Lock. – Alfa numerikus billentyűk megismerése: írásjelek és szóközbillentyű. – Egér használata: kijelölés. 	
Témakör: Alkalmazói ismeret	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Rajzos, szöveges dokumentumok létrehozása céljából a gépkezelés gyakoroltatása. Gyakorlottság fejlesztése adatok rendezésében.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Egyszerű rajzos és szöveges dokumentum. Dokumentum elnevezése. Mentés, behívás. Billentyűzet további funkciói.	Kurzor, mentés, behívás,
Fejlesztési tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű, kreatív alkotás a számítógéppel: rajzos, rövid szöveges dokumentumok készítése. – Az alkalmazói szoftverek újabb eszközeinek és funkcióinak megismerése. – Hibajavítás kész szövegben: törlés kétféleképpen. – Kétkézes gépelést tanító program folyamatos használata. – Írásjelek megismerése és alkalmazása szövegben. – Dokumentumok elnevezése, mentése, behívása. 	

Témakör: Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A problémafelismerő és a kreatív gondolkodás előhívása és/vagy továbbfejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása. Teknőcgrafika alkalmazási területe. Írányok a képernyőn – teknőcgrafika. Alakzatok teknőccel.	Teknőcgrafika, toll fel, le; vonalvastagság, vonalszín
Fejlesztési tevékenységek: – Teknőcgrafika alkalmazási területének megismerése. – Teknőc mozgatása a képernyőn irány-billentyűkkel. – Írányok gyakorlása.	
Témakör: Infokommunikáció, információs társadalom	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Az infokommunikációt segítő, még ismeretlen eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Információkeresés, információs közlési rendszerek. Életkoruknak megfelelő számítógépes információhordozók. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Információfogadás és küldés. Veszélyek. Médiainformatika.	Adatbázis, mobilkommunikáció, információküldés, információfogadás, elektronikus levelezés
Fejlesztési tevékenységek: – Internet megismerése. – A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel. – Életkoruknak megfelelő információhordozókban irányított keresés. – Internetes portálok használata. – Információk küldése és fogadása tanár, illetve felnőtt segítségével.	

Témakör: Könyvtári informatika	
Órakeret: 5 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Információhordozók leggyakoribb típusai a mindennapi életben. Könyvtári szolgáltatások.	internetes szótár, Wikipédia
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Információhordozók leggyakoribb típusainak megismerése. – Ajánlott könyv megkeresése. – Beszélgetés a választott könyvről. 	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	1 óra/hét
-----------------	------------	-----------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A digitális eszközök használata	8
2.	Alkalmazói ismeret	8
3.	Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	8
4.	Infokommunikáció, információs társadalom	8
5.	Könyvtári informatika	4
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A digitális eszközök használata	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás – a legszükségesebb perifériák bemutatása és használatuk gyakoroltatása. Interaktív kommunikációs attitűd kialakítása; taktilis, vizuális, akusztikus észlelés szükség szerinti fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Játék- és didaktikai célú szoftverek és webtankönyvek. Programok ablak-gombjai.	ablak-gomb
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Felhasználói felület kezelése: webes tankönyvek működésének megismerése. – Adott informatikai eszközök kezelésének gyakorlása. 	

<ul style="list-style-type: none"> – A programok ablakgombjainak használata. – Egyszerű oktatóprogramok interaktív használata. – A számítógépes manuális-vizuális kommunikáció gyakorlása a programokkal. 	
Témakör: Alkalmazói ismeret	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Közhasznú információforrások használatának megismertetése. Motivációs, koncentrációs képesség fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés Adatok rendezése. Közhasznú információk. Internet előnyei és veszélyei.	dokumentumnév, táblázat, SDT, adat.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Gyűjtött adatok táblázatba rendezése, kijelölés gyakorlása. – Csoportosítás adott szempontok szerint. – Munkadarabok (ön)értékelése megbeszéltek szempontoknak megfelelően. – Gyakorlottság szerzése a közhasznú információk keresésében (moziműsor, telefonkönyv). – Irányított adatkeresés a világhálón (SDT, on-line játékok). – Információforrások etikus felhasználásának megismerése. 	
Témakör: Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	
Órakeret: 8 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Adottságok kibontakoztatása, pontos szabálykövetés erősítése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Algoritmizálás (és adatmodellezés). Mindennapi élet összetettebb feladatainak algoritmusai.	ismétlődés, irányító, irányított.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Ismétlődő utasítások végrehajtása – betűk, számok, alakzatok előállítás. – Adatok, ötletek gyűjtése. – Lejátszás, algoritmusok módosításával, tanári segítséggel. – Algoritmikus játékokban irányító és/vagy irányítottként való részvétel. 	
Témakör: Infokommunikáció, információs társadalom	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek, káros hatásainak megismertetése, törekvés kialakítása a megelőzésre. Az informatika eszközrendszerének használata tanári segítséggel vagy anélkül. Tájékozódás és az információszerzés technikáinak megismertetése, a számítógép helyes használatának gyakoroltatása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak

<p>Információkezelés jogi és etikai vonatkozása.</p> <p>Adatbiztonság, adatmegőrzés, Netikett.</p> <p>Az e-szolgáltatások szerepe és használata.</p> <p>Gyerekeknek szóló elektronikus szolgáltatások.</p>	Netikett.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját adat védelme. – Számítógépen előállított, rögzített tantárgyakhoz kapcsolódó információ felkutatása, használatának megismerése, használata. – Netikett alapjainak megismerése. – További, gyermekeknek szóló szolgáltatások megismerése (pl. tantárgyak anyagát segítő programok, játékos weblapok). 	
<p>Témakör: Könyvtári informatika</p>	
<p>Órakeret: 5 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása segítséggel.</p> <p>Olvasási képesség fejlesztése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p>Folyóiratok, újságok, könyvek csoportosításának szempontjai.</p> <p>Katalógus.</p> <p>Irányított forrás- és információkeresés.</p>	<p>Fogalmak</p> <p>Folyóirat, katalógus</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szabadon választott újság, könyv kikeresése. – Évfolyamkönyvtár könyveinek rendezése adott szempont alapján, katalógus készítése – tanári segítséggel. – Tanulmányokhoz kapcsolódó könyvek, folyóiratok kiválasztása. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>A számítógép perifériáinak ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata. Alapszintű „kommunikálás” a számítógéppel.</p> <p>Szabálykövető magatartás.</p> <p>Egyszerű, rajzos, szöveges dokumentum lehetőleg önálló, ha szükséges, egyéni segítségadással megvalósuló elkészítése. Információforrás irányított keresése a neten, a közhasznú információforrások megtalálása és felhasználása a mindennapi életben.</p> <p>A hétköznapi algoritmusok értelmezése, alkalmazásuk.</p> <p>Felvetett egyszerű problémákra a megoldás módszerének kiválasztása tanári segítséggel.</p> <p>Több, gyermekeknek szóló weboldal és program ismerete, a gyermekek számára készült honlapok használata önállóan vagy tanári segítséggel.</p> <p>Tájékozódás az ABC betűrendben a könyvespolcon, a könyvtárban segítséggel, szerző vagy cím alapján könyv kiválasztása a katalógusból – segítséggel. Tartalomjegyzék használata – segítséggel.</p> <p>Az olvasottokról beszámoló – kérdések alapján.</p>	

7-8. évfolyam

A digitális kultúra tantárgy sajátos fejlesztési céljai a finommotorika és a szem-kéz koordináció tudatos fejlesztésének folytatása, a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének, valamint problémamegoldó gondolkodásának további erősítése. A megfigyelő, analizáló, szintetizáló, rendszerező képesség fejlesztésével a figyelem, a megkülönböztetés, az azonosítás képességének fejlesztése a tanulók egyéni képességeinek, haladási szintjének a figyelembe vételével.

A válogatáshoz kapcsolódó feladatokban, az ítéletalkotás, döntés meghozatalában, az önálló indoklás kialakításában a pedagógusnak mind az önálló munkára, mind a segítséggel megvalósuló tevékenységre lehetőséget kell teremtenie.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám 7-8. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
1. A digitális eszközök használata	12	6	6
2. Alkalmazói ismeret	13	6	7
3. Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	25	13	12
4. Infokommunikáció, információs társadalom	13	6	7
5. Könyvtári informatika	9	5	4
Osszes óraszám:	72	36	36

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	1óra/hét
-----------------	-------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A digitális eszközök használata	6
2.	Alkalmazói ismeret	6
3.	Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	13
4.	Infokommunikáció, információs társadalom	6
5.	Könyvtári informatika	5
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: A digitális eszközök használata	
Órakeret: 6 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Érdeklődés megerősítése a tantárgy iránt. Perifériák, háttértárak megismertetése. Informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának erősítése. Információ befogadása, fogalmak értése, megjegyzése. Ismerkedés a virtuális világgal. Informatikai alapismeretek alkalmazása más tantárgyakban. Információ keresésének, gyűjtésének gyakoroltatása. Túlzott informatikai eszközhasználat káros hatásának tudatosítása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Operációs rendszer és/vagy egy segédprogram alapszolgáltatása. Be- és kiviteli perifériák. Állományok tárolása: háttértárak. Képernyő részei. Ablak-gombok.</p>	<p>pendrive-méret, ablak-gomb, operációs rendszer címsor, menüsor, eszköztár, alkalmazási terület, gördítősáv, csúszka.,</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Operációs rendszerek futtatása, váltása. – Számítógéphez csatlakoztatható perifériás eszközök működtetése. – Perifériák csoportosítása. – Háttértárak megismerése. – Programok ablak-gombjainak használata. – Operációs rendszer és a használt programok képernyőinek megismerése. 	
Témakör: Alkalmazói ismeret	
Órakeret: 6 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Érdeklődési kör bővítése. A számítógép eszközszintű használata más tantárgyakban. Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. Képesség fejlesztése a digitális technológiák megfelelő használatához. Az informatika társadalmi szerepének bemutatása konkrét példák alapján.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása. Rajzolóprogram még ismeretlen eszközei. Rajzos, szöveges, táblázatos dokumentumok létrehozása, formázása. Nyomtatás. Szövegszerkesztés, a vágólap használata.</p>	<p>karakter, betűméret, elhelyezés, vágólap, cella, sor, oszlop, nyomtatás.</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Rajzos illusztráció készítése, a teljes eszköztár használatával. – Igényesség a munkadarabok esztétikus külalakjára. – Szövegszerkesztés elemi lehetőségeinek kipróbálása, karakterválasztás, betűméret, szöveg elhelyezése, hibajavítás. – Szövegszerkesztési műveletek gyakorlása, dokumentum minél önállóbb készítése. – Dokumentum nyomtatása. – Szövegek és kép másolása vágólap használatával. 	
Témakör: Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	
Órakeret: 13 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Ismétlődő utasítások végrehajtása – görbe vonalú betűk, számok, alakzatok előállítása. Irányok gyakoroltatása. Probléma megoldása tanári segítséggel és/vagy önállóan	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása Alakzatok teknőccel	Teknőcgrafika, beállítási lehetőség,
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Teknőccel körvonalas minták rajzolása utasítással, majd egyre önállóbban. – Egymás utáni elemek, ismétlődések kapcsolatának észrevétele. – Teknőc egyre önállóbb tudatos irányítása. 	
Témakör: Infokommunikáció, információs társadalom	
Órakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Információkeresés, információközlési rendszerek. Információhordozók ismert körének bővítése. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Információfogadás és - küldés, e-mail. Veszélyek. Médiainformatika. Céltudatos információszerzés.	online, csevegőprogram, e-mail, honlap, kezdőoldal, link (hivatkozás).
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Életkorának megfelelő információhordozók körének bővítése, megismerésük, használatuk. – A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére egyre önállóbban. – Információk küldése és fogadása minél önállóbban. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Informatikai levelezési nyelv használata. – Adatokkal való visszaélés veszélyeinek, következményeinek megismerése. – Hatékony, céltudatos információszerzés gyakorlása. 	
Témakör: Könyvtári informatika	
Órakeret: 5 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások céltudatos használatának kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Lakóhelyi könyvtár. Bibliográfia.	Tárgymutató, névmutató
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Dokumentumok csoportosítása. – Adott feladathoz segédanyag keresése önállóan vagy csoportmunkában – tanári irányítással. – Keresési módszerek alkalmazása. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	I óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A digitális eszközök használata	6
2.	Alkalmazói ismeret	7
3.	Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	12
4.	Infokommunikáció, információs társadalom	7
5.	Könyvtári informatika	4
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A digitális eszközök használata	
Órakeret: 6 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Hatékony, önálló tanuláshoz szükséges motiváció fenntartása IKT-eszközökkel. Helyes informatikai szemlélet kialakítása. Szándékos figyelem tartósságának további erősítése. Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. A digitális technológia megfelelő használatának megismertetése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Elektronikus számítógépek fejlődése. Az informatika történetének magyar tudósa. Mobilkommunikációs eszközök. Virtuális tanulási környezet, „Netikett”.	Windows, CD, DVD, mobilkommunikációs eszköz,
Fejlesztési tevékenységek: – Elektronikus számítógépek fejlődésének megismerése. – Neumann János magyar származású természettudós munkásságáról ismeretek gyűjtése. – Aktív szókinccs bővítése. – Mobilkommunikációs eszközök megismerése és használatuk. – Virtuális tanulási környezet kezelésének megismerése, használata.	
Témakör: Alkalmazói ismeret	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Programok használata jogi és erkölcsi alapjainak megismertetése. Függőség megelőzése. Nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Tájékozottság igényének alakítása a jeles napokban, nemzeti és nemzetközi ünnepekben.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-	Diagram, grafikon,

megjelenítés. Adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök. Táblázatok, diagramok, grafikonok, következtetések.	
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Dokumentumok készítése az iskolai élet eseményeihez, jeles napokhoz kapcsolódva. – Adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök megismerése, tájékozódás a használatukról. – Táblázat létrehozása. – Táblázatkezelés alapfogalmainak megismerése egyszerű példákon. – Diagramok, grafikonok megismerése, adatok leolvasása. – Adatbázisból történő információszerzés módjainak megismerése. 	
Témakör: Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	
Órakeret: 12 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Pontos szabálykövetés erősítése. Kreativitás, szépérzék fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Algoritmizálás (és adatmodellezés) Iskolai élet algoritmusai	szög- és lépésnagyság.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Érdekes minták ismétlések segítségével. – Minták önálló tervezése, rajzolása. – Adatok gyűjtése, tervekészítés. Adatok megjelenítése: rajzban, írásban, jelekkel. 	
Témakör: Infokommunikáció, információs társadalom	
Órakeret: 7 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek beláttatása, káros hatásainak megismertetése, törekvés erősítése a megelőzésre. Képesség kialakítása az informatika eszközrendszerének önálló vagy segítséggel történő alapvető használatára. A számítógép-használat helyes szokásrendszerének elvárása. Céltudatos, biztonságos net-használatra szoktatás.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Információkezelés jogi és etikai vonatkozása Biztonsági kérdések Az e-szolgáltatások szerepe és használata. E-szolgáltatások a mindennapi életben.	Informatikai levelezési nyelv, visszaélés, következmény,
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Információforrások biztonságos, etikus felhasználása. – E-szolgáltatások jelentőségének megismerése. – Gyermekeknek szóló szolgáltatások körének további bővítése. 	

– Kommunikáció a számítógép egy biztonságos csevegő programja segítségével, on-line beszélgetés.	
Témakör: Könyvtári informatika	
Órakeret: 4 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása, lehetőleg önállóan. Pozitív viszonyulás kialakítása a könyvtárhasználathoz.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Kézikönyvek, lexikonok. Elektronikus könyvtár.	kézikönyv, lexikon, ismeretterjesztő könyv.
Fejlesztési tevékenységek: – Elektronikus könyvtárhasználat megismerése. – Tematikus gyűjtőmunka – segítséggel. – Médiumok típusba sorolása.	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén: A számítógép főbb perifériás egységeinek használata önállóan vagy segítséggel, funkcióik ismerete. A számítógép és a mobilkommunikációs eszközök fontosabb alkalmazási területeinek és jelentőségüknek ismerete a mai társadalomban. A net célirányos használata. A program- és adatvédelem szabályainak betartása. Tapasztalatok az informatikai eszközök és információhordozók használatában. Az információforrások etikus használata. A számítógép-kezelés alapjainak elsajátítása. Többféle formázást tartalmazó, szöveges, rajzos, táblázatos dokumentumok elkészítése. Adatok táblázatos, diagramos, grafikonos megjelenítésének értelmezése. Információfeldolgozási képesség gyakorlati hasznosságának belátása. Testi és lelki egészség megóvása érdekében a függőség megelőzése, a net veszélyeinek elhárítása. Törekvés a gyermeki adottságok kibontakoztatására. A számítógép egyre biztosabb, önálló kezelése. Iskolai algoritmusok értelmezése, minél önállóbb alkalmazása. Algoritmizáló képesség megerősödése, önállósulása. Grafikai kifejezőképesség önállósulása. Szabálykövető magatartás, megerősödött feladattudat kialakulása. Önbizalom, önértékelés fejlődése. Képesség céltudatos információszerzésre. Iskolai feladathoz dokumentum kiválasztása segítséggel, majd egyre önállóan. Tárgy- és névmutató használata. Beszámoló a szerzett információról – kérdések segítségével. Hagyományos és elektronikus könyvtárszolgáltatások igénybevétele tanuláshoz, szórakozáshoz. A korszerű technológiákon alapuló könyvtári ismerethordozókból, számítógépes, hálózatokból, multimédiás oktatóprogramokból történő információszerzés lehetőségének, módjának ismerete.	

Helyi tanterv

Testnevelés 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A testnevelés és sport műveltségi terület célja a motoros tevékenységeken keresztül a gyermekközpontú személyiségfejlesztés, az egyéni motoros képességek, a testi és lelki kondíciók eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével a rendszeres fizikai aktivitás, az egészségtudatos, aktív életvezetésre való szocializáció elősegítése. Ennek érdekében a mozgáskészség, a motoros, kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése, a motiváció a szabadidős sportokban való aktív részvételre, a szociális és emocionális képességek pozitív megerősítése, preventív egészségtudatos életvezetési szokások kialakítása. E célt szolgálja – többek között – az 1–6. évfolyamon külön tematikai egységben tárgyalt és önálló fejlesztési területként megjelölt tánc tantárgy is.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a fentebb felsorolt célok kiegészülnek a gyakran társuló testtartásbeli, mozgáskoordinációs és egyéb motoros anomáliák kezelésével, amelyek javítása a szomatopedagógia eszközrendszerével a testnevelés tantárgy rehabilitációs céljai között szerepel. A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanuló kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, hogy erősítse a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

A motoros készségfejlesztés-edzettség a fittségi szintnövelő és megtartó testgyakorlatok végzése során, a motoros képességek fejlesztésének és szerepének tudatosítása mellett valósul meg. A motoros készségfejlesztés-mozgástanulás területén a sportágspecifikus és általános taktikai elemek elsajátítása egyénileg, párban és csoportban, valamint a motoros tanúlással kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése során valósul meg.

A játék, játékoság szerepe kisgyermekkorától az ifjúkorig egyaránt fontos. Ezt szolgálhatják a játékos mozgásformák egyénileg, párban, csoportban, a sportág-előkészítő mozgásos játékok, az alkotó és kooperatív játékos feladatok, a kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése játékkal. Az egyénileg, párban, csoportban végzett játékos és sportág-specifikus versenyek nagy jelentőségűek a tanulók kognitív, affektív és szociális képességeinek fejlesztésében.

Preventív, életvezetési, egészségfejlesztési célokat szolgálnak a szabadidős sporttevékenységek, az életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni és társas tevékenységek.

A fentiekén kívül kiemelt általános fejlesztési feladatokat jelent a sajátos nevelési igényű tanulók esetében az erő, állóképesség, ügyesség, gyorsaság növelése, a koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és téri tájékozódó képesség fejlesztése. Pozitív jellemtulajdonságok – akaraterő, bátorság, fair play – kialakítása és fenntartása.

Kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs fejlesztési feladat a mozgásigény, kezdeményezőképeség erősítése, motiváció és bátortás a mozgásos feladatok végrehajtására. Mozgásos játékokban szabálytartásra, együttműködésre nevelés a játék örömeinek felfedeztetésével. A mozgásos alaptéchnikák elsajátítása, a kitartás és az állóképesség fejlesztése kiemelt feladat az általános kondicionálás, testi hajlékonyság, végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, az egyensúlyozó képesség alakításával összhangban, a tanuló terhelhetőségének függvényében. A betegségekkel és az időjárási tényezőkkel szembeni ellenálló-képesség, edzettség biztosítása a mozgás segítségével.

Külön figyelmet kell fordítani a saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítására a függőleges és vízszintes zónákban, a téri viszonyok pontos felismerésére és orientációra. A viszonyszavak felfogása, adekvát használata, a téri biztonság erősítése folyamatos feladat a tantárgy tanítása során. A gyermekek/tanulók önismereti képességének fejlesztése, az önállóság és a versenyszellem erősítése a mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok önálló végzését és az általános helytállás képességét támogatja.

A testnevelés tantárgy a NAT és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve által megjelölt kompetenciafejlesztési feladatok megvalósítására integráltan kínál lehetőséget.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek ismeretelsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motiváción és differenciált feladat kiosztásokon kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenységbe ágyazott kognitív fejlesztés.

A testi-lelki egészségre nevelés sokféle aspektusa valósítható meg a tantárgy keretében: a kitartás, az erőnlét, a fizikai állóképesség és a kooperativitás fejlesztésével a későbbi munkavégzés és a társadalmi integráció, az egyéni boldogulás esélye kap támogatást.

Az erkölcsi nevelés a kitartásban és erőfeszítésben, a sportszerűség megnyilvánulásaiban valósul meg a csapatjátékok során. Az egymásért való felelősségvállalás, a társ segítése, a társas kultúra fejlesztésének jó alkalmait a sorversenyek, a csapatjátékok és versenyfeladatok.

A fizikai állóképesség és a motoros képességek erősen befolyásolják a tanulók iskolai teljesítményét, pályorientációs lehetőségeit és a jövőbeni munkaerő-piaci alkalmasságukat. A szabadtéri testnevelésórák és szabadidős sporttevékenységek, túrák alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására, minden élő iránti tiszteletre. Testnevelésórán az önállóan végzett, egyéni mozgás- vagy tartásrehabilitációs gyakorlatoknál nagy szerepe van a hatékony, önálló tanulásnak, amelynek transzfer hatása hasznosulhat a közismereti tantárgyak művelésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében.

5–6. évfolyam

A testnevelés és sport tantárgy célja e szakaszban a mozgásformák készségi szintre emelése, a mozgás örömeinek biztosítása, az egészséges életmódra nevelés, az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség további korrekciója. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a tanuló és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök megszilárdítása.

Az órák feladata, hogy az erő és állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése pozitív transzferhatást fejtsen ki a tanuló egyéni boldogulására.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók kulcskompetenciáinak fejlesztését széles körűen szolgálja a testnevelés és a sport. A testnevelésórákon vagy szabadidős sporttevékenységek keretében életszerű alkalmak kínálkoznak az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására, a tantárgy szakkifejezéseinek fogalmi tisztázására és a szókincs bővítésre. Az anyanyelvi kompetencia művelésében a vizuomotoros koordináció, a lateralitás, a szerialitás biztonságos alkalmazása – amely gyakorta még felső tagozaton is gondot jelent – a testnevelés óráinak jelentős részét adják.

A kiemelt nevelési feladatok közül az erkölcsi nevelés, az önismeret, a másokért való felelősségvállalás képességének fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési feladat ellátására mód nyílik a testnevelésórákon, sportfoglalkozásokon.

5. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	32
2.	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	42
3.	Játék	31
4.	Versenyzés	31
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	22
6.	Tánc	22
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	
Órakeret: 32 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Kondicionális képesség fejlesztése.	
Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása.	
Aerob és anaerob képességfejlesztés.	
Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.	
Mozgásműveltség fejlesztése.	
Mozgásigény fenntartása.	
Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és szabályozás képessége.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Torna Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. Kéziszer-gyakorlatok. Gimnasztikus mozgás zenére (zumba) Járások. Atlétika Futások. Ugrások, dobások. Emelés-hordás. Küzdő – húzó játékok Testtartást javító, erősítő és lézgyakorlatok zenére	Függés, körzés, döntés, bemelegítés, 4-8 ütemű gyakorlat, emelés, hordás, egyensúly, súlypont.

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelése érdekében. – Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségben. – A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. – Gimnasztika optimális élettani terhelés alkalmazásával. – Társas gyakorlatok. – Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. – Mászás és függeszkedés – kötélben, gyűrűn, bordásfalán. – Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. – Egyensúly-gyakorlatok. – Járások törzs- és karmozgással összekötve. – Futások iram- és irányváltással. – Ugrások, dobások. – Emelés-hordás – párban, társakkal. 	
Témakör: Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	
Órakeret: 42 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése.	
Sportágtechnikai elemek megismertetése.	
Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozódóképesség fejlesztése.	
<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egyensúlytartás; mozgáskoordináció téri orientációval.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Rendgyakorlatok</p> <p>Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba.</p> <p>Nyitódás, felzárkózás.</p> <p>Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p> <p>Torna</p> <p>Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalán.</p> <p>Mászás kötélben.</p> <p>Függeszkedés, hintázás.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra.</p> <p>Kézállás, tarkóállás.</p> <p>Atlétika</p>	<p>Terpeszállás, guruló átfordulás, függeszkedés, húzózkodás, bátorugrás, terpesztés, ugródeszka, dobantó, irány, iram, keresztlépés, gyorsítás, lassítás, vágta, mellúszás, karmunka, lábmunka, merülés, lebegés.</p>

<p>Futásfajták: terep-, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal.</p> <p>Járások, futások, dobások, ugrások.</p> <p>Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel.</p> <p>Különbféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai.</p> <p>Úszás</p> <p>Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mellúszás kar-és lábmunkája siklás közben, eszközzel és eszköz nélkül.</p> <p>Váltóversenyek mellig érő vízben.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. – Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. – Információk, jelek felismerése mozgásképben. – Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. – Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű feladatokban. – Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	
<p>Témakör: Játék</p>	
<p>Orakeret: 3 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Együttműködés, kooperáció elősegítése.</p> <p>Versenyszellem kialakítása és fenntartása.</p> <p>Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Élethosszig üzhető egészségfejlesztő szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési ismeretek</p> <p>Labdás játékok</p> <p>Dobó és elfogó játékok.</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben.</p> <p>Átadások helyben és mozgás közben.</p> <p>Célba rúgó és célba dobó játékok.</p> <p>Zsinórlabda és labdarúgás elemei.</p> <p>Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda.</p>	<p style="text-align: center;">Fogalmak</p> <p>Játékszabály, kosárlabda, indítás, átadás, alapvonal, oldalvonal, labdarúgás, labdaátvétel, kapu, kapufa, háló, szöglet (lábfej: külső, belső, csőr), kézilabda, hatos, vonal, büntetődobás, oldalbedobás, kapura lövés, felugrás, taktika, nyitás, továbbítás.</p>

<p>Népi gyermekjátékok és néphagyományok</p> <p>Futó és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>Sor-, akadály- és váltóversenyek</p> <p>Küzdősportok elemei</p> <p>Az olimpiák története – sport idolk</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. – Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. – Népi gyermekjátékok, hagyományőrző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. – Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. – Labdás játékok, gyakorlatok. – Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	
Témakör: Versenyzés	
Órakeret: 31 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.</p>	<p>Játékszabály, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, verseny</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. – Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. 	
Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	
Órakeret: 22 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p>	

<p>Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés, Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. Képességfejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése.</p> <p>A relaxáció, mint a lelki egészségmegőrzése egyik eszközének felismerése.</p> <p>Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre.</p> <p>Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben</p> <p>Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása.</p> <p>Biztonságra és környezettudatosságra törekvés.</p> <p>Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése.</p> <p>Önkontrollra, önuralomra törekvés.</p> <p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).</p> <p>A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása.</p> <p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok.</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok.</p> <p>Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, sugárzás, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. – A relaxáció, mint a lelki egészség- megőrzése egyik eszközének felismerése. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben – Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása. – Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése. – Önkontrollra, önuralomra törekvés. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. – A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. – Testtartás-javító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	
Témakör: Tánc	
Órakeret: 22 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Csoportos játék és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> az önértékelés és reakcióképesség növelése; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése; közös öröm és szabadságélmény megtapasztalása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tánc, mint művészet – elmélet Élő és felvett színházi, tánc- és mozgásszínházi, köztük társaik vagy más tanulók által készített produkciók – megtekintése.</p> <p>Mozgásos dramatikus és énekes játékok Kézi játékok. Énekes-táncos játékok (gyerekjátékok, leánykarikázók mozgásanyaga, szokásrendszere; egyenletes lüktetésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz).</p> <p>Népi, táncos gyermekjátékok Régi stílusú táncok (ugrós, legényes táncok; páros forgató típusú lépések; forgató mozgáscsoportjai). Új stílusú táncok (verbunk és csárdás táncok). A társastánc etikettjének néhány alapeleme.</p> <p>Népek, nemzetiségek, etnikumok táncaiból (Lánc-, körtáncok – Balkán – lépésanyaga és</p>	<p>Mozdulat, motívum, irányzat, népzene, műzene, néhány népi-, szalon- és modern tánc, élmény, etnikum, ritmus, tempó, etikett.</p>

formavilága; szlovák és román táncanyag magyar párhuzamai.)	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Öröm és szabadságélmény megtapasztalása. – Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés kialakításának gyakorlása a tér tárgyaival végzett, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanág érzékelése. – Térbeli alkalmazkodás. Metrum, tempó, ritmus alkalmazása. – Helyes testtartás automatizálása. – Az együttmozgás élményének megtapasztalása. – Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtésre. – Közös cselekvés tanári narrációra. Technikai gyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> – induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. – Fekvő partner gurítása előbb csípő-, majd láb- és kar“vezetéssel”. – “Vakvezetéses” gyakorlat - folyamatos vezetésipont-váltással. – Járás-fordulat elemekkel térbeli kompozíció készítése, egyénileg vagy csoportosan. – Népi mozgásos gyermekjátékok és táncok megismerése, gyakorlása. – Törekvés a társastánc illemszabályainak betartására. – Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. 	

6. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	32
2.	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	42
3.	Játék	31
4.	Versenyzés	31
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	22
6.	Tánc	22
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség
Órakeret: 32 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Kondicionális képesség fejlesztése.</p> <p>Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása.</p> <p>Aerob és anaerob képességfejlesztés.</p> <p>Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.</p> <p>Mozgásműveltség fejlesztése.</p> <p>Mozgásigény fenntartása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és</p>

szabályozás képessége.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Torna</p> <p>Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések.</p> <p>Kéziszer-gyakorlatok.</p> <p>Gimnasztikus mozgás zenére (zumba)</p> <p>Járások.</p> <p>Atlétika</p> <p>Futások.</p> <p>Ugrások, dobások.</p> <p>Emelés-hordás.</p> <p>Küzdő – húzó játékok</p> <p>Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére</p>	<p>Függés, körzés, döntés, bemelegítés, 4-8 ütemű gyakorlat, emelés, hordás, egyensúly, súlypont.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelése érdekében. – Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségben. – A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. – Gimnasztika optimális élettani terhelés alkalmazásával. – Társas gyakorlatok. – Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. – Mászás és függeszkedés – kötél, gyűrűn, bordásfalon. – Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. – Egyensúly-gyakorlatok. – Járások törzs- és karmozgással összekötve. – Futások iram- és irányváltással. – Ugrások, dobások. – Emelés-hordás – párban, társakkal. 	
Témakör: Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	
Orakeret: 42 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése.</p> <p>Sportágtechnikai elemek megismertetése.</p> <p>Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozódóképesség fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok: egyensúlytartás; mozgáskoordináció téri orientációval.</i></p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Rendgyakorlatok:	Terpeszállás, guruló átfordulás, függeszkedés, húzózkodás, bátorugrás,

<p>Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba.</p> <p>Nyitódás, felzárkózás.</p> <p>Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p> <p>Torna</p> <p>Támaszgyakorlatok, függés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.</p> <p>Mászás kötélén.</p> <p>Függeszkedés, hintázás.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra.</p> <p>Kézállás, tarkóállás.</p> <p>Atlétika</p> <p>Futásfajták: terep-, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal.</p> <p>Járások, futások, dobások, ugrások.</p> <p>Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel.</p> <p>Különbféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai.</p> <p>Úszás</p> <p>Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mellúszás kar-és lábmunkája siklás közben, eszközzel és eszköz nélkül.</p> <p>Váltóversenyek mellig érő vízben.</p>	<p>terpesztés, ugródeszka, dobbantó, irány, iram, keresztlépés, gyorsítás, lassítás, vágta, mellúszás, karmunka, lábmunka, merülés, lebegés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. – Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. – Információk, jelek felismerése mozgásképpen. – Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. – Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű feladatokban. – Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	
<p>Témakör: Játék</p>	
<p>Órakeret: 31 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Együttműködés, kooperáció elősegítése.</p>	

<p>Versenyszellem kialakítása és fenntartása. Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. Élethosszig üzhető egészségfejlesztő szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. Képességfejlesztési fókuszok: a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Labdás játékok: Dobó és elfogó játékok. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Zsinórlabda és labdarúgás elemei. Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda.</p> <p>Népi gyermekjátékok és néphagyományok Futó és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>Sor-, akadály- és váltóversenyek Küzdősportok elemei Az olimpiák története – sport idolk</p>	<p>Játékszabály, kosárlabda, indítás, átadás, alapvonal, oldalvonal, labdarúgás, labdaátvétel, kapu, kapufa, háló, szöglet (lábfej: külső, belső, csőr), kézilabda, hatos, vonal, büntetődobás, oldalbedobás, kapura lövés, felugrás, taktika, nyitás, továbbítás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. – Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. – Népi gyermekjátékok, hagyományőrző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. – Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. – Labdás játékok, gyakorlatok. – Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	
Témakör: Versenyzés	
Órakeret: 31 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tanulók képessé tételére egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.</p>	<p>Játékszabály, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, verseny</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. – Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. 	
<p>Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p>	
<p>Orakeret: 22 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés, Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése.</p> <p>A relaxáció, mint a lelki egészségmegőrzése egyik eszközének felismerése.</p> <p>Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre.</p> <p>Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben</p> <p>Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása.</p> <p>Biztonságra és környezettudatosságra törekvés.</p> <p>Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése.</p>	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, sugárzás, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll.</p>

<p>Önkontrollra, önuralomra törekvés.</p> <p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).</p> <p>A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása.</p> <p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok.</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok.</p> <p>Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. – A relaxáció, mint a lelki egészség- megőrzése egyik eszközének felismerése. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. – Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben – Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása. – Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése. – Önkontrollra, önuralomra törekvés. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. – A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. – Testtartás-javító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	
Témakör: Tánc	
Órakeret: 22 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Csoportos játék és megjelenítőképesség fejlesztése.</p> <p>Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása.</p> <p>A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése.</p> <p>A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> az önértékelés és reakcióképesség növelése; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése; közös öröm és szabadságélmény megtapasztalása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tánc, mint művészet – elmélet</p> <p>Élő és felvett színházi, tánc- és mozgásszínházi, köztük társaik vagy más tanulók által készített produkciók – megtekintése.</p> <p>Mozgásos dramatikus és énekes</p>	<p>Mozdulat, motívum, irányzat, népzene, műzene, néhány népi-, szalon- és modern tánc, élmény, etnikum, ritmus, tempó, etikett.</p>

<p>játékok</p> <p>Kézi játékok.</p> <p>Énekes-táncos játékok (gyerekjátékok, leánykarikázók mozgásanyaga, szokásrendszere; egyenletes lüktetésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz).</p> <p>Népi, táncos gyermekjátékok</p> <p>Régi stílusú táncok (ugrós, legényes táncok; páros forgató típusú lépések; forgató mozgáscsoportjai).</p> <p>Új stílusú táncok (verbunk és csárdás táncok).</p> <p>A társastánc etikettjének néhány alapeleme.</p> <p>Népek, nemzetiségek, etnikumok táncaiból</p> <p>(Lánc-, körtáncok – Balkán – lépésanyaga és formavilága; szlovák és román táncanyag magyar párhuzamai.)</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Öröm és szabadságélmény megtapasztalása. – Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés kialakításának gyakorlása a tér tárgyaival végzett, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanág érzékelése. – Térbeli alkalmazkodás. Metrum, tempó, ritmus alkalmazása. – Helyes testtartás automatizálása. – Az együttmozgás élményének megtapasztalása. – Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtésre. – Közös cselekvés tanári narrációra. Technikai gyakorlatok: – induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. – Fekvő partner gurítása előbb csípő-, majd láb- és kar"vezetéssel". – "Vakvezetéses" gyakorlat - folyamatos vezetésipont-váltással. – Járás-fordulat elemekkel térbeli kompozíció készítése, egyénileg vagy csoportosan. – Népi mozgásos gyermekjátékok és táncok megismerése, gyakorlása. – Törekvés a társastánc illemszabályainak betartására. – Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. 	

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

A tanuló képes

- összetett mozgások, 4–8-ütemű tornagyakorlatok végrehajtására,
- a testnevelés szakszavainak értésére (passzív szókincs szintjén) és adekvát mozgásos válaszokra,
- erőfeszítésre és kitartásra saját szintje szerint,
- gyors futásra, magas- és távolugrás megkísérlésére,
- a mellúszás megkísérlésére, helyes légzéstechnikával,
- a labda átvételére és átadására,
- a játékszabályok betartására, aktív részvételre a közös játékokban,
- higiénés ismereteinek rutinszerű alkalmazására,
- egyszerű tánclépésekre bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján,
- zenével szinkronban mozgásra,
- a tánc mint mozgás, mint örömforrás élvezetére.

7–8. évfolyam

Az általános iskolai tanulmányok végéhez közeledve az enyhén értelmi fogyatékos tanulók testi nevelésében fő szempont a mozgás, a sport életmódbeli elemmé válása. Ezt a célt szolgálják a NAT-ban a mozgásnevelésre, mozgáskultúrára, a testi nevelés ismeretelemeire és az általános személyiségfejlesztésre vonatkozó közműveltségi tartalmak.

A tantárgy célja a mozgásformák készségszintre emelése, a mozgás igényének és az egészség megőrzésének életmódbeli szokásrendszerre válása, továbbá az erő és állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése azért, hogy a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése pozitív transzferként hasson a tanuló egyéni boldogulására.

A közösségi mozgásformák során a kooperáció és a sportszerűség gyakorlattá válása, a pozitív attitűdök megerősödése a tanuló és szociális környezete számára egyaránt kedvező feltételeket teremthet a munkaerő-piaci helytálláshoz.

A testnevelés és sport tantárgy nevelési és kulcskompetencia-fejlesztési lehetőségei közé tartozik az anyanyelvi kommunikációs fejlesztés a testnevelés órákon vagy szabadidős sporttevékenységek keretében, amely az auditíven érzékelt beszéd megértésére – és a megértettek alkalmazásában –, és a (minimális) sportelméleti művelődési anyag feldolgozása során valósulhat meg. A természettudományos kompetencia a mindennapi élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretként van jelen a testnevelésben és a sportban.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi és önismereti nevelés, a másokért való felelősségvállalás alapját képezhetik a tanulók boldogulásának.

7. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5óra/hét
-----------------	-------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	40
2.	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	50
3.	Játék	35
4.	Versenyzés	30
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	25
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség**Órakeret: 40 óra****A témakör nevelési-fejlesztési céljai:**

Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.

Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.

Aerob és anaerob képességfejlesztés.

Mozgásigény fenntartása.

Mozgásműveltség fejlesztése.

Motorikus képességek fejlesztése.

Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.

Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erő kifejtés és szabályozás képessége.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Gimnasztikai elemek:</p> <p>Bemelegítési technikák.</p> <p>Gimnasztikus mozgás Járások.</p> <p>Torna</p> <p>Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések.</p> <p>Mászás és függeszkedés Kéziszer- gyakorlatok Társas gyakorlatok.</p> <p>Négy-nyolc ütemű gyakorlatok.</p> <p>Egyensúly-gyakorlatok.</p> <p>Atlétika</p> <p>Futások.</p> <p>Ugrások, dobások.</p> <p>Emelés-hordás.</p>	<p>Bemelegítés, függés, körzés, döntés, 4–8 ütemű gyakorlat, emelés, hordás, egyensúly, súlypont.</p>

<p>Küzdősportok elemei</p> <p>Páros és csoportos küzdőgyakorlatok.</p> <p>Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére</p> <p>Motoros tesztek (Cooper)</p> <p>Kizárólagosan diagnosztikus célzattal.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelésére. – Testtudat – saját test és eszközök szerepének tudatosulása az edzettségben. – A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. – Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. – Gimnasztika, optimális élettani terhelés alkalmazásával az izmok mobilizálása, erősítése, nyújtása. – Gimnasztikus mozgás zenére (zumba). – Járások törzs- és karmozgással összekötve. – Mászás és függeszkedés – kötélben, gyűrűn, bordásfalán. – Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. – Négy–nyolc ütemű gyakorlatok végzése. – Egyensúly-gyakorlatok végzése. – Futások iram- és irányváltással. – Ugrások, dobások. – Emelés-hordás – párban, társakkal. – Páros és csoportos küzdőgyakorlatok végzése – légzéstechnikával. 	
<p>Témakör: Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás</p>	
<p>Órakeret: 50 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése.</p> <p>További sportágtechnikai elemek megismertetése.</p> <p>Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás-, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége; imitációs és elemző képesség; alkalmazkodási képesség.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Rendgyakorlatok:</p> <p>Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.</p> <p>Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás.</p> <p>Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p>	<p>Fejlődés, szakadozás, biztonság, biztonságérzet, vándormászás, gyors futás, tartós futás, leugrás, felugrás, átugrás, lábmunka, karmunka, hajítás, lökés, kartempó, lábtempó, gyorsúszás, hátúszás, pillangóúszás, delfinmozdulat.</p>

<p>Menetelés alakzatfelvétellel.</p> <p>Torna:</p> <p>Támaszgyakorlatok, függés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.</p> <p>Mászás kötelen.</p> <p>Vándormászás bordásfalon.</p> <p>Függeszkedés, hintázás.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra.</p> <p>Kézállás, fejjállás, tarkóállás – segítséggel.</p> <p>Atlétikai elemek:</p> <p>Járások, futások, dobások, ugrások.</p> <p>Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal.</p> <p>Kislabda hajítás állóhelyből és keresztlépéssel.</p> <p>Különbféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módzatai.</p> <p>Tánc:</p> <p>Régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok (zumba).</p> <p>Úszás:</p> <p>Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mell-, gyors- és hátúszás kar- és lábmunkája siklás közben eszközzel és eszköz nélkül.</p> <p>Váltóversenyek mellig érő vízben.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. – Energiabefektetésre vonatkozó tudatosság kialakítása – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. – Információk, jelek felismerése mozgásképben. – Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepük belátása az önreflexióban és önkontrollban. – Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban. – Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	

Témakör: Játék	
Órakeret: 35óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszellem kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása, továbbfejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; beleélő és együttműködő képesség; kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Labdás játékok: Dobó- és elfogójátékok. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célbarúgó- és célbadobójátékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézilabda.</p> <p>Népi gyermekjátékok és néphagyományok Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>Táncos játékok Az 1–6. évfolyamon tanultak művelődési anyagából.</p>	<p>Kosárlabda, labdarúgás, röplabda, kézilabda, játékszabály, védő, támadó, cselezés, nyitás, érintés, feladás, átütés, pontszerzés, góllövés, erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. – Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. – Népi hagyományörző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. – Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. – Labdás játékok, gyakorlatok. – Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	

Témakör: Versenyzés	
Órakeret: 30	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség; versenyszellem.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Futó-, ugró-, akadály- és ügyességi versenyek Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta stb.). Ugróiskola – magas, távol stb. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Kötélugró verseny. Kötélhúzó verseny.</p> <p>Labdás versenyek Kosárradobó-verseny. Labdavezetési verseny. Kidobójáték. Labdarúgás. Kosárlabda. Kézilabda. Zsinórlabda.</p> <p>Népi gyermekjátékok, versenyfeladatok (Bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásbavágás, csizmadobáló, öcsigolyó /petanque/.)</p> <p>Úszóverseny – egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia</p>	<p>Kidobójáték, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, játékszabály; erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény.</p>

Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok a sportági versenyek szabályainak, technikai és taktikai elemeinek alkalmazásával. – Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. – További ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól, emblemikus személyiségeiről. – Ismeretek szerzése híres magyar és nemzetközi sportolókról a múltból és a jelenből. 	
Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	
Órakeret: 25 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés.	
Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása.	
Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.	
A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása.	
A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásukkal.	
<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A mozgás mint életmód</p> <p>Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates).</p> <p>Táncok különféle műfajai.</p> <p>Testi-lelki higiéné</p> <p>Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata.</p> <p>Relaxációs gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – légzőgyakorlatok – figyelemösszpontosító és lazító testtartások. <p>Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése.</p> <p>Betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások.</p> <p>Természetben űzhető sportok (a helyi adottságok függvényében)</p> <p>Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi.</p> <p>Túra – balesetvédelem, kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem.</p>	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, prevenció, testtartás, gólyaállás, kobraállás.</p>

<p>Kocogás.</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák gyakorlása, – A relaxáció, mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszközének tudatosulása. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre, – Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának megértése. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések ismerete és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. – Testtartásjavító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	

8. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	40
2.	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	50
3.	Játék	35
4.	Versenyzés	30
5.	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	25
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség

Órakeret: 40 óra

A témakör nevelési-fejlesztési céljai:

Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.

Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.

Aerob és anaerob képességfejlesztés.

Mozgásigény fenntartása.

Mozgásműveltség fejlesztése.

Motorikus képességek fejlesztése.

Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.

Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erő kifejtés és szabályozás képessége.

Fejlesztési ismeretek**Fogalmak****Gimnasztikai elemek:**

Bemelegítési technikák.

Gimnasztikus mozgás Járások.

Torna

Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések.

Mászás és függeszkedés Kéziszer-
gyakorlatok Társas gyakorlatok.

Négy-nyolc ütemű gyakorlatok.

Egyensúly-gyakorlatok.

Bemelegítés, függés, körzés, döntés,
4–8 ütemű gyakorlat, emelés, hordás,
egyensúly, súlypont.

<p>Atlétika</p> <p>Futások.</p> <p>Ugrások, dobások.</p> <p>Emelés-hordás.</p> <p>Küzdősportok elemei</p> <p>Páros és csoportos küzdőgyakorlatok.</p> <p>Testtartást javító, erősítő és lézőgyakorlatok zenére</p> <p>Motoros tesztek (Cooper)</p> <p>Kizárólagosan diagnosztikus célzattal.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképeség és fittség növelésére. - Testtudat – saját test és eszközök szerepének tudatosulása az edzettségben. - A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. - Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. - Gimnasztika, optimális élettani terhelés alkalmazásával az izmok mobilizálása, erősítése, nyújtása. - Gimnasztikus mozgás zenére (zumba). - Járások törzs- és karmozgással összekötve. - Mászás és függeszkedés – kötélén, gyűrűn, bordásfalon. - Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. - Társas gyakorlatok. - Négy–nyolc ütemű gyakorlatok végzése. - Egyensúly-gyakorlatok végzése. - Futások iram- és irányváltással. - Ugrások, dobások. - Emelés-hordás – párban, társakkal. - Páros és csoportos küzdőgyakorlatok végzése – lézőestehnikával. 	
<p>Témakör: Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás</p>	
<p>Órakeret: 50 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése.</p> <p>További sportágtechnikai elemek megismertetése.</p> <p>Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás-, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége; imitációs és</p>	

elemző képesség; alkalmazkodási képesség.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Rendgyakorlatok:</p> <p>Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.</p> <p>Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás.</p> <p>Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p> <p>Menetelés alakzatfelvétellel.</p> <p>Torna:</p> <p>Támaszgyakorlatok, függés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.</p> <p>Mászás kötélén.</p> <p>Vándormászás bordásfalon.</p> <p>Függeszkedés, hintázás.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra.</p> <p>Kézállás, fejjállás, tarkóállás – segítséggel.</p> <p>Atlétikai elemek:</p> <p>Járások, futások, dobások, ugrások.</p> <p>Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal.</p> <p>Kislabda hajítás állóhelyből és keresztlépéssel.</p> <p>Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módzatai.</p> <p>Tánc:</p> <p>Régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok (zumba).</p> <p>Úszás:</p> <p>Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mell-, gyors- és hátúszás kar- és lábmunkája siklás közben eszközzel és eszköz nélkül.</p> <p>Váltóversenyek mellig érő vízben.</p>	<p>Fejlődés, szakadozás, biztonság, biztonságérzet, vándormászás, gyors futás, tartós futás, leugrás, felugrás, átugrás, lábmunka, karmunka, hajítás, lökés, kartempó, lábtempó, gyorsúszás, hátúszás, pillangóúszás, delfinmozdulat.</p>

<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. – Energiabefektetésre vonatkozó tudatosság kialakítása – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. – Információk, jelek felismerése mozgásképben. – Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepük belátása az önreflexióban és önkontrollban. – Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban. – Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	
<p>Témakör: Játék</p>	
<p>Órakeret: 35 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenysszellem kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása, továbbfejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; beleélő és együttműködő képesség; kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Labdás játékok: Dobó- és elfogójátékok. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célbarúgó- és célbadobójjátékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézilabda. Népi gyermekjátékok és néphagyományok Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. Táncos játékok Az 1–6. évfolyamon tanultak művelődési anyagából.</p>	<p>Kosárlabda, labdarúgás, röplabda, kézilabda, játékszabály, védő, támadó, cselezés, nyitás, érintés, feladás, átütés, pontszerzés, góllövés, erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. – Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. – Népi hagyományörző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. – Labdás játékok, gyakorlatok. – Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	
Témakör: Versenyzés	
Órakeret: 30 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség; versenyszellem.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Futó-, ugró-, akadály- és ügyességi versenyek</p> <p>Sorversenyek.</p> <p>Váltóversenyek.</p> <p>Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta stb.).</p> <p>Ugróiskola – magas, távol stb.</p> <p>Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel).</p> <p>Kötélugró verseny.</p> <p>Kötélhúzó verseny.</p> <p>Labdás versenyek</p> <p>Kosárradobó-verseny.</p> <p>Labdavezetési verseny.</p> <p>Kidobójáték.</p> <p>Labdarúgás.</p> <p>Kosárlabda.</p> <p>Kézilabda.</p> <p>Zsinórlabda.</p> <p>Népi gyermekjátékok, versenyfeladatok</p> <p>(Bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásbavágás, csizmadobáló, öcsigolyó /petanque/.)</p> <p>Úszóverseny –</p> <p>egyszerűsített szabályokkal.</p>	<p>Kidobójáték, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, játékszabály; erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény.</p>

<p>Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok a sportági versenyek szabályainak, technikai és taktikai elemeinek alkalmazásával. – Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. – Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. – Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. – További ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól, emblemikus személyiségeiről. – Ismeretek szerzése híres magyar és nemzetközi sportolókról a múltból és a jelenből. 	
<p>Témakör: Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p>	
<p>Órakeret: 25 óra</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásukkal. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A mozgás mint életmód Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates). Táncok különféle műfajai.</p> <p>Testi-lelki higiéné Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése. Betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások.</p> <p>Természetben űzhető sportok (a helyi adottságok függvényében)</p>	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, prevenció, testtartás, gólyaállás, kobraállás.</p>

<p>Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi.</p> <p>Túra – balesetvédelem, kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem.</p> <p>Kocogás.</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák gyakorlása, – A relaxáció, mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszközének tudatosulása. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre, – Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben, – Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának megértése. – Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának megértése. – Önkontroll, önuralom gyakorlása. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések ismerete és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. – A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. – Testtartásjavító gyakorlatok. – Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>a tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a bemelegítési technikák alkalmazására, – 4–8 ütemű gyakorlatok végrehajtására, – küzdősportok során ügyelni saját és társai testi épségére, – alakzatváltozásokban együttműködésre, – erőfeszítésre és kitartásra saját szintje szerint, – egy tanult elem önálló végrehajtására, – 10 méter leúszására az általa választott úszásnemben, – a labda céltudatos irányítására, – a gyakorolt mozgáselemek, sportágak szabad térben, más körülmények közötti, önálló alkalmazására, – higiénés ismeretei rutinszerű és saját igény szerinti alkalmazására, – a relaxációs gyakorlatok önszolgáltató alkalmazására nyugalmi és stresszhelyzetben, – az egészségtudatos magatartásformák szokásrendszerébe integrálására. 	

Helyi tanterv

Közösségi nevelés 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be a tantárgyak rendszerében. Fejlesztési céljaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagok értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, a tanulók közösségi életének fórumaként segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

A tantárgy tematikai egységei szorosan kapcsolódnak a fejlesztési területekhez, azaz minden tematikai egység az egyes fejlesztési területek szempontjából kiemelt jelentőségű: közösség és személyiség – erkölcsi nevelés, önismeret és társas kultúra fejlesztése, családi életre nevelés; tanulás és munka – a tanulás tanítása, pályaorientáció; ember és társadalom – állampolgárságra, demokráciára nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, nemzeti öntudat, hazafias nevelés; egészséges életmód – testi, lelki egészség, médiatudatosság.

Az osztályfőnöki órák célja a gyermekközösségeknek és az egyes tanulók személyiségének fejlesztésével a közösség és az egyén egymáshoz, valamint a társadalomhoz való helyes viszonyának megalapozásával, a tanulók erkölcsi tulajdonságainak, meggyőződésének formálásával, az egyéni és a közösségi érdekek összehangolásával fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.

Az osztályfőnöki órán folyó munka hozzájárul – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Az osztályfőnöki órákon kiemelt szerepet kap az önismeret, az önfogadás és az önfejlesztés. Biztosítani kell a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldásait segítő feladatokat. Az értékek életünkben meghatározó szerepének, az értékek védelmével kapcsolatos felelősségnek a tudatosítása mellett a közvetlen környezet humán értékeinek keresése is a feladatok közé tartozik. Lehetőséget kell teremteni a serdülőkor testi-lelki változásaival kapcsolatos saját élmények, vélemények megvitatására.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt jelentősége van annak, hogy a tanulók közvetlen és közvetett úton is szerezzenek tapasztalatokat a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Olyan helyzetek megteremtése is feladat, melynek során felkészítjük a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Tapasztalatokat gyűjthetnek a munka világról, a szakmákról, ezáltal segíthetjük a pályaválasztásukat, a reális életcélok megfogalmazását, célkitűzését.

Az osztályfőnöki órák a tantervi tartalmakon túl jelentős színterei az aktuális kérdések, események feldolgozásának. A kerettanterv olyan arányos tartalom-meghatározást érvényesít, amely lehetővé teszi az egyes közösségek, az eltérő felkészültségű, fejlettségű, érettségű tanulók számára a válogatást, a felhasználó által történő konkretizálást, olyan tevékenységmegválasztást, amely az aktualitásokhoz illeszkedő feldolgozást is lehetővé teszi.

5–6. évfolyam

A két évfolyam fókuszában az áll, hogy a tanulói aktivitást serkentő módszerek alkalmazásával támogassa a tanulók önmagukért és a társakért való felelősségvállalását, annak megélését, hogy a társak és az egyén egymásra vannak utalva, ennek következményeként a másokért vállalt felelősséget átérzik, vállalásaikért helyt állnak, elfogadják, hogy a szabályok értük és a közösség védelméért vannak.

A tanulók felismerik jellemző tulajdonságaikat, jártasságot szereznek a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak alkalmazásában. Segítséggel keresnek olyan, az egyéni jellemzőikhez illeszkedő kikapcsolódást, szabadidős tevékenységet, amely hozzásegíti őket a testi, lelki egészség megteremtéséhez, képesek lesznek felismerni és segítséggel megfogalmazni érdeklődési körüket, amelyeket hozzá tudnak rendelni egyes tevékenységekhez, foglalkozásokhoz. Az osztályfőnöki órák fókuszálnak a családban betöltött szerepekre, a családi tevékenységrendszer jellemzőire, az egyes szerepekhez illeszkedő felelősségvállalás jellemzőire és arra, hogy a tanulók gyakorolják a különbségtételt a jóra ösztönző és a destruktív megnyilvánulások, jellemzők között.

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Közösség és személyiség	21
2.	Tanulás és munka	15
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Közösség és személyiség
Orakeret: 21 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai: Megfigyelőképesség fejlesztése, a tanuló saját viselkedésének, reakcióinak, cselekedeteinek önmegfigyelésen alapuló értékelése. Kommunikáció, véleménynyilvánítás képességének fejlesztése. A kulturált vita és konfliktuskezelés készségeinek fejlesztése. Beleérző képesség, tolerancia fejlesztése, a saját és a mások cselekedeteiért érzett felelősségérzet felkeltése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: nyitottság, együttműködés, kommunikáció, figyelem, empátia, önkifejezés, véleményalkotás, - nyilvánítás, vitakészség, felelősség.

Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Önismeret: tulajdonság, viselkedés, önmegfigyelésen alapuló felismerés, befolyásolás.</p> <p>Közösségek, amelyekben élek: iskola, évfolyam.</p>	<p>Önismeret, tulajdonság, viselkedés, társas kapcsolat, vélemény, együttműködés, érték, elfogadás, viszony, szabálykövetés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját élmények gyűjtése, feldolgozása. Tulajdonságlista készítése, értelmezése. – Az évfolyam, mint közösség. A közösség életét befolyásoló szabályok szerepe az iskolai életben. – Drámajátékok: konfliktus, vita, feloldás, megbeszélés, viszonyulás a témához. – Társas kapcsolatok az évfolyamban, a kapcsolatok kialakulása, változásai, alapvető illemszabályok betartása. – Helyem az évfolyamközösségben. – A közösség céljai, feladatai, az együttműködő közösség, a közös célok elérésének segítő és akadályozó tényezői. Együttműködésen, munkamegosztáson alapuló ismeretszerzés. – Felelősségtudat, lelkiismeretesség a társainkhoz. – Őszinteség, segítőkészség. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. 	
Témakör: Tanulás és munka	
Órakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A tanulás iránti motiváció, pozitív attitűd fejlesztése.</p> <p>Az önállóság iránti igény, a felelősségérzet fejlesztése, erősítése.</p> <p>Egyéni tanulási módszerek alkalmazásának alapozása, fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: együttműködés, bizalom, önkifejezés, kitartás</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>A tanulás: motívumok, a tanulást segítő és nehezítő tényezők. A tanulás tervezése, egyéni tanulási stílus, tanulási stratégiák.</p> <p>A munka: munkavégzés a családban, az iskolában.</p> <p>A munka és a személyiség, munkasiker, kudarc, munkafegyelem.</p> <p>A tanulás és a munka értékelése, önértékelés, külső értékelés.</p>	<p>Figyelem, koncentráció, értékelés, önértékelés, tervezés, szervezés, választás.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. – Tanulási szokások, módok, technikák, az önismereten alapuló tanulási módszerek kialakítása, kimunkálása, a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása. – A tanulás megtervezése, naplózvetés a tapasztalatokról, következtetések, változtatások, célkitűzések segítségével történő megfogalmazása, folyamatos értékelés. Különböző foglalkozások ismerete, a végzésükhöz szükséges tudáselemek összegyűjtése, elemzése. – Kedvelt tevékenységek, összefüggések ezek és egyes foglalkozások között (pályatükör). 	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Közösség és személyiség	5
2.	Én és a társadalom	16
3.	Egészséges életmód	15
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Közösség és személyiség	
Órakeret: 5 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Megfigyelőképesség fejlesztése, a tanuló saját viselkedésének, reakcióinak, cselekedeteinek önmegfigyelésen alapuló értékelése.	
Kommunikáció, véleménynyilvánítás képességének fejlesztése. A kulturált vita és konfliktuskezelés készségeinek fejlesztése.	
Beleérző képesség, tolerancia fejlesztése, a saját és a mások cselekedeteiért érzett felelősségérzet felkeltése. Kooperatív technikák alkalmazása.	
Képességfejlesztési fókuszok: nyitottság, együttműködés, kommunikáció, figyelem, empátia, önkifejezés, véleményalkotás, - nyilvánítás, vitakészség, felelősség.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önismeret: tulajdonság, viselkedés, önmegfigyelésen alapuló felismerés, befolyásolás. Közösség, amelyben élek: a család.	Önismeret, tulajdonság, viselkedés, társas kapcsolat, vélemény, együttműködés, érték, elfogadás, viszony, szabálykövetés.
Fejlesztési tevékenységek:	
– Saját élmények gyűjtése, feldolgozása. Tulajdonságlista készítése, értelmezése.	
– A család mint egység, kapcsolatok, szerepek, feladatok.	
– Helyem a családban.	
– Felelősségtudat, lelkiismeretesség a családtagokhoz fűződő viszonyban.	
– Őszinteség, segítőkészség. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok.	
Témakör: Én és a társadalom	
Órakeret: 16 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Együttműködésen alapuló aktív részvétel a különböző szintereken zajló társadalmi eseményekben. Egymásra figyelés, alkalmazkodás erősítése különböző közösségekben.	
Képességfejlesztési fókuszok: konstruktív kommunikáció, tolerancia, bizalom, együttérzés, a közvetlen környezet értékeihez való ragaszkodás, érdeklődés az életkorának megfelelő állampolgári szerepvállalás iránt.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Életem szinterei: az otthon, az iskola, a lakóhely	Család, családtag, családi és nemzeti ünnep, hagyományápolás, érték.

<p>A családban: a család fogalma, típusai, tagjai, feladatai</p> <p>Az iskolában: közösségek, szerepek, feladatok.</p> <p>A lakóhelyen: helyi társadalmi események, a részvétel lehetőségei.</p>	
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A család és annak szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében; a család feladatai: szeretet, érzelmi biztonság. – Munkamegosztás a családban, szokások, ünnepek a családban. – Alkalmazkodás az iskola rendjéhez, társakhoz, tanárokhoz; az iskola törvénye: a Házirend; az iskola hagyományainak megismerése, ápolása. – Az iskolai és otthoni élet összehasonlítása, egyezőségek, különbségek, ezek eredete, a különbségek elfogadása. – A helyi társadalmi eseményekről tájékozódás a médiumokon keresztül, személyes részvétel. – Nemzeti ünnepeink: március 15.; augusztus 20.; október 23., az ünnepek helyi aktualitásai, helytörténeti vonatkozások, történelmi emlékhelyek megismerése, személyes részvétel. – A lakóhelyi környezet kulturális értékei, hagyományai, természeti kincsei, a megismételhetetlenségből is adódó ragaszkodás, a megóvás felelőssége. Az összefogás jelentősége az értékek védelme érdekében. Emlékhelyek, múzeumok, kulturális események látogatása. Természetvédelmi „örjárat”. 	
Témakör: Egészséges életmód	
Orakeret: 15 óra	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A lelki egészség (mentálhigiéne) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek, képességek kialakítása.</p> <p>Az egészségmegőrzés igényének kialakítása, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: önismeret, önértékelés, akaraterő, válogatás, rendszerezés, ok-okozati összefüggéslátás.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
<p>Lelki egészség: énerősítés, belső egyensúly.</p> <p>Testi egészség: étkezés, testedzés, sport, kikapcsolódás, regenerálódás.</p>	<p>Én-énerő, lelki egészség, testi egészség, akaraterő, stressz, kikapcsolódás, segítségkérés.</p>
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Önmaga bemutatása, „ez vagyok – ez voltam”: fotók a múlttól, a családról, a gyermekkorról. Adatok gyűjtése önmagáról. Pozitív tulajdonság, képesség. Pozitív tulajdonságok erősítése, negatív tulajdonságok leküzdésének technikái. – Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. – A lélek egészsége, stressz, veszélyek. A segítség, a segítség szerepe, a segítségkérés formái, a hozzá kapcsolódó viselkedés. – A test, lelki egészséget veszélyeztető szokások, szenvedélyek. Esetek, filmélmények megvitatása. – Viselkedésszabályozás a lelki egészség megőrzése érdekében. Szabadidő eltöltésének, a személyiséget építő lehetőségeinek felismerése, kikapcsolódás, stresszoldás, szórakozás, 	

tanulás.

- Választás és döntés, azok következményeinek megbeszélése. Irodalmi példák gyűjtése. Dramatikus játék.
- Építem önmagam: egészséges életrend, napirend, szellemi, fizikai munka, a feltöltődés helyes aránya, igényes szórakozás, sport, mozgás, a test és lélek egyensúlya.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Fejlődött a tanuló önismerete, reális önértékelése.
- Kialakult a nyitottság a társas kapcsolatokra, fejlődött a szociális érzület.
- Felelősséget érez cselekedeteiért, vállalásaiért, megfelelően érzékeli és értékeli a sikert, a kudarcot.
- Felismeri az iskolai konfliktusokat, törekszik a megoldásra.
- Megszilárdul az iskolai követelmények szerinti normatartás.
- Tanulását (segítséggel) megtervezi. Felkészüléséhez figyelembe veszi az előzetes értékeléseket, tapasztalatokat. Különbséget tesz kedvelt és kevésbé kedvelt tevékenységek között, elfogadja, hogy nem csupán a kedvelt tevékenységeket kell elvégezni. Fokozódott kitartása, fejlődött felelősségérzete, feladattudata.
- Ismeri és tiszteli a közösségi hagyományokat, részt vesz ápolásukban.
- Közvetlen környezete természeti és kulturális értékeit ismeri, megóvásukban aktívan részt vesz.
- Ismeri a lelki és testi egészségmegőrzés érdekében legcélravezetőbb technikákat. Különbséget tud tenni pozitív és negatív tulajdonságok között. Képes erőfeszítéseket tenni, akarati tényezőket mozgósítani a változásért, a változtatásért. Elfogadja, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni.

7–8. évfolyam

A tanulókat aktivizáló módszerek megtartásával az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be annak támogatásában, hogy a tanulók megértsék a törvények szerepét mindennapi életünkben, elfogadják azok szükségszerűségét, az értékek és a szabályok viszonylagosságát, a normakövetés fontosságát. Helyzeteket kell teremteni ahhoz, hogy tudjanak érvelni, meggyőzni, mások véleményét elfogadva kiállni meggyőződésük mellett, vagy elvetni azt, átérezhessék a felelősségvállalás jelentőségét, felismerjék, hogy kiknek tudnak segítséget nyújtani. Csoportos feladathelyzetekben teremtsünk lehetőséget arra, hogy megfogalmazzhassák véleményüket és fogadják el mások érvelését.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt jelentősége van a pályaorientáció támogatásának, annak, hogy tájékozódjanak a továbbtanulással kapcsolatban, segítséggel ismerjék fel érdeklődési körüket, összegeyztessék azt a (szakma) tanulási lehetőségekkel.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Közösség és személyiség	21
2.	Tanulás és munka	15
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Közösség és személyiség	
Órakeret: 21 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A vitakészség fejlesztése, érvelés, meggyőzés, mások véleményének elfogadása, kiállítás a meggyőződés mellett/elvetés. Az előítéletes magatartás, a sztereotip megnyilvánulások észrevétele, annak a felismerése, hogy a sztereotípiák kialakulásában nagyon fontos szerepet tölt be a viselkedésünk.	
Az egyéni és a közösségi érdek viszonyának, a szabályok, törvények szerepének mindennapi életünkben, az értékek és a szabályok viszonylagosságának, a normakövetés fontosságának felismertetése.	
A felelősségvállalás, a segítségnyújtás képességének fejlesztése. Segítségelfogadás képességének továbbfejlesztése.	
Képességfejlesztési fókuszok: önállóság, kreativitás, bizalom, önbizalom, önbecsülés, konfliktuskezelés, problémamegoldó képesség, konszenzusképesség, kudarcűrés, elfogadás.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önismeret. A társas kapcsolatok szerepe a közösségben.	Empátia, tolerancia, konfliktus- és kudarcűrő-képesség, egyéni képesség, egyéni érdek, közösségi érdek, egyéni cél,

Iskolai közösségek Közösségi élet a helyi társadalomban.	közösségi cél, elvárás, változás, változtatás, közéletiség, demokrácia, elfogadás, együttműködési készség.
<p>Fejlesztési tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A helyes önértékelés kialakítása bírálat, önbírálat alapján. A bírálat segítő aspektusainak elfogadása. – Elvárások önmagával és mások elvárásai a tanulóval szemben. Saját korlátainak a megismerése, felismerése. – Reális célok kitűzése a személyiség pozitív megváltoztatására a fokozatosság érvényesítésével. – Tolerancia a másság iránt, értékek megismerése, elfogadás. – Megbeszélés: csoportok az évfolyamban, klikkek és barátok; sztárok és magányosok. Kortárscsoportok: konfliktusok csoporton belül, csoporthelyzet, alkalmazkodás, tűrőképesség fogalmainak tisztázása. – Egyéni képességek a közösség szolgálatában, kooperáció fontosságának, az egymásrautaltságnak a felismerése. – Az emberi együttélés írott és íratlan szabályai, a szabályok szintjei és egymásra épülésük: szokás, erkölcs, jog; a szabályok megszegésének büntetése. – A helyesen kialakult értékek, magatartási normák megerősítése; az egyéni és a közérdek érvényre jutását szolgáló tevékenységekre való rávilágítás. – Az önkormányzat működése az évfolyamban és az iskolában. Közéletiség, demokrácia, egyéni és közösségi részvétel. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Közösség és személyiség	5
2.	Én és a társadalom	16
3.	Egészséges életmód	15
Összesen óraszám:		36 óra

Témakör: Közösség és személyiség
Orakeret: 5 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai:</p> <p>A vitakészség fejlesztése, érvelés, meggyőzés, mások véleményének elfogadása, kiállás a meggyőződés mellett/elvetés. Az előítéletes magatartás, a sztereotip megnyilvánulások észrevétele, annak a felismerése, hogy a sztereotípiák kialakulásában nagyon fontos szerepet tölt be a viselkedésünk.</p> <p>Az egyéni és a közösségi érdek viszonyának, a szabályok, törvények szerepének mindennapi életünkben, az értékek és a szabályok viszonylagosságának, a normakövetés fontosságának</p>

felismertetése. A felelősségvállalás, a segítségnyújtás képességének fejlesztése. Segítségelfogadás képességének továbbfejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: önállóság, kreativitás, bizalom, önbizalom, önbecsülés, konfliktuskezelés, problémamegoldó képesség, konszenzusképesség, kudarcátírás, elfogadás.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Önismeret. A társas kapcsolatok szerepe a családi közösségben.	Empátia, tolerancia, konfliktus- és kudarcátíró-képesség, egyéni képesség, egyéni érdek, közösségi érdek, egyéni cél, közösségi cél, elvárás, változás, változtatás, elfogadás, együttműködési készség.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A helyes önértékelés kialakítása bíráló, önbíráló alapján. A bíráló segítő aspektusainak elfogadása. – Tolerancia a másság iránt, értékek megismerése, elfogadás. – A család, mint a nevelés legfőbb színtere: érzelmi védettség; generációk együttélése, egymás tiszteletben tartása; demokrácia a családban. Konfliktusok a családban, a türelem, megértés, odafigyelés szerepe a konfliktus kezelésében, feloldásában. – Az emberi együttélés írott és íratlan szabályai, a szabályok szintjei és egymásra épülésük. 	
Témakör: Én és a társadalom	
Órakeret: 16 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
Az állampolgárság, a demokrácia fogalmak lényegi tartalmi elemeinek felismertetése saját tapasztalatok, élmények alapján. A demokratikus döntéshozásban való részvétel lehetőségeinek, alapvető szabályainak megismertetése. A lakóhelyhez, az országhoz való tartozás érzése, az identitástudat erősítése. Képességfejlesztési fókuszok: érdeklődés, médiumokból való tájékozódás, értékek felismerése, hagyományőrzés, pozitív viszonyulás mások véleményéhez, a változáshoz.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
Állampolgárság: jogok és kötelességek. Mindennapi demokrácia. Értékeink, védelmük.	Allampolgár, demokrácia, döntés, kulturális örökség, természetvédelem.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – „Állampolgár vagyok”, joggyakorlás és kötelesség-végrehajtás egyensúlyának felismerése. – Az iskolai önkormányzat tevékenységében való részvétel. Vélemények megfogalmazása, döntés-előkészítő folyamatokban való részvétel. – Politika, politizálás, politikai események, fejlődő demokrácia, médiumok használata. Viták felmerülő problémákról. Hírfigyelés, elemzés. – Kulturális örökségünk, amire, akikre büszkék lehetünk. – Életünk a „megsebzett bolygón”, a környezetvédelem szükségességének megértése; a környezeti ártalmak számbavétele, megelőzés. – Magyarország leggyakrabban látogatott idegenforgalmi nevezetességei, földrajzi helyek, nemzeti parkjaink: képek gyűjtése, rendszerezés, filmek elemzése. 	

Témakör: Egészséges életmód	
Órakeret: 15 óra	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai:	
A serdülőkor legjellemzőbb testi-lelki változásainak felismertetése, a lelki bántalmak, sérelmek kezelésének képessége. Képességfejlesztési fókuszok: önmegfigyelés, véleménynyilvánítás, konfliktuskezelés, empátia, tolerancia, elfogadás, erkölcs.	
Fejlesztési ismeretek	Fogalmak
A serdülőkor testi, lelki jellemzői. Konfliktusok a családban. Kortárs csoportok. A lelki és testi egészség összefüggései.	Viselkedés, konfliktus, belátás, megértés, vita, egészségmegőrzés, higiénia.
Fejlesztési tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A serdülőkor biológiai és higiéniai problémái, a serdüléssel járó biológiai és pszichológiai változások, ön maga változásának, alakulásának leírása. Nyitottság, zárkózottság. – Családi konfliktusok (generációs, életmódbeli, szokásokból eredő), megoldások keresése. – Kortárs konfliktusok: rivalizálás különböző területei. Konfliktuskezelési technikák gyakorlása: vita, meggyőzés, konfrontáció. Empátia, elfogadás, tolerancia. – Testkultúra a serdülőkorban, ízlés, ízléstelenség, egyéni stílus. – Ismerkedés – kapcsolatteremtés, kortársak azonos érdeklődése. Párkapcsolat, a kapcsolatteremtés feltételei, az ismerkedés illemtana. Szituációs játékok, helyzetgyakorlatok. – A testi egészség érdekében tett erőfeszítések, helyes táplálkozás, sport, testmozgás, pihenés, kikapcsolódás. Anyaggyűjtések különböző médiumokból. 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<ul style="list-style-type: none"> – Reális önértékelés, önfejlesztési igény kialakulása. A kritika elfogadása, a felelősség felismerése, készség személyiségének fejlesztésére. A közösségért érzett felelősség felismerése, érvényesítése. – Saját helyének, szerepének felismerése adott közösségben, törekvés az önérvényesítés és a közösség érdekeinek összeegyeztetésére. – Az egyéni adottságoknak megfelelő konfliktuskezelés a környezetben. Az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartás. – Reális pályaválasztási célkitűzés, iskolaválasztás. Egyéni adottságaihoz mért erőfeszítés, erő mozgósítás a kitűzött célok megvalósítása érdekében. – Alapvető állampolgári tájékozottság a közvetlen környezet demokratikus közéletében. – Egyéni adottságokhoz igazodó részvétel a természeti értékek védelmében, a kulturális hagyományok ápolásában. – A serdülőkor legjellemzőbb megnyilvánulásainak ismerete, képesség ön maga, reakciói elemzésére, következtetések levonására, a szükséges változtatások érdekében erőfeszítések tételére. – A testi és lelki egészségi állapot szoros összefüggésének belátása, a megőrzésük érdekében leggyakrabban használható technikák ismerete, törekvés alkalmazásukra. 	